

รายงาน
การพิจารณาศึกษา
เรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย
กับนานาชาติ
ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม
รวมทั้ง
ปัญหาชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน

คณะกรรมการการต่างประเทศ
วุฒิสภา

ที่ ๒๑๒/๒๕๓๘

(ลี า เ น า)

วุฒิสภา

ถนนอุทอง ใน กท ๑๐๓๐๐

๒๓

ธันวาคม ๒๕๓๘

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับนานาชาติ
ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งปัญหาชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานการพิจารณาศึกษาเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย
กับนานาชาติ ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งปัญหาชายแดน
กับประเทศเพื่อนบ้าน จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภาได้พิจารณาญัตติ เรื่อง ขอให้สภามอบหมายให้คณะกรรมการ
การต่างประเทศ วุฒิสภา กระทำกิจการภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ และอนุมัติให้คณะกรรมการ
ดำเนินกิจการนอกสมัยประชุมได้ และลงมติมอบหมายให้คณะกรรมการ พิจารณาศึกษา
เรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับนานาชาติ ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ
และสังคม รวมทั้งปัญหาชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งกรรมาธิการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. พลอากาศเอก สุวิช จันทประดิษฐ์	ประธานคณะกรรมการ
๒. พลเรือเอก ปรีดา การสุทธิ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายพิชัย วาศนาสง	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายชัชวาล อภิบาลศรี	๕. พลเอก ถวัลย์ แสงวงพรรค
๖. พลเอก ดาวร รัตนาวะดี	๗. พลเรือเอก นคร พิบูลย์สวัสดิ์
๘. นายบุรพา อัดถากร	๘. พลเอก ประจวบ แสงทวีป
๑๐. พลเอก วิจิตร สุขมาก	๑๑. นายวิวัฒน์ มุ่งการดี
๑๒. พลอากาศเอก สามารถ โสภณสถิตย์	๑๓. พลโท สุรยุทธ์ จุลานนท์
๑๔. พลโท आयुหุล กวรรณสุต	๑๕. พลเอก เอื้อม มโนรัตน์
๑๖. พลเอก จรัล กุลละวณิชย์	เลขานุการคณะกรรมการ
๑๗. พลอากาศโท เอนก สุวรรณบุบผา	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ
๑๘. ศาสตราจารย์ ธรรมบุญ ลัดพลี	(ลาออกจากสมาชิกวุฒิสภา เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๗)

บัดนี้ คณะกรรมการ ได้พิจารณาศึกษาเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับนานาชาติทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งปัญหาชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน และได้จัดทำเป็นรายงานการพิจารณาศึกษา พร้อมทั้งข้อสังเกต ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ เสร็จเรียบร้อยแล้ว

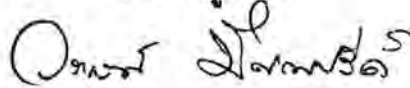
จึงกราบเรียนมาเพื่อให้โปรดนำเสนอสู่ที่ประชุมวุฒิสภาเพื่อพิจารณารายงานของคณะกรรมการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) พลอากาศเอก สุวิชัย จันทประติษฐ์
(สุวิชัย จันทประติษฐ์)

ประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ

สำเนาถูกต้อง

(นางสาววราภรณ์ มีเปรมปรีดิ์)

หัวหน้าฝ่ายประชุม ๒

กองกรรมการ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

กองกรรมการ

โทร. ๒๔๔๑๕๗๒

โทรสาร ๒๔๔๑๕๗๒

ศิริพร นิมพ์

ทัศนีย์วรรณ/สุเทพ ทาน

สารบัญ

หน้า

๑. บทนำ	๒
๒. ขอบเขตการศึกษา	๔
๓. วิธีการศึกษา	๕
๓.๑ นิยามการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น	๕
๓.๒ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๔
๓.๓ การศึกษาตุงาน	๔
๔. ประเทศที่นิยามการศึกษา	๔
๔.๑ ยุโรปตะวันออก	๔
๔.๑.๑ ข้อมูลเบื้องต้น	๔
๔.๑.๑.๑ สาธารณรัฐเช็ก	๔
๔.๑.๑.๒ สาธารณรัฐสโลวัก	๑๓
๔.๑.๑.๓ สาธารณรัฐฮังการี	๑๖
๔.๑.๑.๔ สาธารณรัฐโปแลนด์	๑๔
๔.๑.๒ สถานที่และบุคคลที่คณะกรรมการเข้าพบปะสนทนา	๒๓
๔.๑.๓ สาระสำคัญของ การพบปะสนทนา	๒๓
- ผลที่ได้รับ	๓๑
๔.๑.๔ ข้อสังเกตของคณะกรรมการ	๓๒
๔.๒ สหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่	
๔.๒.๑ ข้อมูลเบื้องต้น	๓๔
๔.๒.๒ ข้อสังเกตของคณะกรรมการ	๔๐

๔.๓ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	
๔.๓.๑ ข้อมูลเบื้องต้น	๕๑
๔.๓.๒ สถานที่และบุคคลที่คณะกรรมการเข้าพบปะสนทนา	๖๑
๔.๓.๓ สารสำคัญของการพบปะสนทนา	๖๒
- ผลที่ได้รับ	๖๔
๔.๓.๔ ข้อสังเกตของคณะกรรมการ	๖๕
๔.๔ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	
๔.๔.๑ ข้อมูลเบื้องต้น	๖๖
๔.๔.๒ สถานที่และบุคคลที่คณะกรรมการเข้าพบปะสนทนา	๗๔
๔.๔.๓ สารสำคัญของการพบปะสนทนา	๗๕
- ผลที่ได้รับ	๘๒
๔.๔.๔ ข้อสังเกตของคณะกรรมการ	๘๓
๔.๕ ประเทศกัมพูชา	
๔.๕.๑ ข้อมูลเบื้องต้น	๘๔
๔.๕.๒ ข้อสังเกตของคณะกรรมการ	๘๕
๔.๖ สหภาพพม่า	
๔.๖.๑ ข้อมูลเบื้องต้น	๘๕
๔.๖.๒ สถานที่และบุคคลที่คณะกรรมการเข้าพบปะสนทนา	๑๐๖
๔.๖.๓ สารสำคัญของการพบปะสนทนา	๑๐๖
- ผลที่ได้รับ	๑๐๗
๔.๖.๔ ข้อสังเกตของคณะกรรมการ	๑๐๘
๔.๗ สาธารณรัฐประชาชนจีน	
๔.๗.๑ ข้อมูลเบื้องต้น	๑๐๘
๔.๗.๒ สถานที่และบุคคลที่คณะกรรมการเข้าพบปะสนทนา	๑๒๔
๔.๗.๓ สารสำคัญของการพบปะสนทนา	๑๒๕
- ผลที่ได้รับ	๑๓๒
๔.๗.๔ ข้อสังเกตของคณะกรรมการ	๑๓๓

๔.๘ สาธารณรัฐสิงคโปร์	
๔.๘.๑ ข้อมูลเบื้องต้น	๑๓๔
๔.๘.๒ สถานที่และบุคคลที่คณะกรรมการเข้าพบปะสนทนา	๑๔๔
๔.๘.๓ สารสำคัญของ การพบปะสนทนา	๑๔๙
- ผลที่ได้รับ	๑๕๐
๔.๘.๔ ข้อสังเกตของคณะกรรมการ	๑๕๒
๔.๙ ประเทศมาเลเซีย	
๔.๙.๑ ข้อมูลเบื้องต้น	๑๕๓
๔.๙.๒ สถานที่และบุคคลที่คณะกรรมการเข้าพบปะสนทนา	๑๖๒
๔.๙.๓ สารสำคัญของ การพบปะสนทนา	๑๖๒
- ผลที่ได้รับ	๑๖๔
๔.๙.๔ ข้อสังเกตของคณะกรรมการ	๑๖๖
๔.๑๐ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย	
๔.๑๐.๑ ข้อมูลเบื้องต้น	๑๖๗
๔.๑๐.๒ สถานที่และบุคคลที่คณะกรรมการเข้าพบปะสนทนา	๑๖๙
๔.๑๐.๓ สารสำคัญของ การพบปะสนทนา	๑๗๙
๔.๑๐.๔ ข้อสังเกตของคณะกรรมการ	๑๘๑
๕. ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ	๑๘๒

**รายงานการพิจารณาศึกษา
เรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์
ระหว่างประเทศไทยกับนานาชาติ
ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม
รวมทั้งปัญหาชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน
ฉบับที่ ๑
คณะกรรมการการต่างประเทศ
วุฒิสภา**

ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๔ (สมัยสามัญ ครั้งที่หนึ่ง) วันศุกร์ที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๓๕ ได้พิจารณาญัตติ เรื่อง ขอให้สภามอบหมายให้คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา กระทำกิจการภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่และอนุมัติให้คณะกรรมการดำเนินกิจการนอกสมัยประชุมได้ ซึ่งพลเรือเอก ปรีดา การสุทธิ เป็นผู้เสนอ และได้ลงมติมอบหมายให้คณะกรรมการการต่างประเทศ พิจารณาการศึกษาเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับนานาชาติ ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งปัญหาชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน ภายในกำหนดเวลา ๒๗๐ วัน นับแต่วันที่วุฒิสภามอบหมาย และที่ประชุมได้ลงมติให้ขยายเวลาการพิจารณาศึกษาออกไประยะหนึ่ง นั้น

ในการพิจารณาศึกษาเรื่องอันเกี่ยวกับกิจการด้านการต่างประเทศ ซึ่งอยู่ภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ตามที่วุฒิสภามอบหมาย คณะกรรมการได้แต่งตั้ง นายไพโรจน์ เปี่ยมพงษ์สานต์ เป็นที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ เพื่อให้คำปรึกษา และแสดงความคิดเห็นในกิจการอันเกี่ยวกับด้านการต่างประเทศ โดยได้เชิญมาร่วมประชุมกับคณะกรรมการในการพิจารณาการศึกษาเรื่องต่าง ๆ ตามที่วุฒิสภามอบหมายให้ดำเนินการ

การพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ เรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับนานาชาติ ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งปัญหาชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๓๕ - เดือนตุลาคม ๒๕๓๘ ได้เสร็จสิ้นลงส่วนหนึ่งแล้ว จึงขอรายงานต่อวุฒิสภา โดยมีรายละเอียด วิธีการพิจารณาศึกษา ผลการพิจารณาศึกษาปรากฏตามรายงานท้ายนี้ อนึ่ง คณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษารายละเอียดของเรื่องดังกล่าวเพิ่มเติมต่อไปอีก เนื่องจากสถานการณ์และนโยบายทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ระหว่างประเทศไทยกับนานาชาติได้มีการเปลี่ยนแปลงไป โดยคณะกรรมการจะจัดทำรายงานเสนอต่อวุฒิสภาในโอกาสต่อไป

๑. บทนำ

ความสำคัญและเหตุผลของการศึกษา

ภายในเวลา ๔ - ๕ ปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นช่วงที่เรียกกันว่า ช่วงหลังสงครามเย็น ได้มีความเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ต่าง ๆ เกิดขึ้นอีกระลอกหนึ่งในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เช่น การสิ้นสุดของสงครามเย็น การรวมประเทศเยอรมันนี้ การสิ้นสุดของระบบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ในยุโรปตะวันออก การล่มสลายของสหภาพโซเวียต และในขณะเดียวกันก็ได้มีความคลี่คลายไปในทางบวกของสงครามและความขัดแย้งที่ยืดเยื้อมานาน อาทิ ระหว่างอิสราเอลกับองค์การปลดปล่อยปาเลสไตน์ สงครามระหว่างอิหร่านกับอิรัก หรือความขัดแย้งในกัมพูชา เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ บรรยากาศความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยทั่วไปจึงเริ่มมีแนวโน้มไปในทางที่ดีและมีบรรยากาศของการประนีประนอมมากขึ้น

และในช่วงระยะเวลาเดียวกันนั้นเอง ประเทศต่าง ๆ ที่เน้นนโยบายทางเศรษฐกิจเป็นนโยบายนำก็ได้มีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมขึ้นมาอย่างเห็นได้ชัดเจน เช่น เยอรมันนี้ ญี่ปุ่น ประเทศที่พัฒนาอุตสาหกรรมใหม่ (NICs) ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก จึงมั่นใจกันว่านโยบายที่ถูกที่ควรในปัจจุบันคงจะเป็นนโยบายที่มีเศรษฐกิจเป็นตัวนำ

ด้วยบรรยากาศที่ประนีประนอมและตัวอย่างความสำเร็จของประเทศต่าง ๆ เหล่านี้เอง จึงทำให้ประเทศต่าง ๆ มีโอกาสและหันมาเร่งพัฒนาเศรษฐกิจของตนเองมากยิ่งขึ้น โดยจะเห็นได้จากการที่ประเทศต่าง ๆ มีการติดต่อค้าขายและลงทุนกันมากขึ้น มีการจัดตั้งกลุ่มการค้าต่าง ๆ ขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (North America Free Trade Area - NAFTA) เขตการค้าเสรีอาเซียน (Asean Free Trade Area - AFTA) กลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเอเชียแปซิฟิก (Asia-Pacific Economic Cooperation - APEC) ตลอดจนความร่วมมือทางการค้าในพื้นที่ต่าง ๆ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามขณะที่ประเทศต่าง ๆ เริ่มหันมาสนใจพัฒนาและมึนนโยบายส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศตนให้มากขึ้น บรรยากาศของการเมืองระหว่างประเทศก็ไม่ได้ราบรื่นเท่าที่ควรจะเป็น เนื่องจากได้เกิดปัญหาและความขัดแย้งขึ้นอีกตามท้องถิ่นต่าง ๆ เช่น สงครามกลางเมืองในประเทศบอสเนีย โชมาเลีย ราวันดา การทำทนายของฝ่ายคอมมิวนิสต์เก่าในรัสเซียและยุโรปตะวันออก การขยายแสนยานุภาพทางทหารของประเทศที่มีฐานทางเศรษฐกิจดีขึ้นอย่างรวดเร็วในแถบเอเชียแปซิฟิก ปัญหาอาวุธนิวเคลียร์ในคาบสมุทรเกาหลี ปัญหาข้อพิพาทเรื่องชายแดนของประเทศต่าง ๆ ตลอดจน

ปัญหาการกีดกันทางการค้าสิทธิมนุษยชน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการอพยพของแรงงานข้ามชาติ รวมทั้งการเพิ่มปริมาณการซื้ออาวุธ การเพิ่มขีดความสามารถและการพัฒนาอาวุธยุทธโศปกรณ์ของประเทศต่าง ๆ ให้ทันสมัยยิ่งขึ้น ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ได้สร้างความไม่แน่นอนและความเคลือบแคลงบางประการขึ้นในบรรยากาศระหว่างประเทศ

ภายใต้บรรยากาศที่ไม่แน่นอนและสถานการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลงสูงดังกล่าวข้างต้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงในประเทศที่อาจจะมีความโน้มเอียงที่จะกระทบต่อประเทศไทยอย่างสูง โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านของไทย

กลุ่มประเทศที่น่าสนใจเป็นพิเศษกลุ่มแรก คือ ประเทศที่เพิ่งเปลี่ยนแปลง กำลังเปลี่ยนแปลงหรือมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบคอมมิวนิสต์หรือระบบเผด็จการมาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยและหรือการค้าเสรี ประเทศในกลุ่มนี้ส่วนหนึ่งจะเป็นประเทศเพื่อนบ้านของไทยที่มีพรมแดนติดกันหรืออยู่ใกล้เคียงกัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงใดๆ ในประเทศเหล่านี้ อาจส่งผลกระทบต่อไทยได้ง่าย ส่วนประเทศที่จะศึกษาเป็นอุทาบรณ์สำหรับประเทศในกลุ่มนี้ ก็คือ ประเทศในยุโรปตะวันออก ซึ่งมีความเป็นไปได้ที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองไปอีก

กลุ่มประเทศที่น่าสนใจกลุ่มที่สองคือประเทศเพื่อนบ้านของไทยในสมาคมอาเซียน ซึ่งมีการขยายขยายตัวเร่งพัฒนาทางการค้าเพื่อที่จะก้าวกระโดดไปข้างหน้าในลักษณะที่ถือเอาการส่งออกเป็นหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจ ประเทศเหล่านี้มีศักยภาพในการผลิตการหาทุนตลาดค่อนข้างสูงและมีความพยายามที่จะหันไปติดต่อทำการค้าการลงทุนกับประเทศที่เจริญกว่า โดยเฉพาะประเทศทางตะวันตก ประเทศเหล่านี้นับได้ว่าเป็นประเทศประสบความสำเร็จในการแข่งขันทางการค้าและการลงทุนในปัจจุบัน ประเทศเหล่านี้รวมถึงประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย ประเทศสิงคโปร์ ส่วนประเทศสุดท้ายที่ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบแบบอย่างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เช่นเดียวกับประเทศไทยเพื่อหาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยก็คือ ประเทศอังกฤษ

๒. ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตการพิจารณาทั้งสองประเด็นหลัก ได้แก่ การศึกษาเพื่อประเมินความเปลี่ยนแปลงหลังยุคของสงครามเย็น ว่าการเปลี่ยนแปลงของประเทศต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นไปในลักษณะใดและทิศทางใด มีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดที่ประเทศต่าง ๆ เหล่านี้จะเปลี่ยนแปลงเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น หรือจะเป็นระบบเศรษฐกิจเสรีมากขึ้น ส่วนประเด็นที่สอง ได้แก่ การศึกษาเพื่อประเมินว่าประเทศเพื่อนบ้านและประเทศใกล้เคียงซึ่งมีศักยภาพสูงในทางเศรษฐกิจในปัจจุบันจะดำเนินนโยบายไปในทิศทางใด และจะมีท่าทีที่จะเป็นประเทศที่ร่วมมือหรือเป็นคู่แข่งกับประเทศไทยในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองมากน้อยแค่ไหนในอนาคต

ส่วนประเทศที่จะพิจารณาศึกษา ได้แก่ สาธารณรัฐเช็ก สาธารณรัฐสโลวัก สาธารณรัฐฮังการี สาธารณรัฐโปแลนด์ สหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประเทศกัมพูชา สหภาพพม่า สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐสิงคโปร์ ประเทศมาเลเซียและสาธารณรัฐอินโดนีเซีย

๓. วิธีการศึกษา

๓.๑ การพิจารณาศึกษาเอกสารข้อมูลทั่วไป (Documentary-based Study)

๓.๒ การเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความกระจ่าง (Expert Opinions)

คณะกรรมการได้เชิญผู้ที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานทั้งในภาครัฐบาล และภาคเอกชนมาชี้แจงข้อเท็จจริงและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อประกอบการพิจารณา ศึกษาของคณะกรรมการ

ภาครัฐบาล คือ

๓.๒.๑ สำนักงานกฤษฎีกา

- สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

นายนิติ ปรียานุต

รองผู้อำนวยการ

สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

พลตำรวจเอก ชวลิต ยอสมณี

เลขาธิการคณะกรรมการ

ป้องกันและปราบปราม

ยาเสพติด

นางสาวสิริ บุญนาค

ผู้อำนวยการกองวิชาการ

และวางแผน

- สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

นายจัตภย์ บุรุษพันธ์

รองเลขาธิการสภาความมั่นคง

แห่งชาติ

นายประกิจ ประจันปัจจนิก

ผู้ช่วยเลขาธิการสภาความมั่นคง

แห่งชาติ

นายสวัสดิ์ ดารานนท์

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบาย

และแผน ๗ กอง ๒

นายพรชาติ บุญนาค

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบาย

และแผน ๖ กอง ๕

๓.๒.๒ กระทรวงกลาโหม

- กองบัญชาการทหารสูงสุด
พลเอก จรูญ พูนสนอง
พลโท ธรรมบุญ อุดมสรยุทธ
พลโท สนั่น ขจรกล้า
พลตรี วิเชียร วิชชุรชาติ
พลตรี ปรีชา รุ่งสว่าง
นาวาเอก เสกสรร ชีวาसानนท์
พันเอก บุญชู เทียงตรง
- รองเสนาธิการทหาร
(ตำแหน่งในขณะนั้น)
เจ้ากรมแผนที่ทหาร
หัวหน้าศูนย์ประสาน
การส่งข่าวกัมพูชา
กลับมาตุภูมิ
หัวหน้าสำนักงานความมั่นคง
ด้านสหภาพม่า
หัวหน้าสำนักงานความมั่นคง
ด้านมาเลเซีย
หัวหน้าส่วนปฏิบัติการ
สำนักงานความมั่นคงชายแดน
มาเลเซีย
ฝ่ายเสนาธิการประจำกรม
ยุทธการทหาร

๓.๒.๓ กระทรวงการต่างประเทศ

- กรมเอเชียตะวันออก
นายชัชเวชย์ ชาติสุวรรณ
นางอาภรณ์ มนัสวานิช
นางสุภาศิริ อมาตยกุล
นางสาวจันทร์ทิพา ภูตระกูล
นายสมปอง สงวนบรรพ์
- ผู้อำนวยการ
กองเอเชียตะวันออก ๑
ผู้อำนวยการ
กองเอเชียตะวันออก ๒
ผู้อำนวยการ
กองเอเชียตะวันออก ๓
เจ้าหน้าที่การทูต ๗
กองเอเชียตะวันออก
เจ้าหน้าที่การทูต ๗
กองเอเชียตะวันออก

นายภาสกร ศิริยะพันธ์	เจ้าหน้าที่การทูต ๖
	กองเอเชียตะวันออก
นายณัช ภิญญวัฒน์	เลขานุการเอก
	กองเอเชียตะวันออก
นายดำรง ไคร์ครวญ	เลขานุการเอก
	กองเอเชียตะวันออก
นายพิษณุ สุวรรณะชฎ	เลขานุการโท
	กองเอเชียตะวันออก

- กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา

นายจรัญวัฒน์ สันตะบุตร	ผู้อำนวยการ
	กองตะวันออกกลาง

- กรมอเมริกา และแปซิฟิกใต้

นายพิชัย พงษ์แพทย์	รองอธิบดีกรมอเมริกา
	และแปซิฟิกใต้
นายเปี่ยมศักดิ์ มิลินทจินดา	ผู้อำนวยการกองอเมริกาเหนือ
นายบุญชัย โกศลธนากุล	เจ้าหน้าที่การทูต ๕

- กรมเศรษฐกิจ

นายสุชุม รัศมีทัต	อธิบดีกรมเศรษฐกิจ
นายอิสินธร สอนไว	เจ้าหน้าที่การทูต ๗

๓.๒.๔ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- กรมประมง

นายวิรัช จารุสมบัติ	ผู้อำนวยการกองประมง
	ระหว่างประเทศ
นายเฉลียว ชลธาร	หัวหน้าฝ่ายบริหารและควบคุม

๓.๒.๕ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นายพรชัย วุฒิประภา	ผู้อำนวยการศูนย์วิเคราะห์ และประสานแผนปฏิบัติการ
นายนิพนธ์ สว่างทรัพย์	เจ้าหน้าที่ศูนย์วิเคราะห์ และประสานแผนปฏิบัติการ

ภาคเอกชน คือ

หอการค้าไทย

นายไพรัช บุรุษยศรี	ประธานคณะกรรมการ การค้าชายแดน
--------------------	----------------------------------

๓.๓ การเดินทางไปศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนทัศนคติกับผู้นำประเทศ
(Study Tour)

ประเมินสถานการณ์และทัศนคติของผู้นำ โดยคณะกรรมการการต่างประเทศ
วุฒิสภา ได้เดินทางไปเยือนและพบปะผู้นำของประเทศดังกล่าวตามระยะเวลาข้างทำยนี้

- ๓.๓.๑ สาธารณรัฐเช็ก และสาธารณรัฐสโลวัก สาธารณรัฐฮังการี
สาธารณรัฐโปแลนด์ และสหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่
ระหว่างวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๓๖ ถึงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๓๖
- ๓.๓.๒ สหภาพพม่า ระหว่างวันที่ ๖ - ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗
- ๓.๓.๓ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ระหว่างวันที่ ๑๘ - ๒๑
กรกฎาคม ๒๕๓๗
- ๓.๓.๔ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ระหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๖ สิงหาคม ๒๕๓๗
- ๓.๓.๕ สาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๓๗
ถึง วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๓๗
- ๓.๓.๖ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ระหว่างวันที่ ๗ - ๙
พฤศจิกายน ๒๕๓๗
- ๓.๓.๗ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย และมาเลเซีย ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๒๐
มกราคม ๒๕๓๘
- ๓.๓.๘ สาธารณรัฐประชาชนจีน และฮ่องกง ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๒๓ กันยายน
๒๕๓๘

๔. ประเทศที่พิจารณาศึกษา

๔.๑ ยุโรปตะวันออก

๔.๑.๑ ข้อมูลเบื้องต้น

๔.๑.๑.๑ สาธารณรัฐเช็ก

สาธารณรัฐเช็ก มีพื้นที่ประมาณ ๗๘,๗๐๓ ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ ๑๐.๔ ล้านคน อัตราการเกิดร้อยละ ๐.๑๖ ประกอบด้วยชนเผ่าเช็กร้อยละ ๙๔.๔ สโลวักร้อยละ ๓ โปลร้อยละ ๐.๖ เยอรมันร้อยละ ๐.๕ ยิปซีร้อยละ ๐.๓ อังการีร้อยละ ๐.๒ และชนเผ่าอื่น ๆ อีกร้อยละ ๑ ใช้ภาษาพูด ๒ ภาษา คือ ภาษาเช็กและภาษาสโลวัค ประชากรของสาธารณรัฐเช็กนับถือศาสนาคริสเตียนนิกายโรมันคาทอลิก ร้อยละ ๓๙.๒ นิกายโปรเตสแตนต์ ร้อยละ ๔.๖ ออธอด็อกซ์ ร้อยละ ๓ นับถือศาสนาอื่น ๆ ร้อยละ ๑๓.๔ และไม่นับถือศาสนาอะไรเลยร้อยละ ๓๙.๘ สาธารณรัฐเช็กเป็นประเทศปิดทางภูมิศาสตร์ไม่มีทางออกทางทะเล ตั้งอยู่ระหว่างเยอรมันและสโลวัค ดินแดนทางตะวันตก เป็นเขตของโบฮีเมีย ซึ่งมีลักษณะเป็นภูเขาสลับกันที่ราบ ส่วนดินแดนทางตะวันออกเป็นเขตของโมราเวีย ซึ่งมีลักษณะเป็นภูเขาชันซ้อนเช่นกัน ทางด้านโมราเวียจะเป็นห้องภูมิประเทศซึ่งใช้เคลื่อนที่ทางทหารมาแต่โบราณ ระหว่างที่ราบของยุโรปตอนเหนือกับลุ่มแม่น้ำดานูบในตอนกลางของทวีปยุโรป

๔.๑.๑.๑.๑ การเมืองภายในประเทศ

สาธารณรัฐเช็ก จัดการปกครองในรูปแบบประชาธิปไตยระบบรัฐสภา (Parliamentary Democracy) โดยเริ่มมีรัฐธรรมนูญครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๖ เนื่องจากได้รับเอกราชจากเช็กโกสโลวาเกียเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๖ และมีแนวทางนิติศาสตร์ตามแบบออสเตรีย - อังการี โดยปรับปรุงให้สอดคล้องกับความร่วมมือทางด้านความมั่นคงในยุโรป (Conference on Security and Co-operation in Europe-CSCE) และกำลังอยู่ในภาวะที่จะขจัดทฤษฎีของมาร์กซ์-เลนินออกไป พรรคการเมืองต่าง ๆ ในสาธารณรัฐเช็ก มีจำนวน ๑๑ พรรค กับอีก ๒ กลุ่มการเมือง ในการเลือกตั้งกำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

มีอายุ ๑๘ ปี วุฒิสภามี จำนวน ๘๑ ที่นั่ง แต่ยังไม่มีการเลือกตั้ง ส่วนสภาผู้แทนราษฎร (Chamber of Deputies) อยู่ในวาระ ๔ ปี มีจำนวน ๒๐๐ ที่นั่ง จึงทำหน้าที่เป็นรัฐสภา

ในด้านการปกครองและการบริหาร มีประธานาธิบดี ซึ่งได้รับการเลือกสรรโดยอ้อมผ่านทางรัฐสภา ประธานาธิบดีคนปัจจุบัน คือ นาย Vaclav Havel ซึ่งได้รับเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๖ และจะดำรงตำแหน่ง ๕ ปี ในส่วนการบริหาร มีนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน ได้แก่ นาย Vaclav Klaus (พรรค CIVIC DEMOCRATIC PARTY) ในการจัดการปกครองของประเทศแบ่งเป็น ๗ เขต มี กรุงปราก เป็นเมืองหลวง

ในด้านตุลาการ ประกอบด้วย ศาลสูงสุด และศาลรัฐธรรมนูญ (Constitutional Court)

๔.๑.๑.๑.๒ การเมืองต่างประเทศ

สาธารณรัฐเช็กได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ ตั้งแต่วันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๖ และเข้าร่วมอยู่ในกลุ่มไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Non-Aligned Movement-NAM) ในฐานะแขกรับเชิญ บทบาทของสาธารณรัฐเช็กในการเมืองระหว่างประเทศดำเนินไปสอดคล้องกับแนวทางตั้งแต่เมื่อยังรวมอยู่เป็นเช็กโกสโลวาเกีย โดยยังรักษาสถานภาพความเป็นสมาชิกขององค์การต่าง ๆ ทั้งในกรอบของสหประชาชาติ และองค์กรอื่น ๆ ทั้งในโลก และในภูมิภาค

อย่างไรก็ตาม สาธารณรัฐเช็กยังมีปัญหาอยู่กับเพื่อนบ้าน เมื่อราชรัฐ-ลิชเตนสไตน์ (Principality of Liechtenstein) เรียกร้องดินแดนประมาณ ๖๒๐ ตารางไมล์ ตามประวัติศาสตร์แห่งราชวงศ์ย้อนไปถึงปี พ.ศ. ๒๔๖๑ ซึ่งสาธารณรัฐเช็กต่อสู้ว่าจะไม่ยื้อประวัติศาสตร์เรื่องเกี่ยวกับดินแดนนี้ไปก่อน พ.ศ. ๒๔๘๑ เมื่อฝ่ายคอมมิวนิสต์เข้ามามีอำนาจจึงยังไม่มีข้อยุติกันได้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาในเรื่องการจำแนกทรัพย์สินและการแบ่งเส้นเขตแดนกับสโลวาเกีย เมื่อแยกประเทศเช็กโกสโลวาเกีย ออกเป็นสาธารณรัฐเช็กและสาธารณรัฐสโลวาเกียด้วย

๔.๑.๑.๑.๓ ด้านเศรษฐกิจ

โดยเหตุที่เพิ่งแยกตัวออกมาจากสาธารณรัฐเช็กโกสโลวาเกียเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๖ สาธารณรัฐเช็กพยายามปรับปรุงตัวเองจากประเทศอุตสาหกรรมที่ใช้มาตรฐานของยุโรปตะวันออก ซึ่งขาดเทคโนโลยี พลังงาน รวมทั้งวัตถุดิบไม่เพียงพอ

จากระบบที่รัฐเป็นผู้ดำเนินการเองมาเป็นระบบการตลาด และมอบให้เอกชนดำเนินการ (Privatization) ทำให้เกิดการประกอบการโดยภาคเอกชนในขนาดกลางและขนาดเล็กขึ้นบ้าง ทำให้เกิดสภาวะเงินเฟ้อในเช็กโกสโลวาเกียเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๔ มีถึงร้อยละ ๕๐ ได้เปลี่ยนแปลง คือ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ สภาวะเงินเฟ้อในสาธารณรัฐเช็กลดลงเหลือร้อยละ ๑๒.๕ แต่ใน พ.ศ. ๒๕๓๖ กลับเพิ่มถึงร้อยละ ๑๕ รายได้ประชาชาติ (Per capita) เฉลี่ยประมาณ ๗,๓๐๐ เหรียญสหรัฐ แต่หนี้สินภายนอกประเทศสูงถึง ๓.๘ พันล้านเหรียญสหรัฐ

แม้สาธารณรัฐเช็กจะเป็นประเทศที่ไม่มีฝั่งทะเล แต่มีแม่น้ำสายหลักคือ แม่น้ำเอลเบ้ (ELBE) และแม่น้ำโวลกา (Vltava) และมีเรือสินค้าเดินสมุทรขนาดใหญ่ ถึง ๒๒ ลำ โดยใช้ท่าเรือจากฝั่งทะเลของสาธารณรัฐโปแลนด์ โครเอเชีย และเยอรมันแทน

ผลิตผลทางการเกษตร ได้แก่ ข้าว มันฝรั่ง น้ำตาล ผลไม้ เนื้อสัตว์ มีพอเพียงสำหรับประชากรของประเทศ และส่งออกสินค้าประเภทสิ่งผลิตจากป่า ส่วนทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ ถ่านหิน กราไฟท์ ดินขาว และดินเหนียว สินค้าออกด้านอุตสาหกรรม ได้แก่ เครื่องจักร อุปกรณ์การขนส่ง เคมีภัณฑ์ น้ำมัน แร่ธาตุ และโลหะ โดยมีประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ได้แก่ สาธารณรัฐโปแลนด์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน สโลวาเกีย สาธารณรัฐออสเตรีย สาธารณรัฐฮังการี สาธารณรัฐอิตาลี สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่ และสหรัฐอเมริกา

ในด้านการคมนาคมขนส่งทางบก มีทางรถไฟในประเทศยาว ๘,๔๓๕ กิโลเมตร ถนนประมาณ ๕๕,๘๔๐ กิโลเมตร และท่อส่งก๊าซ ๕,๔๐๐ กิโลเมตร

๔.๑.๑.๑.๔ ด้านสังคม

ชาวเช็กพูดภาษาเช็กและสโลวัก ยังไม่มีรายงานแน่นอนว่าประชากรมีการศึกษาและรู้หนังสือร้อยละเท่าใด แต่มีแรงงานที่ใช้การได้ประมาณ ๕.๓ ล้านคน จากจำนวนประชากร ๑๐.๔ ล้านคนเศษ ทำงานในภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ ๓๗.๔ ในภาคเกษตรกรรม ร้อยละ ๘.๑ การก่อสร้างร้อยละ ๘.๘ อยู่ในภาคการคมนาคมขนส่ง และติดต่อสื่อสาร รวมทั้งทำงานอื่น ๆ ร้อยละ ๔๕.๒ ที่น่าสังเกตก็คือ พื้นที่ของสาธารณรัฐเช็กและสาธารณรัฐสโลวักนี้เป็นจุดผ่านในการขนถ่ายยาเสพติดประเภทเฮโรอีนจากเอเชียตะวันตกเฉียงใต้และเป็นจุดรับโคเคนจากกลุ่มประเทศละตินอเมริกาเข้าไปเผยแพร่ในยุโรปมานานและยังไม่สามารถกักใจได้

๔.๑.๑.๑.๕ ด้านการป้องกันประเทศ

กำลังในการป้องกันประเทศจัดในรูปแบบกำลังทางบก กำลังทางอากาศ และกำลังป้องกันภัยทางอากาศ กำลังป้องกันฝายพลเรือน และหน่วยรบไฟ ชายฉกรรจ์ ที่สามารถเข้าร่วมปฏิบัติงานได้ประมาณ ๒ ล้านคนเศษจากจำนวนประชากร ๑๐.๔ ล้านคนเศษ สาธารณรัฐใช้กำลังประมาณเพื่อการป้องกันประเทศ ประมาณปีละ ๒๓ พันล้านโครน (ประมาณ ๒๘ โครน ต่อ ๑ เหรียญสหรัฐ)

๔.๑.๑.๒ สาธารณรัฐสโลวัก

ตั้งอยู่ในทวีปยุโรปภาคตะวันออกระหว่างสาธารณรัฐฮังการี และสาธารณรัฐโปแลนด์ มีพื้นที่ประมาณ ๔๘,๘๔๕ ตารางกิโลเมตร เป็นประเทศที่ไม่ติดต่อกับทะเล มีอาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐออสเตรีย ๔๑ กิโลเมตร ติดต่อกับสาธารณรัฐเช็ก ๒๑๕ กิโลเมตร ติดต่อกับสาธารณรัฐฮังการี ๕๑๕ กิโลเมตร ติดต่อกับสาธารณรัฐโปแลนด์ ๔๔๔ กิโลเมตร ยูเครน ๔๐ กิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศทั่วไปเป็นที่อกเขาอยู่ทางภาคกลางและภาคเหนือของประเทศ ส่วนภาคใต้เป็นพื้นที่ราบต่ำ มีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ คือ ถ่านหิน ลิกไนต์ แร่เหล็ก ทองแดง แมงกานีส มีเกลือภูเขา และก๊าซธรรมชาติ

๔.๑.๑.๒.๑ การเมืองภายในประเทศ

สาธารณรัฐสโลวัก มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยรัฐสภา โดยได้รับเอกราชจากการแยกตัวจากสาธารณรัฐเช็กโกสโลวาเกียเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๖ แบ่งการปกครองประเทศเป็น ๔ ภาค (เมือง-department) คือ บราติสลาวา (Bratislava) ซาปาโดสโลเวนสกี (Zapadoslovensky) สเตรโดสโลเวนสกี (Stredoslovensky) วิชโดสโลเวนสกี (Vychodoslovensky) มีเมืองหลวงอยู่ที่กรุงบราติสลาวา (Bratislava)

สาธารณรัฐสโลวัก มีรัฐธรรมนูญเป็นของตนเอง ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๖ โดยยึดหลักกฎหมายแบบออสเตรีย-ฮังการี ลักษณะกฎหมายสอดคล้องกับที่จะเข้าร่วมในกลุ่ม CSCE (Conference on Security and Co-operation in Europe) โดยเลิกยึดหลักทฤษฎีกฎหมายของ มาร์กซ์-เลนิน แต่เดิม

อำนาจการปกครองจัดเป็น ๓ ฝ่าย ฝ่ายบริหารมีประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี ฝ่ายนิติบัญญัติมีสภาแห่งชาติเดี่ยว และฝ่ายตุลาการ มีศาลสูงสุด พรรคการเมือง ๗ พรรค และกลุ่มพลังทางการเมืองอีก ๗ กลุ่ม กฎหมายของสาธารณรัฐสโลวักกำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีอายุ ๑๘ ปี มีการเลือกตั้งประธานาธิบดีทางอ้อมโดยรัฐสภา เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๖ ประธานาธิบดีอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๕ ปี คนปัจจุบันคือ นายมิเชล โคนาก (Michal KOVAC) สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภานั้นได้ดำเนินการไปก่อนการประกาศเอกราชอย่างเป็นทางการ (เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๓๖)

โดยเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๕-๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๕ มีอายุคราวละ ๔ ปี โดยจะมีการเลือกตั้งคราวหน้าในเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๙ สมาชิกมีจำนวน ๑๕๐ คน ประกอบด้วยพรรคต่าง ๆ ที่ได้รับเลือกตั้ง จำนวน ๕ พรรค คือ Movement for a Democratic Slovakia ๓๔ ที่นั่ง หัวหน้าพรรค คือ นาย Vladimir MECLAR ได้เป็นนายกรัฐมนตรี, Party of Demoratic left ๒๙ ที่นั่ง, Christian Democratic Movement ๑๔ ที่นั่ง Slovak National Party ๑๕ ที่นั่ง Hungarian Christian Democratic Movement Co-existence ๑๔ ที่นั่ง

๔.๑.๑.๒.๒ การเมืองต่างประเทศ

ในด้านการเมืองระหว่างประเทศ สาธารณรัฐสโลวาเกีย ได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ตั้งแต่วันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๖ และร่วมอยู่ในองค์การนานาชาติต่าง ๆ อีกมากและได้เข้าอยู่ในกลุ่มไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Non-Aligned Movement-NAM) ในฐานะแขกรับเชิญ เป็นเรื่องเกี่ยวกับสาธารณรัฐเช็ก โดยสืบทอดสถานะจากสาธารณรัฐเช็กโกสโลวาเกียแต่เดิม ในความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ยังมีปัญหาเรื่องพรมแดนกับสาธารณรัฐเช็กอยู่ รวมทั้งการแบ่งปันรัฐสมบัติกับสาธารณรัฐเช็กยังไม่เรียบร้อย ยังมีปัญหากับสาธารณรัฐฮังการี ในเรื่องเขื่อน Gabcikovo-Nagyymaros

๔.๑.๑.๒.๓ เศรษฐกิจ

โดยเหตุที่เพิ่งแยกตัวออกจากสาธารณรัฐเช็กโกสโลวาเกียเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๖ จึงจำเป็นต้องปรับระบบเศรษฐกิจแบบรวมการให้เปิดกว้างขึ้น เนื่องจากในระบบเดิม ประเทศนี้ประกอบอุตสาหกรรมในมาตรฐานยุโรปตะวันออกมาก แต่ประสบปัญหาการขาดเทคโนโลยีสมัยใหม่ ขาดพลังงานและวัตถุดิบไม่พอเพียง จึงได้เปลี่ยนระบบไปสู่การประกอบการโดยเอกชนตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๔-๒๕๓๕ แต่มีความคืบหน้าช้ามากเมื่อเทียบกับสาธารณรัฐเช็ก อัตราการว่างงานมีร้อยละ ๑๑.๓ อัตราเงินเฟ้อร้อยละ ๘.๓ รายได้ประชาชาติ (Per capita) เฉลี่ย ๖,๑๐๐ เหรียญสหรัฐฯ และหนี้สินต่างประเทศ ๑.๔ พันล้านเหรียญสหรัฐฯ

ผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ ข้าว มันฝรั่ง น้ำตาล ผลไม้ เนื้อสัตว์มีจำนวนเพียงพอเพื่อใช้ในการบริโภคภายในประเทศและส่งออก สินค้าจากผลิตภัณฑ์ของป่า สินค้าทางด้านอุตสาหกรรม มีถ่านหิน เคมีภัณฑ์ เครื่องใช้ในครัวเรือน ปุ๋ย พลาสติก และอาวุธ

๔.๑.๑.๒.๔ ด้านสังคม

ประชากรมีประมาณ ๕.๔ ล้านคน อัตราการเพิ่มประชากร ร้อยละ ๐.๕๑ ประกอบด้วยชาวสโลวัก ร้อยละ ๔๕.๖ ฮังการี ร้อยละ ๑๐.๔ ยิปซี ร้อยละ ๑.๕ เช็ก ร้อยละ ๑.๑ รูเทเนียน (Ruthenian) ประมาณ ๑๕,๐๐๐ คน ยูเครน ประมาณ ๑๓,๐๐๐ คน โมราเวีย ประมาณ ๖,๐๐๐ คน เยอรมัน ประมาณ ๕,๐๐๐ คน และโปแลนด์ ประมาณ ๓,๐๐๐ คน ประชากรสามารถใช้แรงงานได้ ประมาณ ๒.๕ ล้านคน ประกอบอาชีพทางการเกษตรร้อยละ ๓๓.๒ เกษตรกรรม ร้อยละ ๑๒.๒ การก่อสร้าง ร้อยละ ๑๐.๓ การคมนาคม และอื่น ๆ ร้อยละ ๔๔.๓

ศาสนาที่นับถือ มี คริสเตียน นิกายโรมันคาทอลิก ร้อยละ ๖๐.๓ ไม่นับถือพระเจ้า (Atheist) ร้อยละ ๔.๗ คริสเตียนนิกายโปรเตสแตนต์ ร้อยละ ๔.๔ ออธอด็อกซ์ ร้อยละ ๔.๑ และศาสนาอื่น ๆ ร้อยละ ๑๗.๕

ภาษาที่พูด ใช้ภาษาสโลวักเป็นภาษาราชการ และใช้ภาษาอังกฤษกันมากเช่นเดียวกับสาธารณรัฐเช็ก พื้นที่นี้เป็นจุดในการขนถ่ายยาเสพติด ประเภท เฮโรอีน จากเอเชียตะวันตกเฉียงใต้ และเป็นจุดรับโคเคนจากกลุ่มประเทศอเมริกา เข้าไปในยุโรปด้วย

๔.๑.๑.๒.๕ ด้านการป้องกันประเทศ

จัดการป้องกันประเทศเป็นรูปกำลังทางบก กำลังทางอากาศและการป้องกันภัยทางอากาศ กำลังป้องกันฝ่ายพลเรือน และหน่วยรถไฟ ชายฉกรรจ์ที่สามารถเข้าร่วมป้องกันประเทศได้มีประมาณ ๑.๕ ล้านคน ใช้งบประมาณในการป้องกันประเทศ ประมาณ ๔.๒ พันล้านโครน (ประมาณ ๒๔ โครน คือ ๑ เหรียญสหรัฐ)

๔.๑.๑.๓ สาธารณรัฐฮังการี

ตั้งอยู่ในทวีปยุโรปภาคตะวันตก ระหว่างสโลวักและโรมาเนีย มีพื้นที่ประมาณ ๕๓,๐๓๐ ตารางกิโลเมตร เป็นประเทศที่ไม่ติดต่อกับทะเลมีเขตแดนติดต่อกับสาธารณรัฐออสเตรีย ๓๖๖ กิโลเมตร โครเอเชีย ๒๔๒ กิโลเมตร โรมาเนีย ๔๔๓ กิโลเมตร เซอร์เบีย และมอนเตเนโกร ๑๕๑ กิโลเมตร สโลวัก ๕๑๕ กิโลเมตร สโลเวเนีย ๘๒ กิโลเมตร และยูเครน ๑๐๓ กิโลเมตร ภูมิประเทศทั่วไปเป็นที่ราบและเนินเขาเล็กน้อย มีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ คือ บ็อกไซต์ ถ่านหิน ก๊าซธรรมชาติ ดิน และปุ๋ย

๔.๑.๑.๓.๑ การเมืองภายในประเทศ

สาธารณรัฐฮังการีเป็นประเทศเก่าแก่ได้รับเอกราชมาตั้งแต่ พ.ศ. ๑๕๔๔ ปัจจุบันมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยรัฐสภา ซึ่งมีรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่วันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๙๒ และได้ปรับปรุงแก้ไขอีก ๒ ครั้ง เมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕ และเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๒ โดยเน้นในเรื่องสิทธิมนุษยชน และอำนาจของนายกรัฐมนตรี และหลักการของรัฐสภา

การจัดการปกครองประเทศจัดเป็น ๓๔ จังหวัด (County) และ ๑ นครหลวง คือ กรุงบูดาเปสต์ เป็นนครหลวง ฝ่ายบริหาร มีประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี มีรัฐสภาเดี่ยว (unicameral) มีพรรคการเมืองรวม ๘ พรรค ทั้งฝ่ายประชาธิปไตย สังคมนิยมและคอมมิวนิสต์ การเลือกตั้งสมาชิกสภากำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีอายุ ๑๘ ปี สมาชิกมี ๓๘๖ ที่นั่ง มีการเลือกตั้งใน พ.ศ. ๒๕๓๓ โดยเลือกตั้ง ๒ รอบ รอบที่หนึ่ง เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และรอบที่สอง ในวันที่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๓ ประกอบด้วยพรรค Democratic Forum ๑๖๒ ที่นั่ง พรรค Free democrats ๔๐ ที่นั่ง พรรค Independent Smallholders ๔๕ ที่นั่ง พรรค Hungarian Socialist ๓๓ ที่นั่ง พรรค Young Democrats ๒๒ ที่นั่ง พรรค Christian Democrats ๒๑ ที่นั่ง กลุ่มอิสระ ๑๓ ที่นั่ง ประธานาธิบดีได้รับเลือกโดยอ้อมผ่านทางรัฐสภา มีอายุคราวละ ๕ ปี ประธานาธิบดีคนปัจจุบันคือ นาย Arpad GONCZ ได้รับเลือกให้เป็นประธานาธิบดีชั่วคราว ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ด้วยคะแนนรวม ๒๔๕ จากจำนวน ๓๐๔ และต่อมาได้รับเลือกอีกครั้งในการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๓

ส่วนนายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันคือ นาย Jozsef Antall จากพรรค Democratic Forum (มีที่นั่ง ๑๖๒ ที่นั่งมากที่สุดจาก ๓๘๖ ที่นั่ง) ดำรงตำแหน่งมาตั้งแต่วันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๓

๔.๑.๑.๓.๒ การเมืองต่างประเทศ

ในด้านการเมืองต่างประเทศ สาธารณรัฐฮังการี เป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ และร่วมอยู่ในองค์การระหว่างประเทศหลายองค์การ โดยเข้าอยู่ในกลุ่มไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Non-Aligned Movement-NAM) ในฐานะแขกรับเชิญ สำหรับความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ยังมีปัญหาเรื่องเขื่อน Gabčíkovo - Nagymaros กับสโลวักอยู่

๔.๑.๑.๓.๓ ด้านเศรษฐกิจ

สาธารณรัฐฮังการี ปรับเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจแบบรวมการไปสู่ระบบเศรษฐกิจการตลาดโดยมีการเกษตรกรรมเป็นเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ ด้านการอุตสาหกรรม มีส่วนในการสร้างรายได้ให้แก่ประเทศ ร้อยละ ๔๐ และมีประชาชนเข้าทำงานร้อยละ ๓๐ การเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจเป็นระบบการตลาด โดยเน้นให้เอกชนเข้ามาดำเนินการ (Privatization) แต่เป็นไปโดยล่าช้า เนื่องจากยังติดขัดในระบบราชการอยู่มาก รัฐจึงมีหนี้สินต่างประเทศถึง ๒๓.๕ พันล้านเหรียญสหรัฐฯ และไม่อาจจะเร่งรัดให้การเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจดำเนินไปอย่างรวดเร็วได้ รายได้ประชาชาติ (Per capita) เฉลี่ย ๕,๓๘๐ เหรียญสหรัฐฯ และอัตราเงินเฟ้อ ร้อยละ ๒๓ อัตราคนว่างงาน ร้อยละ ๑๒.๓

สินค้าการเกษตร ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ป่านไม้ ร้อยละ ๑๕ ของ GDP และสามารถจ้างงานได้ร้อยละ ๑๖ มีการปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์ผสม สินค้าอุตสาหกรรม ได้แก่ การทำเหมืองแร่ โลหะ วัสดุก่อสร้าง อาคารสำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์ผ้า เคมีภัณฑ์ (โดยเฉพาะยา) รถยนต์ และรถยนต์โดยสาร ในสาธารณรัฐฮังการีมีเส้นทางรถไฟ ๗,๗๖๕ กิโลเมตร (รางกว้าง ๑.๕๓๕ เมตร) ทางหลวง ๑๓๐,๒๑๔ กิโลเมตร เส้นทางขนส่งทางน้ำในประเทศ ๑,๖๒๒ กิโลเมตร ท่อส่งน้ำมัน ๑,๒๐๔ กิโลเมตร และท่อส่งก๊าซธรรมชาติ ๔,๓๘๗ กิโลเมตร แม้สาธารณรัฐฮังการี จะไม่มีฝั่งทะเลแต่มีท่าเรือในแม่น้ำดานูบ และอาศัยท่าเรือเดินทะเลของเยอรมัน โปแลนด์และโรมาเนีย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ฮังการีมีเรือสินค้าเดินสมุทรของประเทศอยู่ประมาณ ๑๒ - ๑๓ ลำ

๔.๑.๑.๓.๔ ด้านสังคม

ประชากรอังกฤษ มีประมาณ ๑๐.๔ ล้านคน อัตราการเพิ่มประชากร มีน้อยมาก ร้อยละประมาณ ๐.๐๐๗ (เกิด ๑๒.๓๓/๑,๐๐๐ คน ตาย ๑๓.๐๒/๑,๐๐๐ คน) มีชาวอังกฤษ ร้อยละ ๘๙.๙ ยิบซี ร้อยละ ๔ เยอรมัน ร้อยละ ๒.๖ เชอร์บ ร้อยละ ๒ สโลวัก ร้อยละ ๐.๘ โรมานีเย ร้อยละ ๐.๗

ประชาชนนับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ร้อยละ ๖๗.๕ นิกายคาลวิน ร้อยละ ๒๐ นิกายลูเธอรัน ร้อยละ ๕ ไม่นับถือพระเจ้าและอื่น ๆ ร้อยละ ๗.๕ ภาษาที่พูดใช้ภาษาอังกฤษ ร้อยละ ๙๘.๒ และภาษาอื่น ๆ อื่น ร้อยละ ๑.๘ ประชากร ไร้หนังสือ ร้อยละ ๙๙

ด้านการใช้แรงงาน มีแรงงาน ๕.๔ ล้านคน ทำงานด้านการค้า การบริการ และองค์กรของรัฐ ร้อยละ ๔๔.๘ ทำงานด้านอุตสาหกรรม ร้อยละ ๒๙.๗ เกษตรกรรม ร้อยละ ๑๖.๑ และก่อสร้าง ร้อยละ ๗

ด้านเสรีภาพทางมวลชน มีโทรศัพท์ ร้อยละ ๑๙.๔ ส่วนใหญ่ยังอยู่ในนครหลวง คือ บูดาเปสต์ มีสถานีวิทยุกระจายเสียงเอเอ็ม ๓๒ แห่ง เอฟเอ็ม ๑๕ แห่ง สถานีโทรทัศน์ ๔๑ แห่ง

๔.๑.๑.๓.๕ ด้านการป้องกันประเทศ

จัดการป้องกันประเทศเป็นกำลังทางบก กำลังทางอากาศและการป้องกันภัยทางอากาศ กำลังป้องกันชายแดน และกำลังป้องกันเขตแดน มีชายฉกรรจ์ที่จะใช้ป้องกันประเทศได้ ประมาณ ๒.๖ ล้านคน ใช้งบประมาณป้องกันประเทศประมาณ ๖๖.๕ พันล้านฟลอรินท์ (ประมาณ ๘๕ พันล้านดอลลาร์ต่อ ๑ เหรียญสหรัฐ)

๔.๑.๑.๔ สาธารณรัฐโปแลนด์

ตั้งอยู่ใจกลางทวีปยุโรปกลางระหว่างสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันกับเบลารุส มีพื้นที่ประมาณ ๓๑๒,๖๘๐ ตารางกิโลเมตร มีเขตแดนติดต่อกับเบลารุส ๖๐๕ กิโลเมตร สาธารณรัฐเช็ก ๖๕๘ กิโลเมตร สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ๔๕๖ กิโลเมตร ลิทัวเนีย ๕๑ กิโลเมตร สหพันธรัฐรัสเซีย ๔๓๒ กิโลเมตร สโลวาเกีย ๔๔๔ กิโลเมตร ยูเครน ๔๒๘ กิโลเมตร และติดกับฝั่งทะเลบอลติก ๔๔๑ กิโลเมตร อาณาเขตทางทะเล ๑๒ ไมล์ทะเล และเขตเศรษฐกิจทางทะเล ๒๐๐ ไมล์ทะเล ลักษณะภูมิประเทศทั่วไปเป็นพื้นราบ มีลักษณะเป็นภูเขาทางภาคใต้บ้างเล็กน้อย ไม่มีเครื่องกีดขวางทางธรรมชาติ ทางด้านเหนือ จึงสะดวกต่อการถูกบุกกรุกด้วยกำลังทางบก ดังที่ปรากฏในประวัติศาสตร์ตลอดมา ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญได้แก่ ถ่านหิน กำมะถัน ทองแดง ก๊าซธรรมชาติ เงิน ตะกั่ว และเกลือ

๔.๑.๑.๔.๑ การเมืองภายในประเทศ

สาธารณรัฐโปแลนด์ มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยรัฐสภา ได้รับเอกราชเมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๑ แบ่งการปกครองเป็น ๔๘ จังหวัด โดยมีกรุงวอร์ซอ เป็นนครหลวง

สาธารณรัฐโปแลนด์ประกาศใช้รัฐธรรมนูญชั่วคราวเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ แทนรัฐธรรมนูญฉบับคอมมิวนิสต์ ซึ่งออกไว้เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๕ ในขณะนั้นกำลังร่างรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันเพื่อให้เป็นประชาธิปไตยยิ่งขึ้น ระบบนิติศาสตร์ในสาธารณรัฐโปแลนด์มีการผสมผสานกฎหมายแบบพลเรือน แบบยุโรป และทฤษฎีกฎหมายคอมมิวนิสต์ ซึ่งดำเนินการไปทีละส่วน โดยแบ่งพรรคการเมืองต่าง ๆ ออกเป็น ๓ กลุ่มใหญ่ รวม ๑๔ พรรค คือ กลุ่มกรรมกร (Solidarity) มี ๔ พรรค, กลุ่มไม่ใช้คอมมิวนิสต์ และกลุ่มไม่ใช้กรรมกร มี ๗ พรรคการเมือง กลุ่มที่มีกำเนิดจากพวกคอมมิวนิสต์ หรือมีความเชื่อมโยงกับคอมมิวนิสต์ มี ๒ พรรคการเมือง สำหรับการเลือกตั้ง กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีอายุ ๑๘ ปี การเลือกตั้งประธานาธิบดี กระทำครั้งละ ๒ รอบ คือ รอบแรกเมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๕ และรอบที่สองเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ ผลปรากฏว่านายเลช วาเลซา (Lech Walesa) ได้รับเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียงร้อยละ ๗๔.๗ ส่วนคู่แข่งชั้น คือ นายสแตนิสลอว์ ไทมันสกี ได้ร้อยละ ๒๕.๓ ประธานาธิบดีจะอยู่ในตำแหน่ง ๕ ปี การเลือกตั้งคราวหน้าจะกระทำในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๘

วุฒิสภา มีการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ อยู่ในวาระ ๔ ปี มีจำนวน ๑๐๐ ที่นั่ง จะมีการเลือกตั้งสมัยต่อไปในเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ สมาชิกวุฒิสภาปัจจุบันมาจากพรรคต่าง ๆ กัน รวม ๑๔ พรรค คือ จากกลุ่มกรรมกร ๘ พรรค กลุ่มไม่ใช่คอมมิวนิสต์ และกลุ่มไม่ใช่กรรมกร ๔ พรรค และกลุ่มที่มีกำเนิดจากพวกคอมมิวนิสต์ ๒ พรรค

สภาผู้แทนราษฎร (Sejm) มีการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ มีจำนวน ๔๖๐ ที่นั่ง อยู่ในวาระ ๔ ปี จะมีการเลือกตั้งต่อไปในเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปัจจุบันประกอบด้วยพรรคต่าง ๆ จำนวน ๑๔ พรรค และ ๑๐ กลุ่มการเมือง คือ จากกลุ่มกรรมกร ๔ พรรค และกลุ่มการเมืองอิสระอีก ๔ กลุ่ม จากกลุ่มไม่ใช่คอมมิวนิสต์ และกลุ่มไม่ใช่กรรมกร ๔ พรรค และกลุ่มการเมืองอิสระ ๖ กลุ่ม จากกลุ่มที่มีกำเนิดจากพวกคอมมิวนิสต์ หรือมีความเชื่อมโยงกับคอมมิวนิสต์ ๒ พรรค

ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย ประธานาธิบดี (นายเลค วาเลสซา), Lech Walesa , นายกรัฐมนตรี (นางสาว Hanna SUCHOCKA ซึ่งได้รับแต่งตั้งเมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๕) และคณะรัฐมนตรี

ฝ่ายนิติบัญญัติ ประกอบด้วยระบบรัฐสภา มีสภาสูงหรือวุฒิสภา และสภาล่างหรือ Diet (Sejm)

ฝ่ายตุลาการ มีศาลสูงสุด

๔.๑.๑.๔.๒ การเมืองต่างประเทศ

สาธารณรัฐโปแลนด์ เป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ เป็นสมาชิกของกลุ่มไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Non-Aligned Movement-NAM) เข้าร่วมอยู่ในกลุ่มประชาคมยุโรป CSCE และองค์การนาซาตีกหลายองค์กร ปัจจุบันไม่มีปัญหาทางการเมืองระหว่างประเทศกับประเทศเพื่อนบ้านแต่อย่างใด

๔.๑.๑.๔.๓ ด้านเศรษฐกิจ

สาธารณรัฐโปแลนด์กำลังดำเนินการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจตามแบบของโซเวียต คือ รัฐเป็นเจ้าของและควบคุมผลผลิตให้ไปสู่ระบบการตลาด เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๓ รัฐบาลโปแลนด์ในยุครัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการอุดหนุนโดยภาครัฐ เลิกควบคุมราคาสินค้า ควบคุมเงินตราอย่างเข้มงวด และกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราให้คงที่ ลดอุปสรรคด้านการนำสินค้าเข้า และแก้ไขเรื่องอัตราค่าจ้าง ซึ่งก่อให้เกิดผลดี คือ สามารถแก้ไขปัญหาสินค้าอุปโภคบริโภคที่ขาดแคลนได้ อัตราเงินเฟ้อลดจากร้อยละ ๖๔ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔๔ ในปีพ.ศ. ๒๕๓๕ ทำให้รัฐบาลกลุ่มประเทศตะวันตก ซึ่งเป็นเจ้าหนี้โปแลนด์กว่า ๒ ใน ๓ ของจำนวนหนี้ต่างประเทศทั้งหมด ๔๘ พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ได้ก้าวเข้ามาในปีพ.ศ. ๒๕๓๓ เพื่อปลดหนี้ที่เป็นทางการของโปแลนด์ลงกึ่งหนึ่ง ในปีพ.ศ. ๒๕๓๗ เอกชนได้เข้ามาดำเนินการด้านอุตสาหกรรมถึงร้อยละ ๒๔ ของผลผลิตด้านอุตสาหกรรม และได้ผลผลิตด้านที่ใช้การเกษตรกรรมเกือบกึ่งหนึ่งของผลผลิตทั้งหมดในปีพ.ศ. ๒๕๓๕ ส่วนในภาครัฐผลผลิตลดลงและสถิติการว่างงานสูงขึ้นจากไม่มีเลยในปีพ.ศ. ๒๕๓๒ เป็นร้อยละ ๑๓.๖ ในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ และก็มีภาวะแก้ไขให้ดีขึ้นโดยลำดับ ในปีพ.ศ. ๒๕๓๕ ผลผลิตธรรมชาติเพิ่มขึ้นในอัตรา ร้อยละ ๒ และรายได้เฉลี่ย (Per Capita) เป็น ๔,๔๐๐ เหรียญสหรัฐฯ อัตราเงินเฟ้อเป็นร้อยละ ๔๔ หนี้ต่างประเทศ ๔๘.๕ พันล้านเหรียญสหรัฐฯ

สินค้าออกที่สำคัญของสาธารณรัฐโปแลนด์ คือ เครื่องจักร โลหะ เคมีภัณฑ์ น้ำมันและพลังงาน อาหารสำเร็จรูป เบียร์ และสิ่งทอ

ด้านคมนาคมติดต่อสื่อสาร สาธารณรัฐโปแลนด์มีทางรถไฟยาว ๒๖,๒๕๐ กิโลเมตร รางกว้าง ๑.๔๓๕ เมตร - ๑.๕๒๐ เมตร และทางหลวงมีความยาว ๓๖๐,๖๒๙ กิโลเมตร เส้นทางขนส่งทางน้ำ ๓,๙๙๗ กิโลเมตร ท่อส่งก๊าซธรรมชาติ ๔,๖๐๐ กิโลเมตร ท่อส่งน้ำมันดิบ ๑,๙๘๖ กิโลเมตร ท่อผลิตภัณฑ์น้ำมัน ๓๖๐ กิโลเมตร มีเรือเดินสมุทร ๒๐๙ ลำ และมีเมืองท่าต่าง ๆ อีกหลายเมือง

๔.๑.๑.๔.๔ ด้านสังคม

สาธารณรัฐโปแลนด์มีประชากร ๓๘.๕ ล้านคน (เดือนกรกฎาคม พ.ศ.๒๕๓๖) มีอัตราการเติบโต ร้อยละ ๐.๓๕ มีชนกลุ่มต่าง ๆ คือ ชาวโปล ร้อยละ ๙๗.๖ เยอรมัน ร้อยละ ๑.๓ ยูเครน ร้อยละ ๐.๖ เบลารุส ร้อยละ ๐.๕

นับถือศาสนาโรมันแคทอลิก ร้อยละ ๙.๕ ออร์ทอด็อกซ์ตะวันออก โปรเตสแตนต์
และอื่น ๆ อีก ร้อยละ ๕ ภาษาที่พูด คือ ภาษาโปแลนด์ ประชากรรู้หนังสือโดยเฉลี่ย
ร้อยละ ๙๘ มีแรงงานในประเทศประมาณ ๑๕.๖ ล้านคน ทำงานด้านอุตสาหกรรม
และก่อสร้างร้อยละ ๓๔.๔ เกษตรกรรม ร้อยละ ๒๗.๓ ค้าขาย ขนส่ง
และคมนาคมติดต่อ ร้อยละ ๑๖.๑ รัฐบาลและอื่น ๆ ร้อยละ ๒๒.๒

มีการผลิตฝิ่นสำหรับใช้เองภายในประเทศ ผลิตแอมเฟตามีน
สำหรับส่งออก และเป็นจุดขนถ่ายยาเสพติดไปยังยุโรปตะวันตกด้วย

ด้านการติดต่อสื่อสาร มีโทรศัพท์ ร้อยละ ๑๐.๕ คือ มีโทรศัพท์
ประมาณ ๓.๖ ล้านเครื่องเท่านั้น มีสถานีวิทยุเอเอ็ม ๒๗ แห่ง เอฟเอ็ม ๒๗ แห่ง
สถานีโทรทัศน์ ๔๐ สถานี ประมาณว่ามีเครื่องรับโทรทัศน์ ๙.๖ ล้านเครื่อง

๔.๑.๑.๔.๕ ด้านการป้องกันประเทศ

จัดกำลังทหารเป็นกำลังทางบก กำลังทางเรือ กำลังทางอากาศ
และป้องกันภัยทางอากาศ มีชายฉกรรจ์สามารถใช้ได้ ๙.๙ ล้านคน ใช้งบประมาณ
๓๐.๔ Trillion Zlotych ซึ่งเป็นร้อยละ ๑.๔ ของ GNP

สาธารณรัฐโปแลนด์ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน

๔.๑.๒ สถานที่และบุคคลที่คณะกรรมการ พบปะสนทนา ณ ประเทศในยุโรป ตะวันออก

๑. คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ได้เข้ารับฟังการบรรยายสรุป จาก นายกอบศักดิ์ โชติกลเสถียร ๙๗๗ เอกอัครราชทูต ณ กรุงปราก

๒. คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ได้เข้าพบปะสนทนากับประธาน คณะกรรมการการต่างประเทศ ประธานคณะกรรมการการศึกษาศาสตร์การศึกษา และวัฒนธรรม ณ รัฐสภา สาธารณรัฐเช็ก

๓. คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ได้เข้าพบปะสนทนาแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ณ กระทรวงการต่างประเทศ สาธารณรัฐสโลวัก และได้เข้าพบรองประธานรัฐสภา สาธารณรัฐสโลวัก ประธาน คณะกรรมการการต่างประเทศและสมาชิก รวมทั้งกรรมการการศึกษาและวัฒนธรรม ณ รัฐสภา สาธารณรัฐสโลวัก

๔. คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ได้เข้าพบปะสนทนาแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ณ กระทรวงต่างประเทศ สาธารณรัฐฮังการี รวมทั้งได้เข้าเยี่ยมชมการระประธานรัฐสภา พบปะสนทนาแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับประธานคณะกรรมการการต่างประเทศและกรรมการ ณ รัฐสภา สาธารณรัฐฮังการี

๕. คณะกรรมการการต่างประเทศ ได้เข้าพบปะสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น กับรักษาการตำแหน่งรองประธานรัฐสภา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ ผู้อำนวยการ กองวิเทศสัมพันธ์ รัฐสภา สาธารณรัฐโปแลนด์

๔.๑.๓ สารสำคัญของ การพบปะสนทนา

๔.๑.๓.๑ สภาวการณ์ทั่วไป

๑. สาธารณรัฐเช็ก และสาธารณรัฐสโลวัก

เดิมคือ เช็กโกสโลวเกียหลังสงครามโลก ครั้งที่ ๒ ประเทศเช็กโกสโลวเกีย ได้รับอิทธิพลของสหภาพโซเวียตอย่างเต็มที่ การปกครองในเช็กโกสโลวเกีย หลังสงครามโลก ครั้งที่ ๒ เป็นต้นมาจึงอยู่ภายใต้ระบอบคอมมิวนิสต์ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ชาวเช็กโกสโลวเกีย พยายามปลดปล่อยตัวเองให้เป็นเสรี แต่ก็ถูกกำลังของกลุ่มประเทศสนธิสัญญาอ่าวภายใต การนำของสหภาพโซเวียตเข้าปราบปรามแล้วบังคับให้กลับเข้าอยู่ใต้ระบอบคอมมิวนิสต์

เมื่อเกิดความเปลี่ยนแปลง ท่าทีทางการเมืองในสหภาพโซเวียต ภายใต้การนำของมิคาอิล กอร์บาชอฟ ได้พยายามนำเศรษฐกิจแบบเสรี ดำเนินนโยบาย และเปิดประเทศมากขึ้น ชาวเช็ก-สโลวักได้เรียกร้องเสรีภาพในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ในที่สุดพรรคคอมมิวนิสต์ของสาธารณรัฐเช็กและสาธารณรัฐสโลวัก ต้องลาออกจากรัฐบาล และมีการเลือกตั้งทั่วไปอย่างเสรี

วันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๒ หลังจากที่เช็กโกสโลวักแยกตัวออกจากกัน ภายใต้การปกครองของพรรคคอมมิวนิสต์ และอยู่ภายใต้อิทธิพลของสหภาพโซเวียต มาเป็นเวลา ๔๑ ปี เช็กโกสโลวักก็แยกเป็นอิสระและเป็นประชาธิปไตยเต็มที่

จากความตกลงระหว่างชาวเช็กกับชาวสโลวัก เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ และด้วยเหตุผลทางประวัติศาสตร์และเชื้อชาติ สาธารณรัฐสโลวักประกาศ แยกตัวเป็นประเทศอิสระ และการแยกประเทศระหว่างสาธารณรัฐเช็ก และสาธารณรัฐ สโลวัก ก็เป็นอันเด็ดขาด เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๖

คณะกรรมการได้พบปะสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกรัฐสภา ของสาธารณรัฐเช็ก และสาธารณรัฐสโลวัก ณ กรุงปราก เมืองหลวงของสาธารณรัฐเช็ก และบราติสลาวา เมืองหลวงของสาธารณรัฐสโลวัก สรุปได้ว่า การที่ทั้งสองประเทศ แยกตัวออกจากกันนั้น เนื่องจากแต่ละประเทศมีความต้องการที่จะให้ดินแดนของแต่ละฝ่าย มีความมั่นคงด้วยการปกครองระบอบประชาธิปไตย

หลังจากที่สาธารณรัฐเช็ก และสาธารณรัฐสโลวักประกาศแยกตัวออกจากกัน อย่างเด็ดขาด นั้น จะเห็นได้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของประชาชน ในสาธารณรัฐเช็กจะได้เปรียบกว่า ประชาชนในสาธารณรัฐสโลวักที่แยกตัวออกไป เนื่องจากอุตสาหกรรมสำคัญที่ทำรายได้เข้าประเทศได้มากเกือบจะอยู่ในดินแดน ของสาธารณรัฐเช็กทั้งหมด อีกประการหนึ่ง โดยที่วัฒนธรรมดั้งเดิมของยุโรปมีส่วนสำคัญ ที่เกิดจากอาณาจักรโมราเวีย ซึ่งเจริญก้าวหน้ามาตั้งแต่คริสตศตวรรษที่ ๙ อาณาจักร โมราเวีย นั้น ประกอบไปด้วยแคว้นสำคัญ ๓ แห่ง คือ โมราเวีย โบฮีเมีย และสโลวเกีย

ปัจจุบัน โมราเวียและโบฮีเมียคงรวมกันเป็นสาธารณรัฐเช็ก ส่วนสาธารณรัฐ สโลวักนั้นแยกตัวออกไปต่างหาก โดยปกติประชาชนชาวเช็กสนใจศิลปะ ปรัชญา และมีฝีมือทางอุตสาหกรรม ประธานาธิบดี วัคคัฟ ฮาเวล ของสาธารณรัฐเช็ก เป็นนักประพันธ์บทละครที่มีชื่อเสียงและเป็นที่เคารพนับถือของชาวเช็ก ซึ่งถือว่าเขาเป็น นักปราชญ์ผู้นำประเทศสู่ความมีเสรีภาพโดยสมบูรณ์

๒. สาธารณรัฐฮังการี

เคยเป็นอาณาจักรใหญ่โดยรวมอยู่กับออสเตรียอย่างไรก็ดี ฮังการีเคยถูกชาวมองโกลจากเอเชียยึดครองไว้ อิทธิพลของชาวตะวันออกจากทวีปเอเชีย จึงกระจายอยู่โดยทั่วไปในสาธารณรัฐฮังการี และจากลักษณะของที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่คาบเกี่ยวกันระหว่างยุโรปกับเอเชีย ส่งผลให้สาธารณรัฐฮังการีถูกตุรกีเข้ายึดครองประเทศในระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ ๑๔ - ๑๗ และต่อมาเมื่อออสเตรียช่วยให้ฮังการีพ้นจากอำนาจของตุรกีในศตวรรษที่ ๑๗ อาณาจักรออสเตรีย-ฮังการีก็เกิดขึ้น พื้นฐานที่กล่าวมานี้ทำให้ลักษณะการต่อสู้เพื่อความเป็นเอกราชและความมีเสรีภาพเต็มของชาวฮังการีจึงค่อนข้างจะรุนแรง

ในตอนปลายสงครามโลก ครั้งที่ ๒ สหภาพโซเวียตเข้ายึดครองสาธารณรัฐฮังการีอีกครั้ง ด้วยเหตุนี้อิทธิพลของคอมมิวนิสต์จึงเข้าครอบงำฮังการี ประชาชนชาวฮังการีซึ่งถูกปกครองและบีบบังคับโดยผู้มีอำนาจจากต่างแดนได้พยายามต่อสู้เพื่อความเป็นเสรี แม้แต่ระหว่างที่คอมมิวนิสต์สหภาพโซเวียตมีอิทธิพลต่อยุโรปตะวันออก เช่น ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๔ ได้มีการเดินขบวนของประชาชนที่พยายามขับไล่ฝ่ายคอมมิวนิสต์ไม่จากฮังการี จึงถูกกองทัพโซเวียตจำนวนกว่า ๒๐๐,๐๐๐ คนเข้าปราบปราม ชาวฮังการีนับแสนต้องหนีออกจากประเทศเข้าไปในออสเตรียและยูโกสลาเวีย

กลุ่มต่อต้านคอมมิวนิสต์ได้ใช้ความพยายามหลายครั้งที่จะกำจัดอิทธิพลของคอมมิวนิสต์ให้หมดจากฮังการี แต่ก็ถูกกวาดล้างไปหลายครั้ง แต่ในขณะที่คอมมิวนิสต์มีอิทธิพลต่อฮังการี นั้น ชาวฮังการีสามารถเลี่ยงไปใช้ระบบเศรษฐกิจแบบการตลาดนำการผลิตแทนที่จะใช้ระบบวางแผนกลางอย่างประเทศคอมมิวนิสต์ในยุโรปตะวันออก โดยทั่วไปฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนในฮังการี จึงอยู่ในระดับที่ค่อนข้างจะดีกว่าผลเมืองในประเทศยุโรปตะวันออกอื่น ๆ ที่ได้รับอิทธิพลของคอมมิวนิสต์เช่นเดียวกัน

๓. สาธารณรัฐโปแลนด์

เคยเป็นประเทศมหาอำนาจประเทศหนึ่งในทวีปยุโรป โดยเฉพาะในระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ ๑๔ - ๑๗ อำนาจของสาธารณรัฐโปแลนด์ครอบคลุมไปถึงประเทศข้างเคียงอื่น ๆ เช่น รัสเซีย และบัลแกเรีย อย่างไรก็ดีตาม โปแลนด์ก็เช่นเดียวกับอาณาจักรอื่น ๆ ในยุโรปที่มีอำนาจมากขึ้นในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ในขณะเดียวกันเมื่ออาณาจักรอื่นที่มีอำนาจขึ้นมา โปแลนด์ก็หมดอำนาจลง

อย่างไรก็ตาม ประวัติศาสตร์ของชาวโปแลนด์ แสดงให้เห็นว่ามีการต่อสู้ เพื่อความเป็นอิสระและเพื่อเสรีภาพมาเป็นเวลานาน โปแลนด์เป็นอิสระเต็มที่อยู่ระยะหนึ่ง คือ ในช่วง พ.ศ. ๒๔๖๑ โดยการยอมรับในสนธิสัญญาแวร์ซาย ตอนปลายสงครามโลก ครั้งที่ ๑ แต่เมื่อคอมมิวนิสต์เข้าครอบครองรัสเซียในปี พ.ศ. ๒๔๖๐ โปแลนด์ก็ถูกรัสเซีย ซึ่งเปลี่ยนเป็นสหภาพโซเวียตยึดดินแดนด้านตะวันออกไปได้หลายส่วน และเมื่อเยอรมัน ภายใต้อำนาจของอดอล์ฟฮิตเลอร์มีอำนาจขึ้นมาในสมัยอาณาจักรไรช์ที่ ๓ โปแลนด์ ก็ตกเป็นเป้าหมายของเยอรมัน

โปแลนด์ตกอยู่ภายใต้อำนาจยึดครองของนาซีเยอรมันเมื่อเริ่มแรกของสงครามโลก ครั้งที่ ๒ และเมื่อสิ้นสงครามโลก ครั้งที่ ๒ ในปี พ.ศ. ๒๔๘๘ เยอรมันแพ้สงคราม สหภาพโซเวียตก็เข้าไปมีอิทธิพลในสาธารณรัฐโปแลนด์เช่นเดียวกับประเทศในยุโรป ตะวันออกที่ได้กล่าวมาแล้ว แม้ว่าอิทธิพลของคอมมิวนิสต์จะมีมากในโปแลนด์ นั้น แต่สิ่งหนึ่งซึ่งฝ่ายคอมมิวนิสต์ไม่อาจล้มล้างได้ คือ ความเลื่อมใสในคริสตศาสนานิกาย โรมันคาทอลิก สังฆราชองค์หนึ่งของโปแลนด์ได้กลายเป็นผู้นำของคริสตจักร โรมันคาทอลิก ที่ศาสนสำนักวาติกัน ท่านผู้นั้น คือ สันตปาปา จอห์น ปอล ที่ ๒ และก็ด้วยความเข้มแข็ง ของศาสนาเอง การต่อต้านการบีบบังคับของฝ่ายคอมมิวนิสต์ในโปแลนด์จึงมีมาโดยตลอด ไม่ว่าจะบนดินหรือใต้ดิน ความเคร่งครัดต่อศาสนาของชาวโปแลนด์ทำให้การต่อต้าน คอมมิวนิสต์เป็นผลในที่สุด

ฝ่ายศาสนาของโปแลนด์ให้การสนับสนุนฝ่ายผู้ใช้แรงงานของโปแลนด์ที่พยายาม แห้งข้อต่อต้านการใช้อำนาจของฝ่ายพรรคคอมมิวนิสต์ ในขั้นต้นโซเวียตพยายามจะเข้าไป แทรกแซง แต่ต่อมาได้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสหภาพโซเวียตเมื่อประธานาธิบดี มิคาอิล กอร์บาชอฟ นำเอานโยบายการเปิดประเทศมาใช้ในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ (Glasnost) รวมทั้งการปฏิรูปสามประสาน (Perez Troika) ความกดดันที่โซเวียต มีต่อโปแลนด์จึงลดลง

สหภาพแรงงานท่าเรือเมืองดานซ์ นำโดย นายเลค วาเวนซา หัวหน้า ครงงานไฟฟ้าได้ต่อต้านรัฐบาลคอมมิวนิสต์อย่างต่อเนื่องจนถึงเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๓๒ รัฐบาลของโปแลนด์จึงยอมรับการปฏิรูปเศรษฐกิจ และยอมให้มีการเลือกตั้งอย่างเสรี ซึ่งคะแนนเสียงของฝ่ายสหภาพแรงงานมีมาก จนที่สุดในเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๒ โปแลนด์จึงมีรัฐบาลที่ไม่เป็นคอมมิวนิสต์เป็นครั้งแรกภายหลังสงครามโลก ครั้งที่ ๒

หลังจากที่เริ่มมีความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และมีรัฐสภาที่มีได้ถูกควบคุม โดยพรรคคอมมิวนิสต์แล้ว โปแลนด์พยายามปฏิรูปการปกครองและระบบเศรษฐกิจ อย่างจริงจังแต่ก็ทำได้ยาก เนื่องจากประชาชนยังไม่คุ้นกับระบบตลาดเสรี แม้แต่

ในขณะที่คณะกรรมการมาได้เดินทางไปเยือนและศึกษาดูงาน พบว่า ประชาชนชาวโปแลนด์ บางส่วนไม่พอใจระบบการบริหาร รัฐบาลมิได้รับความไว้วางใจจากรัฐสภา จนในที่สุด ประธานาธิบดี เอค วาเวนชา ได้ประกาศยุบสภาเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่

๔.๑.๓.๒ ประเด็นความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของยุโรปตะวันออก

จากการที่คณะกรรมการได้พบปะสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิก รัฐสภาของประเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของประเทศในยุโรป ตะวันออก สรุปได้ว่า

๑. โดยทั่วไป ไม่ว่าจะ เป็นสาธารณรัฐเช็ก และสาธารณรัฐสโลวัก สาธารณรัฐ ฮังการี และสาธารณรัฐโปแลนด์ ต่างก็ปรารถนาจะแก้ไขระบบเศรษฐกิจจากระบบ วางแผนกลาง โดยพรรคคอมมิวนิสต์ที่ได้ปฏิบัติตามแบบอย่างของสหภาพโซเวียต มานับเป็นสิบ ๆ ปี ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศเหล่านั้นมีความเห็นคล้ายกันว่า การใช้ระบบการปกครอง ระบบการเมืองและเศรษฐกิจตามวิธีของคอมมิวนิสต์ มิได้ทำให้การพัฒนาประเทศก้าวหน้าไปเท่าที่ควร ตรงกันข้ามการที่ต้องแบงผลประโยชน์ จากการประกอบการค้า ๆ ไปให้กิจการสะสมกำลังรบ และการปกป้องพรรคคอมมิวนิสต์ ซึ่งมีการใช้จ่ายจำนวนมากมายมหาศาล นั้น ส่งผลให้ประชาชนมิได้รับผลประโยชน์ จากการใช้แรงงานของตน ไม่ว่าจะ เป็นกิจการด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม หรือพานิชยกรรมเท่าที่ควร

ความเป็นอยู่ของประชาชนภายใต้ระบอบการปกครองของพรรคคอมมิวนิสต์ ค่อนข้างยากจน แม้รัฐบาลคอมมิวนิสต์จะพยายามทำให้สินค้ามีราคาถูก แต่ก็ไม่สามารถ จะหลีกเลี่ยงความจริงไปได้ว่ารัฐพยายามกดราคา เพื่อให้ประชาชนเห็นว่า ผลผลิต ของประเทศที่ปกครองด้วยระบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์นั้นมีราคาถูกกว่าในประเทศทุนนิยม แต่ก็ปรากฏว่าสินค้าที่จำหน่ายมีจำนวนจำกัด และจะมีจำหน่ายก็แต่เฉพาะสินค้าที่จำเป็น ต่อการดำรงชีวิต คุณภาพก็ไม่ดีให้เลือกและเปรียบเทียบ

ฉะนั้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย และได้นำเอาระบบการตลาดนำการผลิตมาใช้ แม้จะเป็นที่พอใจของประชาชนส่วนใหญ่ แต่ยังมีประชาชนจำนวนมากที่ไม่สามารถปรับตัวเข้าหาระบบใหม่ เช่น การยอมให้สินค้า มีราคาสูงตามต้นทุน เพราะจะทำให้ราคาสินค้าแพงขึ้น ส่งผลให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ อย่างรุนแรงในบางประเทศ โดยเฉพาะโปแลนด์ สำหรับประเทศที่ได้มีการเตรียมการ มาก่อน เช่น ในฮังการี ซึ่งใช้ระบบการตลาดเป็นเครื่องตัดสินใจผลิตมาก่อนที่คอมมิวนิสต์ จะสิ้นอำนาจลง ก็สามารถรักษาสถานภาพทางเศรษฐกิจของตนไว้ได้มั่นคงพอสมควร

๒. ขณะที่สาธารณรัฐเช็กและสาธารณรัฐสโลวัก ยังไม่ประกาศแยกประเทศ ทราบว่าความมั่นคงทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี แต่เมื่อมีการแยกประเทศ สาธารณรัฐเช็ก ก็ยังอยู่ในฐานะที่ได้เปรียบกว่า เนื่องจากกิจการอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวซึ่งนำรายได้ เข้าสู่ประเทศยังคงรักษาระดับเดิมไว้ได้ ในขณะที่สาธารณรัฐสโลวักยังต้องแก้ไข และเพิ่มการลงทุนในกิจการต่าง ๆ อีกมาก ซึ่งคณะกรรมการได้ทราบจากสมาชิกรัฐสภา ของสาธารณรัฐสโลวักว่า ประเทศในยุโรปตะวันตกโดยเฉพาะเยอรมัน ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์ ทางเชื้อสายกับสาธารณรัฐสโลวัก พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่

๓. ปัญหาเศรษฐกิจของโปแลนด์เป็นปัญหาที่น่าสนใจ เนื่องจากฐานะของรัฐบาล ไม่มั่นคงเท่าที่ควร รัฐสภาแตกกันเป็นหลายพวก แต่ละพวกมีความคิดเห็นต่าง ๆ กัน สาเหตุสำคัญก็คือ เกิดภาวะเงินเฟ้อ ราคาสินค้าทุกประเภทสูงจนรายได้ของประชาชน ไม่สามารถสู้กับสินค้าที่มีราคาแพงขึ้น ฝ่ายประชาธิปไตยที่ต้องการให้ตลาดเป็นแบบเสรี ให้ราคาสินค้าขึ้นลงตามอุปสงค์และอุปทาน และพยายามแก้ไขให้ราคาสินค้าทุกอย่าง ตรงต่อความเป็นจริง กลับตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบทางการเมือง ฝ่ายสังคมนิยมที่มีสมาชิก ส่วนใหญ่เป็นคอมมิวนิสต์มาแต่เดิมกลับมาได้รับความนิยมจากประชาชนมากขึ้น เนื่องจาก ประชาชนเชื่อว่าระบบบริหารทาง เศรษฐกิจที่มีรัฐบาลอุดหนุนทำให้ประชาชนสามารถ มีรายได้พอกับรายจ่าย

ในขณะที่คณะกรรมการเดินทางไปเยือนและศึกษาดูงาน ณ สาธารณรัฐ โปแลนด์นั้น ไม่มีรัฐสภา เนื่องจากประธานาธิบดีเลค วาเวนซา ได้ประกาศยุบสภาแล้ว คณะกรรมการได้เห็นการชุมนุมประท้วงของประชาชนที่แสดงความไม่พอใจต่อระบบ เศรษฐกิจแบบเสรี แม้จะเป็นคนจำนวนหนึ่ง แต่แสดงให้เห็นว่าแม้จะได้มีการปฏิรูป การเมืองและเศรษฐกิจเป็นแบบเสรีประชาธิปไตยแล้วก็ตาม แต่ผลก็ยังไม่เป็นที่ประจักษ์ ต่อประชาชนเป็นรูปธรรม ดังนั้น พวกที่เคยชินกับระบบการเมืองและเศรษฐกิจแบบเดิม ของสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ยังเชื่อว่าระบบเดิมที่เคยมีมาก่อนจะดีกว่า

เมื่อคณะกรรมการเดินทางกลับมาแล้ว ได้ทราบว่า จากการเลือกตั้ง ฝ่ายสหภาพแรงงานประชาธิปไตยซึ่งเป็นฝ่ายคอมมิวนิสต์เดิมมีคะแนนเสียงมาก ซึ่งเป็น แกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล หากแต่ก็ยังมิได้นำเอาวิธีการของคอมมิวนิสต์กลับมาใช้อีก น่าจะเป็นเพราะเกรงว่าประชาชนฝ่ายที่นิยมความเป็นเสรีจะต่อต้านอีก

๔. สรุปได้ว่า แม้จะมีความเปลี่ยนแปลงในระบบเศรษฐกิจและการเมืองในประเทศฝ่ายยุโรปตะวันออกที่เคยถูกปกครองด้วยระบอบคอมมิวนิสต์มาก่อน และบัดนี้ได้ใช้ระบอบการเศรษฐกิจและการเมืองแบบประชาธิปไตยเสรีแล้ว แต่ปัญหาที่ยังมีอยู่มาก เพราะผลจากการปกครองระบอบประชาธิปไตย และระบบเศรษฐกิจเสรียังไม่ส่งผลเป็นรูปธรรมให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับจนสามารถเข้าใจได้

๕. ความเป็นไปได้ในการที่คอมมิวนิสต์จะกลับมามีอิทธิพล

แม้ว่าขณะนี้ได้เกิดความเปลี่ยนแปลงไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย และระบบเศรษฐกิจแบบเสรีแล้วก็ตาม ต่อกรณีนี้ สาธารณรัฐเช็ก และสาธารณรัฐสโลวัก สาธารณรัฐฮังการี และสาธารณรัฐโปแลนด์ ให้ความเห็นว่า ฝ่ายคอมมิวนิสต์ยังไม่หมดความพยายามที่จะกลับมามีอำนาจรัฐขึ้นมาอีกครั้ง แต่โดยที่กำลังของประชาชนในการต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ยังคงดำเนินอยู่ ดังนั้นฝ่ายคอมมิวนิสต์จึงยุติการเคลื่อนไหวเพื่อมิให้ถูกกล่าวหาหรือถูกโจมตีจากฝ่ายเสรีนิยม ด้วยเหตุนี้คอมมิวนิสต์บางกลุ่มยอมเปลี่ยนแปลงวิธีการ และเปลี่ยนชื่อขบวนการให้มีลักษณะเป็นกลาง และคอยเวลาที่จะดำเนินการเพื่อให้ได้อำนาจรัฐคืน

สาเหตุที่ทำให้พรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศฝ่ายตะวันออกยังหลงเหลืออยู่ เนื่องจากพรรคการเมืองดังกล่าวมีอิทธิพลต่อประเทศเหล่านั้นมาเป็นเวลานาน ผู้ที่เป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์เคยได้รับสิทธิพิเศษในด้านต่าง ๆ เหนือกว่าประชาชนธรรมดาสามัญที่มีได้เป็นสมาชิกของพรรค สิทธิพิเศษดังกล่าว ได้แก่ การได้ที่อยู่อาศัยดีกว่า ประชาชนธรรมดา ความสามารถซื้อหาสิ่งของที่มีคุณภาพและหายากได้เป็นพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นเครื่องอุปโภค หรือบริโภค นอกจากนั้น ยังได้รับสิทธิจากพรรคในการคัดเลือกให้เข้ารับหน้าที่สำคัญในงานบริหาร ทั้งในส่วนกิจการบริหารของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ซึ่งผู้ที่ได้ตำแหน่งต่าง ๆ ในพรรคจะได้รับสิทธิพิเศษและรายได้สูงขึ้นไปอีก เงื่อนไขเหล่านี้ทำให้ผู้ที่เคยได้สิทธิพิเศษดังกล่าวต้องถูกวิตรอนสิทธิไปเมื่อประเทศเหล่านั้นเปลี่ยนไปใช้ระบบเศรษฐกิจแบบเสรี

การที่ประชาชนทั่วไปยังพอใจระบอบคอมมิวนิสต์ นั้น เนื่องจากได้รับการอุดหนุนทางด้านราคา และอุปสรรคการผลิต เพราะการที่รัฐเป็นผู้จ้างประชาชนให้เป็นผู้ดำเนินการผลิต ไม่ว่าจะ เป็นสินค้าเกษตรกรรม หรือสินค้าอุตสาหกรรม ประชาชนที่เป็นผู้ใช้แรงงานผลิต ไม่ต้องรับผิดชอบในการจัดทุนรอนเพื่อการผลิต และเมื่อผลิตแล้วก็ไม่ต้องรับผิดชอบในการจำหน่ายจ่ายแจก ประชาชนที่พอใจในการขายแรงงานก็พอใจในระบอบคอมมิวนิสต์ เนื่องจากเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยและระบบเศรษฐกิจแบบเสรีแล้ว ผู้ผลิตจะต้องรับผิดชอบ

ในการหาทุนและหาตลาดเอง รัฐบาลกลางพยายามปลดปล่อยกิจการที่รัฐเคยเป็นเจ้าของ ให้ประชาชนเข้าไปรับผิดชอบกันเอง ผู้ที่ไม่คุ้นเคยกับการปฏิบัติงานแบบเสรีนิยมก็ไม่อาจทำงานทำได้ต้องประสบความเดือดร้อนและเกิดความไม่พอใจในระบบเสรีนิยม

โดยเฉพาะโปแลนด์ ผู้นำของพรรคคอมมิวนิสต์ในอดีต ได้รับเสียงสนับสนุน ทั้งตัวเขาเองกับสมาชิกพรรคซึ่งเคยเป็นคอมมิวนิสต์มาก่อน ถึงแม้จะได้เปลี่ยนชื่อพรรค แล้วก็ตาม แต่ในอดีตยังคงเป็นคอมมิวนิสต์อยู่ สาเหตุก็เนื่องจากการปฏิรูปการผลิต ในโปแลนด์ยังไม่ส่งผลให้ความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น สมาชิกรัฐสภาโปแลนด์ที่พ้นไปแล้ว เนื่องจากการประกาศยุบสภาของประธานาธิบดี เลค วาเวนซา ในขณะที่คณะกรรมการ ได้พบปะสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกรัฐสภาโปแลนด์ นั้น ได้ทราบว่า ขณะนี้ยังมีคอมมิวนิสต์แอบแฝงคอยจ้องหว่าอยู่ในโปแลนด์อีกจำนวนมาก

และในขณะที่คณะกรรมการได้เดินทางไปเยือนและศึกษาดูงาน ณ ประเทศ ในยุโรปตะวันออก นั้น ก็ได้ทราบเกี่ยวกับขบวนการรัฐสภาของรัสเซีย ซึ่งไม่ยอมรับ การปฏิรูปของฝ่ายบริหาร ซึ่งนำโดยประธานาธิบดีบอริส เยลต์ซิน ข้อเท็จจริงปรากฏว่า สมาชิกรัฐสภาที่ไม่ยอมรับอำนาจบริหาร นั้น ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกซึ่งเกิดมาจากการเลือกตั้ง แบบคอมมิวนิสต์ในสมัยนายมิคาอิล กอร์บาชอฟ ยังมีอำนาจเป็นประธานาธิบดีอยู่ รัฐสภานั้น ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญการปกครองของฝ่ายคอมมิวนิสต์ที่ตราขึ้นใช้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๐ เป็นรัฐธรรมนูญการปกครองที่ให้อำนาจแก่พรรคคอมมิวนิสต์อยู่เหนือประธานาธิบดี

เมื่อมีการปฏิวัติของฝ่ายคอมมิวนิสต์ที่ต้องการล้มล้างอำนาจของนายกอร์บาชอฟ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๔ แต่ต้องล้มเหลวไป เนื่องจากนายบอริส เยลต์ซิน เป็นประธานาธิบดี ที่ได้รับเลือกโดยประชาชน และเป็นฝ่ายปฏิรูปที่แสดงความปรารถนาจะให้รัสเซีย เป็นประชาธิปไตยเป็นผู้นำการต่อต้านการปฏิวัติจนสำเร็จ นายเยลต์ซิน ใช้มาตรการบีบบังคับให้นายกอร์บาชอฟพ้นจากความเป็นประธานาธิบดี โดยการปล่อยให้รัฐต่าง ๆ อีก ๑๔ รัฐที่เคยรวมกันเป็นสหภาพโซเวียตเป็นอิสระ จึงทำให้สภาพความเป็นประธานาธิบดี ของนายกอร์บาชอฟหมดสิ้นไป คงเหลือนายเยลต์ซิน เป็นประธานาธิบดีแห่งรัสเซียโดยลำพัง เหตุที่เกิดในครั้งนั้น นายเยลต์ซินมิได้สั่งให้ยุบสภา เนื่องจากรัฐธรรมนูญไม่ให้อำนาจไว้

สภาที่เต็มไปด้วยสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์เดิม จึงเป็นฝ่ายต่อต้านการบริหาร ประเทศของนายเยลต์ซินเสมอมา การแสดงอำนาจต่อต้านรัฐบาลของสภาผู้แทนได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มผู้นิยมคอมมิวนิสต์นับหมื่น ซึ่งมีหลักฐานแสดงให้เห็นได้จากการชุมนุมสนับสนุนสภา เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม หลังจากที่ประธานาธิบดีเยลต์ซิน ประกาศยุบสภา

เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๖ ประชาชนที่ยังฝังใจในลัทธิคอมมิวนิสต์ คงโงกตรงแดง มีสัญลักษณ์เหมือนกับเขียง อันเป็นธงของพรรคคอมมิวนิสต์ และมีการขับร้องเพลงปลุกใจของฝ่ายคอมมิวนิสต์ ผู้ชนตั้งกล่าวได้กลายเป็นกำลังของฝ่ายรัฐสภา ในการแข็งขันอำนาจบริหาร และได้มีการใช้กำลังรุนแรงขึ้นก่อน ในที่สุดฝ่ายรัฐบาลต้องใช้กำลังเข้าปราบปรามจนสงบ

การกระทำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า กำลังของฝ่ายคอมมิวนิสต์ยังไม่หมดสิ้นไป ในยุโรปตะวันออก และอาจกล่าวได้ว่า ยังคงมีคอมมิวนิสต์อยู่ในจีน เวียดนาม ลาว และบางส่วนของกัมพูชา

ผลที่ได้รับ

ในการเดินทางไปเยือนและศึกษาดูงานของคณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ในครั้งนี้ นับว่าประสบผลสำเร็จและมีส่วนช่วยกระชับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภาของทั้งประเทศต่าง ๆ ให้แน่นแฟ้น ซึ่งจะส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐเช็ก สาธารณรัฐสโลวัก สาธารณรัฐฮังการี สาธารณรัฐโปแลนด์ และสหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่ มีการพัฒนายิ่งขึ้น นอกจากนี้ คณะกรรมการการต่างประเทศ ยังได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศต่าง ๆ ดังกล่าว ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งปัญหาซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศในด้านต่าง ๆ ซึ่งคณะกรรมการจะได้นำข้อมูลดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาศึกษาตามญัตติที่ได้รับมอบหมายต่อไป

๔-๑-๔ ข้อสังเกตของคณะกรรมการศึกษา

สาธารณรัฐเช็ก สาธารณรัฐสโลวัก เคยอยู่ภายใต้การปกครองระบอบคอมมิวนิสต์มาตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ และเริ่มจะปลดปล่อยตัวเองมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๑ แต่ถูกกลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์ สหภาพโซเวียตเข้าปราบปรามไว้ จนในที่สุดเมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๒ จึงเป็นอิสระและเป็นประชาธิปไตยเต็มที่ การที่เช็กโกสโลวักแยกตัวออกจากกันเป็นสาธารณรัฐเช็กและสาธารณรัฐสโลวัก แทนที่จะรวมตัวอยู่เช่นเดิม ก็ด้วยเหตุผลทางประวัติศาสตร์ และความแตกต่างทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาให้ระบอบประชาธิปไตยมีความมั่นคง สาธารณรัฐเช็ก มีทรัพยากร ก๊าซธรรมชาติ อุตสาหกรรมสำคัญ และวัฒนธรรมดั้งเดิมของอาณาจักรโมราเวีย และอาณาจักรโบฮีเมียอยู่ จะเห็นได้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจของสาธารณรัฐเช็กจะดีกว่า สาธารณรัฐสโลวัก

สาธารณรัฐฮังการี เคยตกอยู่ภายใต้การปกครองของชาวมองโกล จากทวีปเอเชีย ต่อมาก็เป็นชาวตุรกี และต่อมาในสมัยออสโตร-ฮังการี ก็อยู่ร่วมกับ ออสเตรียมาตลอด หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ แล้ว อิทธิพลของคอมมิวนิสต์เข้าครอบงำ เดิมที แต่ชาวฮังการีก็สามารถพัฒนาระบบเศรษฐกิจการตลาดขึ้นภายในระบอบคอมมิวนิสต์ จึงทำให้มีฐานะความเป็นอยู่ดีกว่าประเทศคอมมิวนิสต์อื่น ๆ ตลอดมา

สาธารณรัฐโปแลนด์ ซึ่งเคยรุ่งเรืองเป็นมหาอำนาจในยุโรปแต่เดิมต้องตกอยู่ ภายใต้การปกครองของคอมมิวนิสต์สหภาพโซเวียตบางส่วนในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ แต่ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ นาซีเยอรมันก็เข้ามาปกครอง และต่อมาหลังสงครามโลก ครั้งที่ ๒ ก็ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของคอมมิวนิสต์มาเป็นเวลานาน จนถึง พ.ศ. ๒๕๓๒ จึงได้ปรับตัวให้หลุดพ้นจากคอมมิวนิสต์ได้ ในขณะที่ประชาชนยังไม่คุ้นเคยกับระบบเศรษฐกิจการตลาด และการบริหารงานในระบอบประชาธิปไตย

ปัญหาที่สำคัญของทั้ง ๔ ประเทศ คือ ประชาชนส่วนมากยังไม่สามารถ ปรับตัวเข้าหาระบบใหม่ คือ การประกอบกิจการในระบบเศรษฐกิจการตลาด ทำงานให้เต็มที่ เพื่อให้ได้ผลเต็มที่ ไม่ใช่ทำงานคนละเวลาเพื่อให้ครบเกณฑ์ตามที่รัฐกำหนดโดยไม่คำนึงถึง ผลผลิต การไม่ยอมให้ราคาสินค้าสูงขึ้นตามราคาค้นทุน และคำนึงถึงการที่รัฐจะควบคุม หรือชดเชยให้ยังติดอยู่ในประชาชนไม่น้อย จึงเป็นโอกาสที่ทำให้เศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ ไม่ดีขึ้นเท่าที่ควร การเปิดโอกาสให้ฝ่ายคอมมิวนิสต์กลับเข้ามาชี้แนะ ดังตัวอย่างเหตุการณ์ ในรัสเซีย ผลจากการปกครองระบอบประชาธิปไตย และระบบเศรษฐกิจเสรี ยังไม่บังเกิดผล เป็นรูปธรรม จึงมีความเป็นไปได้ที่คอมมิวนิสต์จะกลับมามีอิทธิพลอีก

สาเหตุที่พรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศเหล่านี้ยังคงหลงเหลืออยู่ เนื่องจากบุคคล
ในพรรคการเมืองดังกล่าว เคยมีอิทธิพลต่อประเทศเหล่านี้มานานถึงกว่า ๔๐ ปี สมาชิก
พรรคเคยได้รับสิทธิพิเศษต่าง ๆ เหนือกว่าประชาชนอื่น เมื่อต้องเปลี่ยนแปลงไป
เพราะใช้ระบบเศรษฐกิจเสรีในระบบประชาธิปไตย ด้วยเหตุนี้จึงต้องการที่จะให้ได้
รับสิทธิดังเดิม ประเด็นสำคัญจึงอยู่ที่การเร่งรัดพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น
มีความรับผิดชอบและสร้างความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ให้สอดคล้องกัน

๔.๒ สหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่

๔.๒.๑ ข้อมูลเบื้องต้น

ตั้งอยู่ในทวีปยุโรปตะวันตก ติดกับมหาสมุทรแอตแลนติกเหนือและทางเหนือ ติดกับไอร์แลนด์ และห่างจากสาธารณรัฐฝรั่งเศสเพียง ๓๕ กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ ๒๔๔,๘๒๐ ตารางกิโลเมตร โดยมีอาณาเขตทางบกติดต่อกับไอร์แลนด์ ๓๖๐ กิโลเมตร สภาพที่เป็นเกาะของสหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่ ทำให้มีฝั่งทะเลยาวถึง ๑๒,๘๒๔ กิโลเมตร อาณาเขตทางทะเล ๑๒ ไมล์ทะเล และเขตประมงทางทะเล ๒๐๐ ไมล์ทะเล ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นภูเขาสลับซับซ้อนและเนินเตี้ย ๆ มีพื้นที่ราบสลับเนินเขา ทางทิศตะวันตกและตะวันออกเฉียงใต้ ทวีปยกธรรมชาติที่สำคัญได้แก่ ถ่านหิน น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ดินบุก หินปูน แร่เหล็ก เกลือ ดินเหนียว ซอล์ค ยิบซั่ม ตะกั่ว และซิลิกา

๔.๒.๑.๑ การเมืองภายในประเทศ

อังกฤษเป็นประเทศเอกราชมานาน และสถาปนาเป็นสหราชอาณาจักร เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ.๒๓๔๔ (ค.ศ.๑๘๐๑) โดยปกครองแบบพระมหากษัตริย์ ภายใต้รัฐธรรมนูญ (Constitutional Monarchy) รัฐธรรมนูญไม่เป็นลายลักษณ์อักษร (Unwritten) โดยที่บางส่วนกำหนดขึ้น บางส่วนก็ใช้กฎหมายสามัญทั่วไปที่มีการปฏิบัติ ต่อเนื่องกันมา โดยอาศัยระบบกฎหมายประเพณี สืบเนื่องมาจากอิทธิพลของโรมัน และอิทธิพลของชาวยุโรปสมัยใหม่

ในการปกครองประเทศ จัดแบ่งเป็น ๔๗ จังหวัด (Counties) ๗ เขตเทศบาลจังหวัด (Metropolitan Counties) ๒๖ districts (อำเภอ) ๔ regions และ ๓ พื้นที่เกาะ (Islands areas)

อังกฤษ ประกอบด้วย ๓๔ Counties ๗ เขตเทศบาลจังหวัด (Metropolitan Counties) ซึ่งได้แก่ พระมหานครลอนดอน นครแมนเชสเตอร์ นครเมอร์เซไซด์ (Merseyside) South Yorkshire, Tyne and Wear, West Midlands, และ West Yorkshire สำหรับมณฑลต่าง ๆ ที่มีชื่อเป็นที่รู้จักคุ้นเคย ได้แก่ Avon, Bedford, Buckingham, Cambridge, Oxford, Northumberland เป็นต้น

ไอร์แลนด์เหนือ (Northern Ireland) มี ๒๖ districts ได้แก่ Antrim, Belfast, Cookstown, Londonderry, Strabane เป็นต้น
สกอตแลนด์ (Scotland) มี ๘ regions และ ๓ พื้นที่เกาะ (Islands areas) ซึ่งได้แก่ Orkney, Shetland, Western Isles เป็นต้น
เวลส์ (Wales) มี ๘ Counties เช่น Mid Glamorgan South Glamorgan, West Glamorgan, Gwent, Dyfed เป็นต้น
พื้นที่ในปกครอง (Dependent Areas) มี ๑๖ แห่ง

๑) Angilla	๘) ฮ่องกง (ซึ่งจะกลับคืนให้จีน ในวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๐)
๒) Bermuda	๑๐) Jersey
๓) British Indian Ocean Territory	๑๑) Isle of Man
๔) British Virgin Islands	๑๒) Montserrat
๕) Cayman Islands	๑๓) Pitcairn Islands
๖) Falkland Islands	๑๔) Saint Helena
๗) Gibraltar	๑๕) South Georgia and the South Sandurich Islands
๘) Guernsey	๑๖) Turka and Caicos Islands

พรรคการเมือง มี ๑๐ พรรค และมีกลุ่มการเมืองกับกลุ่มพลังอื่นอีก ๔ กลุ่ม สำหรับพรรคการเมืองได้แก่

- ๑) พรรคอนุรักษนิยมและสหภาพ (Conservative and Unionist Party) นาย John Major หัวหน้าพรรค
- ๒) พรรคแรงงาน (Labor Party) นาย John Smith หัวหน้าพรรค
- ๓) พรรคเสรีประชาธิปไตย (Liberal Democrats) (LD) นาย Jeremy Ashdown หัวหน้าพรรค

- ๔) พรรค Scottish National นาย Alex Salmond หัวหน้าพรรค
- ๕) พรรค Welsh National นาย Dafydd Iwan Wigley หัวหน้าพรรค
- ๖) พรรค Ulster Unionist (ไอร์แลนด์เหนือ) นาย James Molyneaux

หัวหน้าพรรค

- ๗) พรรค Democratic Unionist (ไอร์แลนด์เหนือ) Rev. Ian Paisley

หัวหน้าพรรค

๘) พรรค Ulster Popular unionist (ไอร์แลนด์เหนือ) นาย James Kilfedder หัวหน้าพรรค

๙) พรรค Social Democratic and Labor (SDLP-ไอร์แลนด์เหนือ) นาย Johe Hume หัวหน้าพรรค

๑๐) พรรค Sinn Fein (ไอร์แลนด์เหนือ) นาย Qerry Adams
หัวหน้าพรรค

กลุ่มการเมืองและกลุ่มพลังอื่น ๆ ได้แก่ Trades Union Congress, Confederation of British Industry, National Farmers Union และ Campaign for Nuclear Disarmament

รัฐสภาอังกฤษ มี ๒ สภา คือ สภาล่าง และสภาสูง

การเลือกตั้งของอังกฤษ กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีอายุ ๑๘ ปี

สภาล่าง (House of Commons) มีจำนวน ๖๕๑ ที่นั่ง โดยมีการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๕ อยู่ในวาระ ๕ ปี โดยจะมีการเลือกตั้งครั้งต่อไปในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๔๐ ในการเลือกตั้งที่ผ่านมา พรรคอนุรักษนิยม (Conservative) ได้ร้อยละ ๔๑.๘ (๓๓๖ ที่นั่ง) พรรคกรรมกร Labor ร้อยละ ๓๔.๕ (๒๗๑ ที่นั่ง) พรรค Liberal Democratic ร้อยละ ๑๗.๘ (๒๐ ที่นั่ง) และพรรคอื่น ๆ ร้อยละ ๕.๓ (๒๔ ที่นั่ง)

สภาขุนนาง หรือสภาสูง (House of Lords - Upper House)

สมาชิกสภาจะได้รับการแต่งตั้ง และทำหน้าที่ทางฝ่ายตุลาการด้วย (Judicial Branch)

การต่างประเทศ ประมุข คือ สมเด็จพระนางเจ้าอลิซาเบธที่ ๒ ครองราชย์ตั้งแต่วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๕ องค์รัชทายาท คือ เจ้าชาย ชาร์ล (เกิดเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๑) นายกรัฐมนตรี คือ นาย จอห์น เมเจอร์ หัวหน้าพรรคอนุรักษนิยม เข้ารับตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๓

๔.๒.๑.๒ การเมืองต่างประเทศ

สหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่ เป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ และเป็นสมาชิกประเภทถาวรในคณะมนตรีความมั่นคงขององค์การสหประชาชาติ และ Trustership Council ของสหประชาชาติด้วย ในส่วนองค์การต่าง ๆ ในโลก ที่สำคัญก็อยู่ในกลุ่ม G-5 G-7, G-10, GATT, CSCE, EC ,NATO และองค์การอื่น ๆ อีกมาก โดยเหตุที่สหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่ได้เคยมีอาณานิคมมาทั่วโลก แม้อาณานิคมเหล่านี้จะได้รับเอกราชไปแล้วก็ยังคงมีความสัมพันธ์ต่อกันในฐานะอยู่ในอุปถัมภ์ อยู่ในเครือจักรภพ หรืออยู่ในฐานะอื่น ๆ เช่น ออสเตรเลีย แคนาดา ซึ่งยังมีผู้สำเร็จราชการจากอังกฤษไปประจำอยู่ นิวซีแลนด์ หรือประเทศอื่นอีกหลายประเทศที่ยังมีธง Union Jack เป็นสัญลักษณ์อยู่ในผืนธงชาติของตน เป็นต้น

ในด้านปัญหาสำคัญกับประเทศต่าง ๆ สหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่ มีปัญหากับสาธารณรัฐไอร์แลนด์ ในเรื่องไอร์แลนด์เหนือ ปัญหาสาธารณรัฐสเปน ในเรื่องบิรอลต้า ปัญหากับสาธารณรัฐอาร์เจนตินา ในบริเวณหมู่เกาะฟอล์คแลนด์ เกาะเซาท์จอร์เจียและเซาท์แซนด์วิช ปัญหากับบมอริเชียส ในเรื่องเกาะติเอโกกาเซีย ในมหาสมุทรอินเดีย ส่วนในทวีปยุโรป ก็มีปัญหากับราชอาณาจักรเดนมาร์ก สาธารณรัฐไอซ์แลนด์ (Iceland) และไอร์แลนด์ (Ireland) ในพื้นที่ไหล่ทวีป Rockall และปัญหาเขตแดนในทวีปแอนตาร์กติกซึ่งหลายฝ่ายต่างอ้างสิทธิ์อยู่

๔.๒.๑.๓ ด้านเศรษฐกิจ

สหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่ จัดว่าเป็นประเทศที่มีอำนาจทางการค้า สูงมากในโลกประเทศหนึ่ง และยังเป็นศูนย์กลางทางการเงินด้วย เศรษฐกิจของประเทศ จัดอยู่เป็นอันดับ ๑ ใน ๔ ประเทศใหญ่ของยุโรป คือ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ราชอาณาจักรเบลเยียม สาธารณรัฐฝรั่งเศส ระบบเศรษฐกิจเป็นระบบนายทุน แต่ก็ได้มีการปรับปรุงลดสถานะนี้ลงมาในระยะ ๑๓ ปีที่ผ่านมา โดยมุ่งปรับสภาวะของกรรมกร และสวัสดิภาพสังคมให้ดีขึ้น การเกษตรกรรมยังเป็นหลักของประเทศโดยใช้เครื่องมือ เข้าช่วยทำให้อยู่ในมาตรฐานแบบยุโรปได้อย่างดี ผลผลิตทางการเกษตรผลิตในประเทศ ถึง ร้อยละ ๖๐ โดยใช้แรงงานเพียงร้อยละ ๑ เท่านั้น สหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่ ใช้พลังงานจากแร่ธาตุที่อยู่ตามธรรมชาติของตน ได้แก่ ถ่านหิน ก๊าซธรรมชาติ และน้ำมัน ล้าระอง ไปผลิตแรงงาน ถึงร้อยละ ๑๒ ของผลิตผลรวมของประเทศ (GDP) ซึ่งนับว่า ได้ผลสูงมาก ส่วนด้านการอุตสาหกรรมนั้นลดความสำคัญลง เนื่องจากมีการใช้แรงงาน เพียงร้อยละ ๒๕ และก่อให้เกิดส่วนของผลิตผลรวม (GDP) ร้อยละ ๒๑ การว่างงาน

อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ย ร้อยละ ๙-๑๐ สำหรับธุรกิจด้านการธนาคาร การประกัน และบริการอื่น ๆ ยังเป็นเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศอยู่มาก รายได้เฉลี่ย (Per capita) ๑๕,๔๐๐ เหรียญสหรัฐฯ อัตราเงินเฟ้อ ร้อยละ ๓.๖ และหนี้ต่างประเทศ ๑๖.๒ พันล้านเหรียญสหรัฐฯ (เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๕)

สหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่ มีทางรถไฟใช้ถึง ๑๖,๔๑๔ กิโลเมตร เป็นรางกว้างขนาด ๑.๔๓๕ เมตร ถนน ๓๖๒,๕๔๒ กิโลเมตร ท่อน้ำมันดิบ ๔๓๓ กิโลเมตร ท่อผลิตภัณฑ์น้ำมัน ๒,๔๔๓ กิโลเมตร ท่อก๊าซธรรมชาติ ๑๒,๘๐๐ กิโลเมตร มีเรือสินค้า ๒๐๔ ลำ

ด้านการคมนาคมติดต่อสื่อสาร มีโทรศัพท์ใช้กว่า ๓๐ ล้านเครื่อง สถานีวิทยุเอเอ็ม ๒๒๕ แห่ง เอฟเอ็ม ๕๒๕ แห่ง สถานีโทรทัศน์ ๒๐๗ แห่ง (โดยมี Repeater ๓,๒๑๐ แห่ง) สถานีดาวเทียมภาคพื้น ๕ แห่ง มีดาวเทียม ในมหาสมุทรแอตแลนติก ๗ ดวง และในมหาสมุทรอินเดีย ๓ ดวง

๔.๒.๑.๔ ด้านสังคม

ประชากรของสหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่ มี ๕๗.๙ ล้านคน (เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๕) อัตราการเพิ่มประชากร ร้อยละ ๐.๒๔ ประกอบด้วย ชาวอังกฤษ ร้อยละ ๘๑.๕ สก๊อต ร้อยละ ๙.๖ ไอร์แลนด์ ร้อยละ ๒.๔ เวลส์ ร้อยละ ๑.๕ อัลสเตอร์ (Ulster) ร้อยละ ๑.๔ อินเดียตะวันตก, อินเดีย, ปากีสถาน และอื่น ๆ ร้อยละ ๒.๘

ศาสนานับถือ มี แองกลิกัน ๒๗ ล้านคน, โรมันแคทอลิก ๔ ล้านคน อิสลาม ๑ ล้านคน, เพรสไบทีเรียน ๘๐๐,๐๐๐ คน, เมทอดีสต์ ๗๖๐,๐๐๐ คน ซิกข์ ๔๐๐,๐๐๐ คน ฮินดู ๓๕๐,๐๐๐ คน และยิว ๓๐๐,๐๐๐ คน ภาษาที่ใช้ ได้แก่ ภาษาอังกฤษ, เวลส์, สก๊อต อัตราผู้รู้หนังสือ ร้อยละ ๙๙ มีแรงงานที่จะใช้ได้ ในประเทศประมาณ ๒๘ ล้านคน จำแนกแรงงานในภาคบริการ ร้อยละ ๖๒.๘ การอุตสาหกรรมและก่อสร้าง ร้อยละ ๒๕ ภาครัฐ ร้อยละ ๙.๑ ภาคพลังงาน ร้อยละ ๑.๙ และภาคเกษตรกรรม ร้อยละ ๑.๒

๔.๒.๑.๕ ด้านการป้องกันประเทศ

จัดกำลังป้องกันประเทศเป็นกองทัพบก กองทัพเรือและนาวิกโยธิน กองทัพอากาศ มีชายฉกรรจ์ที่จะเป็นทหารได้ ประมาณ ๑๔.๕ ล้านคน แต่ไม่ใช้วิธีเกณฑ์เข้าประจำการ สหราชอาณาจักรใช้งบประมาณเพื่อการป้องกันประเทศ (ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ - พ.ศ. ๒๕๓๖) ๔๒.๕ พันล้านเหรียญสหรัฐฯ คิดเป็นร้อยละ ๓.๘ ของผลิตภัณฑ์รวมของชาติ

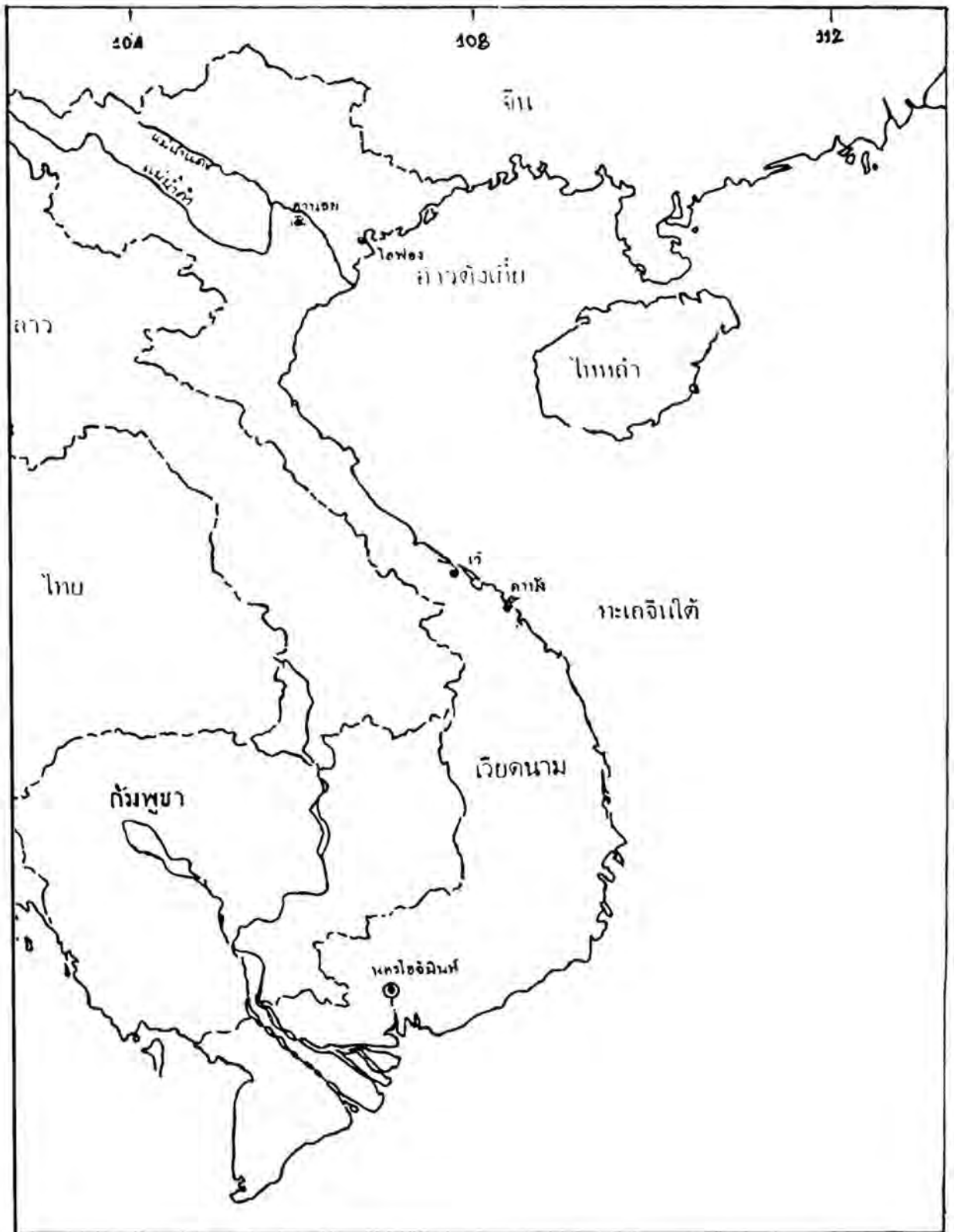
ในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก สหราชอาณาจักรมีความร่วมมือในกลุ่ม ๕ ประเทศ เพื่อความร่วมมือในการป้องกันประเทศ ได้แก่ มาเลเซีย สาธารณรัฐสิงคโปร์ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และสหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่ บทบาทของสหราชอาณาจักรต่ออินเดียเพื่อลดปัญหา ส่วนสหภาพพม่า นั้น สหราชอาณาจักรผลักดันในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย

๔ - ๒ - ๒ ข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการ

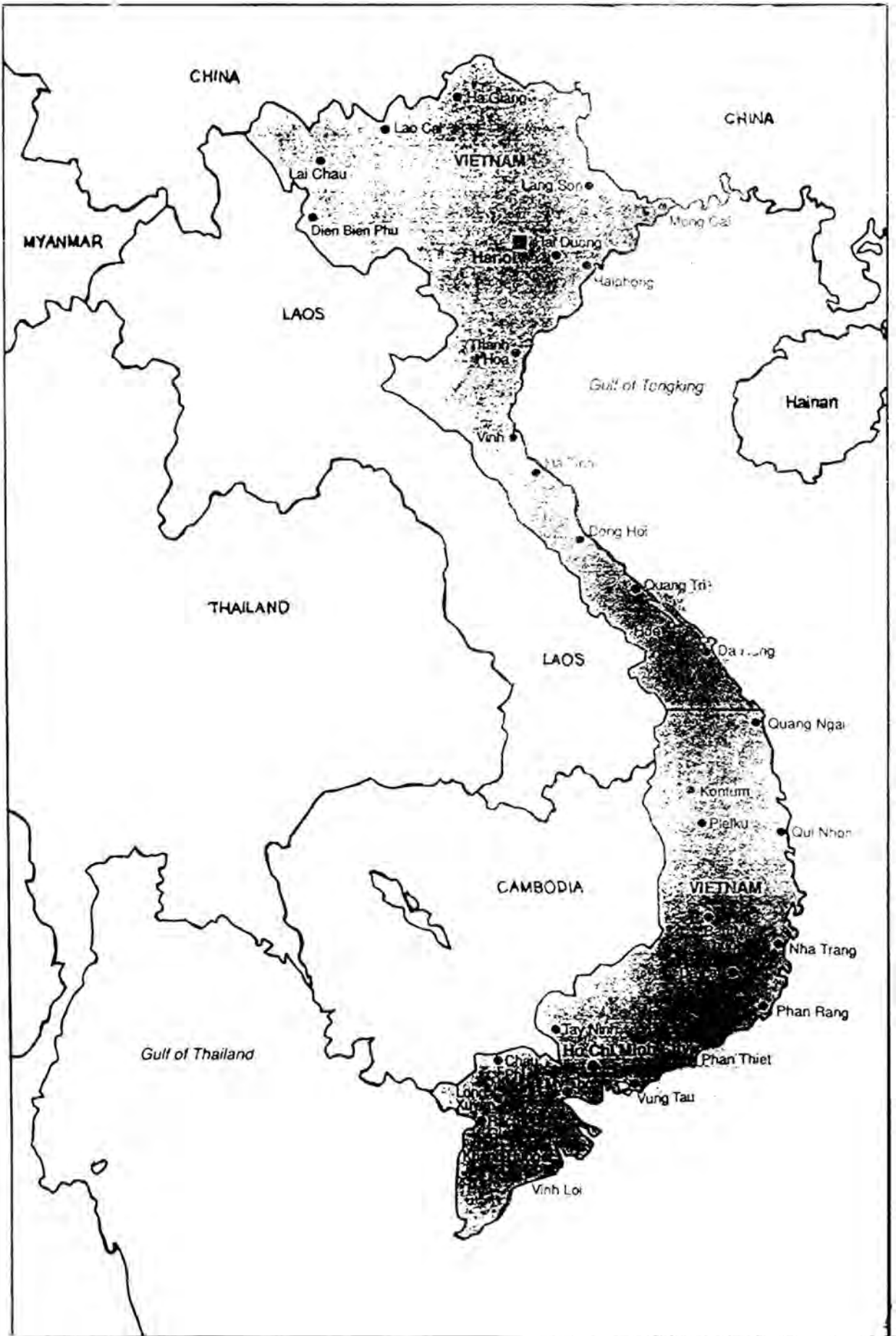
สหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่ ประชาชนมีความคุ้นเคยกับระบอบประชาธิปไตยและประชาชนก็เข้าใจสิทธิและหน้าที่ของตนมาเป็นเวลานาน การพัฒนาประเทศเน้นการให้ประโยชน์แก่ประชาชนผ่านทาง การปกครองส่วนท้องถิ่น ใน ๓ ระดับใหญ่ ๆ คือ ระดับจังหวัด (County) ระดับอำเภอ (District) และระดับตำบล (Parish Council) ซึ่งมีอยู่ประมาณ ๑๐,๐๐๐ ตำบล และจะมีสภาเทศบาลทำหน้าที่บริหารกิจการต่าง ๆ โดยสมาชิกสภา มาจากการเลือกตั้งโดยตรง และอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๔ ปี

เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๗ มีการเลือกตั้งผู้แทนสำหรับผู้บริหารในระดับท้องถิ่น ประเด็นที่ใช้หาเสียงกันก็คือ การศึกษากับการรักษาความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยของประชาชน ผลการจากการเลือกตั้งครั้งนี้ พรรคอนุรักษนิยมของนายจอห์น เมเจอร์ เสียเสียงข้างมากในสภาเทศบาลไปจำนวน ๔๑๕ ที่นั่ง ในขณะที่สภาพรรคแรงงานและพรรคเสรีประชาธิปไตยได้ที่นั่งมากขึ้น ส่วนในแคว้นสกอตแลนด์ พรรคแรงงานและพรรค Scottish National Party รวมทั้งพรรคเสรีประชาธิปไตยก็ยังได้คะแนนนำพรรคอนุรักษนิยมอีกด้วย แม้ว่าในพหุमतานครลอนดอน พรรคอนุรักษนิยมก็ยังได้คะแนนข้างมาก แต่ในภาพรวมแล้วแสดงให้เห็นว่าการบริหารด้านการศึกษาให้แก่ประชาชน ความปลอดภัยและการรักษาความสงบเรียบร้อย เป็นสิ่งจำเป็นในระบอบประชาธิปไตยของสหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่อย่างยิ่ง และอาจจะนำไปสู่ความพ่ายแพ้ในการเลือกตั้งครั้งต่อไปของพรรคอนุรักษนิยมด้วย

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

VIETNAM

รายชื่อจังหวัด

- 1 โฉดา
- 2 เล้าโก
- 3 ฉายาง
- 4 กวางบง
- 5 ลางเซิน
- 6 กวางบิ่นห์
- 7 เควี่ยนกวาง
- 8 ปักโท
- 9 ฉ่าปัก
- 10 เซินลา
- 11 เยงไฮ
- 12 วจินห์ฟู
- 13 ฉ่าไค
- 14 ฉว่าบิ่นห์
- 15 โฉตุ่ง
- 16 โทบิ่นห์
- 17 นามฉ่า
- 18 บิ่นห์บิ่นห์
- 19 หิ่นห์อ๊อว
- 20 เวอาน
- 21 ฉ่าคิ่นห์
- 22 กวางบิ่นห์
- 23 กวางนคร
- 24 ห่วงเวียช - เวี
- 25 กวางบิ่นห์ - ฉ่าบิ่ง

- 26 กวางราย
- 27 คกนตุ้ม
- 28 ยีโล
- 29 บิ่นห์คิ่นห์
- 30 ฟูเยน
- 31 คักลิก
- 32 ฉานอ๊อว
- 33 บิ่นห์ทวน
- 34 ลางคอง
- 35 บิ่นห์ทวน
- 36 คองโน
- 37 ปาเวีย - วุนดา
- 38 ชองแป
- 39 ไคบิ่นห์
- 40 ลองอาน
- 41 เคียนยว
- 42 คองอัม
- 43 ฉานยว
- 44 เคียนยว
- 45 ฉ่าปโท
- 46 วจินห์ลยง
- 47 เบนเคจร
- 48 ฉร่าวจิ่นห์
- 49 ทกเกจร
- 50 วัชพ็ญก

รายชื่อนคร

- ฉานอบ
- โชฟอง
- โชจิมิแท้

หมู่เกาะพหุภาค
 อังกรมลิที่อยู๋ในเขต
 ปกครอง จ. ฉานอ๊อว

หมู่เกาะลปะเตร์คี
 อังกรมลิที่อยู๋ในเขตปกครอง
 จ. ปาเวีย - วุนดา

๔.๓ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

๔.๓.๑ ข้อมูลเบื้องต้น

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามมีพื้นที่ประมาณ ๓๓๑,๐๔๑ ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ ๗๒ ล้านคน (พ.ศ. ๒๕๓๖) อัตราการเกิด ร้อยละ ๒.๒๖ ประกอบด้วยชาวเวียดนาม ร้อยละ ๘๕-๘๐ จีน ร้อยละ ๓ ชนกลุ่มอื่น ๆ ได้แก่ ไท มั่ว เมือง ม่าน เขมร จาม และชาวเวียดนามภูเขา ซึ่งกระจายกันอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ประมาณ ๕๔ เชื้อชาติ ประมาณ ๘ ล้านคน นับถือศาสนาพุทธ (มหายาน) ของจีน เต๋า คริสเตียน (นิกายโรมันแคทอลิกและโปรเตสแตนต์) อิสลาม และที่นับถือผีต่าง เทวดาด้วย ภาษาที่ใช้ ประกอบด้วย ภาษาเวียดนาม ฝรั่งเศส จีน อังกฤษ เขมร และภาษาถิ่นอื่น ๆ อัตราการรู้หนังสือเฉลี่ยร้อยละ ๘๘ ประชากร ร้อยละ ๘๐ อยู่ในชนบทมีจำนวนแรงงาน ๓๓ ล้านคน อยู่ในภาคเกษตรกรรม ร้อยละ ๗๒ ภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ ๑๓.๖ และภาคบริการ ร้อยละ ๑๔.๔

ลักษณะที่ตั้งของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เป็นแบบยาวแคบ จากเหนือจรดใต้ ประมาณ ๑,๘๔๐ กิโลเมตร ส่วนกว้างที่สุดซึ่งอยู่ทางภาคเหนือประมาณ ๖๒๐ กิโลเมตร และส่วนแคบที่สุดซึ่งอยู่ตอนกลางของประเทศ ประมาณ ๕๐ กิโลเมตร โดยลักษณะภูมิประเทศ อาจแบ่งได้เป็น ๓ ภาค คือ ภาคเหนือ (นัมโบ) ซึ่งเคยเป็นแคว้นตังเกี๋ย (TONKIN) ภาคกลาง (ตรุงโบ) ซึ่งเคยเป็นแคว้นอานัม และภาคใต้ (นามโบ) ซึ่งเคยเป็นแคว้น โคชินไชน่า

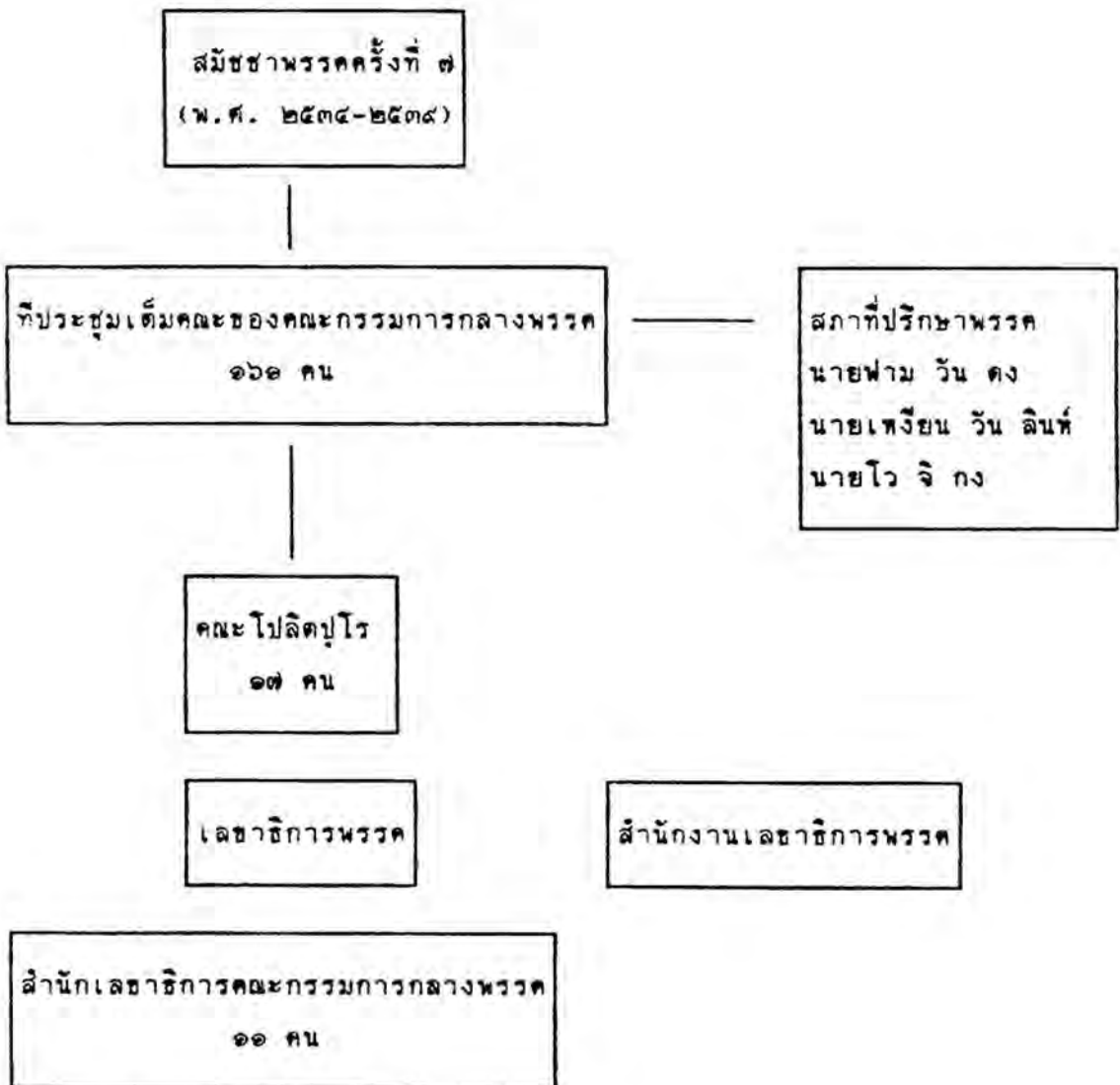
๔.๓.๑.๑ การเมืองภายในประเทศ

ก่อนตกเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศส เวียดนามยังเป็นแคว้นอิสระได้แก่ ตังเกี๋ย อานัม ต่อมาในสมัยฝรั่งเศสปกครอง ได้เรียกภาคใต้ว่าโคชินไชน่า เวียดนามได้รับเอกราชจากฝรั่งเศสเมื่อวันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๔๘๔ แบ่งการปกครองเป็น ๓ นคร (คือ ฮานอย นครโฮจิมินห์ นครโฮฟอง) และ ๕๐ จังหวัด

เวียดนามมีการปกครองแบบสังคมนิยม โดยมีพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม เป็นพรรคการเมืองเดียวที่ขึ้นำการเมือง และการบริหารประเทศ การดำเนินงานด้านการเมือง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๘ เวียดนามมุ่งปฏิรูประบบการเมืองโดยแยกการดำเนินงานของพรรคกับรัฐให้ชัดเจนขึ้น ยุติระบบอุปถัมภ์และปรับปรุงกลไกทุกด้านให้เกื้อกูลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ แต่อยู่ในกรอบการมีพรรคการเมืองเดียวที่มีอำนาจอยู่ พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๓ โดยโฮจิมินห์ เป็นพรรคการเมืองเดียวที่ได้อำนาจรัฐบริหาร เวียดนามเหนือตั้งแต่ได้เอกราชปี พ.ศ. ๒๔๘๔ และดำเนินการรวมประเทศเป็นระบอบสังคมนิยมทั้งหมดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๔

พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามซึ่งนำการบริหารประเทศ มีโครงสร้างคู่ขนานกับหน่วยงานรัฐแต่ปัจจุบันแยกการดำเนินงานของพรรคกับหน่วยงานรัฐ เพื่อให้การปฏิบัติไม่ซ้ำซ้อนและคล่องตัวขึ้น ไม่ต้องรอนำการตัดสินใจทุกเรื่องเข้าที่ประชุมพรรคเช่นในอดีต

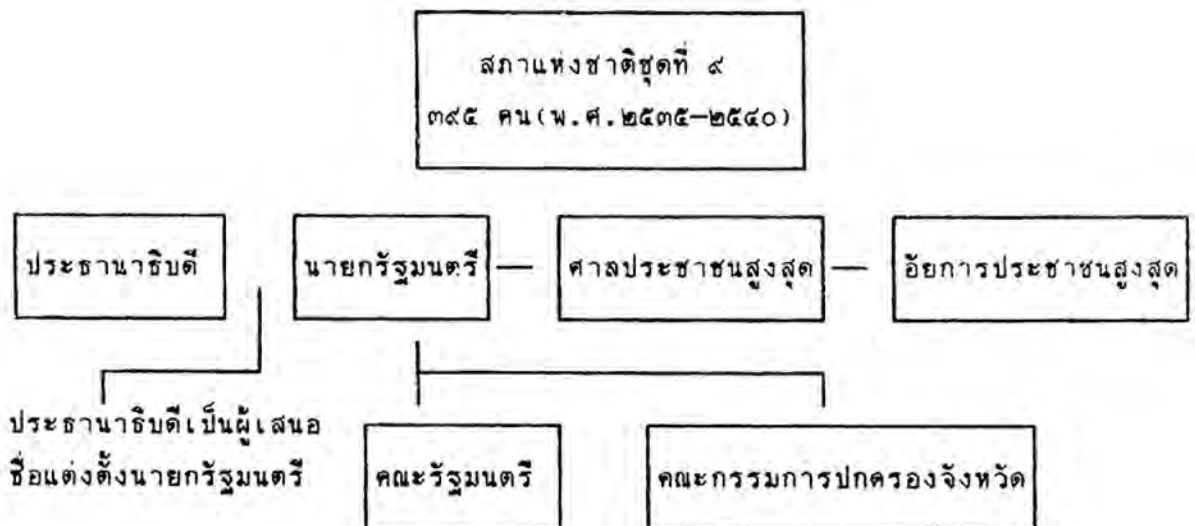
แผนผังการจัดโครงสร้างพรรค

หน่วยงานในสังกัดคณะกรรมการกลางพรรค ประกอบด้วย คณะกรรมการควบคุม คณะกรรมการทหาร สำนักงานการเกษตร สำนักงานศิลปะและวัฒนธรรม สำนักงานเศรษฐกิจและวางแผน สำนักงานปรับปรุงงาน สำนักงานบริหารและการเงิน สำนักงานวิเทศสัมพันธ์ สำนักงานอุดมการณ์และวัฒนธรรม สำนักงานระดมพลมวลชน สำนักงานอุตสาหกรรม สำนักงานกิจการภายใน สำนักงานชนชาติ สำนักงานองค์กร สำนักงานเวียดนามโพ้นทะเล สำนักงานโฆษณาชวนเชื่อและฝึกอบรม สำนักงานเผยแพร่ อุดมการณ์และแนวร่วม สำนักงานวิจัยประวัติศาสตร์พรรค สำนักงานวิทยาศาสตร์ และการศึกษา สถาบันมาร์กซ์-เลนิน โรงเรียนพรรคระดับสูง เหงียนโอกวอก เลขาธิการ และคณะกรรมการพรรคระดับท้องถิ่นประจำจังหวัดและนคร ๕๓ คณะ ระดับอำเภอ และหมู่บ้านทั่วประเทศ

ในด้านรัฐ สภาแห่งชาติเป็นองค์กรสูงสุดแห่งอำนาจอธิปไตย ทำหน้าที่นิติบัญญัติแต่งตั้งและกำกับทดูแลการปฏิบัติงานของประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี หัวหน้าผู้พิพากษาศาลประชาชนสูงสุด และหัวหน้าอัยการประชาชนสูงสุด มีสภาท้องถิ่น ทำหน้าที่นิติบัญญัติในระดับท้องถิ่น ประธานาธิบดีเป็นประมุขรัฐ นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี ทำหน้าที่บริหาร เฉพาะตำแหน่งประธานาธิบดีและนายกรัฐมนตรีต้องผ่านการเลือกตั้ง การบริหารระดับท้องถิ่นขึ้นกับคณะกรรมการปกครองแต่ละระดับ ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง แต่นายกรัฐมนตรีมีอำนาจเปลี่ยนแปลง ศาลและอัยการขึ้นตรงต่อสภาแห่งชาติ

แผนผัง โครงสร้างการปกครองของรัฐ

รัฐธรรมนูญ

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามมีรัฐธรรมนูญฉบับแรกในปี พ.ศ. ๒๔๘๙ และต่อมาอีก ๓ ฉบับ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒ , ๒๕๒๓ และฉบับปัจจุบัน โดยสภาแห่งชาติเวียดนามได้ลงมติเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งเป็นฉบับที่ ๔ การร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๒ และใช้เวลาพิจารณายาวนานมาก มีการทบทวนแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับร่างถึง ๔ ครั้ง และมีการอภิปรายเพิ่มเติมก่อนลงมติ ๒๐ วัน สาเหตุที่ใช้เวลานานเนื่องจากมีความแตกต่างทางความคิดเกี่ยวกับการปรับระบอบสังคมนิยมให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ประกอบด้วย

- ปรับรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูป ซึ่งมีการวางรากฐานอย่างจริงจังในสมัยชาพรรคคอมมิวนิสต์ครั้งที่ ๖ ปี พ.ศ. ๒๕๒๙ ประเด็นการปรับที่สำคัญคือ (๑) เสริมสร้างกลไกนิติบัญญัติและการบริหาร (๒) แยกการดำเนินงานของพรรคและรัฐออกจากกัน โดยพรรคยังคงบทบาทนำประเทศและใช้ระบบพรรคเดียว

- สร้างกลไกคานอำนาจที่จะคุ้มครองการดำเนินงานของพรรค ป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการเสริมสร้างกลไกการบริหารตั้ง เช่น กรณีสหภาพโซเวียตซึ่งผู้บริหารสูญเสียความเคลื่อนไหวของพรรค

สาระสำคัญของความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คือ

- เลิกระบอบชาติที่เป็นศัตรู เลิกระบอบถึงพินัยกรรมโฮจิมินห์ (Ho Chi Minh testament) ที่กล่าวถึงการจัดตั้งสหพันธ์อินโดจีน แต่ยังคงยืนยันถือแนวทางความคิดซึ่งโฮจิมินห์กำหนดให้มุ่งพัฒนาเวียดนามไปสู่สังคมนิยม

- พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามเป็นองค์กรการเมืองที่นำประเทศ แต่ปฏิบัติงานภายใต้รัฐธรรมนูญ

- ยืนยันระบบเศรษฐกิจที่พึ่งกลไกตลาด เปิดโอกาสให้พัฒนาภาคเอกชนให้สิทธิถือครองที่ดิน

- กองทัพมีหน้าที่ป้องกันระบอบสังคมนิยม นอกเหนือจากเอกราชและอธิปไตยของชาติ กองทัพดำเนินงานภายใต้รัฐบาล โดยมีการควบคุมระดับสูงจาก ๒ ทางคู่กัน คือ ประธานาธิบดีควบคุมผ่านสภาป้องกันและความมั่นคงแห่งชาติซึ่งตั้งขึ้นใหม่ และเลขาธิการพรรคควบคุมผ่านคณะกรรมการทหารของพรรค

- มีการปรับปรุงตำแหน่งประมุขรัฐทั้งด้านระบบและตัวบุคคล ประมุขรัฐใช้ระบบประธานาธิบดีรับผิดชอบต่อสภาแห่งชาติ โดยสภาแห่งชาติจะเห็นผู้เลือกประธานาธิบดี (โดยทางอ้อม) โดยเลขาธิการนำแบบหมุ่คณะหรือคณะมนตรีแก่รัฐเดิม ประมุขรัฐจะเป็นผู้ควบคุมนโยบายด้านความมั่นคงผ่านสภาป้องกันและความมั่นคงแห่งชาติ และควบคุมรัฐบาลโดยไม่เป็นเพียงตำแหน่งพิธีการดังเดิมต่อไปอีก อำนาจหน้าที่สำคัญของประธานาธิบดีที่จะเกี่ยวกับรัฐที่เห็นได้ชัดแจ่มก็คือ ๑) กำกับดูแลการบริหาร ด้วยการแต่งตั้ง ถอดถอน นายกรัฐมนตรี ๒) กำกับดูแลการออกกฎหมาย ด้วยอำนาจเสนอ ทบทวน (วีโต้) ๓) กำกับดูแลนโยบายความมั่นคงด้วยอำนาจการควบคุมกองทัพ ควบคู่ไปกับพรรค

- นายกรัฐมนตรีและรัฐบาลมีอำนาจและความคล่องตัวด้านการบริหารมากขึ้น การกิจการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งหมดอยู่ในความรับผิดชอบของรัฐบาล นายกรัฐมนตรีจะมีอำนาจปลดประธานคณะกรรมการประชาชนจังหวัด ส่งผลให้ส่วนกลางควบคุมท้องถิ่นอย่างมีเอกภาพมากขึ้น

ทางด้านนิติบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาแห่งชาติชุดที่ ๘ ของเวียดนามมีขึ้นเมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นการเลือกตั้งทั่วไปสำหรับรัฐสภาเพื่อทำหน้าที่นิติบัญญัติ ตลอดจนแต่งตั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการชุดใหม่มีวาระปฏิบัติหน้าที่ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๔๐)

องค์ประกอบสมาชิกสภาแห่งชาติยังคงเป็นไปตามสัดส่วนสาขาอาชีพมิใช่การเลือกตั้งเพื่อโอกาสจัดตั้งรัฐบาลหรือเป็นทางเลือกด้านนโยบาย สมาชิกชุดใหม่มีจำนวน ๓๔๕ คน ลดลงจากเดิม ๔๕ คน เพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน แต่ปรากฏว่าการปรับจำนวนสมาชิกและการปรับเขตเลือกตั้งจาก ๓๙ เป็น ๕๓ จังหวัด ส่งผลให้สัดส่วนนักการเมืองภาคเหนือครอบงำภาคใต้มากขึ้น โดยเปลี่ยนจากเหนือต่อใต้ ๒๔๖ ต่อ ๒๔๕ คน เป็น ๒๑๒ ต่อ ๑๘๖ คน

ปัญหาสำคัญทางการเมืองของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม คือ ความเหลื่อมล้ำด้วยอำนาจการเมืองและความเจริญระหว่างภาคเหนือกับภาคใต้ แกนนำการเมืองฝ่ายภาคเหนือ ซึ่งควบคุมกลไกการเมืองส่วนใหญ่ต้องการกระจายความเจริญสู่ภาคเหนือและระมัดระวังเสถียรภาพการเมืองจากการเปิดประเทศและการพัฒนาเศรษฐกิจส่วนฝ่ายภาคใต้ ต้องการอิสระมากขึ้นในการเร่งพัฒนาเศรษฐกิจ และยังประสบกับความเสื่อมศรัทธาในระบอบสังคมนิยม การแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการปฏิรูปเศรษฐกิจระหว่างภาคเหนือกับภาคใต้ และปัญหาสิทธิมนุษยชน

ความเสื่อมศรัทธาในระบอบสังคมนิยม ทำให้กระทบกระเทือนต่อฐานมวลชนของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม อัตราการเข้าเป็นสมาชิกพรรคลดจาก ๑๐๐,๐๐๐ คนต่อปี เหลือเป็น ๓๖,๐๐๐ คนต่อปี ในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ และดีขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมีอัตราเพิ่มขึ้นเป็น ๓๗,๐๐๐ คน ต่อปี ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ เพิ่มขึ้นเป็น ๕๐,๐๐๐ คน ต่อปี

พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามจำเป็นต้องปรับบทบาทเพื่อรักษาความผูกพันระหว่างพรรคกับประชาชน โดยเปลี่ยนทิศทางการชี้แนะให้มุ่งการพัฒนาประเทศแทนที่จะเคร่งครัดอุดมการณ์มาร์กซ์ - เลนิน ตลอดจนรณรงค์ส่งเสริมลักษณะชาตินิยมของเวียดนามโดยยึดถือโฮจิมินห์ อดีตผู้นำเวียดนามเป็นสถาบันรวมจิตใจของประชาชน และเสริมสร้างความชอบธรรมของระบบพรรคการเมืองเดียวว่าเป็นวิวัฒนาการของสังคมนิยมเวียดนาม ส่วนระบบหลายพรรคจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศและเป็นเครื่องมือซึ่งชาวเวียดนามโพ้นทะเลที่เป็นปฏิปักษ์จะใช้ล้มล้างพรรค

ผู้นำเวียดนามฝ่ายภาคเหนือเห็นพ้องกันถึงความจำเป็นของนโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจ แต่นโยบายนี้เป็นความคิดริเริ่มจากกลุ่มผู้นำภาคใต้ซึ่งระแวงว่า การปฏิรูปจะเอื้อประโยชน์ต่อภาคใต้มากกว่าภาคเหนือ การต่อรองเพื่อรักษาผลประโยชน์ท้องถิ่นจึงเป็นปัญหาหนึ่ง ที่เพิ่มขึ้นตามความก้าวหน้าด้านเศรษฐกิจ

- นับแต่ต้นปี พ.ศ. ๒๕๓๖ นายกรัฐมนตรีเวียดนามเริ่มเร่งรัดเรื่องการลงทุนและโครงการพัฒนาสู่ภาคเหนือมากขึ้น หลังจากที่สมาชิกสภาแห่งชาติได้อภิปรายโจมตีโครงการวางสายส่งไฟฟ้าเชื่อมภาคเหนือ - ใต้ว่าเป็นการนำทรัพยากรจากภาคเหนือไปพัฒนาภาคใต้ มติคณะกรรมการกลางพรรคเมื่อเดือนมกราคมและเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๖ กำหนดความสำคัญเร่งด่วนให้ปรับปรุงบริการด้านการศึกษาและสาธารณสุข โดยเฉพาะในภาคเหนือและภาคกลาง เพื่อกระจายรายได้ทางเศรษฐกิจ

แรงกดดันด้านปัญหาสิทธิมนุษยชนในเวียดนามเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ฝ่ายรัฐบาลเพิ่มการจับกุมนักโทษการเมืองอีกครั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ผู้ถูกจับกุมส่วนใหญ่จะเป็นผู้เรียกร้องระบบการเมืองหลายพรรค พระสงฆ์และนักบวชคริสต์ศาสนาซึ่งเรียกร้องอิสระในการบริหารศาสนจักร และชาวเวียดนามโพ้นทะเลที่ลักลอบเข้าไปบ่อนทำลายและก่อวินาศกรรมเพื่อกดดันให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ซึ่งหากพิจารณาในภาพของการบริหารประเทศด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย รัฐบาลก็จำเป็นต้องกระทำแต่กลุ่มชาวเวียดนามโพ้นทะเลพยายามกดดันให้รัฐบาลปล่อยนักโทษการเมืองและเปลี่ยนระบบการเมือง โดยสนับสนุนปฏิบัติการบ่อนทำลายและก่อวินาศกรรมในประเทศ และผลักดันให้นานาประเทศเจรจากับรัฐบาลเวียดนามในปัญหาสิทธิมนุษยชน

สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกาและออสเตรเลียแสดงความสนใจมากขึ้นในการปฏิบัติ ด้านสิทธิมนุษยชนในสาธารณรัฐสังคมนิยม ปัญหาที่รัฐบาลเวียดนามมักจะถูกทักท้วง ได้แก่ การจำกัดสิทธิเสรีภาพในการแสดงความแตกต่างทางการเมืองของกลุ่มปัญญาชน การปฏิบัติ ต่อกลุ่มศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิก การปฏิบัติต่อชนกลุ่มน้อย และการปฏิบัติ ต่อบุคคลที่โอนสัญชาติแล้วแต่ไม่ได้แจ้งขอสละสัญชาติ ซึ่งกฎหมายของเวียดนามถือเป็น ชาวเวียดนามอยู่

๔.๓.๑.๒ การเมืองต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์และบทบาทของเวียดนามในด้านการปฏิวัติสังคมนิยมเคยมีผลกระทบ โดยตรงต่อความมั่นคงของไทยและเสถียรภาพภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กำลังทหาร ปฏิบัติการพิเศษเวียดนามเคยลักลอบก่อวินาศกรรมที่ฐานบินสหรัฐอเมริกา จังหวัดอุบลราชธานี ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ มีการเสนอต่อพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยเพื่อช่วยการยึดภาคอีสาน ของไทย และแสวงความเป็นใหญ่ในภูมิภาคด้วยการใช้กำลังทหารครอบงำสาธารณรัฐ ลาวและรุกรานกัมพูชา ความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกมีผลให้เวียดนามปรับ ยุทธศาสตร์ที่มุ่งขยายปฏิวัติสังคมนิยมและขอมยุติการครอบงำลาวและกัมพูชา เวียดนาม ถอนทหารออกจากลาวในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๐ - ๒๕๓๑ โดยยอมรับวิถีทางการเมือง เพื่อแก้ไขปัญหากัมพูชาและร่วมจัดทำข้อตกลงสันติภาพปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่สำคัญคือ เวียดนามได้ยุติการระบุดึงพันยกรรรมโฮจิมินห์ในรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นการแสดงความอ่อนปรนต่อข้อกล่าวหาที่ว่า พันยกรรรมโฮจิมินห์เป็นเสมือนสัญลักษณ์ ที่แสดงเจตนาารมณ์ขยายการปฏิวัติสังคมนิยมและครอบงำอินโดจีน

อย่างไรก็ตาม แนวความคิดของผู้นำรุ่นปัจจุบันยังคงผูกพันกับเจตนาารมณ์ ของโฮจิมินห์อย่างแน่นแฟ้น การระงับยุทธศาสตร์การแพร่ขยายสังคมนิยม และการครอบงำ อินโดจีนจะมีผลถาวรหรือไม่ขึ้นกับความผันแปรที่อาจรื้อฟื้นความศรัทธาต่อระบอบสังคมนิยม ในอนาคต ขณะนี้ระบอบสังคมนิยมยังคงดำรงอยู่ได้เฉพาะในจีน เวียดนาม เกาหลีเหนือ และคิวบาเท่านั้น

ยุทธศาสตร์และแนวความคิดของผู้นำเวียดนามในขณะนี้มุ่งที่การพัฒนาประเทศ การรักษาศรัทธาในระบอบสังคมนิยมและระบบพรรคการเมืองเดียว โดยปรับกลไกต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับภาวะสันติภาพที่เกิดขึ้นกับเวียดนามเป็นครั้งแรก การบริหารและการระดม สรรพกำลังต่าง ๆ ของเวียดนามเคยอยู่ในภาวะสงครามมาตลอด ตั้งแต่การสู้รบกับระบบ อาณานิคมฝรั่งเศส สงครามเวียดนามจนถึงการรบในกัมพูชา ซึ่งเพิ่งยุติไปเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๔

การประชุมสมัชชาครั้งที่ ๗ ของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการบริหารประเทศช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๔ - ๒๕๓๘ ซึ่งเป็นครั้งแรกที่เวียดนามให้ความสนใจต่อการพัฒนาประเทศแทนอุดมการณ์สังคมนิยม เอกสารการประชุมมุ่งแต่เรื่องเศรษฐกิจ อาทิ รายงานการเมือง ซึ่งมุ่งปรับกลไกต่าง ๆ ของพรรคและรัฐให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ นโยบายการสร้างชาติในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อสังคมนิยม และยุทธศาสตร์การพัฒนาและการสร้างเสถียรภาพเศรษฐกิจสังคมถึงปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ก็ล้วนเกี่ยวข้องกับ การปรับปรุงเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์สำคัญของเวียดนามในระยะ ๕ ปีนี้ (พ.ศ. ๒๕๓๔ - ๒๕๓๘) คือ การพัฒนาประเทศเพื่อให้รายได้ประชาชาติเพิ่มให้ถึงเท่าตัว เพื่อให้เวียดนามดำรงอยู่ได้ท่ามกลางการแข่งขันทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

อุดมการณ์และมาตรการทางการเมืองของผู้นำเวียดนาม ได้ปรับทิศทางเพื่อหวังผลภายในประเทศมากกว่าการขยายอิทธิพล ผู้นำเวียดนามต้องการรักษาเสถียรภาพการเมืองและปรับกลไกต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจที่พึ่งกลไกตลาดแทนการวางแผนแบบรวมศูนย์

ผู้นำเวียดนามมุ่งให้การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจอยู่ในกรอบที่รักษาระบบอบสังคมนิยมและระบบพรรคการเมืองเดียว ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๒ - ๒๕๓๔ มีความแตกแยกในหมู่ผู้นำเวียดนามว่าควรรักษาระบบสังคมนิยมไว้หรือไม่ ผู้นำเวียดนามได้คลี่คลายปัญหาความแตกแยกโดยอาศัยอ้างเจตนารมณ์ของโฮจิมินห์เป็นจุดเสริมสร้างความสามัคคี ประเด็นความคิดทางการเมืองหลังปี พ.ศ. ๒๕๓๔ จึงเป็นเรื่องการปรับปรุงพรรคให้มีลักษณะชาตินิยมและตอบสนองได้ต่อการพัฒนาประเทศ

ในการประชุมเต็มคณะ ครั้งที่ ๓ ของคณะกรรมการกลางพรรคเมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๕ นายโต เหมื่อย เลขาธิการพรรคได้วางแนวทางด้านต่างประเทศอย่างเร่งด่วน คือ การลดกระแสการถูกโดดเดี่ยวและการถูกคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจและการเสริมสร้างความสัมพันธ์ฉันมิตรกับเอเชีย-แปซิฟิก แผนงานต่างประเทศในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ของนายกรัฐมนตรีเวียดนาม คือ การเร่งกระชับความสัมพันธ์กับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเอเชียแปซิฟิกเป็นลำดับแรก

อาเซียน เวียดนามมีการพัฒนาและกระชับความสัมพันธ์กับอาเซียน

ทั้งในระดับกลุ่มและระดับทวิภาคีจนกระทั่งได้ภาคยานุวัตรสนธิสัญญามิตรภาพและความร่วมมือแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ และได้รับสถานะผู้สังเกตการณ์ในการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน ตั้งแต่ครั้งที่ ๒๖ (พ.ศ. ๒๕๓๖) เป็นต้นไป สำหรับแนวโน้มการเข้าเป็นภาคีอาเซียนนั้นขึ้นอยู่กับความคืบหน้าในการปรับระบบเศรษฐกิจของเวียดนาม การพัฒนาความสัมพันธ์ระดับทวิภาคี การดำเนินการของเวียดนามมุ่งที่การพัฒนาโลกการติดต่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และแก้ไขข้อพิพาทระหว่างกัน

จีนและไต้หวัน เวียดนามได้ปรับความสัมพันธ์ปกติกับจีนและได้ประชุมสุดยอดระหว่างผู้นำทั้งสองประเทศ ณ กรุงปักกิ่ง เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๔ แต่ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองยังไม่ราบรื่นนัก สืบเนื่องจากปัญหาพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ คือ ความระแวง ซึ่งมีผลอย่างมากที่ทำให้ปัญหาเส้นเขตแดนทั้งทางบกและทางทะเลที่ยังไม่มีข้อยุติในหลายจุดได้เกิดขึ้นเป็นกรณีพิพาทที่สำคัญระหว่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ้างอำนาจอธิปไตยที่ขัดแย้งกันในอ่าวตังเกี๋ย และเหนือแนวปะการังและบริเวณหมู่เกาะพาราเซล และสแปรตลีย์ เวียดนามซึ่งได้มาประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน ครั้งที่ ๒๕ (วันที่ ๒๑ - ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๕) ณ กรุงมะนิลา ได้ออกข่าวและก่อให้เกิดความสนใจของนานาประเทศต่อปัญหาดังกล่าว ทั้งฝ่ายจีนและเวียดนามได้ประชุมเจรจาเฉพาะเรื่องขึ้นหลายครั้ง แต่ยังมีท่าทีที่แตกต่างกันอยู่มากในแง่ของหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

ส่วนความสัมพันธ์กับไต้หวัน ทั้งสองฝ่ายตกลงตั้งสำนักงานเศรษฐกิจและวัฒนธรรมระหว่างกันเมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ ไต้หวันลงทุนรายใหญ่ที่สุดให้เวียดนามทั้งสองฝ่ายมีการติดต่อเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ แต่หลีกเลี่ยงในลักษณะรัฐต่อรัฐ เพื่อป้องกันการประท้วงของจีน

สหรัฐฯ ทั้งสองฝ่ายยังไม่มีความสัมพันธ์ปกตินับตั้งแต่สิ้นสุดสงครามเวียดนาม แต่มีการประนีประนอมกันมากขึ้นแม้ยังไม่ถึงขั้นการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต สหรัฐฯ ยังยืนยันให้ความร่วมมือตรวจสอบทหารอเมริกันที่สูญหายไประหว่างสงคราม (POW/MIA) เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจปรับความสัมพันธ์กับเวียดนาม เนื่องจากสหรัฐฯ ถูกกีดตันทางการเมืองภายในจากครอบครัวญาติมิตรของทหารอเมริกันที่สูญหายและภาคเอกชนที่ไม่ต้องการพลาดโอกาสในการติดต่อร่วมมือทางเศรษฐกิจการค้ากับเวียดนาม ในปัจจุบัน สหรัฐฯ เพิ่งยกเลิกมาตรการที่ห้ามการติดต่อทางการค้ากับเวียดนามอย่างเป็นทางการ

รัสเซีย ความสัมพันธ์ระหว่างเวียดนามกับรัสเซียได้เปลี่ยนโฉมหน้า และลดระดับลงมากในทุกด้าน รัสเซียไม่อยู่ในฐานะที่จะให้ความช่วยเหลือเวียดนามได้ เนื่องจากยุติการให้ความช่วยเหลือทางทหารเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๔ และถอนทหารที่ประจำการ ฐานทัพคัมรานห์ในช่วงครึ่งแรกของปีพ.ศ. ๒๕๓๕ รัสเซียจึงมีความสัมพันธ์กับเวียดนาม คนละระดับกับที่สหภาพโซเวียตเคยมีในอดีต อย่างไรก็ตาม เวียดนามมิได้ปิดทางเลือก สำหรับการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยได้เริ่มปูพื้นฐานและกรอบสำหรับความสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างกันเสมือนประเทศที่เริ่มพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกันอื่น ๆ เช่น การส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนตลอดจนการเว้นการเก็บภาษีซ้อนระหว่างกัน

ญี่ปุ่น เวียดนามมุ่งพึ่งพาด้านเศรษฐกิจจากญี่ปุ่น การลงทุนของญี่ปุ่นใน เวียดนามมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ญี่ปุ่นได้รื้อฟื้นความช่วยเหลือให้แก่เวียดนาม อย่างเป็นทางการเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๕ สำหรับมูลค่าความช่วยเหลือของญี่ปุ่น ต่อเวียดนามที่ผ่านมามีจำนวน ๓๗๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในขณะเดียวกัน ญี่ปุ่นก็มีความสนใจ ในศักยภาพทางเศรษฐกิจของเวียดนาม ทั้งในแง่ทรัพยากร และแรงงาน สำหรับการเป็น ฐานการผลิตใหม่ของญี่ปุ่นต่อไป

ปัญหากัมพูชา เวียดนามยืนยันสนับสนุนการแก้ไขปัญหากัมพูชาตามแนวทาง ของข้อตกลงสันติภาพปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ณ กรุงปารีส โดยจะยอมรับกัมพูชาที่เป็นกลางและ ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ขณะเดียวกันข้อตกลงสันติภาพนี้อำนวยให้เวียดนามปลีกตัวพ้นจากความ ชัดแย้งในกัมพูชา เวียดนามเห็นว่าสันติภาพและการปรองดองแห่งชาติขึ้นอยู่กับกัมพูชา ฝ่ายต่าง ๆ และการปฏิบัติงานของสหประชาชาติ เวียดนามประณามการก่อการร้าย ต่อชาวเวียดนามโพ้นทะเลที่ตั้งถิ่นฐานในกัมพูชา และพยายามเรียกร้องให้เพิ่มมาตรการ คุ้มครองชาวเวียดนามโพ้นทะเล นอกจากนี้ เวียดนามรณรงค์กล่าวหาฝ่ายเขมรแดงว่า เป็นผู้ก่อการร้ายดังกล่าวโดยมีเจตนาบ่อนทำลายข้อตกลงสันติภาพ ขณะเดียวกัน เวียดนาม ยืนยันจะรับรองรัฐบาลที่เป็นผลจากการเลือกตั้งทั่วไปที่จัดโดยสหประชาชาติตลอดจน เรียกร้องให้กัมพูชาฝ่ายต่าง ๆ พยายามยิ่งขึ้นที่จะสนับสนุนการปฏิบัติตามกระบวนการ สันติภาพ

ปัญหาหมู่เกาะสแปรตลีย์ ปัจจุบันเวียดนามสามารถยึดครองจำนวนเกาะใน หมู่เกาะสแปรตลีย์ได้มากกว่าคูร์มีขัดแย้ง โดยครอบครอง ๓๑ เกาะ ซึ่งควบคุมอาณาบริเวณ ประมาณครึ่งหนึ่งของพื้นที่หมู่เกาะขณะที่จีนและไต้หวันยึดครอง ๗ และ ๑๑ เกาะตามลำดับ

ทั้งสองฝ่ายต่างอ้างกรรมสิทธิ์พื้นที่ทั้งหมดเช่นกัน มาเลเซียและฟิลิปปินส์อ้างกรรมสิทธิ์พื้นที่บางส่วน มาเลเซียยึดครอง ๓ เกาะ และอ้างสิทธิ์ ๑๑ เกาะ ฟิลิปปินส์ยึดครอง ๘ เกาะ และอ้างสิทธิ์ ๓๐ เกาะ บรูไนอ้างสิทธิ์เฉพาะน่านน้ำ สถานการณ์ในปัญหาหมู่เกาะสแปรตลี มีแนวโน้มจะยุ่งยากมากขึ้น เพราะจีนได้ร่วมกับเอกชนสหรัฐฯ ทำการสำรวจน้ำมันเมื่อเดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ และส่งเรือสำรวจของจีนเข้าไปที่หมู่เกาะสแปรตลีในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ ขณะที่เวียดนามครอบครองพื้นที่ได้มากที่สุด แต่จีนได้เปรียบทางกำลังนาวิ เวียดนามจึงปรับท่าทีหันมาแสวงหาการสนับสนุนจากอาเซียนในการกดดันจีน แต่อาเซียน ได้ออกปฏิญญาว่าด้วยทะเลจีนใต้เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ เรียกร้องให้มีการแก้ไข ปัญหาโดยสันติวิธี

๔.๓.๑.๓ ด้านเศรษฐกิจ

๔.๓.๑.๓.๑ การดำเนินนโยบายเศรษฐกิจภายหลังการรวมตัวในปี พ.ศ. ๒๕๑๔

ภายหลังการรวมเวียดนามเหนือและเวียดนามใต้ในปี พ.ศ. ๒๕๑๔

เวียดนามใต้ใช้นโยบายเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม เป็นระบบการวางแผนจากส่วนกลาง ที่รัฐเข้าไปดำเนินกิจการเองทั้งหมด ซึ่งรวมถึงการค้าขายกับต่างประเทศด้วย คู่ค้าสำคัญ คือ กลุ่มประเทศสังคมนิยม สหภาพโซเวียต และยุโรปตะวันออก นอกจากนี้เวียดนาม ได้เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมหนักตามรูปแบบการพัฒนาของสหภาพโซเวียต แต่ไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากประชากร ร้อยละ ๘๐ อยู่ในเขตชนบท และส่วนใหญ่มีอาชีพ

เกษตรกรรมทำให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง เช่น

- ขาดแคลนสินค้าอุปโภคบริโภค
- อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับต่ำ
- อัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับสูง
- เกิดภาวะการว่างงานอย่างรุนแรง

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ เศรษฐกิจของเวียดนามอยู่ในระดับต่ำ สินค้าอุตสาหกรรม ที่ผลิตได้มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน เนื่องจากขาดแคลนเทคโนโลยีที่ทันสมัย ผลผลิตการเกษตร อยู่ในระดับต่ำ ถ่านหินซึ่งเป็นสินค้าออกที่สำคัญผลิตได้ไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ในประเทศ ทำให้ขาดดุลการค้า ปัญหาเงินเฟ้อทวีความรุนแรงสูงขึ้นถึงร้อยละ ๔๕๐ การระดมทุนต่างประเทศ มากถึง ๘,๑๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในขณะที่รายได้ประชาชาติของเวียดนามมีเพียง ๑๑,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

๔.๓.๑.๓.๒ การปฏิรูปทางเศรษฐกิจใหม่ (DOI MOI)

จากการที่เวียดนามประสบปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ในปี พ.ศ. ๒๕๒๙ ประกอบกับสหภาพโซเวียตได้ปฏิรูปเศรษฐกิจครั้งใหญ่ และตัดเงินช่วยเหลือแก่ประเทศสังคมนิยม ส่งผลให้เวียดนามประกาศใช้แผนปฏิรูประบบเศรษฐกิจ ในปลายปี พ.ศ. ๒๕๒๙ เพื่อเปิดประเทศค้าขายกับกลุ่มประเทศเสรีนิยมต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

- ปฏิรูประบบตลาด จากระบบควบคุมโดยส่วนกลางมาใช้กลไกราคาของระบบตลาดมากขึ้น โดยยกเลิกการกำหนดราคาสินค้า แต่ยังคงมีการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนและอัตราดอกเบี้ยโดยรัฐบาลอยู่

- ปฏิรูปด้านการผลิต โดยมีกฎหมายรองรับให้ภาคเอกชนมีเสรีภาพในการประกอบการเชิงธุรกิจได้

- ปฏิรูประบบการบริหารของรัฐในทุกระดับ เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูประบบเศรษฐกิจ ได้แก่ การประกาศใช้กฎหมาย กฎระเบียบ คำสั่งของทางการที่ส่งเสริมการผลิต การค้า และกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ของประชาชน ตลอดจนการจัดตั้งองค์กรของรัฐขึ้นปฏิบัติหน้าที่ที่จำเป็นในระบบเศรษฐกิจเสรี

- ปฏิรูปความสัมพันธ์เศรษฐกิจกับต่างประเทศ ได้แก่ การอนุญาตและส่งเสริมการลงทุนของชาวต่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ การผ่อนคลายการควบคุมการนำเข้าและส่งออกสินค้าและบริการ ตลอดจนการปรับปรุงอัตราแลกเปลี่ยนให้เอื้ออำนวยต่อการค้าและการลงทุน

๔.๓.๑.๓.๓ อัตราการเจริญเติบโตและโครงสร้างเศรษฐกิจปัจจุบัน

- นับตั้งแต่การปฏิรูปทางเศรษฐกิจใหม่ (DOI MOI) เพื่อเปิดระบบเศรษฐกิจออกสู่ตลาดโลกเสรีในปี พ.ศ. ๒๕๒๙ เวียดนามมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจค่อนข้างสูง ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๐ - ๒๕๓๔ เศรษฐกิจมีการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๕.๒ ต่อปี และในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ มีการขยายตัวร้อยละ ๘ โดยมีโครงสร้างเศรษฐกิจภาคการเกษตรร้อยละ ๕๐ ภาคอุตสาหกรรมร้อยละ ๒๔

- การค้าต่างประเทศในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ขยายตัวขึ้นร้อยละ ๒๐ โดยมีมูลค่าการค้ารวม ๔,๘๕๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นการส่งออก ๒,๔๖๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ นำเข้า ๒,๓๙๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเป็นปีแรกที่เวียดนามเกินดุลการค้า ในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ คาดว่าเศรษฐกิจเวียดนามจะยังคงขยายตัวในระดับอัตราร้อยละ ๘ ทั้งนี้ เพราะการไหลเข้าของเงินทุนต่างประเทศยังคงขยายตัวต่อเนื่อง รวมทั้งอุตสาหกรรมต่าง ๆ

ที่เริ่มลงทุนไว้เมื่อ ๒ - ๓ ปีที่ผ่านมา เริ่มดำเนินการผลิตได้แล้ว ภาคอุตสาหกรรม น่าจะขยายตัวในระดับร้อยละ ๑๕

- อัตราภาวะเงินเฟ้อ เริ่มดีขึ้นโดยลำดับ จากร้อยละ ๔๑ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๑ เป็นร้อยละ ๑๗ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ร้อยละ ๙๐ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ร้อยละ ๖๗ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ และร้อยละ ๑๗ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ สำหรับปี พ.ศ. ๒๕๓๖ นี้คาดว่าจะอยู่ในระดับ ร้อยละ ๑๒

- ผลการพัฒนาเศรษฐกิจเวียดนามในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๖ มีความคืบหน้าที่สำคัญ คือ อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจร้อยละ ๗.๕ ผลผลิตด้านอุตสาหกรรม เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๐.๕ ผลผลิตด้านการเกษตร (ธัญญาหาร) มีจำนวน ๒๕ ล้านตัน (สูงกว่าปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ๕๐๐,๐๐๐ ตัน) ในจำนวนนี้เป็นผลผลิตข้าว ๒๒ ล้านตันข้าวเปลือก เวียดนามประสบความสำเร็จอย่างต่องเนื่องในการลดอัตราเงินเฟ้อ และรักษาเสถียรภาพการเงิน แต่ยังไม่อาจลดอัตราว่างงาน ซึ่งยังสูงถึงร้อยละ ๑๗ ในปีพ.ศ. ๒๕๓๖ เวียดนามสามารถสร้างงานได้ ๙๖๓,๐๐๐ อัตรา แต่มีจำนวนแรงงานที่ต้องการงานถึง ๑.๒ ล้านคน

นอกจากนี้ เวียดนามยังบรรลุความสำเร็จในการคลี่คลายปัญหาการเงิน การคลังของประเทศอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งประเทศผู้ให้เงินกู้รายใหญ่แก่เวียดนามที่สำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส และอังกฤษ โดยตกลงให้เวียดนามนำเงินสำหรับการชำระหนี้บางส่วนไปใช้ในการพัฒนาประเทศโดยไม่ต้องชำระคืน

การค้าต่างประเทศมีมูลค่า ๖,๒๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๕) โดยเป็นการส่งออก ๓,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และนำเข้า ๓,๒๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เวียดนามจึงเสียเปรียบดุลการค้า ๒๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ น้ำมันดิบ ๖.๓ ล้านตัน (ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ส่งออก ๕.๕ ล้านตัน) ข้าว ๑.๘ ล้านตัน (ปีพ.ศ. ๒๕๓๕ ส่งออก ๑.๗ ล้านตัน) ถ่านหิน ๑ ล้านตัน (ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ส่งออก ๑.๕ ล้านตัน) ผลิตภัณฑ์อาหารทะเลมูลค่า ๓๕๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เสื้อผ้าสำเร็จรูป และสิ่งทอมูลค่า ๓๔๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ กาแฟ ๑๒๘,๐๐๐ ตัน สินค้าเข้าที่สำคัญ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการลงทุนและการผลิต น้ำมันสำเร็จรูป เครื่องอุปโภคบริโภค รถยนต์ และรถจักรยานยนต์ ยาฆ่าแมลง

ผลผลิตด้านการเกษตรในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ที่เพิ่มขึ้น เป็นเพราะเพิ่มความหลากหลายของพืชเศรษฐกิจ เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง และสวนผลไม้ โดยมีผลผลิตรวมประมาณ ๒.๖ ล้านตัน สำหรับกาแฟในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ มีผลผลิตสูงเช่นกัน ส่งผลให้เวียดนามกลายเป็นประเทศผู้ผลิตกาแฟรายใหญ่อันดับ ๓ ของเอเชีย (รองจากอินโดนีเซียและอินเดีย) ส่วนการส่งออกข้าวของเวียดนามในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ แม้ว่าจะต่ำกว่าเป้าหมาย ๓๐๐,๐๐๐ ตัน แต่จัดว่าอยู่ในระดับทรงตัว (ปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ๑ ล้านตัน ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ๑.๗ ล้านตัน) ปัจจุบันเวียดนามกำลังเร่งผลิตข้าวคุณภาพสูงเพื่อเพิ่มการส่งออก โดยมุ่งไปยังตลาดญี่ปุ่นและยุโรป

ด้านอุตสาหกรรม เวียดนามส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเหล็ก และวัสดุก่อสร้างอย่างจริงจัง ทั้งนี้เพื่อเตรียมรองรับการขยายตัวของสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะได้รับการสนับสนุนเงินกู้จากสถาบันการเงินระหว่างประเทศและประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๗ - ๒๕๔๓ ประมาณ ๘๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ อุตสาหกรรมสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปประสบความสำเร็จในการส่งออกอย่างมาก หลังการเปิดตลาดในสหภาพยุโรป โดยสามารถส่งออกสิ่งทอ ๑๕๐ ตัน จากเขตเศรษฐกิจเพื่อการส่งออก "ตันทวน" ในนครโฮจิมินห์ไปยังสหภาพยุโรปด้วย สำหรับมูลค่าส่งออกสิ่งทอไปยังสหภาพยุโรป มีจำนวน ๒๕๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (จากมูลค่าส่งออกสิ่งทอรวมทั้งสิ้น ๓๔๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

๔.๓.๑.๓.๔ ภาวะการลงทุนในเวียดนาม

การลงทุนจากต่างประเทศในเวียดนาม

- การลงทุนต่างประเทศจากค่ายโลกเสรีได้เริ่มมีอย่างจริงจังในปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ภายหลังที่เวียดนามได้ประกาศใช้กฎหมายการลงทุนของชาวต่างประเทศ (Law on Foreign Investment of the Socialist Republic of Vietnam) ฉบับแรกเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๐ และการลงทุนได้เพิ่มมากขึ้นโดยลำดับ เมื่อรัฐบาลเวียดนามได้ออกกฎหมายเพิ่มเติม ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบต่าง ๆ มาเป็นระยะ ๆ เพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการลงทุนจากต่างประเทศมากขึ้น

- สำหรับยอดการลงทุนต่างประเทศในเวียดนาม นับถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๕ จากการรวบรวมข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน มีทั้งหมด ๔๗๕ โครงการ วงเงินลงทุนรวม ๓,๘๑๖.๒๓ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

- สาขาที่มีการลงทุนมากที่สุด คือ อุตสาหกรรมมี ๒๔๔ โครงการ เงินลงทุน ๑,๑๖๐.๓๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมา คือ น้ำมันและก๊าซ ๑๙ โครงการ เงินลงทุน ๕๕๙.๓๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และโรงแรมและท่องเที่ยว ๕๒ โครงการ เงินลงทุน ๗๓๓.๑๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

- ประเทศที่มีการลงทุนสูงสุด คือ ไต้หวัน ๗๔๔.๕๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ฮอลแลนด์ ๕๙๖.๘๑ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ฝรั่งเศส ๔๕๓.๕๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามด้วย ออสเตรเลีย เนเธอร์แลนด์ อังกฤษ ญี่ปุ่น สหภาพโซเวียต เกาหลีใต้ แคนาดา มาเลเซีย และไทย อยู่อันดับที่ ๑๒ ลงทุน ๒๗ โครงการ ในวงเงิน ๖๒.๒๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ด้านการลงทุนจากต่างประเทศ จนถึงสิ้นปีพ.ศ. ๒๕๓๖ เวียดนามมียอดเงินลงทุนจากต่างประเทศ ประมาณ ๗,๕๐๔ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (หมายถึงมูลค่าโครงการลงทุนทั้งสิ้นที่ได้รับอนุมัติจากรัฐบาลเวียดนาม) แต่เงินลงทุนที่ไหลเข้าจริงมีประมาณ ๑,๘๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โครงการลงทุนที่สำคัญ ได้แก่ การสำรวจและขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ อุตสาหกรรมขนาดเล็ก การท่องเที่ยวและการโรงแรม โครงการลงทุนส่วนใหญ่ (ประมาณร้อยละ ๗๐) ตั้งอยู่ในภาคใต้ แต่ทางการเวียดนามแจ้งว่า มูลค่าการลงทุนต่างกัน เพียงเล็กน้อย คือ ในภาคใต้มีมูลค่าการลงทุนประมาณร้อยละ ๕๑.๕ ขณะที่ภาคเหนือมีมูลค่าประมาณร้อยละ ๔๘.๕ โครงการที่เวียดนามต้องการให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนมากที่สุด คือ ด้านอุตสาหกรรมหนัก เช่น เครื่องไฟฟ้าและเครื่องจักรกล การทำเหมืองแร่ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ปุ๋ยเคมีและเคมีภัณฑ์

๔.๓.๑.๔ ด้านสังคมจิตวิทยา

อัตราการเพิ่มของประชากรเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ และความพยายามยกระดับความเป็นอยู่ของพลเมือง การวางแผนครอบครัวของเวียดนาม ดำเนินการมาแล้วกว่า ๒๐ ปี แต่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย การว่างงานเป็นปัญหาที่ต่อเนื่องมากกว่า ๕ ปี ปัญหาแรงงานเวียดนามมีมูลเหตุสำคัญ ๒ ประการ คือ ๑) อัตราการเพิ่มประชากร ส่งผลให้มีผู้เข้าตลาดแรงงานแต่ละปีสูงกว่าขีดความสามารถการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และ ๒) ผลกระทบจากการยุติระบบรัฐอุปถัมภ์และการลดขนาดกองทัพ แรงงานเวียดนามมีประมาณ ๓๓ ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นผู้ว่างงาน ๗ ล้านคน

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ให้ความสนใจต่อความภักดีของชาวเวียดนามโพ้นทะเล รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้บัญญัติเป็นครั้งแรกเกี่ยวกับความผูกพันของรัฐต่อชาวเวียดนามโพ้นทะเลไว้ในมาตรา ๗๕ ว่า รัฐคุ้มครองผลประโยชน์อันชอบธรรมของชาวเวียดนามโพ้นทะเล และสร้างเงื่อนไขให้รักษาความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับครอบครัวและประเทศ และให้ความช่วยเหลือในการสร้างประเทศ

ความเคลื่อนไหวหลักของเวียดนามในปัจจุบันมุ่งชักชวนให้ชาวเวียดนามโพ้นทะเลมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ มาตรการที่ใช้เสริมสร้างความสัมพันธ์ประกอบด้วย การจัดส่งคณะผู้แทนไปเยี่ยมชมชนชาวเวียดนามโพ้นทะเล การปรับปรุงระเบียบการเดินทางกลับประเทศเมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๓๖ ที่เพิ่มการอำนวยความสะดวกและขยายเวลาพำนักได้ถึง ๑ ปี สำหรับการเดินทางกลับไปเยี่ยมเวียดนาม ตลอดจนการจัดประชุมผู้นำชุมชนชาวเวียดนามโพ้นทะเลเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๖ ณ กรุงฮานอย

ขณะนี้ชาวเวียดนามโพ้นทะเลแยกย้ายกันตั้งถิ่นฐานในหลายประเทศ ประมาณ ๒ ล้านคน ในจำนวนนี้อาศัยอยู่ในสหรัฐฯ ๗๒๐,๐๐๐ คน ฝรั่งเศส ๒๐๐,๐๐๐ คน ออสเตรเลีย ๑๓๐,๐๐๐ คน สำหรับไทยมีชุมชนชาวนอพยพประมาณ ๔๒,๐๐๐ คน ซึ่งเวียดนามถือว่าเป็นชาวเวียดนามโพ้นทะเลในส่วนที่ยังไม่ได้สัญชาติไทย

๔.๓.๑.๕. ด้านการป้องกันประเทศ

กองทัพประชาชนเวียดนามกำลังปรับเปลี่ยนไปสู่การลดกำลังพล การเน้นการรักษาความมั่นคงภายในแทนการขยายอิทธิพลและการเผชิญหน้าและกำหนดภารกิจใหม่ด้านการเศรษฐกิจเพื่อพัฒนาประเทศและหารายได้จุนเจือกองทัพ กำลังทหารเวียดนามเคยสูงเป็นกองทัพที่ใหญ่ ๆ ใน ๕ ของโลก แต่ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๐ - ๒๕๓๔ มีการปลดประจำการไปแล้ว ๖๐๐,๐๐๐ คน เหลือกำลังภาคพื้นดิน ๗๕๐,๐๐๐ คน กำลังทางเรือ ๔๐,๐๐๐ คน และกำลังทางอากาศ ๑๕,๐๐๐ คน แต่ยังคงกองกำลังทหารบ้านในระดับเดิม ๑ ล้านคน ซึ่งรับผิดชอบการรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน ตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ของเวียดนามได้บัญญัติหน้าที่กองทัพในการป้องกันประเทศและระบอบสังคมนิยมด้วย

เวียดนามยังคงประเมินว่ามีภัยคุกคามทางทหารจากจีน แต่ปรับลำดับความสำคัญโดยหันไปเพิ่มความสนใจเขตแดนทางทะเลมากกว่าทางบก ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๑ เวียดนามได้เพิ่มมาตรการอย่างต่อเนืองที่จะปกป้องเขตแดนทางทะเล โดยเฉพาะหมู่เกาะสแปรตลี อย่างไรก็ตาม เวียดนามยังไม่มียงบประมาณที่จะพัฒนากองทัพในขณะนี้ จึงมุ่งหารายได้จุนเจือกองทัพโดยการจัดตั้งอุตสาหกรรมและแรงงานก่อสร้าง

๔.๓.๑.๔.๑ ปัญหาเขตแดนทางบก

- ชัดแย้งกับกัมพูชา มีข้อตกลงเขตแดนฉบับวันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ แต่กัมพูชาขอให้เจรจาบทวน เวียดนามตกลงในหลักการจะเจรจาแก้ไข ข้อตกลงเดิม ขณะนี้ทั้งสองฝ่ายอยู่ระหว่างเตรียมการเจรจา

- ชัดแย้งกับจีน เกี่ยวกับการกำหนดที่ตั้งหลักเขตแดนเคยมีการปะทะ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๒ มีการเจรจาหลายรอบ แต่ไม่มีผลคืบหน้า และยังคงระงับการรื้อฟื้น การเดินทางไฟระหว่างกัน แต่ทั้งสองฝ่ายสามารถเปิดจุดผ่านแดนระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๓๔ - ๒๕๓๖ แล้ว จำนวน ๖ แห่ง และมีแผนจะเปิดให้ครบ จำนวน ๒๑ แห่ง

๔.๓.๑.๔.๒ ปัญหาเขตแดนทางทะเล

- ปัญหาน่านน้ำแหลมฉลามในอ่าวตังเกี๋ย ชัดแย้งกับจีน โดยยังไม่สามารถ กำหนดขอบเขตพื้นที่ชัดเจนได้

- ปัญหาหมู่เกาะพาราเซล ชัดแย้งกับจีนและไต้หวัน โดยจีนยึดครอง พื้นที่ทั้งหมด

- ปัญหาหมู่เกาะสแปรตลี ชัดแย้งกับจีนและไต้หวัน ซึ่งอ้างกรรมสิทธิ์ ทั้งหมด มาเลเซียและฟิลิปปินส์ ซึ่งอ้างกรรมสิทธิ์บางส่วน และบรูไน ซึ่งอ้างกรรมสิทธิ์ เฉพาะน่านน้ำบางส่วน

- ปัญหาหมู่เกาะนาคูนา และการกำหนดเส้นไหล่ทวีป ชัดแย้งกับ อินโดนีเซีย พื้นที่ ๙,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร เจริญรอบแรกปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ยังไม่มีข้อยุติ

- ปัญหาเขตแดนไหล่ทวีปแหลมฉลามกัน ชัดแย้งกับไทยพื้นที่ ๖,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร ซึ่งบางส่วนแหลมฉลามกับกัมพูชาด้วย (เจรจาแล้ว ๒ ครั้ง เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๓๕ และเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ แต่ยังไม่ได้ข้อยุติ) กับมาเลเซียพื้นที่ ๒,๕๐๐ ตารางกิโลเมตร (เจรจาเมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๕ แยกการพิจารณา แสวงหาผลประโยชน์ร่วมก่อนได้ข้อยุติเขตแดน)

๔.๓.๑.๖ ความสัมพันธ์และปัญหาระหว่างไทย - เวียดนาม

๔.๓.๑.๖.๑ ความสัมพันธ์ไทย - เวียดนาม

ในด้านการเมือง ไทยสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับเวียดนาม เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ แต่ความสัมพันธ์ได้เสื่อมลงในช่วงปลายปี พ.ศ. ๒๕๒๑ - ๒๕๒๒ เมื่อเวียดนามยึดครองกัมพูชาภายหลังจากปี พ.ศ. ๒๕๒๒ เมื่อเวียดนามประกาศ ถอนทหารออกจากกัมพูชา และปัญหากัมพูชาได้เริ่มคลี่คลาย จนมีการลงนามในความตกลง

สันติภาพ ณ กรุงปารีส เมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ ความสัมพันธ์ไทย-เวียดนาม ได้พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น โดยมีการแลกเปลี่ยนการเยือน การพบปะสนทนาระหว่าง ผู้นำระดับสูงและในระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสของทั้งสองฝ่าย ที่สำคัญได้แก่ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (วันที่ ๑๕ - ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๕) สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (วันที่ ๑๕ - ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๖) อธิบดีนายกรัฐมนตรีนานันท์ ปันยารชุน (วันที่ ๑๕ - ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๕) นายกรัฐมนตรีเวียดนาม (วันที่ ๒๘ - ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ และ วันที่ ๒๘ - ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๕) และสมาชิกโปลิตบูโรของเวียดนาม จำนวน ๒ ราย เยือนไทยเป็นการส่วนตัว (วันที่ ๑๙ - ๒๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ และ วันที่ ๘ - ๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๕) เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม เยือนประเทศไทยเมื่อวันที่ ๑๕ - ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ และนายกรัฐมนตรี ชวน หลีกภัย เดินทางไปเยือนสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เมื่อวันที่ ๑๖ - ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๗

ในช่วงเวลาดังกล่าวรัฐบาลทั้งสองได้ร่วมกันปฏิสัมพันธ์และวางกรอบความร่วมมือและการขยายความสัมพันธ์ระหว่างกันในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุน อาทิ ความตกลงจัดตั้งคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (วันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๔) ความตกลงว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน (วันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๔) พิธีสารแก้ไขความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางการค้า เศรษฐกิจ และวิชาการ (วันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๕) ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) กับ State Committee for Cooperation and Investment (SCCI) (วันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๕) บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือในการผลิตและการส่งออกข้าว (วันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๕) ความตกลงว่าด้วยการเก็บภาษีซ้อนและความตกลงเกี่ยวกับการให้สินเชื่อระยะยาว ๑๒๕ ล้านบาท แก่เวียดนาม (วันที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๕)

นอกจากนั้น ได้มีการแลกเปลี่ยนกิจกรรมทางวัฒนธรรมเป็นระยะ ๆ ทั้งใน ภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อกระชับความสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจระหว่างประชาชนของทั้งสองประเทศ เวียดนามได้ขอเปิดสถานกงสุลใหญ่ที่จังหวัดขอนแก่น หลังจากไทยเปิดสถานกงสุลใหญ่ที่นครโฮจิมินห์แล้ว

๔.๓.๑.๗ ปัญหาไทย-เวียดนาม

ไทยและเวียดนามยังมีปัญหาระหว่างกันหลายเรื่องที่ต้องพยายามหาทางแก้ไขต่อไป ส่วนใหญ่ต้องใช้เวลา เนื่องจากเป็นปัญหาที่ละเอียดอ่อน สลับซับซ้อน และความเกี่ยวพันระหว่างปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาการละเมิดน่านน้ำของกันและกัน ปัญหาเขตแดนทางทะเล ปัญหาความร่วมมือด้านการประมง และปัญหาชาวเวียดนามอพยพ ซึ่งขณะนี้ได้คลี่คลายลงไปมากแล้ว ที่สำคัญคือ ไทยได้กำหนดนโยบายต่อญวนอพยพ เพื่อให้อยู่อย่างสงบเรียบร้อยและผสมผสานเข้ากับสังคมไทย แต่เรื่องที่เป็นปัญหาพื้นฐานที่สุด ได้แก่ ความหวาดระแวงไม่ไว้วางใจกันอันสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และพัฒนาการความสัมพันธ์ระหว่างกัน ซึ่งทัศนคติดังกล่าวยังคงเป็นปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลเป็นอุปสรรคชะลอการพัฒนาความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ ในปัจจุบัน เมื่อใดที่เกิดปัญหาระหว่างกันขึ้น ก็มักจะเชื่อว่าปัญหานั้นเป็นผลสืบเนื่องมาจากความไม่จริงใจของอีกฝ่ายหนึ่ง นอกจากนี้ การกระทำของภาคเอกชนไทยบางกลุ่มที่มุ่งผลประโยชน์จากการทำธุรกิจกับเวียดนามหรือในลักษณะของการค้ำึงถึงผลประโยชน์เฉพาะหน้าก็มีส่วนอย่างมากต่อความรู้สึกไม่ไว้ใจไทย ไทยได้ปรับเปลี่ยนนโยบายต่างประเทศ โดยเฉพาะกับประเทศเพื่อนบ้านให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจทั้งในระดับโลก ภูมิภาค และภายในประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมุ่งสร้างพื้นฐานใหม่สำหรับความสัมพันธ์และผลประโยชน์ร่วมกันในระยะยาว ในลักษณะของการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลพึ่งพาอาศัยกัน ทั้งนี้เริ่มด้วยการให้ความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจและวิชาการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๕ มูลค่า ๒๐.๔๘ ล้านบาท ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๖ มูลค่า ๒๑ ล้านบาท นอกจากนี้ ตามแผนความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการ ปี พ.ศ. ๒๕๓๖-๒๕๓๘ คาดว่าจะใช้งบประมาณอีก ๑๕๐ ล้านบาท ตลอดจนเงินเชื่อระยะยาว ๑๕๐ ล้านบาท เพื่อสนับสนุนเวียดนามในการพัฒนาเศรษฐกิจไปสู่กลไกตลาด ซึ่งจะเกื้อกูลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่จะยังผลประโยชน์ร่วมกันยิ่งขึ้นกว่าในอดีต การสร้างความรู้สึกที่ดีควบคู่ไปกับการพัฒนาความใกล้ชิดทางความคิดวิชาการ และระบบเศรษฐกิจด้วย

๔.๓.๑.๔ การลงทุนของไทยในเวียดนาม

- นักลงทุนไทยได้ให้ความสนใจเข้าไปลงทุนในเวียดนามตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอด แต่เมื่อเทียบกับประเทศอื่นแล้วยังถือว่าน้อยมาก ทั้ง ๆ ที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบด้านทำเลที่ตั้งเนื่องจากอยู่ใกล้เวียดนามมากกว่าประเทศอื่น ๆ โครงการที่ไทยได้เข้าไปลงทุนในเวียดนามแล้ว

- อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร มี บริษัทซีพี
บริษัทสุราษฎร์แคนนิ่ง
- มอเตอร์ไซค์ มี บริษัทมหาชน
- พลาสติก มี บริษัทศรีไทยซูเปอร์แวร์
- วัสดุก่อสร้าง มี บริษัทปูนซีเมนต์ไทย
- เหมืองพลอย มี บริษัทควอลิตี้ กัลเจอร์
- เหมืองแร่สังกะสี มี บริษัทผาแดง อินดัสตรี
- การค้า มี บริษัทศรีกรุงพัฒนา
- ธนาคาร มี ธนาคารกรุงเทพ
ธนาคารกรุงไทย
ธนาคารทหารไทย
- โฟนลิงค์ มี บริษัทชินวัตร เพจจิ่ง
- ร่วมพัฒนาก๊าซธรรมชาติ มี ปตท.
- โรงแรม

- เวียดนามมีศักยภาพสูงที่นักธุรกิจไทยสามารถจะขยายโอกาสและสู่ทางการค้าและการลงทุนในอนาคตได้ต่อไป

ด้านการค้า

- ไทยมีโอกาสส่งออกสินค้าอุปโภค บริโภคไปเวียดนาม ซึ่งเวียดนามมีความต้องการอย่างมาก เช่น น้ำตาล สิ่งทอ เสื้อผ้าสำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์พลาสติก เป็นต้น
- สินค้านำเข้าจากเวียดนามจะเป็นวัตถุดิบและกึ่งวัตถุดิบ เช่น สัตว์ พืช ไม้ และเยื่อกระดาษ เป็นต้น

ด้านการลงทุน

อุตสาหกรรมและการผลิตที่น่าลงทุนในเวียดนาม ได้แก่

- อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร กิจกรรมประมงและอุตสาหกรรมต่อเนื่องของเวียดนามมีโอกาสและความเป็นไปได้มาก เพราะเวียดนามมีชายฝั่งทะเลยาว โดยตลอดกว่า ๓,๐๐๐ กิโลเมตร อุตสาหกรรมที่น่าลงทุนได้แก่ ห้างเย็น การทำอาหารทะเลกระป๋อง รวมถึงการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำตามชายฝั่งทะเล
- อุตสาหกรรมปิโตรเคมี เวียดนามกำลังดำเนินการวางท่อเพื่อนำก๊าซธรรมชาติในทะเลขึ้นมาใช้ ทำให้อุตสาหกรรมปิโตรเคมี มีความเป็นไปได้
- อัญมณี เครื่องประดับ เวียดนามมีวัตถุดิบเป็นจำนวนมากและไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตในภูมิภาคนี้ จึงน่าจะมีการร่วมลงทุนในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับได้
- การก่อสร้าง เวียดนามมีความจำเป็นในการก่อสร้างและบูรณะโครงสร้างพื้นฐานอยู่อีกมาก จึงมีความต้องการใช้วัสดุก่อสร้าง รวมทั้งผู้รับเหมาก่อสร้างมาก
- ธุรกิจการเงิน เพื่อรองรับธุรกิจไทยที่เข้าไปทำการค้าและการลงทุนในเวียดนาม รวมทั้งการให้บริการกับนักลงทุนต่างชาติ

๔.๓.๒ สถานที่และบุคคลที่คณะกรรมการพบปะสนทนา

ณ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

๑. คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ได้เข้าเยี่ยมคารวะ และพบปะสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ ฯพณฯ นายอง ดัก มั่นท์ (MR. NONG DUC MANH) ประธานสภาแห่งชาติ ณ PRESIDENTIAL PALACE
๒. คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ได้เข้าพบปะสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับรองประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาแห่งชาติ รองประธานคณะกรรมการการเศรษฐกิจและงบประมาณ สภาแห่งชาติ บรรณาธิการใหญ่หนังสือพิมพ์ NHAN DEN สมาชิกคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาแห่งชาติ ประธานสหภาพแรงงานเวียดนาม สมาชิกคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาแห่งชาติ ผู้อำนวยการคณะนาฏศิลป์แห่งชาติ สมาชิกคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาแห่งชาติ

๓. คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ได้เดินทางไปประกอบพิธีวางพวงมาลา ณอนุสรณ์สถานโฮจิมินห์ และคณะกรรมการได้เข้าเยี่ยมชมและทัศนศึกษาบ้านพักและสถานที่ทำงานของอดีตประธานาธิบดีโฮจิมินห์

๔. คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ได้เดินทางไปเยี่ยมชมและรับฟังการบรรยายสรุปที่พิพิธภัณฑ์ทหาร กรุงฮานอย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

๕. คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ได้เข้ารับฟังการบรรยายสรุปจาก นายบุญทัน มั่นกลาง ๗๗๗ เอกอัครราชทูต ณ กรุงฮานอย

๖. คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ได้เข้ารับฟังการบรรยายสรุปจาก นายสนั่นชาติ เทพหัสดิน ณ อยุธยา กงสุลใหญ่ ประจำนครโฮจิมินห์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ณ นครโฮจิมินห์

๗. คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ได้เข้าพบปะสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับรองประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ นครโฮจิมินห์ สมาชิกคณะกรรมการการต่างประเทศนครโฮจิมินห์

๔.๓.๓ **สาระสำคัญของ การพบปะสนทนา**

๑. สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และประเทศไทย เป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน โดยรัฐสภาของทั้งสองประเทศได้มีการเยี่ยมเยือนระหว่างกันอย่างสม่ำเสมอ และจากการที่ได้มีการเยี่ยมเยือนกันดังกล่าวส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภาของทั้งสองประเทศมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ผลของการที่ทั้งสองประเทศมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน นั้น ยังจะส่งผลต่อการเสริมสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นในภูมิภาคนี้

๒. ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยและสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามมีการพัฒนาความสัมพันธ์ไปในทางที่ดี โดยประเทศไทยต้องการส่งเสริมความสัมพันธ์ตลอดจนความร่วมมือต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจและวิชาการกับเวียดนาม และจากที่เวียดนามได้มีการดำเนินนโยบายเปลี่ยนแปลงใหม่ (DOI MOI) ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๘๖ ส่งผลให้เกิดสันติภาพและความร่วมมือทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมระหว่างเวียดนามกับประเทศในภูมิภาคนี้มากยิ่งขึ้น และจากการที่รัฐบาลของเวียดนามได้ประกาศใช้กฎหมายส่งเสริมการลงทุนและการคุ้มครองการลงทุนจากต่างประเทศ โดยมีการพยายามให้มี

การร่วมลงทุนทั้งในภาครัฐวิสาหกิจและภาคเอกชนในหลาย ๆ ด้าน อาทิ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน ประมง การแปรรูปวัตถุดิบ นั้น ส่งผลให้นักลงทุนชาวต่างประเทศสนใจที่จะเข้าไปลงทุนในเวียดนามมากยิ่งขึ้น

ในส่วนของการลงทุนของนักลงทุนจากประเทศไทยในเวียดนาม นั้น มีนักลงทุนจากประเทศไทยเป็นจำนวนมากสนใจและมีความประสงค์ที่จะเข้าไปลงทุนในเวียดนาม แต่นักลงทุนจากประเทศไทยมักจะประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ อาทิ ปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอนและระเบียบในการลงทุน ปัญหาการถูกกีดกันจากเวียดนาม เนื่องจากฝ่ายเวียดนามมีความเห็นว่า นักลงทุนจากประเทศไทยบางกลุ่มมุ่งที่จะหาประโยชน์โดยเข้ามาลงทุนในระยะสั้น และปัญหาที่รัฐบาลกลางไม่สามารถควบคุมรัฐบาลท้องถิ่นได้ ดังนั้น หากรัฐบาลของเวียดนามได้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ก็จะทำให้ให้นักลงทุนจากประเทศไทยสนใจที่จะเข้าไปลงทุนในเวียดนามเพิ่มมากขึ้น

ในการพบปะสนทนาของคณะกรรมการของทั้งสองประเทศในครั้งนี้นี้ ทั้งสองฝ่ายต่างมีความเห็นร่วมกันว่า ควรที่จะให้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างคณะกรรมการการต่างประเทศของประเทศไทยและเวียดนาม ซึ่งจะเป็นการสร้าง ความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีของทั้งสองประเทศ นอกจากนี้ คณะกรรมการของทั้งสองประเทศยังมีความเห็นร่วมกันว่า สื่อมวลชนของทั้งสองประเทศควรที่จะขยายบทบาทในด้านการประชาสัมพันธ์ เพื่อเป็นสื่อกลางในการเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างประชาชนของทั้งสองประเทศ และลดความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ซึ่งจะส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับเวียดนามกระชับแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น

๓. ทางหัวหน้าคณะเดินทางของไทย พลเอกถาวร รัตนาวะดี ได้ชี้แจงสรุปสาระสำคัญต่อข้อซักถามของฝ่ายเวียดนามเกี่ยวกับท่าทีของประเทศไทยต่อประเทศกัมพูชาว่า ประเทศไทยต้องการให้เกิดความปรองดองแห่งชาติขึ้นในประเทศกัมพูชา โดยรัฐบาลของประเทศไทยมีนโยบายสนับสนุนการดำเนินการตามกระบวนการสันติภาพ และให้มีการติดต่อประสานงานกับกัมพูชามากขึ้น นอกจากนี้ รัฐบาลของประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูบูรณะกัมพูชาในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดส่งกองพันทหารช่างเข้าไปดำเนินการก่ระเบิด ซ่อม และสร้างถนน ในส่วนของปัญหาเขมรแดง นั้น ประเทศไทยจะไม่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน หรืออำนวยความสะดวกใด ๆ แก่ฝ่ายเขมรแดง โดยประเทศไทยถือว่า ปัญหาเขมรแดงเป็นปัญหาภายในที่ประชาชนของกัมพูชาจะต้องตัดสินใจเอง

ผลที่ได้รับ

ในการเดินทางไปเยือนและศึกษาตุงานของคณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ในครั้งนี้ นับว่าประสบผลสำเร็จและมีส่วนช่วยกระชับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภาของทั้งสองประเทศให้แน่นแฟ้น ซึ่งจะส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามมีการพัฒนาตยิ่งขึ้น นอกจากนี้ คณะกรรมการได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับเวียดนามทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งปัญหาซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ ซึ่งคณะกรรมการจะได้นำข้อมูลดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาศึกษาตามญัตติที่ได้รับมอบหมายต่อไป

๔.๓.๔ ข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการ

ประเทศไทยกับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตตั้งแต่วันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ แต่ความสัมพันธ์ไม่ราบรื่นเนื่องจากมีปัญหาความแตกต่างในระบอบประชาธิปไตยและสังคมนิยมคอมมิวนิสต์กับกัมพูชา แต่ก็ได้เริ่มคลี่คลายลงเป็นลำดับใน พ.ศ. ๒๕๓๑ ซึ่งเป็นจุดเริ่มความสัมพันธ์กันใหม่ และพัฒนาดียิ่งขึ้นตลอดมาทุกด้าน มีข้อสังเกตที่คณะกรรมาธิการต่างประเทศขอเสนอไว้ ดังนี้

๑. เวียดนามมีข้อจำกัดและปัญหาบางประการ ทั้งในด้านสังคมที่จะให้ระบบราชการและประชาชนสามารถเข้าใจระบบเศรษฐกิจการตลาดได้ชัดเจน แม้จะมีการผ่อนคลายวิธีการของคอมมิวนิสต์ไปมากแล้วก็ตาม

๒. เวียดนามยังอยู่ในขั้นของความพยายามปรับปรุงกฎระเบียบต่าง ๆ ให้เอื้ออำนวยต่อการลงทุนจากต่างประเทศให้มากยิ่งขึ้น

๓. การที่ยังอยู่ในระบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ทำให้อำนาจในการบริหารจากเมืองหลวงและเมืองต่าง ๆ กับการดำเนินการของพรรคยังไม่สอดคล้องกันนัก ยังมีหลายกรณีในเมืองต่าง ๆ ตามชายแดนต้องแก้ปัญหาไปเอง

๔. การพัฒนาชนบทและในเมือง ในส่วนที่เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน ยังแตกต่างกันมากและต้องรีบดำเนินการแก้ไข

๕. พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามยังมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินนโยบายรัฐบาลต่อไป ซึ่งจะมีผลมากในเรื่องความไว้วางใจซึ่งกันและกันต่อประเทศต่าง ๆ ทั้งในภูมิภาคและในโลก

๖. บทบาทและอิทธิพลของเวียดนามในกัมพูชาและลาวยังคงมีอยู่ ทั้งในด้านสังคม การเมืองและการทหาร ซึ่งจำเป็นต้องคอยสังเกตด้วยความระมัดระวัง

๗. การที่มีผู้อพยพอยู่ในประเทศไทย และกฎหมายของเวียดนามถือว่าคนเหล่านี้ยังคงเป็นคนเวียดนามอยู่ แม้จะได้สัญชาติไทยก็ต้องแจ้งความจำนงสละสัญชาติเวียดนามก่อน ซึ่งก่อให้เกิดความสับสนต่อประเทศไทยอย่างมาก

๔.๔ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

๔.๔.๑ ข้อมูลเบื้องต้น

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีพื้นที่ประมาณ ๒๓๖,๘๐๐ ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ ๔,๕๖๙,๓๒๗ คน (เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๖) อัตราการเกิดร้อยละ ๒.๘๖ ประกอบด้วยชาวลาว ร้อยละ ๕๐ ข่า (ภูเทือง) ร้อยละ ๑๕ ไท ร้อยละ ๒๐ แม้ว ม้ง เย้า และอื่น ๆ อีก ร้อยละ ๑๕ ประชากรของลาว ร้อยละ ๘๕ นับถือศาสนาพุทธ ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ ๑๕ อาจนับถือศาสนาอื่นหรือนับถือผีสาร ประชากรรู้หนังสือ ร้อยละ ๘๔ ภาษาที่ใช้ ประกอบด้วย ภาษาลาว ซึ่งเป็นภาษาประจำชาติ ภาษาฝรั่งเศส และภาษาอังกฤษ ซึ่งรัฐบาลเพิ่มการศึกษาภาษาอังกฤษมากขึ้น ลาวมีกำลังใช้เป็นแรงงานได้ประมาณ ๑ - ๑.๕ ล้านคน และส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตรกรรม

๔.๔.๑.๑ การเมืองภายในประเทศ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้รับเอกราชจากฝรั่งเศส เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๒ และปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ต่อมาจนถึง พ.ศ. ๒๕๑๘ จึงเปลี่ยนเป็นระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ในรูปแบบของประธานาธิบดีเป็นประมุข แต่เรียกว่า ประธานประเทศ รัฐธรรมนูญของลาว ประกาศใช้เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยยึดหลักกฎหมายประชาชน แต่ยังไม่ได้ใช้บังคับถึงอำนาจตุลาการ พรรคการเมืองมีพรรคเดียว คือ พรรคประชาชนปฏิวัติลาว ซึ่งมีท่านคำไต สีพันดอน เป็นหัวหน้าพรรค แต่ก็ยังมีกลุ่มแนวร่วมสร้างชาติ และพรรคเล็ก ๆ อื่น ๆ ซึ่งไม่มีความสำคัญ นักการเมืองพรรคอื่น ๆ ได้หลบหนีออกนอกประเทศตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๘ สภาแห่งชาติของลาว ประกอบด้วยสมาชิก ๘๕ คน มีการประชุมบ่อยครั้งขึ้นเพื่อออกกฎหมายต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงไปในโลก

ด้านฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย ประธานประเทศ (ประธานาธิบดี) นายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี ประธานาธิบดีคนปัจจุบัน คือ ท่านหนุฮัก ภูมิสะหวัน ซึ่งเข้ารับตำแหน่ง ตั้งแต่วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๕ และนายกรัฐมนตรี คือ พลเอก คำไต สีพันดอน ซึ่งเข้ารับตำแหน่ง ตั้งแต่วันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๔

ด้านการปกครอง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จัดแบ่ง การปกครองเป็น ๑๖ จังหวัด (แขวง) และ ๑ เขตเทศบาล คือ เขตกำแพงนครเวียงจันทน์ เมืองสำคัญทางภาคเหนือ ได้แก่ เมืองหลวงพระบาง ส่วนทางภาคใต้ ได้แก่ เมืองสวันเขต และ จำปาสัก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ เมืองเชียงขวาง

ด้านตุลาการมีศาลประชาชนสูงสุดอยู่ แต่รัฐธรรมนูญยังไม่ได้ระบุ รายละเอียดต่าง ๆ เรื่องนี้ไว้

การสืบทอดอำนาจจาก นายโกสอน พมวิทาน อดีตประธานประเทศ และประธานพรรค ซึ่งถึงแก่อสัญกรรมเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นไปโดยราบรื่น แสดงให้เห็นเอกภาพของคณะผู้นำลาวซึ่งยังคงยึดมั่นในการพัฒนาประเทศไปสู่สังคมนิยม แต่ได้นำวิธีการบางอย่างของทุนนิยมไปใช้ในการปฏิรูปทางเศรษฐกิจ ในการประชุมสภาแห่งชาติ ชุดที่ ๓ สมัยสามัญ ครั้งที่ ๑ เมื่อปลายเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๖ ที่ประชุมมีมติยืนยันนโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจตามกลไกตลาด ตามที่ นายโกสอน พมวิทาน ได้ริเริ่มไว้ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ การปฏิรูปทางการเมืองยังไม่มีแนวโน้มใด ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้ พรรคประชาชนปฏิวัติลาวยังคงสามารถควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ ไว้ได้ด้วยดี พรรคได้เปิดโอกาสให้กลุ่มบุคคลรุ่นใหม่ที่มีใช้กรรมกลางพรรค แต่มีความรู้ความสามารถเข้าร่วมรัฐบาลมากขึ้น นอกจากนี้ มีการปรับปรุงโครงสร้างรัฐบาล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหาร ผู้นำลาวตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องปฏิรูปเศรษฐกิจ สังคม และการเปิดประเทศ แต่ก็ระมัดระวังถึงเสถียรภาพทางการเมืองมากขึ้นด้วย

สถานการณ์ภายในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ปัจจุบันลาว มีการปกครองและบริหารประเทศ โดยระบอบสังคมนิยมโดยมีพรรคการเมือง เพียงพรรคเดียว คือ พรรคประชาชนปฏิวัติลาว มีการแบ่งองค์กรในการบริหารประเทศ ออกเป็น ๓ สถาบัน คือ

๑. พรรคประชาชนปฏิวัติลาว
๒. สมาชิกวุฒิสภาหรือคณะรัฐมนตรี ซึ่งแต่งตั้งโดยพรรคประชาชนปฏิวัติลาว
๓. สภาแห่งชาติ ซึ่งสมาชิกสภาแห่งชาติจะมาจากการเลือกตั้ง โดยประชาชน จะใช้สิทธิเลือกจากบุคคลที่พรรคประชาชนปฏิวัติลาวเป็นผู้เสนอ ซึ่งได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาแห่งชาติของลาว เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ นับเป็นสภาชุดที่ ๓ หลังจากที่พรรคประชาชนปฏิวัติลาวเข้าควบคุมอำนาจรัฐ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งสภาแห่งชาติชุดนี้ ถือได้ว่าเป็นสภาชุดแรกหลังจากที่ลาวได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ เมื่อปีพ.ศ. ๒๕๓๔ และมีลักษณะแตกต่างไปจากสภาทั้ง ๒ ชุดที่ผ่านมาหลายประการ กล่าวคือ สภาทั้ง ๒ ชุดก่อนนั้น

จะใช้ชื่อว่า "สภาประชาชนสูงสุด" แต่รัฐธรรมนูญปีพ.ศ. ๒๕๓๔ ได้มีการเปลี่ยนชื่อจาก "สภาประชาชนสูงสุด" เป็น "สภาแห่งชาติ" และนอกจากนี้ รัฐธรรมนูญปีพ.ศ. ๒๕๓๔ ยังได้มีการยกเลิกสภาแขวง สภาเมือง และสมากำแพงนคร โดยได้กำหนดให้ลาว มีสภาเพียงสภาเดียว คือ "สภาแห่งชาติ"

ลักษณะโครงสร้างของสภาแห่งชาติ ประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง จำนวน ๘๕ คน และมีการคัดเลือกสมาชิกเพื่อให้ดำรงตำแหน่งประธานสภาแห่งชาติ รองประธานสภาแห่งชาติ และกรรมการอีกจำนวนหนึ่ง มีการแบ่งการทำงานโดยตั้งเป็น คณะกรรมาธิการด้านต่าง ๆ คล้ายกับของประเทศไทย แต่มีข้อแตกต่าง คือ มีการตั้ง คณะประจำสภาแห่งชาติ โดยประธานสภาแห่งชาติ และรองประธานสภาแห่งชาติ จะเป็น ประธานและรองประธานโดยตำแหน่ง นอกจากนี้ คณะประจำสภาแห่งชาติยังประกอบด้วย กรรมการอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งในสมัยประชุม คณะประจำสภาแห่งชาติจะทำหน้าที่เตรียมการ และเรียกประชุมสภา ตีความรัฐธรรมนูญ ตรวจสอบการบริหารงานของรัฐบาล และ องค์การตุลาการ นอกจากนี้ คณะประจำสภาแห่งชาติยังมีหน้าที่เป็นผู้คัดเลือกและเสนอชื่อ บุคคลที่จะเข้าดำรงตำแหน่งประธาน และรองประธานประเทศ ประธานศาลประชาชนสูงสุด และอธิบดีการประชาชน

สภาแห่งชาติมีวาระ ๕ ปี และในแต่ละปีจะมีการประชุมสมัยสามัญ ๒ สมัย สมัยละ ๓ เดือน แต่ในกรณีมีเหตุจำเป็นก็จะกำหนดให้มีการเปิดประชุมสมัยวิสามัญขึ้นได้

ในส่วนของสิทธิและหน้าที่ของสภาแห่งชาติ นั้น รัฐธรรมนูญของลาว ปีพ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๐ ได้กำหนดสิทธิและหน้าที่ของสภาแห่งชาติ ไว้ดังต่อไปนี้

- ร่าง รับรอง หรือเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ
- พิจารณา รับรอง เปลี่ยนแปลงหรือลบล้างกฎหมาย
- กำหนด เปลี่ยนแปลง หรือลบล้างภาษีอากร
- พิจารณา รับรองแผนยุทธศาสตร์แห่งการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และงบประมาณแห่งรัฐ
- เลือกตั้ง หรือปลดตำแหน่งประธานประเทศ และรองประธานประเทศ ตามการเสนอของคณะประจำสภาแห่งชาติ
- พิจารณา รับรองการแต่งตั้งหรือการปลดจากตำแหน่งในคณะรัฐบาล ตามการเสนอของประธานประเทศ
- เลือกตั้ง หรือปลดตำแหน่งประธานศาลประชาชนสูงสุด และอธิบดีการประชาชน ตามการเสนอของคณะประจำสภาแห่งชาติ

- ลงมติก่อตั้งหรือยุบเลิกกระทรวง องค์การเทียบเท่ากระทรวง แขวง และกำแพงนคร ลงมติในเรื่อง เขตแดน แขวง และกำแพงนคร ตามการเสนอของนายกรัฐมนตรี
- ลงมติในเรื่องนิรโทษกรรม
- ลงมติให้สัตยาบันหรือลงล้างสนธิสัญญา สัญญาที่ได้เซ็นกับต่างประเทศตามกฎหมายและระเบียบการสากล
- ลงมติในปัญหาสงคราม หรือสันติภาพ
- ติดตามการเคารพรัฐธรรมนูญ และกฎหมาย
- ปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่อื่นตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย

๔.๔.๑.๒ การเมืองต่างประเทศ คณะรัฐบาลชุดใหม่ของลาว ได้แถลงว่าจะใช้นโยบายต่างประเทศที่มีลักษณะคล่องตัวและขยายขอบเขตกว้างขวางมากขึ้น (more active and expansive foreign policy) ซึ่งจะทำให้ความสำคัญต่อการปรับปรุงความสัมพันธ์กับประเทศไทย ในด้านความสัมพันธ์กับประเทศอื่น ๆ ลาว ยังคงกระชับความสัมพันธ์กับเวียดนามและกัมพูชา ในขณะที่ห่างกับรัสเซีย เนื่องจากรัสเซียลดความช่วยเหลือลงมา ลาวจึงหันมาพัฒนาความสัมพันธ์กับจีน และพึ่งพาจีนทั้งในด้านเศรษฐกิจ การค้า และความช่วยเหลือ ขณะเดียวกัน ก็ฟื้นฟูความสัมพันธ์กับสหรัฐอเมริกา และประเทศโลกเสรีอื่น ๆ เช่น ญี่ปุ่น เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนทางการเมืองและให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ

๔.๔.๑.๓ ด้านเศรษฐกิจ

ลาวเป็นประเทศที่ไม่มีฝั่งทะเลและมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ล้าสมัย เมื่อตกอยู่ในระบอบคอมมิวนิสต์มานาน การบริการด้านเศรษฐกิจเป็นแบบรวมการ ทำให้ยากจนมาก แม้ปัจจุบันจะเริ่มเปลี่ยนแปลงโดยการกระจายอำนาจทางเศรษฐกิจมากขึ้น ก็ยังจัดว่าเป็นประเทศที่ยากจนอยู่ เนื่องจากไม่มีทางรถไฟ มีเส้นทางถนนที่ไม่ทันสมัย ขาดการติดต่อสื่อสาร โทรคมนาคมยังจำกัด และการใช้พลังงานไฟฟ้ายังมีจำกัด รายได้ของประเทศมาจากผลผลิตทางเกษตรกรรมกว่าร้อยละ ๖๐ ด้วยเหตุนี้ประชาชนประกอบอาชีพเกษตรกรรมถึงร้อยละ ๘๕-๙๐ ของประชากรทั้งหมด การเกษตรที่สำคัญ คือ การปลูกข้าว และหนทางที่จะพัฒนาประเทศให้ได้ดีขึ้น ก็คือ ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ อัตราคนว่างงานมีถึงร้อยละ ๒๑ และยังมีภาวะหนี้สินต่างประเทศ (พ.ศ.๒๕๓๓) ถึง ๑.๑ พันล้านเหรียญสหรัฐ ลาวได้แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจอย่างจริงจังเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ด้วยการกำหนด

นโยบายการเงินการใหม่ โดยใช้ระบบกลไกตลาดลดการวางแผนจากส่วนกลาง ลดระบบ การอุดหนุนของรัฐ ส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ ปรับนโยบายงบประมาณ การจัดเก็บ ภาษีอากร การธนาคาร และการปริวรรตเงินตราต่างประเทศ

การปฏิรูปเศรษฐกิจตามกลไกตลาดของลาวช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๐-๒๕๓๕ ประสบผลสำเร็จ แม้ว่าจะมีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวในช่วง ๒ ปีแรก และปัญหาผลผลิต ทางเศรษฐกิจมหภาค (macroeconomic stability) มีความคืบหน้าอย่างต่อเนื่อง การปฏิรูปทางการเงินและการคลังตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ส่งผลให้การขาดดุลงบประมาณ เริ่มลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ และอัตราเงินเฟ้อลดลงเหลือร้อยละ ๗ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่เศรษฐกิจลาวยังคงขึ้นอยู่กับต่างประเทศเป็นสำคัญและมีจุดอ่อนด้านโครงสร้างพื้นฐาน และทรัพยากรมนุษย์

อัตราความเจริญทางเศรษฐกิจของลาวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๔ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นร้อยละ ๗ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ อย่างไรก็ดี ผลผลิตด้านการเกษตรโดยเฉพาะข้าว คิดเป็น ร้อยละ ๒๕ ของผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ (GDP) ยังต่ำกว่าเป้าหมาย อย่างไรก็ดี ผลผลิตด้านอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วกว่าร้อยละ ๑๐-๓๐ ต่อปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๒

ลาวกำหนดเป้าหมายอัตราความเจริญทางเศรษฐกิจช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๖-๒๕๔๓ เฉลี่ยร้อยละ ๘ ต่อปี ซึ่งอาจเป็นไปได้หากไม่เกิดภัยธรรมชาติ นอกจากนี้ การลงทุนจาก ต่างชาติได้เป็นปัจจัยสำคัญต่อความเจริญทางเศรษฐกิจของลาว แต่ทุนยังไหลเข้าลาวน้อยมาก เมื่อเทียบกับเวียดนามจนถึงสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๓๕ คาดว่ามูลค่าโครงการลงทุนของต่างชาติในลาว ที่ได้รับอนุมัติทั้งสิ้นประมาณ ๔๕๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ไทยลงทุนมากที่สุดกว่า ๑๓๔ ล้านดอลลาร์สหรัฐ) อย่างไรก็ดี การลงทุนของต่างชาติในลาวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการลงทุนของจีนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว (จีนลงทุนมากเป็นลำดับที่ ๕ กว่า ๑๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ เฉพาะปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ลงทุนกว่า ๑๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ที่ประชุมสหประชาชาติได้อนุมัติยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๖ - ๒๕๔๓ ตามที่พรรคกำหนดไว้ โดยเน้นการเพิ่มผลผลิต ตามกลไกตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตด้านการเกษตรและป่าไม้ รวมทั้งการแปรรูป ผลผลิตด้านดังกล่าวซึ่งถือว่าสำคัญที่สุด ขณะเดียวกันก็เร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะไฟฟ้าพลังน้ำและการคมนาคมขนส่ง อีกทั้งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และคุ้มครอง สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ จะขยายความสัมพันธ์และส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติ

๔.๔.๑.๔ ด้านสังคม

ในปัจจุบันประเทศลาวมีประชากรประมาณ ๔.๕ ล้านคน ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร นับถือศาสนาพุทธ อย่างไรก็ตาม ลาวมีชนกลุ่มน้อยหลายเชื้อชาติอาศัยอยู่ที่สำคัญคือ ม้ง ซึ่งรัฐบาลลาวไม่ไว้วางใจ และในขณะเดียวกัน พวกม้งก็มีความหวาดระแวงรัฐบาลลาวเช่นกัน โดยทั่วไปแล้วสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนลาวยังด้อยในด้านคุณภาพชีวิต ทั้งทางด้านการศึกษาและด้านสาธารณสุข ลาวจึงยังต้องการความช่วยเหลือจากต่างประเทศ และองค์การต่าง ๆ การรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศดังกล่าวจะส่งผลให้ลาวรับเอาวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมจากต่างประเทศ ซึ่งจะเกิดอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมต่อลาวในอนาคต

ด้านยาเสพติด มีกระแสข่าวเกี่ยวกับการปลูกกัญชาและฝิ่นในลาว สำหรับฝิ่นลาวได้ชื่อว่าเป็นอันดับ ๓ ในโลก และใช้เส้นทางส่งผ่านออกทางไทย เวียดนาม กัมพูชา กับมีกระแสข่าวว่ามีการส่งยาเสพติดผ่านจากพม่าออกไปสู่ฮ่องกง ปัจจุบันมีความร่วมมือหลายฝ่าย ระหว่างไทย ลาว พม่า และสำนักงานปราบปรามยาเสพติดแห่งสหประชาชาติ เพื่อลดพืชเสพติดและจัดการลำเลียงสิ่งเสพติดเหล่านั้นอยู่

๔.๔.๑.๕ ด้านป้องกันประเทศ

กองทัพประชาชนลาวมีกำลังพลรวมทั้งสิ้น ๕๔,๐๐๐ คน กำลังทางบกประกอบด้วย กำลังรบหลัก ๒๗,๐๐๐ คน และกำลังประจำถิ่นอีก ๒๕,๐๐๐ คน ส่วนกำลังทางอากาศมี ๒,๐๐๐ คน นอกจากนี้ ยังมีกำลังกองพลหรือกองกำลังกึ่งทหาร ๑๑๑,๕๐๐ คน และกองกำลังป้องกันตนเองหรืออาสาสมัครป้องกันท้องถิ่น ๘,๔๐๐ คน และกำลังทางเรืออีกประมาณ ๕๐๐ คน กับมีการจัดกองกำลังตำรวจสำหรับการรักษาความสงบภายในโดยชายฉกรรจ์ อายุระหว่าง ๑๕-๔๕ ปี มีจำนวน ประมาณ ๔๕๐,๐๐๐ คน ในแต่ละปี ซึ่งสามารถจะเข้าเป็นกำลังป้องกันประเทศได้ ประมาณ ๕๒๘,๐๐๐ คน

กำลังรบหลักของกองทัพประชาชนลาว ประกอบด้วย กองพลทหารราบ ๕ กองพลแต่ละกองพลมีกำลังประมาณ ๒,๐๐๐ - ๓,๐๐๐ คน นอกจากนี้ ยังมีหน่วยชั้นตรงของกระทรวงป้องกันประเทศ ซึ่งประกอบด้วย หน่วยระดับกรมและกองพันอีกจำนวนหนึ่ง พร้อมกำลังทางอากาศ ๒ กองพัน และหน่วยเรดาร์ ๔ กองร้อย

กองทัพประชาชนลาวยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาคัญด้านกำลังพลได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเกณฑ์ทหาร ซึ่งมักจะได้น้อยกว่าเป้าหมายและยังมีปัญหาการหนีทหารบ่อยครั้ง กำลังทหารที่บรรจุเข้าประจำการจริง จึงมีน้อยกว่ายอดบัญชีกำลังพล นอกจากนี้

การระงับความช่วยเหลือจากอดีตสหภาพโซเวียตทำให้มีปัญหาด้านอาวุธยุทธโศปกรณ์มากขึ้น แต่ลาวก็หันไปรื้อฟื้นความสัมพันธ์ทางทหารกับจีน มีการแลกเปลี่ยนการเยือนของคณะผู้แทนทางทหารระดับสูง การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างหน่วยทหารในพื้นที่ชายแดนมากขึ้น ยังไม่มีรายงานเกี่ยวกับความช่วยเหลือทางทหารของจีน แต่มีความเป็นไปได้ว่า จีนอาจให้ความช่วยเหลือทางทหารแก่ลาวในอนาคต สำหรับความช่วยเหลือจากทางเวียดนาม ในด้านยุทธโศปกรณ์ การฝึก และการศึกษา ยังคงดำเนินไปอยู่

๔.๔.๑.๖ ความสัมพันธ์ระหว่างไทย - ลาว

ความสัมพันธ์ไทย - ลาว ได้พัฒนาก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับ ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ และการทหารหลังจากที่เคยมีปัญหากันในปลายปี พ.ศ.๒๕๓๐ กับปี พ.ศ.๒๕๓๑ กรณีบ้านร่มเกล้าแล้ว

ด้านการเมือง ได้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้นำระดับสูง ของทั้งสองประเทศอย่างต่อเนื่อง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของไทย ได้เดินทางไปเยือนลาว เมื่อวันที่ ๑๓-๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๖ และได้ยืนยัน การกระชับความสัมพันธ์และความร่วมมือกับลาว โดยความสัมพันธ์จะอยู่บนรากฐาน ของความถูกต้อง ความเสมอภาค และผลประโยชน์ร่วมกันของประชาชนทั้งสองประเทศ ส่วนปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศที่ยังมีอยู่ จะแก้ไขโดยกลไกที่มีอยู่แล้ว ๓ ระดับ คือ

๑) คณะกรรมาธิการร่วมว่าด้วยความร่วมมือ ไทย-ลาว (Joint Commission-JC) ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของทั้งสองฝ่าย เป็นประธาน ได้มีการประชุมไปแล้วหลายครั้งด้วยบรรยากาศที่ดี

๒) คณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนทั่วไป ไทย-ลาว (General Border Commission-GBC) ซึ่งฝ่ายไทยมีผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นประธาน ส่วนฝ่ายลาวมีรัฐมนตรีป้องกันประเทศเป็นประธาน ซึ่ง ได้ประชุมไปแล้ว หลายครั้งที่กรุงเทพฯ และเวียงจันทน์

๓) คณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย-ลาว (Joint Border Commission-JBC) มีการร่วมมือระดับท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหในระดับท้องถิ่นเพื่อมิให้ ลุกกลามเป็นปัญหาระดับประเทศ ฝ่ายลาวแสดงความพอใจต่อผลของความร่วมมืออันดี ระหว่างทั้งสองประเทศ โดยเฉพาะการดำเนินการแก้ไขปัญหาวนการต่อต้านรัฐบาลลาว ซึ่งฝ่ายไทยได้ย้ำว่ารัฐบาลไทยจะไม่ยินยอมให้กลุ่มบุคคลใด ใช้ดินแดนไทยดำเนินการต่อต้าน เป็นปฏิปักษ์กับประเทศอื่น ๆ

ที่สำคัญก็คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินเปิดสะพานมิตรภาพ ไทย-ลาว ในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๓๗ และเสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อย่างเป็นทางการ นับเป็นการเสด็จออกนอกประเทศครั้งแรกภายหลังที่มีได้เสด็จเลยเป็นเวลาเกือบ ๓๐ ปี ได้ทรงให้คำแนะนำเรื่องการพัฒนาประเทศลาว ทั้งทางด้านเกษตรและสังคมมากมาย นอกจากนี้ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระบรมราชวงศ์ ได้เสด็จเยือนลาวหลายครั้ง ได้เพิ่มพูนความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น จนผู้นำลาวกล่าวเสมอว่า "เราไม่เป็นเพียงพี่น้องเท่านั้น แต่เป็นญาติสนิท"

ด้านเศรษฐกิจ เติบโตความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจไทย-ลาว

เป็นไปในรูปของการค้าเท่านั้น คือ การค้าตามปกติ การค้าชายแดน และการค้าผ่านแดน โดยไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้า หากไม่นับรวมการนำเข้าไฟฟ้าจากลาว แต่ในขณะนี้ได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว มีการขยายขอบเขตความร่วมมือในด้านเศรษฐกิจการค้าระหว่างกัน ให้เป็นระบบที่มีมาตรฐานเนื่องจากมีโครงการต่าง ๆ ที่นักลงทุนไทยเข้าไปลงทุนในลาว กว่าร้อยละ ๖๐ ของโครงการลงทุนทั้งหมด เป็นมูลค่ากว่า ๑๓๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

ในการเปิดจุดผ่านแดน มีการเปิดจุดผ่านแดนถาวรไทย - ลาว ๘ จุด และกำลังอยู่ในระหว่างการดำเนินการ อีก ๖ จุด

สำหรับความร่วมมือในการพัฒนาเส้นทางคมนาคมระหว่างไทย - ลาวนั้น ลาวมีท่าที่ตอบสนองด้วยดีต่อนโยบายของไทยเรื่องการขยายความร่วมมือระหว่างประเทศริมฝั่งแม่น้ำโขง และเห็นพ้องในหลักการเรื่องความร่วมมือพัฒนาเส้นทางคมนาคมระหว่างไทย ลาว และเวียดนาม อย่างไรก็ตาม ในขั้นนี้ลาวยังไม่ได้หารือเรื่องสะพานข้ามแม่น้ำโขง แห่งที่ ๒ อย่างจริงจัง เพราะลาวต้องการรอดูผลจากสะพานแห่งแรกก่อน ส่วนเส้นทางคมนาคมทางบกที่ลาวให้ความสำคัญมี ๒ เส้นทาง คือ เส้นทางหมายเลข ๓ ที่อาจจะเชื่อมต่อกับจังหวัดเชียงใหม่และมณฑลหยุนหนาน ในขณะที่เส้นทางหมายเลข ๑๒ ที่จะออกสู่ทะเลที่เมืองวินห์ในเวียดนามและอาจจะเชื่อมต่อกับจังหวัดนครพนม ซึ่งก็สอดคล้องกับไทยที่มุ่งส่งเสริมความร่วมมือในภูมิภาค และพัฒนาเครือข่ายการคมนาคม เพื่อผลประโยชน์ของทุกประเทศในภูมิภาคร่วมกัน

ด้านสังคม ไทยได้ให้ความช่วยเหลือในโครงการฝึกอบรม และฝึกอาชีพต่าง ๆ ตลอดจนด้านการศึกษาและวัฒนธรรม โดยในจำนวนเงินงบประมาณ ที่รัฐบาลไทยกำหนดไว้เพื่อช่วยเหลือประเทศในอินโดจีนในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๔ - ๒๕๓๕ ประมาณ ๒๐๐ ล้านบาท เป็นความช่วยเหลือที่ไทยให้กับลาวถึง ๘๐ ล้านบาท นอกจากนั้น ในด้านสาธารณสุข ไทยยังให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนชาวลาวที่เดินทางเข้ามารักษา พยาบาลในโรงพยาบาลไทยใน จังหวัดเชียงราย น่าน เลย และอุบลราชธานี เป็นจำนวนมาก

ด้านการทหาร ทั้งสองฝ่ายมีการแลกเปลี่ยนผู้ช่วยทูตทหาร ระหว่างกัน และตกลงจะร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดในการปราบปรามยาเสพติด ปัญหา อาชญากรรมและขบวนการก่อการร้ายตามชายแดน ในการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว จะใช้คณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนระดับจังหวัด/แขวง เป็นกลไกเบื้องต้น ปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่าไทยและลาวได้สิ้นสุดการเผชิญหน้ากัน ทางทหารแล้ว

๔.๔.๑.๗ ปัญหาความสัมพันธ์ไทย-ลาว

ไทยและลาวยังคงมีปัญหาบางประการที่ยังต้องร่วมมือกันแก้ไขต่อไป ปัญหาที่สำคัญคือ ๑) ปัญหาเส้นเขตแดน ๒) ปัญหาผู้อพยพชาวลาว ๓) ปัญหาขบวนการต่อต้าน รัฐบาลลาว และ ๔) ปัญหาอาชญากรรมตามแนวชายแดนไทย-ลาว

๔.๔.๑.๗.๑ ปัญหาเส้นเขตแดน แยกได้เป็น ๒ ส่วนคือ ปัญหาเส้นเขตแดน ตามลำน้ำโขง และปัญหาเส้นเขตแดนทางบก

๑. ปัญหาเส้นเขตแดนตามลำน้ำโขง เกิดจากความไม่เป็นธรรมของ อนุสัญญาสยาม - ฝรั่งเศส ค.ศ. ๑๙๒๖ (พ.ศ. ๒๔๖๙) ได้กำหนดเส้นเขตแดนลำน้ำโขง ตอนที่ไม่มีเกาะให้ใช้ร่องน้ำลึกเป็นเส้นเขตแดน แต่ในลำน้ำโขงตอนที่แยกออกเป็นหลายสาขา เนื่องจากมีเกาะให้เลือกร่องน้ำลึกของสามแยกที่ใกล้ฝั่งไทยที่สุดเป็นเส้นเขตแดน อันเป็นผลให้ เกาะต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นของลาว ยกเว้นเกาะที่ระบุชื่อในอนุสัญญาฯ และเกาะซึ่งแบ่งตาม แผนที่ปักปัน ค.ศ. ๑๙๓๒ (พ.ศ. ๒๔๗๕) จึงจะเป็นของไทยซึ่งมีจำนวนเพียง ๔๒ เกาะ จากจำนวนเกาะทั้งหมด ๑๖๓ เกาะ นอกจากนั้น เส้นเขตแดนในลักษณะนี้ทำให้ฝ่ายไทย มีปัญหาการล้ำแดนเมื่อเดินเรือในหน้าแล้งเพราะร่องน้ำลึกอยู่ในเขตลาว

๒. ปัญหาเส้นเขตแดนทางบก มี ๔ ปัญหาดังนี้

ก. บ้านร่มเกล้า จังหวัดพิษณุโลก บริเวณพินาศเป็นเขตติดต่อกันระหว่างอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก กับเมืองบ่อแดน แขวงไซยะบุรีของลาว มีเนื้อที่ประมาณ ๗๒ ตารางกิโลเมตร ไทยและลาวยอมรับว่าเส้นเขตแดนบริเวณนี้เป็นไปตามที่ระบุในข้อ ๒ ของพิธีสาร ผนวกสนธิสัญญา สยาม-ฝรั่งเศส ฉบับวันที่ ๒๓ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๐๗ (พ.ศ. ๒๔๕๐) คือ ไปตามน้ำเหืองที่มีต้นน้ำที่ภูเขาเมียง อย่างไรก็ตามตามแผนที่ที่จัดทำจากผลงานของคณะกรรมการปักปันสยาม - อินโดจีน และตามข้อเท็จจริงในพื้นที่ลำน้ำเหืองแยกออกเป็น ๒ สาย ไทยและลาวต่างอ้างลำน้ำเหืองกันคนละสาย จึงเกิดการสู้รบช่วงชิงพื้นที่ขึ้นในช่วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๐ - วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๑ ภายหลังจากการตกลงหยุดยิง ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเขตแดนร่วม ไทย - ลาวขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาเส้นเขตแดนบริเวณนี้ และคณะกรรมการฯ ได้จัดตั้งคณะอนุกรรมการด้านเทคนิคขึ้นเพื่อค้นคว้าข้อมูลและสำรวจสภาพพื้นที่เพื่อนำมาประกอบการเจรจาคณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย-ลาว ได้ประชุม ๓ ครั้งแล้ว ครั้งหลังสุดได้ประชุมกันระหว่างวันที่ ๑๖-๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ ณ จังหวัดภูเก็ต ผลการประชุมสรุปได้ว่า คณะกรรมการฯ เห็นพ้องกับข้อเสนอคณะอนุกรรมการด้านเทคนิค ที่ให้มีการเสาะหาข้อมูลต่อไปอย่างละเอียดและจริงจัง ทั้งในประเด็นข้อกฎหมาย รวมทั้งเสาะหาข้อมูลเพิ่มเติมจากสภาพภูมิประเทศจริงของบริเวณเขตติดต่อกันระหว่างอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก กับเมืองบ่อแดน แขวงไซยะบุรี เพื่อประกอบการพิจารณาข้อกฎหมาย โดยยึดถือสนธิสัญญาสยาม - ฝรั่งเศส ฉบับลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๐๗ พิธีสารแนบท้าย และแผนที่ที่เกี่ยวข้องตามที่ได้ตกลงกันไว้เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ แล้วเสนอให้คณะกรรมการฯ พิจารณา

ข. ปัญหาสามหมู่บ้าน (บ้านสว่าง บ้านกลาง บ้านใหม่

จังหวัดอุตรดิตถ์) เกิดจากการตีความเส้นเขตแดนผ่านสันปันน้ำไม่ตรงกัน และทั้งสองฝ่ายต่างอ้างสิทธิเหนือพื้นที่สามหมู่บ้าน โดยฝ่ายลาวอ้างว่า พื้นที่นี้อยู่ในเขตปกครองเมืองปากลาย แขวงไซยะบุรี ในปัจจุบันมีประชาชนอพยพจากบริเวณพินาศมาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านห้วยยาง อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์ ประมาณ ๖๐๐ คน ปัจจุบันปัญหาสามหมู่บ้านได้สงบลงแล้ว และกำลังทหารก็ได้ถอนออกไปแล้วคงเหลือแต่ปัญหาราษฎรซึ่งอาจต้องเจรจาแก้ไขกันในโอกาสอันเหมาะสมต่อไป

ค. บ้านทุ่งหนองบัว ตำบลช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี เกิดจากฝ่ายลาวอ้างกรรมสิทธิ์เหนือพื้นที่ดังกล่าว และมีการข่มขู่ราษฎรไทยจนต้องอพยพออกจากพื้นที่นี้ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๙ คณะกรรมการพิจารณาปัญหาเขตแดนฯ เสนอแนะให้ไทยแก้ไข

แผนทีแต่เพียงฝ่ายเดียวเพื่อให้เป็นไปตามสนธิสัญญาสยาม - ฝรั่งเศส แต่ยังไม่มียุทธกลาง
ในปัจจุบันมีนโยบายแต่เพียงว่าที่ในกรณีที่เกิดพิพาทระหว่างไทย - ลาว ควรหลีกเลี่ยง
การปะทะกันด้วยกำลังในระดับพื้นที่และให้รายงานหน่วยเหนือทราบ พร้อมทั้งหาทาง
แก้ไขร่วมกับฝ่ายลาวโดยผ่านคณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย - ลาว

ง. บ้านโนนสุวรรณ บ้านโนนกาหลง บ้านโนนจันทร์ ตำบลช่องเม็ก
จังหวัดอุบลราชธานี อยู่ใกล้เคียงกับบริเวณทุ่งหนองบัว ปัญหาเกิดจากเส้นเขตแดนไม่ชัดเจน
ทำให้ฝ่ายลาวเข้าใจว่าเป็นพื้นที่ของลาวและได้เข้ามาจับกุมราษฎรไทยในข้อหารุกล้ำดินแดน
ลาวและตัดไม้ทำลายป่า เรียกร้องเงินค่าปรับ ๒ แสนบาท อย่างไรก็ตาม คณะเจ้าหน้าที่
ประสานงานร่วมทางทหารได้เจรจาขอให้ลาวปล่อยตัวราษฎรไทยกลับคืนมาได้โดยไทย
ไม่ต้องเสียค่าปรับ ปัญหาคณะกรรมการเขตแดนร่วมฯ ฝ่ายไทย ได้ดำเนินการเช่นเดียวกับ
ปัญหาบ้านทุ่งหนองบัว

๔.๔.๑.๗.๒ ปัญหาผู้อพยพชาวลาว นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ จนถึงเดือนกุมภาพันธ์
พ.ศ. ๒๕๓๖ มีชาวลาวหลบหนีเข้าสู่ประเทศไทยจำนวน ๓๕๙,๙๒๗ คน ในจำนวนนี้
ได้เดินทางไปตั้งถิ่นฐานในประเทศที่สามจำนวน ๓๐๕,๕๙๘ คน และกลับถิ่นฐานเดิม
จำนวน ๑๐,๓๔๙ คน คงเหลือตกค้างอยู่ในศูนย์รับผู้อพยพจำนวน ๔๐,๔๓๒ คน นอกจากนั้น
ยังมีชาวลาวที่หลบหนีออกไปนอกศูนย์ฯรวมทั้งชาวลาวที่ลักลอบเข้ามาประกอบอาชีพจำนวนหนึ่ง
ซึ่งชาวลาวเหล่านี้ได้ก่อให้เกิดปัญหาทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และปัญหา
ความมั่นคงปลอดภัยบริเวณชายแดนภายหลังปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ทางกรมไทย ลาว และ UNHCR
ได้พยายามหาทางส่งชาวลาวกลับตามโครงการส่งกลับโดยสมัครใจ (Voluntary
Repatriation) โดยได้มีการประชุม ๒ ฝ่าย ไทย-ลาว ๑ ครั้ง และประชุม ๓ ฝ่าย
ไทย - ลาว - UNHCR อีก ๖ ครั้ง เพื่อหาทางส่งผู้อพยพชาวลาวทั้งหมดประมาณ
๔๐,๐๐๐ คน กลับถิ่นฐานเดิมภายในปี พ.ศ. ๒๕๓๘

๔.๔.๑.๗.๓ ปัญหาขบวนการต่อต้านรัฐบาลลาว (ชตล.) หลังจากที่ลาว
เปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่ระบอบคอมมิวนิสต์ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๘ เป็นต้นมา
ได้มีนักรบการเมือง ข้าราชการและทหารของรัฐบาลเดิมที่สูญเสียอำนาจและประชาชน
อีกจำนวนหนึ่ง โดยเฉพาะกลุ่มชนเผ่าต่าง ๆ รวมกลุ่มขึ้นเพื่อต่อต้านระบอบคอมมิวนิสต์
และอิทธิพลของเวียดนาม และได้ขยายข่ายการปฏิบัติออกไปยังชาวลาวที่อพยพ
ไปอยู่ต่างประเทศ เช่น ประเทศไทย สหรัฐฯ ฝรั่งเศส แคนาดา จากรายงาน
ของกระทรวงป้องกันประเทศลาว ระบุว่า ชตล. มีกำลังพลทั้งสิ้นประมาณ ๑๑,๐๐๐ คน
ในจำนวนนี้ปฏิบัติอยู่ในลาว ๔,๘๐๐ คน อยู่บริเวณชายแดนไทย-ลาว ๔,๘๐๐ คน

บริเวณชายแดนลาว-จีน ๒๐๐ คน และชายแดนลาว-พม่า ๒๐๐ คน พื้นที่ที่มีการรุนแรง คือ บริเวณแขวงเวียงจันทน์ อุดมไซ ไชยะบุรี และบอลิคำไซ สำหรับการปฏิบัติการ ในช่วงกลางปี พ.ศ. ๒๕๓๕ จนถึงปัจจุบัน ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในแขวงไชยะบุรีและเวียงจันทน์ ในปัจจุบัน ขตล.ปฏิบัติการทางทหารน้อยลง ส่วนใหญ่เป็นการข่มขู่โจมตีขนาดย่อม และอ่อนกำลังลงมาก เนื่องจากขาดความช่วยเหลือจากต่างประเทศและอาจหันมาต่อสู้ ทางการเมืองมากกว่าทางทหาร ขตล.เหล่านี้ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อไทยในแง่ที่ว่า เมื่อถูกทหารกวาดล้างก็พากันหลบหนีเข้าไทย ซึ่งเป็นมูลเหตุจูงใจให้ทหารลาวล่องละเมิด เขตไทยเข้ามาหาข่าว และปฏิบัติการรุกล้ำเข้ามาในเขตไทย ทำให้รัฐบาลลาว หวาดระแวงว่าไทยให้การสนับสนุน ขตล. ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้บรรยากาศ ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับลาวที่ผ่านมามีผู้จะร้าวร้าว นอกจากนั้น ขตล.บางกลุ่ม ลักลอบค้าสินค้าเถื่อน ยาเสพติดและนำผู้อพยพเข้าไทยซึ่งก่อให้เกิดปัญหาภัยกับประเทศไทย มากขึ้น ในส่วนของประเทศไทย ไทยยืนยันได้ว่าไม่มีนโยบายสนับสนุน ขตล. และได้ดำเนินการกวาดล้างและผลักดัน รวมทั้งจับกุม ขตล.ที่เข้ามาเคลื่อนไหว ในประเทศไทย ซึ่งทำให้ลาวลดความหวาดระแวงลงได้ระดับหนึ่ง

๔.๔.๑.๗.๔ ปัญหาอาชญากรรมตามแนวชายแดนไทย-ลาว ที่สำคัญมี ๓ ปัญหา ดังนี้

๑. ปัญหาการลักลอบค้าสินค้าหนีภาษี เกิดจากบุคคลที่มีอิทธิพลในพื้นที่ ทั้งฝ่ายไทยและฝ่ายลาว ร่วมมือกันดำเนินการเป็นขบวนการอันเป็นผลให้ทั้งสองประเทศ เสียประโยชน์จากการเก็บภาษีและนำไปสู่การทะเลาะวิวาท ไทยได้พยายามแก้ปัญหา โดยการเปิดจุดผ่านแดนให้มากขึ้นเพื่อให้ราษฎรที่อยู่ตามบริเวณชายแดนสามารถไปมาหาสู่ และซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าได้ง่าย

๒. ปัญหาการโจรกรรมรถยนต์ รถจักรยานยนต์ และโค กระบือ หลังจาก รัฐบาลไทยยกเลิกกรณีให้รถยนต์และรถจักรยานยนต์เป็นยุทธปัจจัยที่ถือเป็นสินค้าควบคุม หรือ ต้องห้ามที่จะขายไปยังลาว จึงได้มีการซื้อขายรถเพิ่มมากขึ้นทั้งถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมาย ดังนั้น ศตล.โจรกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ไปขายฝั่งลาวจึงมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนั้น ยังมีการลักลอบขายโค กระบือ จากฝั่งลาวเข้ามาไทยอยู่เสมอ ๆ ส่วนการลักลอบ ค้าอาวุธสงคราม นั้น ยังมีอยู่บ้างในปริมาณน้อย ไทยและลาวได้ร่วมกันจัดตั้งคณะทำงาน เพื่อทำแผนป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและจัดชุดเฉพาะกิจร่วมระหว่างตำรวจ ฝ่ายปกครอง และทหาร เพื่อปราบปรามอาชญากรรมอย่างต่อเนื่อง

๓. ปัญหายาเสพติด ปัจจุบันแม้ว่าลาวจะมีท่าทีให้ความร่วมมือกับไทย สหประชาชาติ และสหรัฐอเมริกา ในการปราบปรามยาเสพติดมากขึ้น แต่การปลูกพืชเสพติด บริเวณชายแดนใกล้ประเทศไทยก็ยังคงมีอยู่เป็นจำนวนมาก ไทยได้พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยพยายามหาทางให้องค์การระหว่างประเทศ และประเทศต่าง ๆ เข้ามาช่วยเหลือ ให้มากขึ้น รวมทั้งร่วมมือกับฝ่ายลาวในการแลกเปลี่ยนข่าวสารและจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ปราบปรามยาเสพติดของลาว สำหรับฝ่ายไทยเองก็ได้เข้มงวดกวาดล้างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ให้ดำเนินการปราบปรามอย่างจริงจัง

๔.๔.๒ สถานที่และบุคคลที่คณะกรรมการ เข้าพบปะสนทนา ณ สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว

๑. คณะกรรมการการต่างประเทศวุฒิสภาได้เข้าเยี่ยมคารวะและพบปะสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ ฯพณฯ นายวงเห็ด ไชเกอยาจงตัว รองประธานสภาแห่งชาติ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ณ สภาแห่งชาติ

๒. คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ได้เข้าพบปะสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ สมาชิกสภาแห่งชาติแขวงหลวงพระบางรองประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ สมาชิกสภาแห่งชาติแขวงสะหวันเขต รองประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ สมาชิกสภาแห่งชาติแขวงสาละวันรองประธานคณะกรรมการเศรษฐกิจแผนการและการเงิน สมาชิกสภาแห่งชาติแขวงท่าแขกนครเวียงจันทน์ กรรมการด้านกฎหมาย สมาชิกสภาแห่งชาติแขวงท่าแขกนครเวียงจันทน์ กรรมการการต่างประเทศ หัวหน้าแผนกการต่างประเทศห้องว่าการสภาแห่งชาติ

๓. คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ได้เข้ารับฟังการบรรยายสรุปจาก ฯพณฯ เอกอัครราชทูต ณ กรุงเวียงจันทน์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย ผู้ช่วยทูตทหาร และผู้ช่วยทูตทหารบก ณ กรุงเวียงจันทน์ อัครราชทูต สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเวียงจันทน์ อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายพาณิชย์) สำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ ประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเวียงจันทน์ ผู้กำกับ และคณะ

๔.๔.๓ สาระสำคัญของ การพบปะสนทนา

๑. ในระหว่างการหารือร่วมกัน นั้น ทางฝ่ายลาวได้กล่าวถึงบทบาทของสภาแห่งชาติของลาว ในความพยายามพัฒนาประเทศให้มีความเจริญในทุก ๆ ด้าน มีการปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัยเหมาะสมกับการดำรงชีวิตของประชาชน มีการส่งเสริมให้มีการลงทุนทำธุรกิจร่วมกัน รวมทั้งเรียกร้องให้ต่างประเทศขยายความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ให้มากขึ้น

๒. ในส่วนของสถานการณ์ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างลาวกับประเทศในกลุ่มสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASSOCIATION OF SOUTHEAST ASIAN NATIONS : ASEAN) นั้น ปรากฏว่าในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ลาวได้พยายามพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศในกลุ่มอาเซียนให้มากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการแลกเปลี่ยนการเยือนของเจ้าหน้าที่ระดับสูงของลาวกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้ ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์ คือ การให้ได้มาซึ่งความช่วยเหลือในทางเศรษฐกิจ ลาวแสดงความสนใจอย่างจริงจังในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของอาเซียน เนื่องจากเห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อลาว ในทุก ๆ ด้าน ซึ่งในขณะนั้นประเทศลาวได้เข้าเป็นผู้สังเกตการณ์ในการประชุมประจำปีรัฐมนตรีต่างประเทศของประเทศในกลุ่มสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ในระหว่างการพบปะสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการธิการต่างประเทศ วุฒิสภา และคณะกรรมการของสภาแห่งชาติ นั้น คณะกรรมการธิการต่างประเทศได้ตั้งข้อซักถามในประเด็นต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

๓. ข้อซักถามเกี่ยวกับบุคคลผู้มีอำนาจในการเสนอกฎหมายตามรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว นั้น ได้รับคำชี้แจงว่า บุคคลผู้มีอำนาจเสนอกฎหมายตามรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีดังต่อไปนี้คือ

๑. ประธานประเทศ
๒. กรรมาธิการ
๓. รัฐบาล
๔. อธิอัยการประชาชน
๕. ประธานศาลประชาชนสูงสุด
๖. องค์การประชาชนส่วนกลาง

๔. ข้อซักถามเกี่ยวกับแนวความคิดในการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจ และการลงทุนของสภาแห่งชาติ นั้น ได้รับคำชี้แจงว่า ขณะนี้สภาแห่งชาติได้ดำเนินการพิจารณาบททวนแก้ไขกฎหมายหลายฉบับ อาทิ กฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน โดยกำหนดให้มีการได้กรรมสิทธิ์ สามารถจำหน่าย จ่ายโอน และยังกำหนดให้เป็นมรดกตกทอดแก่ทายาทในกรณี ที่เจ้าของที่ดินถึงแก่ความตาย นอกจากนี้ สภาแห่งชาติยังได้มีการพิจารณากฎหมายพาณิชย์ อันเกี่ยวกับการค้าประกัน จำนอง จำนำ กฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศ กฎหมายตุลาการ ซึ่งจะเป็นกฎหมายหลักที่จะเป็นบรรทัดฐานสำหรับการดำเนินธุรกิจของชาวต่างประเทศ ที่เข้ามาลงทุนในลาว และยังมีส่วนช่วยในการจูงใจให้มีการลงทุนเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

๕. ข้อซักถามเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสภาแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญ ในการลงมติ ให้สัตยาบัน หรือยกเลิกสนธิสัญญาที่ทำกับต่างประเทศ นั้น ได้รับคำชี้แจงว่า ในอดีต รัฐบาลของลาวมีอำนาจยกเลิกสนธิสัญญาที่ทำกับต่างประเทศได้โดยลำพัง แต่หลังจากที่ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญเมื่อปีพ.ศ. ๒๕๓๔ แล้ว ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักการ โดยกำหนดให้สภาแห่งชาติมีอำนาจลงมติให้สัตยาบันหรือลบล้างสนธิสัญญา สัญญาที่ได้เซ็นกับต่างประเทศตามกฎหมาย และระเบียบการสากล ซึ่งอำนาจดังกล่าวจะไม่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนของภาคเอกชนจากต่างประเทศ เพราะเป็นอำนาจเฉพาะในการให้สัตยาบัน หรือยกเลิกสนธิสัญญาหรือสัญญาที่มีผลผูกพันต่อรัฐเท่านั้น โดยกำหนดให้ประธานประเทศเป็นเพียงผู้ประกาศให้สัตยาบัน หรือยกเลิกหลังจากที่สภาแห่งชาติได้ลงมติเรียบร้อยแล้ว

๖. นอกจากนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับพิพาทระหว่างประเทศ นั้น ท่านสุพันทะเลื่องสี สีสะเหลิมลัก รองประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ ได้แสดงความกังวลเกี่ยวกับการที่ฝ่ายไทยได้แสดงความจำนงที่จะให้ความช่วยเหลือในการซ่อมสร้างท่าอากาศยาน เมืองหลวงพระบาง ซึ่งได้กำหนดวงเงินไว้ ๑๐๐ ล้านบาท แต่การดำเนินการ ยังไม่มีความคืบหน้าแต่ประการใด ซึ่งเรื่องนี้ พลเรือเอก ปรีดา การสุทธิ์ รองประธาน คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ในฐานะหัวหน้าคณะเดินทาง ได้รับที่จะนำเรื่องดังกล่าวมาติดต่อสอบถามเร่งรัดต่อไป และในกรณีที่มีการพิจารณาแก้ไขปัญหาบริเวณ สามหมูบ้าน (บ้านกลาง บ้านใหม่ บ้านสว่าง) ซึ่งยึดเยื่อมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๗ ซึ่งในปัญหาดังกล่าวยังมีได้รับการแก้ไข ในการนี้หัวหน้าคณะฝ่ายไทยได้รับที่จะนำไปเสนอแนะต่อรัฐบาลต่อไป

๗. ประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน ซึ่งในปัจจุบันความสัมพันธ์ไทย-ลาวได้ก้าวไปสู่ระดับสูงสุด มีความร่วมมือในด้านต่าง ๆ มากมาย และมีการแลกเปลี่ยนการเยือนในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ประเทศไทยและลาวยังมีกลไกสำหรับแก้ปัญหาและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสอง กล่าวคือ

- ภาครัฐ มีการกำหนดนโยบายในระดับชาติ และมีการตั้งคณะกรรมการต่าง ๆ ขึ้น เพื่อเจรจาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อาทิ คณะกรรมาธิการว่าด้วยความร่วมมือไทย - ลาว (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ทั้งสองฝ่ายเป็นประธาน) คณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนทั่วไปไทย - ลาว (ผู้บัญชาการทหารสูงสุด และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงป้องกันประเทศเป็นประธาน) คณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย - ลาว (รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศของทั้งสองฝ่ายเป็นประธาน)

- ภาคเอกชน ประเทศไทยได้มีการตั้งสมาคมไทย - ลาว ส่วนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้มีการตั้งสมาคมมิตรภาพลาว - ไทย ซึ่งสมาคมทั้งสองมีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้น โดยทั้งสองประเทศมีความเชื่อมั่นว่า ปัญหาต่าง ๆ จะสามารถได้รับการแก้ไขด้วยดีโดยอาศัยพื้นฐานความจริงใจที่มีอยู่ระหว่างกัน

๘. ข้อซักถามเกี่ยวกับปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศทั้งสอง นั้น ได้รับคำชี้แจงว่า โดยทั่วไปประเทศไทยและลาวมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน แต่จากการที่ประเทศทั้งสองเป็นประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน และมีพรมแดนติดต่อกันได้ก่อให้เกิดปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศทั้งสอง อาทิ ปัญหาเส้นเขตแดนบริเวณบ้านบ่อแต่น บ้านร่มเกล้า อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งรัฐบาลของทั้งสองประเทศได้พยายามที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยมีการสำรวจทางอากาศ และได้มีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเจรจาแก้ไขปัญหาคือ ทั้งสองฝ่ายยังมีความเห็นขัดแย้งในประเด็นหัวข้อเจรจา โดยฝ่ายลาวเสนอให้มีการเจรจาและสำรวจเฉพาะในบริเวณที่มีปัญหาก่อน แต่ฝ่ายไทยมีความเห็นว่าควรที่จะให้มีการเจรจาเพื่อกำหนดพรมแดนที่แน่นอนตลอดแนวพรมแดนของทั้งสองประเทศ นอกจากนี้ ประเทศไทยยังประสบปัญหาที่เกี่ยวกับแรงงานเข้าเมือง โดยผิดกฎหมาย และปัญหาเกี่ยวกับการที่ลาวยังมีท่าที่ไม่ไว้วางใจประเทศไทย เนื่องจากเกรงว่าประเทศไทยจะเข้ามามีอิทธิพลในทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม

๘. ข้อซักถามเกี่ยวกับนโยบายต่างประเทศของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว นั้น ได้รับคำชี้แจงว่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีนโยบายมุ่งเน้นในด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์กับทุกประเทศ และดำเนินนโยบายเปิดประเทศเพื่อเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจ โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างในด้านลัทธิอุดมการณ์ ซึ่งในปัจจุบันประเทศญี่ปุ่นได้ให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ แก่ลาวมากที่สุด นอกจากนี้ ลาวยังคงกระชับความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับประเทศในกลุ่มคอมมิวนิสต์อื่น ๆ อาทิ จีน เวียดนาม โดยในปัจจุบันเวียดนามได้พยายามรักษาอิทธิพลโดยมีการให้ความช่วยเหลือแก่ลาว ในหลาย ๆ ด้าน เช่น ในด้านกฎหมาย ความร่วมมือทางทหาร เป็นต้น

ผลที่ได้รับ

จากการเดินทางไปเยือนและศึกษาดูงานของคณะกรรมการการต่างประเทศวุฒิสภา ในครั้งนี้ นับว่าประสบผลสำเร็จ และมีส่วนช่วยกระชับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภาของประเทศไทยกับสภาแห่งชาติของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับลาวมีการพัฒนามากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ คณะกรรมการยังได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับลาว ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งปัญหาซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ ซึ่งคณะกรรมการจะได้นำข้อมูลดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาศึกษาตามมติที่ได้รับมอบหมายต่อไป

๔.๔.๔ ข้อสังเกตของคณะกรรมการธิการ

ปัจจุบันสถานการณ์ในลาวได้เปลี่ยนแปลงไปและความสัมพันธ์ระหว่างไทย-ลาว ได้กระชับแน่นแฟ้นขึ้นในทุกด้าน แม้ลาวจะได้ชื่อว่าเป็นรัฐประชาธิปไตย แต่พรรคประชาชนปฏิวัติลาวยังคงมีอำนาจอยู่แต่เพียงพรรคเดียว ซึ่งยังไม่มีการปฏิรูปทางการเมืองในรูปแบบของประชาธิปไตยสากล พรรคเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่ได้เข้าร่วมในการบริหารประเทศมากขึ้น ในแง่มุมของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จึงน่าจะดำเนินไปได้ อย่างรวดเร็วแต่จะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับประเทศอื่น ๆ ด้วย การใช้นโยบายจิตนาการใหม่ ใช้ระบบกลไกตลาดลดการวางแผนจากส่วนกลาง ลดระบบการอุดหนุนของรัฐซึ่งพอจะแก้ไขปัญหารื้อฟื้นไปได้

คณะกรรมการธิการได้สังเกตเห็นความสัมพันธ์ของลาวกับเวียดนามซึ่งยังมี ความสัมพันธ์พิเศษทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการทหารอยู่ ในขณะที่ ลาวเริ่มพัฒนาความสัมพันธ์กับจีนมากขึ้น และมีความร่วมมือช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจ ต่อกันอีกด้วย แต่โอกาสที่จะกลับไปสู่ลัทธิคอมมิวนิสต์ของลาวน่าจะเกิดขึ้นได้โดย ไม่รวดเร็วนัก

๔.๕ ประเทศกัมพูชา

๔.๕.๑ ข้อมูลเบื้องต้น

ประเทศกัมพูชามีพื้นที่ ๑๘๑,๐๔๐ ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ ๕.๘ ล้านคนเศษ อัตราการเกิดร้อยละ ๔.๕๑ ประกอบด้วยชนเผ่าเขมรร้อยละ ๙๐ จีนร้อยละ ๕ และอื่น ๆ อีกร้อยละ ๕ ประเทศกัมพูชาได้รับเอกราชจากสาธารณรัฐฝรั่งเศส เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๒ และประสบปัญหาทางการเมืองจากการช่วงชิงอำนาจของชาวกัมพูชากลุ่มต่าง ๆ ประมุขรัฐเปลี่ยนฐานะจากกษัตริย์ไปเป็นประธานาธิบดี และถูกล้มไปโดยนายพล ลอนนอล โดยสหรัฐอเมริกาเข้าไปมีบทบาทเกี่ยวข้องด้วย ต่อมาเกิดการปฏิวัติภายในประเทศ โดยกลุ่มเขมรคอมมิวนิสต์ได้ขับไล่ประธานาธิบดีลอนนอลออกไป แต่กลุ่มเขมรคอมมิวนิสต์ก็แตกแยกเป็นกลุ่ม นายเฮง สัมริน และกลุ่มเขมรแดงพลพต ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ประเทศกัมพูชาได้จัดตั้งรัฐบาลเฮง สัมริน ขึ้น ซึ่งได้รับการคัดค้านจากประเทศไทยและกลุ่มประเทศอาเซียน ในที่สุดสหประชาชาติได้ให้การสนับสนุนรัฐบาลพลัดถิ่น ๓ ฝ่าย ซึ่งมีเจ้าสีหนุเป็นประมุข ประกอบด้วยฝ่ายเจ้าสีหนุ ฝ่ายนายซอนซาน และฝ่ายเขมรแดง ทำการต่อต้านฝ่ายเวียดนามในประเทศกัมพูชา ซึ่งสอดคล้องกับมติของสหประชาชาติที่ให้ฝ่ายเวียดนามถอนตัวออกไปโดยเร็วดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๓ จนถึง พ.ศ. ๒๕๓๑ รัฐบาลเวียดนามจึงประกาศถอนทหาร เนื่องจากขาดการสนับสนุนจากสหภาพโซเวียต ในปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ประเทศไทยได้ริเริ่มในการจัดให้มีการรวมตัวของกัมพูชา ทั้ง ๔ ฝ่าย คือ ฝ่ายเจ้าสีหนุ นายซอนซาน เขมรแดงและฝ่ายเฮงสัมริน - ฮุนเซน ซึ่งประสบผลสำเร็จ เมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้มีการลงนามสันติภาพ ณ กรุงปารีส ด้วยหลักการของการปรองดองแห่งชาติ ๔ ฝ่าย โดยจัดให้มีการหยุดยิง การวางอาวุธ และการจัดทหารของทุกฝ่ายให้กลับเข้ากรมกอง การจัดให้มีการเลือกตั้งโดยสหประชาชาติ และการจัดตั้งรัฐบาล

ในต้นปี พ.ศ. ๒๕๓๕ สหประชาชาติได้จัดส่งคณะผู้บริหารในช่วงการเปลี่ยนถ่ายอำนาจการบริหารประเทศ (United Nations Transitional Authority in Cambodia - UNTAC) เข้ามาบริหารงานในประเทศกัมพูชา แต่ไม่อาจยุติการหยุดยิงและการวางอาวุธของชาวกัมพูชาฝ่ายต่าง ๆ ได้ การสู้รบจึงยังคงมีอยู่ UNTAC จัดให้มีการเลือกตั้งขึ้นในขณะที่ฝ่ายเขมรแดงไม่เข้าร่วมในการเลือกตั้ง โดยโต้แย้งว่าไม่มีข้อพิสูจน์ว่าฝ่ายเวียดนามถอนออกไปแล้วหรือไม่ หลังจากการเลือกตั้งในกัมพูชาในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ แล้วเสร็จ UNTAC ถอนตัวกลับ คงปล่อยปัญหาการสู้รบให้ยังคงมีอยู่ในกัมพูชาต่อไป

๔.๕.๑.๑ การเมืองภายในประเทศ

ภายหลังจากการเลือกตั้งทั่วไปในกัมพูชาซึ่งจัดโดย UNTAC เมื่อวันที่ ๒๓ - ๒๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ เพื่อเลือกสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญจำนวน ๑๒๐ คน ซึ่งผลปรากฏว่าพรรค FUNCINPEC ได้รับเลือก จำนวน ๕๘ คน พรรคประชาชนกัมพูชา (CPP) จำนวน ๕๑ คน พรรคเสรีประชาธิปไตยพุทธศาสนา (Buddhist Liberal Democratic Party - BLDP) จำนวน ๑๐ คน และพรรค MOLINAKA จำนวน ๑ คน ได้มีการจัดตั้งรัฐบาลชั่วคราวแห่งชาติกัมพูชา (Provisional National Government of Cambodia) เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ โดยมีเจ้ารณฤทธิ์ (ต่อมาได้รับการสถาปนาเป็นสมเด็จพระนโรดมรณฤทธิ์) และ นายฮุน เซน (ต่อมาได้รับการสถาปนาเป็นสมเด็จพระนโรดมฮุน เซน) เป็นนายกรัฐมนตรีร่วม ซึ่งคณะรัฐบาลชั่วคราว ประกอบด้วย สมาชิกของพรรคทั้ง ๔ ที่ได้รับการเลือกตั้ง อย่างไรก็ตาม ตำแหน่งรัฐมนตรีส่วนใหญ่อยู่ภายใต้การควบคุมของพรรค FUNCINPEC และพรรคประชาชน การจัดตั้งรัฐบาลชั่วคราวขึ้นนี้ ไม่ตรงกับข้อตกลงสันติภาพที่กรุงปารีส เนื่องจากข้อตกลงได้ขอให้สภาสูงสุดแห่งชาติ (Supreme National Council - SNC) ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าการร่างรัฐธรรมนูญจะแล้วเสร็จและมีการจัดตั้งรัฐบาลถาวร แต่การจัดตั้งรัฐบาลชั่วคราวดังกล่าวเป็นที่ยอมรับกันภายในประเทศกัมพูชา

สภาร่างรัฐธรรมนูญได้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เสร็จสิ้น และให้การรับรองด้วยเสียงสนับสนุน จำนวน ๑๑๒ เสียง เสียงคัดค้าน จำนวน ๕ เสียง และงดออกเสียง จำนวน ๒ เสียง เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๖ และต่อมา เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๖ เจ้าสีหนุได้ลงนามในพระราชบัญญัติประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่อย่างเป็นทางการ และแต่งตั้งเจ้ารณฤทธิ์ และนายฮุน เซน เป็นนายกรัฐมนตรีคนที่หนึ่ง และคนที่สอง ของประเทศกัมพูชาตามลำดับ ซึ่งนายกรัฐมนตรีทั้งสองมีฐานะเท่าเทียมกัน

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ของกัมพูชา ประกอบด้วย ๑๔ บท ๑๓๔ มาตรา ระบุว่าประเทศกัมพูชาเป็นราชอาณาจักร (Kingdom of Cambodia) มีระบบการปกครองแบบเสรีประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ (Constitutional Monarchy) มีระบบเศรษฐกิจแบบตลาดเสรี และแบ่งแยกอำนาจบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการออกจากกัน โดยประชาชนจะใช้อำนาจปกครองประเทศผ่านสภานิติบัญญัติแห่งชาติ นอกจากนี้ ชาวกัมพูชาจะยึดถือนโยบายเป็นกลาง ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด อยู่ร่วมกันโดยสันติกับประเทศเพื่อนบ้าน ไม่แทรกแซงกิจการภายในของประเทศอื่น

ภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ สภาร่างรัฐธรรมนูญได้เปลี่ยนสถานะเป็นสภานิติบัญญัติแห่งชาติและมีการจัดตั้งคณะกรรมการของสภาชั้น ๔ คณะ (สิทธิมนุษยชน การเงินการธนาคาร การต่างประเทศ มหาดไทยและการป้องกันประเทศ กฎหมาย การศึกษาและการท่องเที่ยว เศรษฐกิจการลงทุน การเกษตรรวมทั้งการพัฒนาชนบท และสิ่งแวดล้อม สวัสดิการสังคม และวัฒนธรรม) และได้มีการเลือกตั้งประธานสภา ได้แก่ นายเจีย ซิม ประธานพรรคประชาชนฯ (ต่อมาได้รับการสถาปนาเป็นสมเด็จเจีย ซิม) และรองประธานสภาอีก จำนวน ๒ คน คือ นาย Loy Sim Chheang (พรรค FUNCINPEC) และนาย Son Soubert (พรรค BLDP บุตรนาย Son Sann ผู้นำพรรค BLDP)

นอกจากนี้ สภานิติบัญญัตียังได้รับรองรายชื่าคณะรัฐบาลใหม่ของกัมพูชา (Royal Government of Cambodia) เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ โดยรัฐบาลกัมพูชาที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่ มีลักษณะคล้ายกับรัฐบาลชั่วคราวแห่งชาติกัมพูชา โดยมีนายกรัฐมนตรี ๒ คน คือ เจ้ารณฤทธิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี คนที่หนึ่ง และนายฮุน เซน เป็นนายกรัฐมนตรี คนที่สอง (ซึ่งเดิมในช่วงรัฐบาลชั่วคราวเรียกว่า นายกรัฐมนตรีร่วม) และการแบ่งสรรตำแหน่งในคณะรัฐบาลเป็นของพรรค FUNCINPEC และพรรคประชาชนฯ เกือบทั้งหมดโดยยึดหลักการแบ่งดุลย์อำนาจระหว่างพรรคทั้งสอง และในบางกระทรวง หากพรรคหนึ่งเป็นรัฐมนตรีว่าการอีกพรรคจะดำรงตำแหน่ง Secretary of State (รัฐมนตรีประจำกระทรวงฯ เทียบเท่ารัฐมนตรีช่วยว่าการฯ)

ในคณะรัฐบาลใหม่ได้มีการลดจำนวนกระทรวงลงจากเดิมในช่วงรัฐบาลชั่วคราว ๒๗ กระทรวง เหลือ ๑๘ กระทรวง เนื่องมาจากการยุบและรวมกระทรวงที่มีลักษณะงานใกล้เคียงกัน เช่น การรวมกระทรวงอุตสาหกรรมเหมืองแร่และพลังงาน เข้าด้วยกัน การรวมกระทรวงคมนาคมกับโยธาธิการ (Public Works) และการรวมกระทรวงศึกษาธิการ เยาวชน และกีฬา เป็นต้น โดยพรรค FUNCINPEC มีรัฐมนตรี ๕ กระทรวง พรรคประชาชนฯ ๕ กระทรวง พรรค BLDP ๑ กระทรวง ส่วนอีก ๒ กระทรวง ได้แก่ กระทรวงกลาโหมและกระทรวงมหาดไทย ซึ่งรับผิดชอบในการรักษาความสงบและความมั่นคงของประเทศมีรัฐมนตรีกระทรวงละ ๒ คน จากพรรค FUNCINPEC และพรรคประชาชน ส่วนที่เหลืออีก ๕ กระทรวง เป็นตำแหน่ง Secretary of State จากพรรค FUNCINPEC ๓ กระทรวงและพรรคประชาชน ๒ กระทรวง

นอกจากการรวมกระทรวงที่มีลักษณะงานคล้ายกันแล้ว กระทรวง
บางกระทรวงในรัฐบาลชั่วคราว ได้เปลี่ยนสภาพกลายมาเป็นสำนักงาน (office)
ในรัฐบาลใหม่ คือ สำนักงานบริหารสิ่งแวดล้อม สำนักงานพัฒนาชนบท สำนักงาน
ประสานงานกับรัฐสภา และสำนักงานกิจการสตรี โดยหัวหน้าสำนักงานดังกล่าว
มีตำแหน่งเป็น Secretary of State

พรรค BLDP ซึ่งเดิมมีตำแหน่งรัฐมนตรีในคณะรัฐบาลชุดเดิม
๓ ตำแหน่ง (กระทรวงพัฒนาชนบท กระทรวงประสานงานกับรัฐสภา และกระทรวง
กิจการเยาวชน กีฬาและสตรี) เหลือตำแหน่งรัฐมนตรีเพียง ๑ ตำแหน่ง (รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ นาย Ieng Mouly) ส่วนพรรค MOLINAKA
ซึ่งเคยมีตำแหน่งรัฐมนตรีกระทรวงทหารผ่านศึกในคณะรัฐบาลชุดเดิมไม่ได้รับการจัดสรร
ตำแหน่งในคณะรัฐบาลชุดใหม่

เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๖ คณะมนตรีราชบัลลังก์ของกัมพูชา
(Royal Council of The Throne) ซึ่งประกอบด้วยประธาน และรองประธานสภา
จำนวน ๒ คน นายกรัฐมนตรีจำนวน ๒ คน และพระเถระชั้นผู้ใหญ่ จำนวน ๒ รูป
จากมหานิกายและธรรมยุตนิกายได้ถวายตำแหน่งให้เจ้าสีหนุ กลับขึ้นครองราชย์เป็นกษัตริย์
แห่งประเทศกัมพูชา มีพระนามว่าพระบาทสมเด็จพระนโรดม สีหนุ ๑๕

ตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ของกัมพูชา (มาตรา ๑๔) กำหนดว่า กษัตริย์
เป็นประมุขประเทศตลอดพระชนม์ชีพ ไม่มีอำนาจในการบริหารอยู่ภายใต้กฎหมายและอยู่เหนือ
การเมือง หากพระมหากษัตริย์สวรรคต คณะมนตรีราชบัลลังก์จะประชุมเลือกกษัตริย์องค์ใหม่
โดยจะต้องเป็นเชื้อพระวงศ์ที่มีพระชนมายุไม่ต่ำกว่า ๓๐ ชันษา และสืบเชื้อสายมาจากกษัตริย์
Ang Doun, Norodom หรือ Sisowath และหากกษัตริย์ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ประมุข
ของประเทศได้ ประธานสภานิติบัญญัติจะเป็นผู้รักษาการประมุขแทน ซึ่งสมเด็จพระเจียมซิม
ประธานสภานิติบัญญัติ ได้รักษาการประมุขของประเทศ ในระหว่างที่สมเด็จพระสีหนุ
ประทับรักษาพระองค์อยู่ ณ กรุงปักกิ่ง เสมอมา

แม้ตามรัฐธรรมนูญจะระบุให้กษัตริย์เป็นเพียงประมุขของรัฐที่มีบทบาท
ในด้านพิธีการเท่านั้น แต่ในความเป็นจริง สมเด็จพระสีหนุยังคงมีบทบาทและอิทธิพล
ทางการเมืองมาก พระราชวินิจฉัยของพระองค์ในเรื่องต่าง ๆ มักจะได้รับฟังและปฏิบัติตาม
และมักจะไม่ค่อยมีผู้ใดกล้าคัดค้านทั้งจากฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายนิติบัญญัติ จึงคาดว่าสมเด็จพระสีหนุ
จะยังคงมีบทบาททางการเมืองที่สำคัญต่อไป โดยเฉพาะในฐานะที่เป็นผู้นำในการปรองดอง
แห่งชาติ

อย่างไรก็ตาม สมเด็จพระสิหนุไม่อาจมีบทบาททางการเมืองได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากอาการประชวรภายหลังการเข้ารับการผ่าตัดเนื้องอกใกล้ต่อมลูกหมาก ณ กรุงปักกิ่ง เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ โดยมีโอกาสเสด็จกลับมาประเทศกัมพูชาได้เป็นครั้งคราว

๔.๕.๑.๒ ปัญหาเขมรแดง

เขมรแดงได้ปฏิเสธที่จะเข้าร่วมในกระบวนการเลือกตั้งในกัมพูชาที่มีขึ้นเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ โดยอ้างว่าบรรยากาศการจัดการเลือกตั้งไม่เป็นธรรม สืบเนื่องมาจากการที่ UNTAC ให้การสนับสนุนแก่พรรคประชาชนกัมพูชาเพื่อต้องการให้พรรคดังกล่าว ซึ่งเป็นหุ่นของฝ่ายเวียดนามชนะการเลือกตั้ง แต่ผลการเลือกตั้งปรากฏว่าพรรค FUNCINPEC ซึ่งเป็นพันธมิตรกับฝ่ายเขมรแดงในรัฐบาลผสม ๓ ฝ่ายที่เคยต่อสู้กับพรรคประชาชนกัมพูชาและเวียดนามในอดีต กลับได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง และได้เป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ของกัมพูชา ฝ่ายเขมรแดงจึงต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในรัฐบาลดังกล่าว ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้เข้าร่วมในการเลือกตั้ง เขมรแดงได้เรียกร้องให้บุคคลระดับผู้นำของฝ่ายตน ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาในรัฐบาลกัมพูชาแทน และให้มีการจัดตั้งกองทัพกัมพูชา ๔ ฝ่ายขึ้นโดยรวมกองทัพเขมรแดงด้วย ซึ่งประเทศตะวันตกไม่เห็นด้วยต่อข้อเรียกร้องนี้ แต่ก็กล่าวว่า เป็นเรื่องที่ชาวกัมพูชาจะต้องตัดสินใจ

ต่อมาในช่วงปลายเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ พระบาทสมเด็จพระนโรดมสีหนุ ได้เสนอที่จะเป็นคนกลางจัดประชุมผู้นำรัฐบาลกัมพูชา กับผู้นำเขมรแดงชั้น ณ กรุงพนมเปญ เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับข้อเรียกร้องของเขมรแดง เนื่องจากตระหนักดีว่า หากฝ่ายเขมรแดง ซึ่งเป็นฝ่ายที่มีความเข้มแข็งทางทหารไม่เข้าร่วม จะเกิดความไม่สงบสุขในกัมพูชาอย่างแท้จริง แต่การประชุมได้ถูกเลื่อนออกไปอีกหลายครั้งจนยังไม่ได้ประชุมในขณะเดียวกัน ฝ่ายเขมรแดงก็ได้เพิ่มการปฏิบัติการทางทหารมากขึ้น เป็นการเพิ่มแรงกดดันรัฐบาลกัมพูชา และเพิ่มอำนาจต่อรองของฝ่ายตน ฝ่ายรัฐบาลเองก็ไม่ได้แสดงท่าทีกระตือรือร้นในการเข้าร่วมการประชุม เนื่องจากรัฐบาลคิดว่าได้เปรียบ ไม่ว่าจะ เป็นทางด้านทหารหรือการเมืองก็ตาม ฝ่ายรัฐบาลได้แสดงท่าทีว่าจะไม่เข้าร่วมในการประชุมครั้งนี้ หากฝ่ายเขมรแดงไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขต่าง ๆ กล่าวคือ การยุติการต่อสู้ การวางอาวุธ การเปิดเขตอิทธิพลของตนให้ฝ่ายรัฐบาลเข้าควบคุม และการรับรองรัฐบาลใหม่ แต่ฝ่ายเขมรแดงก็ไม่ยอมปฏิบัติตามและโจมตีรัฐบาลต่อไป รวมทั้งไม่ยอมรับรับรองรัฐบาลของกัมพูชา เพียงแต่ยอมรับผลการเลือกตั้งและยอมรับเจ้าสีหนุเป็นกษัตริย์

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๖ สมเด็จพระสิหนุ ได้เสนอข้อคิดเห็นส่วนพระองค์ว่า รัฐบาลกัมพูชาอาจจะยอมรับผู้นำ เขมรแดง (ยกเว้นนายพล พต นายเอียง ซารี นายตา ม็อก และนายนวน เจีย) เป็นรัฐมนตรีร่วม (Co-Ministers) รัฐมนตรีช่วยร่วม (Co-Vice Minister) รัฐมนตรีประจำ กระทรวงร่วม (Co-Secretaries of State) และที่ปรึกษาร่วม (Co-Advisers) หากฝ่ายเขมรแดงจะยุติการสู้รบสลายกำลัง และคืนดินแดนที่ตนมีอิทธิพลให้แก่ฝ่ายรัฐบาล แต่สมเด็จพระรณฤทธิ์ นายกรัฐมนตรี คนที่หนึ่ง ไม่เห็นด้วยกับการให้บุคคลของเขมรแดง ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีร่วม เนื่องจากขัดกับรัฐธรรมนูญซึ่งระบุว่า ผู้ที่ดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีจะต้อง เป็นผู้ที่ได้รับเลือกตั้งหรือมาจากพรรคที่มีที่นั่งในรัฐสภา) ในขณะเดียวกัน ฝ่ายเขมรแดงได้แสดงท่าทีเห็นชอบต่อข้อเสนอของสมเด็จพระสิหนุ และเรียกร้อง ให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อให้สนองตอบต่อข้อเสนอ นอกจากนี้ เมื่อวันที่ ๒๘ - ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๖ นายเชิว สัมพันธ์ ผู้แทนฝ่ายเขมรแดงก็ได้เดินทางไปเข้าเฝ้า สมเด็จพระสิหนุ ณ กรุงปักกิ่ง เพื่อเรียกร้องให้มีการเจรจาต่อไป สมเด็จพระสิหนุ จึงได้ออกแถลงการณ์เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ ว่า พระองค์ขอยกเลิกข้อเสนอ ช่างต้น เนื่องจากข้อเสนอดังกล่าวไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และพระองค์ไม่ต้องการ ให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อให้สนองตอบต่อข้อเสนอของพระองค์ ต่อมาเมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ สมเด็จพระรณฤทธิ์ได้แถลงถึงความเป็นไปได้ที่พระองค์ จะพบปะหารือกับนายเชิว สัมพันธ์ หากฝ่ายเขมรแดงจะมีหนังสือขอพบ อย่างเป็นทางการและเขมรแดงต้องหยุดรบก่อน แต่ต่อมานายเชิว สัมพันธ์ มีหนังสือขอพบ สมเด็จพระรณฤทธิ์ก็ปฏิเสธที่จะพบนายเชิว สัมพันธ์ โดยอ้างว่า ฝ่ายเขมรแดงไม่ได้เชิญพระองค์ในฐานะนายกรัฐมนตรีของรัฐบาลกัมพูชาแต่เชิญในฐานะ ประธานพรรค FUNCINPEC ซึ่งแสดงให้เห็นว่าฝ่ายเขมรแดงยังไม่รับรองรัฐบาลกัมพูชา ต่อมาได้มีการประชุมร่วมกันอีกในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๗ ณ กรุงเปียงยาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี แต่ไม่มีความคืบหน้าในการที่จะปรองดองกันได้

๔.๕.๑.๓ สถานการณ์การสู้รบ

การสู้รบระหว่างกองกำลังรัฐบาลกัมพูชากับกองกำลังเขมรแดงเริ่มขึ้นตั้งแต่วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ เมื่อกองกำลังฝ่ายรัฐบาลได้เข้าโจมตีฝ่ายเขมรแดงบริเวณพนมมาลัยและพนมหมากฮืน จังหวัดบันเตียเมียนเจย (ตะวันออกเฉียงใต้ของอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว) โดยใช้กำลังในการปฏิบัติการครั้งนี้ ประมาณ ๒,๐๐๐ คน การสู้รบได้ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น มีการผลักดันยึดพื้นที่คืนจากกัน มีการใช้อาวุธหนัก เช่น ปืนใหญ่ ปืนครก และจรวด โจมตีที่ตั้งของแต่ละฝ่าย โดยยังไม่มี การทุ่มเทกำลังเข้ายึดพื้นที่จากกัน การสู้รบดังกล่าวส่งผลกระทบต่อไทยเนื่องจากมีผู้ลี้ภัยสงครามชาวกัมพูชาอพยพเข้ามาในประเทศไทย มีกระสุนมาตกในเขตไทยหลายแห่งก่อให้เกิดความสูญเสีย รวมทั้งการคุกคามต่อขวัญและความเป็นอยู่โดยปกติของประชาชนไทยอย่างยิ่งและที่สำคัญ ก็คือ ฝ่ายกัมพูชามักกล่าวหาประเทศไทยว่าให้การสนับสนุนฝ่ายเขมรแดง โดยไร้หลักฐานและปราศจากข้อเท็จจริง ในทางตรงข้ามฝ่ายรัฐบาลกัมพูชามีความอ่อนแอทั้งทางด้านการบริหาร และการทหารจนไม่อาจจะต่อสู้กับฝ่ายเขมรแดงได้แต่ก็หาเหตุปิดบังจุดอ่อนของฝ่ายตนไว้

ฝ่ายเขมรแดงนับว่าอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบ เนื่องจากฝ่ายเขมรแดงไม่มีสถานะทางการเมืองที่นานาประเทศจะยอมรับอีกต่อไป ภายหลังจากที่ SNC หมดวาระลงและไม่สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองในประเทศกัมพูชาต่อไปได้ เนื่องจากไม่ได้ร่วมในการเลือกตั้งทั่วไปที่เพิ่งผ่านพ้นมา ถึงแม้ว่า ในระยะแรกฝ่ายเขมรแดงยังไม่ได้อยู่ในฐานะเป็นฝ่ายนอกกฎหมาย (Outlaw) สำนักงานเขมรแดงที่กรุงพนมเปญยังเปิดดำเนินการอยู่และยังมีผู้แทนประจำอยู่ ซึ่งผู้แทนเหล่านี้ก็ยังคงได้รับเชิญไปร่วมในพิธีทางการที่ฝ่ายรัฐบาลจัดขึ้น ต่อมา สถานิติบัญญัติของกัมพูชาได้ออกกฎหมายประกาศให้ฝ่ายเขมรแดงเป็นกลุ่มนอกกฎหมายทำให้สถานะต่าง ๆ ของเขมรแดงเปลี่ยนแปลงไป ฝ่ายเขมรแดงก็ดำเนินการตอบโต้ด้วยการประกาศตนเป็นรัฐบาลอิสระมีที่ทำการในเขตจังหวัดเสียมราฐ แต่ยังไม่มีการรับรองจึงตกอยู่ในฐานะนอกกฎหมายสำหรับสถานการณ์ทางการทหาร นั้น กองกำลังเขมรแดงก็ไม่เข้มแข็งแบบแต่ก่อน ภายหลังจากที่ต่างประเทศยุติการให้ความช่วยเหลือทางการทหารแก่ฝ่ายเขมรแดง ซึ่งน่าจะทำให้ฝ่ายเขมรแดงไม่สามารถดำเนินการปฏิบัติการทางทหารครั้งใหญ่ได้นอกจากอาศัยการสู้รบแบบกองโจรต่อไป นอกจากนี้ มีรายงานข่าวว่าด้วยกองกำลังของเขมรแดงได้ไปร่วมกับฝ่ายรัฐบาลเป็นจำนวนมาก เพราะความเบื่อหน่ายในการสู้รบที่ไม่สิ้นสุด ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายรัฐบาลในการปราบปรามเขมรแดงและทำให้สถานการณ์ยุติลงได้

๔.๕.๑.๔ ท่าทีของไทยต่อประเด็นเขมรแดง

ประเทศไทยต้องการให้เกิดการปรองดองแห่งชาติในกัมพูชา ซึ่งเห็นว่าเป็นทางเดียวที่จะนำความสงบ สันติ ความมั่นคง และความสามัคคีในชาติ มาสู่กัมพูชาและความสงบในภูมิภาค หากชาวกัมพูชาทุกฝ่ายสามารถมีส่วนร่วม อย่างใดอย่างหนึ่งในระบบการเมืองกัมพูชาได้ก็จะเป็นหลักประกันต่อสันติภาพ และความปรองดองได้ดีที่สุด แต่ประเทศไทยก็ถือว่าปัญหาเขมรแดงเป็นเรื่องภายใน ของชาวกัมพูชาที่จะต้องตัดสินใจเอง

ในระหว่างที่ยังมีการยึดถือนโยบายปรองดองแห่งชาติและยังไม่มี การประกาศให้ฝ่ายเขมรแดงเป็นกลุ่มนอกกฎหมาย (Outlaw) และฝ่ายรัฐบาลกัมพูชา ยังถือว่าฝ่ายเขมรแดงเป็นฝ่ายที่ถูกต้องตามกฎหมาย (Legal Faction) เนื่องจาก ยังมีสำนักงานที่กรุงพนมเปญ เป็นที่เข้าใจว่า การปะทะด้วยกำลังอาวุธระหว่างกองกำลัง ฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายเขมรแดงที่ส่วนใหญ่อยู่ติดกับชายแดนไทยจะยังมีอยู่ต่อไป ซึ่งภายใต้ สถานการณ์เช่นนี้ รัฐบาลไทยได้ดำเนินแนวทาง ดังนี้

๓.๘.๔.๑ ไม่ต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการสู้รบด้วยกำลังอาวุธภายใน กัมพูชา ซึ่งประเทศไทยถือว่าเป็นปัญหาภายในที่ชาวกัมพูชาจะต้องแก้ไขกันเอง ดังนั้น ประเทศไทยจึงไม่ให้ความร่วมมือด้านการทหารกับทุกฝ่ายที่ต่อสู้กัน

๓.๘.๔.๒ กรณีที่มีประชาชนชาวกัมพูชา ไม่ว่าจะ เป็นฝ่ายรัฐบาล หรือฝ่ายเขมรแดงหลบหนีการสู้รบเข้ามาในดินแดนไทย ประเทศไทยได้ยึดถือ นโยบายที่ไม่ต้องการให้เกิดปัญหาผู้อพยพขึ้นอีกในประเทศไทยและปฏิบัติต่อบุคคลเหล่านี้โดยยึดถือ หลักมนุษยธรรม โดยยินยอมให้ประชาชนเข้ามาลี้ภัยการต่อสู้ในประเทศเป็นการชั่วคราว และจะส่งกลับไปผ่านจุดที่ประชาชนเหล่านั้นเข้ามาหรือจุดอื่นที่ปลอดภัยโดยเร็ว ซึ่งเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองของประเทศไทย

สำหรับกรณีที่มีทหารติดอาวุธหนักเข้ามาในดินแดนไทยไม่ว่าจะเป็นฝ่ายใด ก็ตามจะถูกปลดอาวุธและปฏิบัติเหมือนประชาชนธรรมดา โดยส่งกลับออกไปเช่นเดียวกับ ประชาชนแต่อาวุธจะไม่คืนให้จนกว่าจะเกิดความสงบเรียบร้อยในกัมพูชา

๓.๘.๔.๓ ประเทศไทยจะไม่ให้การปฏิบัติเป็นพิเศษหรืออำนวยความสะดวก แก่ผู้นำฝ่ายเขมรแดงในการเดินทางเข้า-ออกประเทศไทย รวมทั้งไม่ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ ฝ่ายเขมรแดงในทุกระดับอย่างเป็นทางการโดยยึดถือหลักการว่าประเทศกัมพูชาได้ร่วมกัน ทุกฝ่ายแล้ว

ต่อมาเมื่อรัฐบาลกัมพูชาได้มีกฎหมายให้ฝ่ายเขมรแดงเป็นกลุ่ม
นอกกฎหมายแล้ว รัฐบาลไทยได้กำหนดแนวทางดำเนินการไว้ให้เกื้อกูลต่อความสัมพันธ์
ไทย - กัมพูชามากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะผู้นำฝ่ายเขมรแดงและทรัพย์สินของเขมรแดง
หากได้รับค่าเสียหายจากรัฐบาลกัมพูชา รัฐบาลไทยก็จะร่วมมือตามแนวทางและกฎหมาย
ที่ประเทศไทยมีอยู่ด้วยดี

๔.๕.๑.๔ สรุปความสัมพันธ์ไทย - กัมพูชา

ด้านการเมือง

ประเทศไทยต้องการให้เกิดสันติภาพในประเทศกัมพูชา
โดยให้ความร่วมมือกับเขมรทั้ง ๔ ฝ่าย เพื่อมุ่งหวังให้เกิดความปรองดองแห่งชาติ
โดยไม่ได้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดโดยเฉพาะ ประเทศไทยได้ติดต่อกับ
กัมพูชามากขึ้น โดยจัดตั้งสถานเอกอัครราชทูตและแต่งตั้งเอกอัครราชทูตแลกเปลี่ยนกัน
ในทั้งสองประเทศ นอกจากนี้ ยังมีการแลกเปลี่ยนการเดินทางไปเยือนซึ่งกันและกัน
ของผู้นำในระดับต่าง ๆ มากขึ้น

ด้านเศรษฐกิจ

เอกชนไทยเป็นผู้นำด้านธุรกิจเรื่องอสังหาริมทรัพย์ การทำไม้
การทำเหมืองแร่ การธนาคาร การโรงแรม และการลงทุนต่าง ๆ กับฝ่ายกัมพูชา จนถึง
สิ้นเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ มีบริษัทของประเทศไทยจดทะเบียนทำธุรกิจมากเป็นอันดับหนึ่ง
ในกัมพูชา รองลงมา ได้แก่ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ฮองกง และประเทศมาเลเซีย

สัญญาต่าง ๆ ที่นักธุรกิจไทยทำไว้กับฝ่ายกัมพูชา โดยเฉพาะ
เรื่องสัมปทานการทำไม้ รัฐบาลกัมพูชารับรองสัญญาดังกล่าวว่าถูกต้อง และขอให้นักธุรกิจไทย
ที่ทำสัญญาไว้กับรัฐบาลนอมเปญหรือฝ่ายเขมรแดงนำไปปรับปรุงให้เป็นสัญญากับรัฐบาล
กัมพูชา ส่วนการเปิดจุดผ่านแดน ก็มีการผ่อนปรนเปิดจุดผ่านแดนชั่วคราว และจุดผ่อนปรน
เพื่อการค้าขายหลายจุด ซึ่งฝ่ายไทยได้เสนอให้เปิดเป็นจุดผ่านแดนถาวรต่อไป
เมื่อฝ่ายกัมพูชาพร้อม อย่างไรก็ตาม จุดผ่านแดนเหล่านี้ต้องปิดลงตามสถานการณ์
การสู้รบภายในของประเทศกัมพูชาเอง ส่งผลเสียต่อเศรษฐกิจและสังคมของทั้งสองฝ่าย
ประเทศไทยกับประเทศกัมพูชาได้ตกลงให้มีความร่วมมือกัน โดยตั้งกรรมาธิการร่วม
ว่าด้วยความร่วมมือทั้งไทย - กัมพูชาขึ้น และประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือ
ด้านเศรษฐกิจและวิชาการแก่ประเทศกัมพูชามาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๔ ทั้งด้านการฝึกอบรม
การฝึกอาชีพฝีมือแรงงาน ด้านการเกษตร และด้านสาธารณสุข รวมทั้งด้านวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยีด้วย ปราบกฏหลักฐานสำคัญในด้านการซ่อมสร้างถนนสายที่ ๕ จากปอยเปต
ถึงเมืองศรีโสภณ และการสร้างโรงเรียนมิตรภาพอีก ๓ แห่งด้วย

ด้านการคุ้มครองการลงทุน

การลงทุนของประเทศไทยในกัมพูชา ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนด้านการโรงแรม การท่องเที่ยว โรงงานอุตสาหกรรมประเภททอผ้า พลาสติก อาหาร กระบอง การค้าไม้ รัฐบาลไทยได้ขอให้ประเทศกัมพูชาพิจารณากฎหมายการคุ้มครองการลงทุนโดยขอให้มีการเขียน กฎเกณฑ์ เพื่อเป็นหลักประกันสำหรับนักลงทุนที่จะเข้าไปประกอบการ

๔.๕.๑.๖ สรุปปัญหาไทย - กัมพูชา

ยังมีปัญหาพื้นฐาน ไทย - กัมพูชา อีกหลายประการ ได้แก่

๔.๕.๑.๖.๑ ปัญหาการลักลอบค้าอาวุธสงคราม นับตั้งแต่มีการลงนามความตกลงสันติภาพในกัมพูชาและการประกาศหยุดยิงในกัมพูชาในเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ ส่งผลให้มีกระบวนการลักลอบนำอาวุธสงครามจากกัมพูชาเข้ามาในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น อาวุธเหล่านี้อาจตกค้างอยู่ในประเทศไทยซึ่งก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมภายในประเทศ บางส่วนอาจถูกนำไปค้าในสหภาพพม่า อินเดีย ศรีลังกา และที่อื่น ๆ อีก

๔.๕.๑.๖.๒ การลักลอบหนีเข้าเมือง มีชาวกัมพูชาจำนวนมากที่ไม่ยอมอพยพกลับประเทศกัมพูชา และหลบหนีออกจากค่ายผู้พลัดถิ่นไปอยู่ตามที่ต่าง ๆ ในประเทศไทย นอกจากนี้ การสู้รบในประเทศกัมพูชาส่งผลให้มีผู้หนีภัยหลบหนีเข้ามาหางานทำในจังหวัดต่าง ๆ จำนวนมาก ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมและปัญหาอาชญากรรมมากมาย

๔.๕.๑.๖.๓ ปัญหาการลักลอบค้าสินค้าผิดกฎหมายและยาเสพติด การลักลอบค้าสินค้าประเภทต่าง ๆ บริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ซึ่งสินค้าส่วนใหญ่ที่ลักลอบ ได้แก่ เครื่องอุปโภคบริโภค ส่วนสินค้าที่ลักลอบนำเข้ามาจากประเทศกัมพูชา ได้แก่ พริกแกง เครื่องแกง อัญมณี แร่ ไม้ และกัญชา อีกทั้งมีการโจรกรรมรถยนต์ และจักรยานยนต์เข้าไปจำหน่ายในกัมพูชาจำนวนมาก

๔.๕.๑.๖.๔ ปัญหาเส้นเขตแดนไทย - กัมพูชา ซึ่งยังมีความไม่ชัดเจนในบางจุดหลักฐานเกี่ยวกับหลักเขตชายและยังไม่มีการเจรจาเพื่อยุติปัญหานี้

๔.๕.๑.๖.๕ ปัญหาการสู้รบกันภายในประเทศกัมพูชา ทำให้ประชาชนไทยตามชายแดนได้รับอันตรายจากกระสุน อาวุธที่ตกเข้ามา มีความหวาดผวายังไม่เป็นปกติสุข นอกจากนี้ ทั้งฝ่ายรัฐบาลกัมพูชาก็สร้างตนเป็นปฏิปักษ์กล่าวหาว่าประเทศไทยให้การสนับสนุนการสู้รบโดยไร้หลักฐาน และสร้างความเสื่อมเสียแก่ประเทศไทยในสายตาประชาคมโลก และกลุ่มตะวันตกได้แก่ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส และอังกฤษ เข้าใจผิดในเรื่องเกี่ยวกับประเทศไทยให้การสนับสนุนฝ่ายเขมรแดงตามที่ UNTAC ได้กล่าวหาไทยไว้ โดยไร้หลักฐานการพิสูจน์

การแก้ไขปัญหาที่รัฐบาลไทยดำเนินการอยู่ในขณะนี้ ทั้งนี้โดยไม่ให้
ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศทั้งสองมีดังนี้

๑. การจัดตั้งคณะกรรมการร่วม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันพิจารณาปัญหา
ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศทั้งสอง ซึ่งได้ตกลงไปแล้วเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๓๗

๒. การเสนอให้ตั้งคณะกรรมการความร่วมมือทางเศรษฐกิจ เพื่อให้
ความช่วยเหลือประเทศกัมพูชาในด้านเศรษฐกิจ การลงทุน กิจการธนาคาร

๓. รัฐบาลไทยได้ให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูบูรณะแก่ประเทศกัมพูชา
โดยจัดส่งกองพันทหารช่างเข้าไปกู้ระเบิด ซ่อมถนน และสร้างทางจากปอยเปต - ศรีโสภณ
ระยะทาง ๔๘ กิโลเมตร ระหว่างพ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๓๗

๔. กำหนดยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาด้านกัมพูชา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ได้เตรียมมาตรการแก้ไขปัญหาผู้พลหนีเข้าเมือง โดยได้ประสานกับสำนักข้าหลวงใหญ่
แห่งสหประชาชาติ เพื่อเตรียมจัดให้มีพื้นที่ปลอดภัยขึ้นในเขตประเทศกัมพูชา เพื่อเป็นพื้นที่
รองรับประชาชนในกรณีที่มีเหตุการณ์สู้รบเกิดขึ้น นอกจากนี้ ได้กำหนดมาตรการช่วยเหลือ
และอำนวยความสะดวกเพื่อให้เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ปฏิบัติเมื่อมีชาวกัมพูชาหนีภัยเข้ามาใน
ประเทศไทย

๕. กำหนดมาตรการป้องกันมิให้ชาวกัมพูชาลักลอบเข้ามาในประเทศไทย

๖. ไม่ให้การสนับสนุนกองกำลังเขมรฝ่ายต่าง ๆ ที่ยังคงมีฐานะ
การปฏิบัติการใกล้ชายแดน โดยให้ความช่วยเหลือเฉพาะด้านมนุษยธรรมเท่านั้น

๗. ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมบริเวณชายแดน ด้วยการจัดระบบ
การข่าวให้มีประสิทธิภาพร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างฝ่ายปกครอง ตำรวจ และทหาร
ในพื้นที่ เพื่อให้การป้องกันและการปราบปรามอาชญากรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในบริเวณชายแดน
เพิ่มมาตรการสกัดกั้นการลักลอบนำรถยนต์ รถจักรยานยนต์ และทรัพย์สิน

๔.๕.๒ ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

ความสัมพันธ์ของกัมพูชากับประเทศไทยน่าจะพัฒนาไปได้ราบรื่นและแน่นแฟ้น
กว่าในปัจจุบันมากแต่โดยเหตุที่มีบทบาทของสื่อมวลชนต่างชาติเกี่ยวข้องอยู่ด้วยทำให้
รัฐบาลกัมพูชาซึ่งประสบปัญหาภายในอยู่มากแล้ว อาจไม่ทราบและเข้าใจชัดเจนถึงเจตนา
และนโยบายที่เป็นมิตรของไทยต่อกัมพูชา

๔.๖ สหภาพพม่า

๔.๖.๑ ข้อมูลเบื้องต้น

สหภาพพม่า มีพื้นที่ ๖๗๘,๕๐๐ ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ ๔๒.๖ ล้านคน อัตราการเกิด ร้อยละ ๑.๙ ประกอบด้วยชนเผ่าพันธุ์ต่าง ๆ กว่า ๑๓๕ เผ่าพันธุ์ โดยมีเผ่าพันธุ์ใหญ่ ๆ ประมาณ ๑๐ เผ่า เช่น เมียนมาน ร้อยละ ๖๘, ฉานหรือไทใหญ่ ร้อยละ ๕ กะเหรี่ยง ร้อยละ ๗ ยะซัน ร้อยละ ๔ จีนฮ่อ ร้อยละ ๓ มอญ ร้อยละ ๒ อินเดียน ร้อยละ ๒ นอกจากนั้น ยังมี ว้า คะยา เป็นต้น ชนเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ต่าง ๆ เหล่านี้ มีความยึดมั่นในเผ่าพันธุ์ของตนมาก และไม่สามารถผสมผสานเข้ากับเผ่าพันธุ์เมียนมานซึ่งเป็นรัฐบาลกลางได้ มีการแบ่งแยกพื้นที่กันยึดครองโดยชนกลุ่มน้อยเป็นพวก ๆ เนื่องจากสภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาและป่า การคมนาคมไม่สะดวกในการติดต่อสื่อสาร รัฐบาลกลางจึงบริหารการปกครองได้ไม่ทั่วถึง

๔.๖.๑.๑ การเมืองภายในประเทศ

หลังจากสหภาพพม่าได้รับเอกราชจากอังกฤษ เมื่อวันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๑ สหภาพพม่า ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยโดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุข และได้มีข้อตกลงระหว่างรัฐบาลกลางกับชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ว่าจะมีสิทธิในการปกครองตนเองในฐานะรัฐในปกครองร่วมในสหภาพพม่าได้ แต่ในทางปฏิบัติไม่ได้เป็นไปตามข้อตกลงนั้น จึงเกิดความแตกแยกในสหภาพพม่าตลอดมา ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๐๕ สหภาพพม่าได้เปลี่ยนการปกครองเป็นระบอบสังคมนิยมแบบพม่า แต่เพิ่งได้จัดทำรัฐธรรมนูญใหม่ขึ้นเมื่อวันที่ ๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๗ โดยยังมีพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียวบริหารประเทศ และเป็นพรรคที่ได้รับการสนับสนุนจากทหาร ปัญหาต่าง ๆ ที่สหภาพพม่าประสบอยู่คือ ปัญหาของรัฐบาลกลางกับชนกลุ่มน้อย และปัญหาเกี่ยวกับการปกครองภายในประเทศเอง ซึ่งไม่ได้รับการแก้ไขส่งผลกระทบทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม อาทิเช่น ก่อให้เกิดความยากจน เศรษฐกิจตกต่ำ ประชาชนไม่พอใจ ต่อมาเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๓๑ ประชาชนได้ชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตยขึ้นในกรุงย่างกุ้งและเมืองสำคัญอื่น ๆ ภายในประเทศ ฝ่ายทหารจึงยึดอำนาจ มีการประกาศกฎอัยการศึก การประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๑ รวมทั้งได้จัดตั้งสภารักษาความสงบเรียบร้อยและฟื้นฟูรัฐ (THE STATE LAW AND ORDER RESTORATION COUNCIL - SLORC) ขึ้นบริหารประเทศแทน มีการต่อสู้และปราบปรามด้วยกำลังรุนแรงส่งผลให้เกิดการสูญเสียจำนวนมาก ต่อมารัฐบาลพม่าได้จัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๓

นางซูจี แอเรส สตรีชาวพม่าซึ่งสมรสกับชายชาวอังกฤษและใช้ชื่อ นางอองซาน ซูจี บุตรสาวของอดีตผู้นำพม่า (นายอองซาน) ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งแต่ฝ่ายทหาร ไม่ปล่อยอำนาจนั้น ส่งผลให้ภาพลักษณ์ของสหภาพพม่าในสายตาประชาคมโลกเสียหาย โดยเฉพาะความไม่เป็นประชาธิปไตย การละเมิดสิทธิมนุษยชน และการใช้ความรุนแรง ในการปราบปรามชนกลุ่มน้อย ด้วยเหตุนี้ ความสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ จึงลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในองค์การสหประชาชาติ ซึ่งสหภาพพม่าเคยมีบทบาทสำคัญในอดีต ประเทศต่าง ๆ หลายประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่ กลุ่มประเทศประชาคมยุโรป ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย รวมทั้งประเทศอินเดีย จึงมีนโยบายต่อต้านและกดดันสหภาพพม่า โดยใช้มาตรการบีบบังคับทางเศรษฐกิจ และการเมือง แต่ก็มีข้อสังเกตว่ากลุ่มประเทศเหล่านี้ ยังคงมีการติดต่อทำการค้าและการลงทุน ในสหภาพพม่า แม้ว่าองค์การสหประชาชาติจะประกาศข้อมติเรียกร้องในเรื่องสิทธิมนุษยชน และให้ปล่อยตัวนางอองซาน ซูจี แอเรส ก็ตาม ที่สำคัญก็คือ สหประชาชาติยังรับรอง ที่นั่งของสหภาพพม่า ในสหประชาชาติตลอดมา

กลุ่มทางการเมืองของสหภาพพม่านอกจากองค์การบริหารประเทศ คือ สภารักษา ความสงบเรียบร้อยและฟื้นฟูรัฐ (THE STATE LAW AND ORDER RESTORATION COUNCIL - SLORC) โดยมีพรรคสามัคคีแห่งชาติ (National Unity Party - NUP) ซึ่งสนับสนุนรัฐบาล แต่ได้รับเลือกตั้งเพียง ๑๐ คน จากจำนวน ๔๘๕ ที่นั่ง นอกจากนี้ ยังมีพรรค National League for Democracy (NLD) ซึ่งได้รับเลือกตั้ง จำนวน ๓๘๖ คน หรือ ๘๐% ของจำนวนที่นั่งทั้งหมด พรรค National Coalition of Union of Burma (NCUB) และกลุ่มการเมืองอื่น ๆ อีกมากทั้งในประเทศ และต่างประเทศ มีกลุ่มบุคคลทั้งนักการเมือง ปัญญาชน นักศึกษาจำนวนมากหลบหนี ไปยังพื้นที่ชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะประเทศไทย กลุ่มดังกล่าว ได้ร่วมมือกับชนกลุ่มน้อยที่มีฐานกำลัง และอิทธิพลอยู่ตามพื้นที่ชายแดนจัดตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นขึ้น เมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๓๓ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลพม่าทุกด้าน รวมทั้งแสวงหาการสนับสนุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร บริเตนใหญ่ กลุ่มสแกนดิเนเวีย นอร์เวย์ เป็นต้น ส่งผลให้สหภาพพม่าถูกกดดัน ทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น

ช่วงระหว่าง พ.ศ. ๒๕๓๑-๒๕๓๕ สหภาพพม่ามีการเปลี่ยนแปลงทางด้าน การบริหาร โดยเปลี่ยนตัวผู้นำประเทศจากพลเอก เนวิน เป็นพลเอก ซอหม่อง ซึ่งมีการใช้อำนาจต่อประชาชนอย่างรุนแรง มีการจัดปรับระเบียบทางสังคม และปรับปรุง ทางเศรษฐกิจเพื่อให้รัฐมีรายได้มากขึ้น แต่ประชาชนยังไม่มีความเป็นอยู่ดีขึ้น เนื่องจาก รัฐบาลพม่ามุ่งเน้นการปราบปรามชนกลุ่มน้อย จึงนำรายได้ไปใช้ในการปรับปรุงเสริมสร้าง กำลังทัพให้เข้มแข็ง โดยได้รับความร่วมมือจากสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างมาก ซึ่งในช่วงที่มีการเลือกตั้งเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๓ นางอองซาน ซูจี แอเรส ได้รับเลือกตั้ง แต่พลเอก ซอหม่อง ยังคงครองอำนาจอยู่ โดยพรรคที่ได้รับเลือกตั้งไม่สามารถ จัดตั้งรัฐบาลได้

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๕ มีการเปลี่ยนตัวผู้นำรัฐบาลอีกครั้งหนึ่ง เป็น พลเอก ตานฉ่วย (THAN SHWE) ซึ่งมีความประนีประนอมมากกว่าผู้นำทางทหาร ในอดีต จึงได้มีการปรับเปลี่ยนแนวทางในทางปฏิบัติขึ้น มีการผ่อนปรนทางด้านการเมือง ภายในประเทศ เพื่อลดแรงกดดันจากประเทศตะวันตก ได้แก่ การจัดประชุมแห่งชาติ เพื่อร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ แต่หลักการของร่างรัฐธรรมนูญก็ยังยึดมั่นในลักษณะเดิม คือ ความต้องการเป็นเอกราชเดี่ยว และรัฐบาลยังสามารถใช้ทหารควบคุมกลุ่มต่อต้าน และชนกลุ่มน้อย รัฐบาลเริ่มชักชวนให้ชนกลุ่มน้อยหันมาเจรจากัน ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๕ สถิติการใช้กำลังสู้รบกับชนกลุ่มน้อยจึงลดลง และมีการพบปะเจรจาเพื่อทำความตกลง ในทางสันติ โดยการหยุดยิงกันระหว่างรัฐบาลกลางกับชนกลุ่มน้อยประมาณ ๑๐ กลุ่ม ยังคงเหลือกลุ่มใหญ่ ๆ คือ กะเหรี่ยง และมอญ รวมทั้งกลุ่มค้ายาเสพติดขุนล่า ที่ยังไม่ยอมยุติการยิง แต่จะขอเจรจาเรื่องอื่น ๆ พร้อมกันไป นอกจากนี้ ได้มีการ ปรับปรุงระบบเศรษฐกิจ และสังคม ทำให้รายได้ของประชาชนดีขึ้น ด้านความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ ผู้นำระดับสูงของประเทศได้เดินทางไปเยือนและพบปะสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้นำระดับสูงของประเทศต่าง ๆ อาทิ สาธารณรัฐ ประชาชนจีน อินโดนีเซีย มาเลเซีย ญี่ปุ่น และสาธารณรัฐสิงคโปร์ เป็นต้น รวมทั้งการขอกลับเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด รัฐบาลพม่าสนใจที่จะเข้าไป สังเกตการณ์ในกลุ่มอาเซียน ด้วยเหตุนี้ ส่งผลให้สหภาพพม่ากลับเข้าไปมีบทบาท ในเวทีการเมืองระหว่างประเทศเพื่อนบ้านอีกครั้ง

๔.๖.๑.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-พม่า

การดำเนินนโยบายของสหภาพพม่า มีผลต่อประเทศไทยในด้านต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

ด้านการเมือง

๑. รัฐบาลพม่ามีนโยบายในการแก้ไขปัญหาชนกลุ่มน้อย มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๕ เริ่มด้วยการเจรจา และต่อมาด้วยการใช้กำลัง การที่ รัฐบาลพม่าได้ส่งกำลังทหารเข้าปราบปรามชนกลุ่มน้อย ส่งผลให้ชนกลุ่มน้อย หลบหนีเข้ามาในประเทศไทย ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความปลอดภัยของประชาชน คนไทยและความมั่นคงในบริเวณชายแดนไทย ยิ่งไปกว่านั้น สหภาพพม่ายังคง ทวาดระแวงไทยในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาการสนับสนุนชนกลุ่มน้อย และกลุ่มต่อต้าน รัฐบาลทหารพม่าตลอดมา แต่ด้วยการประสานงานในระดับรัฐบาลทำให้ฝ่ายพม่า เข้าใจนโยบายของรัฐบาลไทยที่มีต่อสหภาพพม่าดีขึ้น ยังคงเหลือเพียงปัญหา การปฏิบัติในท้องถิ่น และความเข้าใจเดิม ๆ รวมทั้งข้อกล่าวหาจากต่างประเทศว่า ประเทศไทยอาจใช้ชนกลุ่มน้อยต่อต้านรัฐบาลพม่า ซึ่งไม่ตรงกับข้อเท็จจริง

๒. ความสัมพันธ์ไทย - พม่าตึงเครียดขึ้นในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๕ เนื่องจากเหตุการณ์กรณีเนิน ๔๕๑ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร เมื่อต้นปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงยึดพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ปฏิบัติการสู้รบกับรัฐบาลพม่า ส่งผล กระทบต่อรัฐบาลพม่า จนรัฐบาลพม่าส่งทหารเข้าปราบปรามและยึดเนิน ๔๕๑ ไว้ได้ ซึ่งรัฐบาลไทยขอให้ทหารพม่าถอนกำลังดังกล่าวออกไป ในที่สุดฝ่ายพม่าได้ยอมถอนกำลัง ออกจากเนิน ๔๕๑ ปัญหานี้คณะกรรมการพิจารณาปัญหาเขตแดนไทย - พม่า กำลัง ดำเนินการเพื่อปักปันเขตแดนต่อไป

๓. การที่ทหารพม่าจับกุมนายอำเภอเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอนไป เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นเวลาหลายวันและหลังจากที่มีการติดต่อหลายระดับ จึงได้ส่งตัวกลับมา

๔. การยินยอมให้กลุ่มผู้ได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพ จำนวน ๗ คน เดินทางเข้ามาในประเทศไทยและเดินทางไปพบผู้อพยพชนกลุ่มน้อย สัญชาติพม่าที่บริเวณชายแดนไทย - พม่า ที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๖ ทำให้ฝ่ายพม่าไม่พอใจฝ่ายไทยอย่างมาก

รัฐบาลทหารพม่าได้ตอบโต้ประเทศไทย ด้วยการประกาศ
เมื่อกลางเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๖ ในเรื่องเกี่ยวกับการยกเลิกการให้สัมปทาน
แก่เอกชนไทยในการทำไม้บริเวณชายแดนภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๖
มีการระงับการเยือนของเจ้าหน้าที่ระดับสูงของทั้ง ๒ ฝ่าย มีการเข้มงวดต่อการจับกุม
เรือประมงไทย และการลงโทษต่อลูกเรือที่ถูกจับกุมอย่างรุนแรง ตลอดจนมีการประท้วง
ต่อฝ่ายไทยติดต่อกันหลายครั้ง

๕. การเดินทางไปสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่
ของ พลเอก โบเมียะ ประธานาธิบดีกลุ่มสหภาพชาติกะเหรี่ยง (KNU) เมื่อปลายเดือน
พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ และเดินทางกลับมาเมื่อกลางเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๖
เพื่อไปเจรจาด้านรัฐบาลพม่า ณ กรุงวอชิงตัน และกรุงลอนดอน สร้างความแคลงใจ
ในการแก้ปัญหาด้วยนโยบายเชิงสร้างสรรค์ (Constructive Engagement)
ของประเทศไทย และกลุ่มประเทศอาเซียนแก่ฝ่ายพม่ามาก ในข้อเท็จจริงจะเห็นได้ว่า
ประเทศตะวันตกเข้ามามีบทบาทมาก

๖. ความสัมพันธ์ไทย - พม่า เริ่มพัฒนาดีขึ้นโดยลำดับ
ภายหลังจากที่มีการปรับเปลี่ยนนโยบายของรัฐบาล โดยเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ระดับสูง
ของประเทศไทยไปเยือนสหภาพพม่าได้ ซึ่งได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จนสามารถ
จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการร่วมไทย - พม่า ครั้งที่ ๑ ขึ้น ณ กรุงย่างกุ้ง ระหว่าง
วันที่ ๑๖ - ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๖ ซึ่งนอกจากมีการพบปะสนทนาแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นระหว่างรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของทั้งสองประเทศแล้ว
ยังได้มีการพบปะสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับพลเอก ตานฉ่วย ประธาน SLORC ด้วย
ส่งผลให้มีการผ่อนปรนต่อปัญหาความขัดแย้งระหว่างกันในเรื่องการทำประมงและการทำไม้
ได้บ้าง แต่ปัญหาความร่วมมืออื่น ๆ โดยเฉพาะปัญหาพื้นฐานระหว่างกัน ได้แก่ ปัญหา
ชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่า ปัญหาผู้พลหนีเข้าเมือง ปัญหาเส้นเขตแดน ปัญหาประมง
ปัญหายาเสพติด และปัญหาการลักลอบค้า ยังไม่คืบหน้าเท่าที่ควร ปัจจัยสำคัญจึงอยู่ที่
การจัดความระแวงสงสัยระหว่างกันและการควบคุมกำกับดูแลประชาชน และธุรกิจ
เอกชนของทั้งสองฝ่ายให้ปฏิบัติการได้ตรงตามที่ฝ่ายรัฐบาลได้ตกลงกันได้

ด้านเศรษฐกิจ

ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศทั้งสองดำเนินไปด้วยดี โดยเฉพาะการค้าอกระบบตามแนวชายแดนมีมูลค่ามาก รัฐบาลไทยพยายามดำเนินการเปิดตลาดการค้าเข้าไปในสหภาพพม่าโดยเสนอต่อรัฐบาลสหภาพพม่าให้เปิดจุดผ่านแดนถาวรขึ้นจำนวน ๒ แห่ง คือ เมืองท่าซีเหล็ก ของสหภาพพม่า กับอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และที่เกาะสอง (Victoria Point) กับจังหวัดระนอง ซึ่งจะขยายตลาดการค้าได้มากขึ้นส่วนด้านการลงทุนนั้น ปัจจุบันมีนักลงทุนไทยเข้าไปลงทุนในสหภาพพม่าหลายด้าน กล่าวคือ

๑. การทำไม้บริเวณชายแดนไทย - พม่า

ในช่วงตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๑ เป็นต้นมา มีบริษัทเอกชนไทย จำนวนประมาณ ๔๐ บริษัท ได้รับสัมปทานการทำไม้จำนวนประมาณ ๕๒ สัมปทาน มีการเปิดจุดผ่านแดนชั่วคราวเพื่อนำไม้เข้ามายังประเทศไทย ประมาณ ๓ ล้านลูกบาศก์เมตร แต่โดยเหตุที่บริษัทที่ได้รับสัมปทานได้มอบหมายให้บริษัทอื่นรับช่วงไปดำเนินการ จึงขาดการควบคุมดูแลที่เหมาะสม ทำให้คนงานไม้ทราบบ้อตกลองและระเบียบปฏิบัติ บางครั้งออกไปนอกเขตสัมปทาน ซึ่งเป็นการไม่ปฏิบัติตามสัญญาจึงถูกฝ่ายพม่าจับเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ไทยต้องเข้าไปแก้ไข ทั้งนี้การติดต่อสัมพันธ์ของผู้ทำไม้ฝ่ายไทย กับชนกลุ่มน้อยที่เป็นทางผ่าน ทำให้ฝ่ายพม่ากล่าวหาว่าเอกชนไทยให้การสนับสนุนชนกลุ่มน้อยอีกด้วย ต่อมาสหภาพพม่าได้ประกาศยกเลิกสัมปทานการตัดไม้ในวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ ซึ่งมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและธุรกิจการทำไม้ของประเทศไทย

๒. การประมงในน่านน้ำพม่า

รัฐบาลพม่าได้ให้สัมปทานประมงแก่ผู้ประกอบการประมงของประเทศไทยแต่ก็ประสบปัญหาตลอดมา โดยฝ่ายพม่าแจ้งว่า ประมงของไทยนำเรือประมงที่ไม่ได้รับสัมปทานเข้าไปจับปลาในน่านน้ำสหภาพพม่าบ้าง จับในฤดูวางไข่ และเขตพื้นที่หวงห้าม ซึ่งเป็นการไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ตกลงกันไว้จึงถูกฝ่ายพม่าจับกุมเสมอ นอกจากนี้ ยังมีกรณีที่กลุ่มนักศึกษาพม่า กลุ่มกะเหรี่ยงและกลุ่มมอญปฏิบัติการทางทะเล เรียกเก็บค่าคุ้มครองจากเรือประมงไทย เผาเรือประมง จับเรือประมงเพื่อเรียกค่าไถ่ ส่งผลให้ธุรกิจด้านนี้ไม่ค่อยราบรื่นนัก

๓. การค้าชายข้ามแดนทั้งที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น แร่อัญมณี อาวุธเถื่อน ซึ่งส่งผลกระทบต่อทางด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงปลอดภัยของทั้ง ๒ ประเทศ มูลค่าการค้าระหว่างไทย - พม่า เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ซึ่งมีมูลค่า ๒,๗๖.๕ ล้านบาท เป็น ๔,๔๔๖.๖ ล้านบาท ในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ และเพิ่มเป็น ๖,๒๖๓.๔ ล้านบาท ในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ แต่กลับลดลงเล็กน้อยในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมีมูลค่า ๕,๖๒๕.๒ ล้านบาท สำหรับมูลค่าการค้าอนุกรมระบบ ไม่อาจจะประเมินได้

๔. ในด้านการลงทุนในพม่า มี ๒ ประเภท คือ ประเภทที่หนึ่ง เป็นการร่วมลงทุนกับรัฐบาลพม่า ฝ่ายไทยนำเงินไปร่วมลงทุนกับรัฐบาลพม่าสูงเป็นอันดับหนึ่ง คือ ประมาณ ๒๘๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และประเภทที่สอง คือ การลงทุนโดยจดทะเบียนสาขาตั้งบริษัทหรือร่วมลงทุนกับเอกชนพม่าจนถึงสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ฝ่ายไทยนำเงินไปลงทุนในพม่ามากที่สุดถึง ๒๑๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

๕. ด้านพรมแดนและเส้นทางคมนาคม ควรจะได้มีการพัฒนา และส่งเสริมให้ดีขึ้น เส้นทางคมนาคมของสหภาพพม่ายังขาดแคลนอยู่มากและยังอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาศึกษาระหว่างประเทศไทยกับสหภาพพม่าที่จะช่วยพัฒนาเส้นทางเหล่านี้ เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้มีความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับสหภาพพม่า ในการเริ่มการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเมย ที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ซึ่งจะส่งเสริมการคมนาคมสายเอเชียให้สะดวกยิ่งขึ้นในอนาคต

๖. การที่สหภาพพม่ามีความร่วมมือและมีความสัมพันธ์กับจีนมากขึ้น ส่งผลให้สาธารณรัฐประชาชนจีนแสวงหาผลประโยชน์จากสหภาพพม่า เพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์การขยายอิทธิพลเข้าสู่ภูมิภาคเอเชียได้มากขึ้น โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจซึ่งส่งผลกระทบต่อตลาดสินค้าไทยในสหภาพพม่า เนื่องจากสินค้าของสาธารณรัฐประชาชนจีนราคาถูก แต่คุณภาพไม่ดีเท่าที่ควรสามารถแข่งขันทางตลาดกับประเทศไทยได้มาก นอกจากนี้การที่สหภาพพม่าเริ่มใช้นโยบายเปิดประเทศ จึงมีประเทศอื่น ๆ ได้แก่ สาธารณรัฐสิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น อินเดีย และเกาหลีใต้ เข้าไปติดต่อสัมพันธ์กับสหภาพพม่าเพิ่มขึ้น การแข่งขันทางเศรษฐกิจการค้า การลงทุนในสหภาพพม่าจึงเพิ่มมากขึ้น

ด้านสังคมจิตวิทยา

โดยที่สภาพสังคมโดยทั่วไปของสหภาพม่ายังล้าหลัง

อันเนื่องมาจากสถานการณ์ยุ่งยากทางการเมือง และภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ การพัฒนาประเทศยังกระทำได้เฉพาะตามเมืองใหญ่ ประชาชนยังคงหวาดกลัวต่อการปราบปราม และการถูกเกณฑ์แรงงาน ส่งผลให้ประชาชนอพยพหลบหนีออกนอกประเทศจำนวนมาก สหภาพม่ายเริ่มปรับปรุงนโยบายเปิดประเทศต่อนักท่องเที่ยวมากขึ้น โดยประกาศให้ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นปีการท่องเที่ยว ซึ่งอาจจะมีผลดีต่อไปข้างหน้าได้

๑. ผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายสัญชาติพม่า

มีผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าเข้ามายังประเทศไทย

สะสมมาเป็นเวลาหลายปี และทางราชการได้ควบคุมไว้ประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ คน ในฐานะผู้ลี้ภัยสัญชาติพม่า ขณะเดียวกันก็ยังมีผู้ลักลอบหลบหนีเข้าเมืองอีกจำนวนมาก ที่อยู่นอกการควบคุม ประมาณว่า จะมีจำนวนรวมทั้งสิ้นประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ คน กระจายอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ และอาจข้ามไปหางานในบ่อนพลอยด้านประเทศกัมพูชาด้วย ก่อให้เกิดปัญหาในด้านการบริหารและการควบคุมของทางราชการ ได้แก่ ปัญหาการลักลอบทำงาน ปัญหาการลักลอบค้าตามชายแดน ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ตลอดจนปัญหาการมีกลุ่มเอกชนต่างชาติ (NGO) ซึ่งพยายามจะเข้ามาช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรม แต่ก็ดำเนินการทางด้านสิทธิมนุษยชน และการเมืองอันมีผลทางการแทรกแซงต่อสหภาพม่ายขึ้นด้วย ซึ่งมีผลกระทบต่อนโยบายของไทยทางด้านการเมืองระหว่างประเทศ

ในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าโดยผิดกฎหมาย ได้มีมาตรการในการป้องกันปัญหาดังกล่าว ดังนี้

- มาตรการในการจัดตั้งจุดตรวจตามแนวชายแดนตามช่องทางที่มีการหลบหนีเข้ามา
- มาตรการในการตั้งจุดตรวจสกัดเคลื่อนที่ในพื้นที่ที่มีการหลบหนีเข้ามาเป็นประจำ
- มาตรการเพิ่มโทษทางกฎหมายทั้งผู้ที่หลบหนีเข้ามา นายจ้าง รวมทั้งผู้ประกอบการที่นำบุคคลเหล่านี้เข้ามาใช้แรงงาน โดยผิดกฎหมาย
- มาตรการจัดทำทะเบียนคนที่อยู่อาศัย

- มาตรการผ่อนผันในการที่จะให้มีการจ้างแรงงานอย่างถูกต้องในพื้นที่ที่มีความจำเป็นทางด้านเศรษฐกิจ เช่น พื้นที่ในจังหวัดระนอง บางอำเภอของจังหวัดตาก บางอำเภอของจังหวัดกาญจนบุรี และพื้นที่ในจังหวัดเชียงราย

๒. นักศึกษาพม่า

มีนักศึกษาพม่าหลบหนีเข้ามาประมาณ ๒,๕๐๐ คน ซึ่งประเทศไทยผ่อนปรนให้เข้าไปรายงานตัวอยู่ในศูนย์นักศึกษามม่าที่บ้านมดิลอย อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยองค์การผู้อพยพของสหประชาชาติ (UNHCR) ได้รับทราบและให้การช่วยเหลือ ทำให้เป็นหลักประกันได้ว่าประเทศไทยไม่ได้กดขี่และละเมิดสิทธิมนุษยชนของนักศึกษาเหล่านี้ แต่ในทางตรงข้ามนักศึกษามม่าไปรายงานตัวเข้าศูนย์เพียง ๒๐๐ คนเศษ ที่เหลือยังหลบหนีอยู่ตามที่ต่าง ๆ โดยมีเอกชนไทย นักศึกษาไทยช่วยปิดบังและให้การช่วยเหลือ ในด้านการรักษากฎหมาย มีการจับกุมนักศึกษามม่าที่หลบหนีอยู่นอกศูนย์นี้ ในฐานะผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และดำเนินการตามกฎหมายไทย ผลที่บังเกิดคือ ฝ่ายพม่ายังระแวงไทย เนื่องจากนักศึกษามม่ายังสามารถดำเนินการต่อต้านรัฐบาลพม่าจากแผ่นดินไทย ในระดับหนึ่ง ในขณะที่อาจมีการแทรกแซงจากภายนอกประเทศที่จะสนับสนุนนักศึกษาเหล่านี้ในการต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตยของสหภาพพม่าอยู่ด้วย

๓. ยาเสพติด

ซึ่งมีการผลิตโดยชนกลุ่มน้อย ว่า และคะยา ในรัฐฉาน ต่อเนื่องไปถึงกะเหรี่ยงตามชายแดนไทย มีผลเสียต่อประเทศไทยในเรื่องการส่งผ่านการดำเนินธุรกิจ การค้ายาเสพติด ซึ่งส่งผลกระทบต่อคนไทยหลายระดับ ทำให้ภาพจน์ของประเทศไทยในด้านที่เกี่ยวกับยาเสพติดไม่ดีเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังมีผลกระทบโดยตรงต่อการเสียดินแดนในประเทศไทยอีกด้วย

๔. การดำเนินนโยบายเชิงสร้างสรรค์ (Constructive Engagement) ของประเทศไทย ซึ่งมองเห็นลำดับความเร่งด่วนที่สำคัญในการแก้ปัญหาของสหภาพพม่าอยู่ ๓ ลำดับ คือ

- ลำดับที่ ๑ การแก้ปัญหา ยาเสพติด
- ลำดับที่ ๒ การแก้ปัญหาของรัฐบาลพม่ากับชนกลุ่มน้อย
- ลำดับที่ ๓ ปัญหาสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตยพม่า

ซึ่งกลุ่มตะวันตกให้ความสำคัญต่อปัญหาสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย ในขณะที่กลุ่มประเทศอาเซียนให้ความสำคัญตามลำดับ ๑, ๒, ๓ และมีผลให้รัฐบาลพม่าเริ่มเจรจากับชนกลุ่มน้อยมาตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นผลสำเร็จในการชักชวนให้กลุ่มต่าง ๆ กว่า ๑๐ กลุ่ม เข้ามาร่วมเจรจาด้วย คงเหลือเพียงกลุ่มใหญ่ ๆ คือ มอญ กะเหรี่ยง ที่ยังอยู่ในขั้นตอนการเจรจา ส่วนกลุ่มชนส่วนในรัฐฉานไม่ยินยอมเจรจาด้วย แต่กลับประกาศตัวเป็นเอกราช ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาชายแดนไทย - พม่าต่อไปในอนาคต

๔.๖.๑.๓ สรุปปัญหาระหว่างไทย - พม่า

ประเทศไทยกับสหภาพพม่ายังมีปัญหาพื้นฐานระหว่างกันหลายประการที่สำคัญ ได้แก่

๑. ปัญหาชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่า สหภาพพม่ายังคงหวาดระแวงประเทศไทย อีกทั้งมีปัญหาเพิ่มขึ้นจากการลักลอบขนส่งอาวุธสงครามจากชายแดนไทย ด้านกัมพูชาข้ามประเทศเข้าไปให้แก่ชนกลุ่มน้อยตามบริเวณชายแดนไทย - พม่า นอกจากนี้ประเทศไทยยังต้องประสบปัญหาการละเมิดอธิปไตยเมื่อทหารพม่าปฏิบัติการโจมตีชนกลุ่มน้อยตามชายแดนอีกด้วย

๒. ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง การที่ชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่าได้หลบหนีการปราบปรามจากทางการพม่าหรือได้รับผลกระทบจากการสู้รบของทหารพม่า กับกบฏชนกลุ่มน้อยก่อให้เกิดการระแวกประเทศไทยในการควบคุมดูแลและเลี้ยงดู นอกจากนี้ประชาชนพม่าจำนวนมากยังได้ลักลอบเข้าประเทศไทยโดยหนีความยากจนในสหภาพพม่าเข้ามาเพื่อประกอบอาชีพ ส่วนนักศึกษาพม่าที่ยังหลบซ่อนอยู่ก็เคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลพม่ามากขึ้น โดยอาศัยดินแดนไทยเป็นฐานปฏิบัติการ

๓. ปัญหาเส้นเขตแดน แนวพรมแดนไทย - พม่า ทั้งทางบกและทางน้ำ มีประมาณ ๒,๔๐๑ กิโลเมตร มีปัญหาเส้นเขตแดนเกิดขึ้นหลายจุด ได้แก่ บริเวณดอยกลาง อำเภอแม่ฮาด จังหวัดเชียงใหม่ บริเวณแม่น้ำเมย อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก บ้านเจดีย์สามองค์ อำเภอสิงขล จังหวัดกาญจนบุรี บริเวณปากแม่น้ำกระบุรี จังหวัดระนอง และบริเวณเนิน ๔๔๑ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร ซึ่งเป็นจุดที่เกิดปัญหาล่าสุดเมื่อต้นปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ปัญหาเส้นเขตแดนเหล่านี้อาจจะต้องใช้เวลานานในการแก้ไขเป็นเรื่อง ๆ ไป

๔. ปัญหาประมง ปัญหาประมงกลับรุนแรงขึ้นอีกในปี

พ.ศ. ๒๕๓๖ จากการที่สหภาพพม่าเข้มงวดต่อการจับกุมเรือประมงที่ละเมิดน่านน้ำ จนประเทศไทยต้องทบทวนการทำประมงร่วมในเขตสหภาพพม่า ต่อมาในการประชุม คณะกรรมาธิการร่วมฯ ครั้งที่ ๑ เมื่อกลางเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๓๖ ประเทศไทย และสหภาพพม่าเห็นพ้องกันว่า การทำประมงจะต้องตั้งอยู่บนหลักการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการจัดระเบียบการทำประมงที่สามารถควบคุมได้ โดยร่วมกันคัดเลือกบริษัท และเรือประมงที่จะเข้าไปทำประมงในสหภาพพม่า ซึ่งข้อตกลงต่าง ๆ เหล่านี้ มีช่องว่างในการกำกับดูแลภาคเอกชนของประเทศไทยให้ปฏิบัติตามที่ฝ่ายรัฐบาล ของทั้งสองประเทศได้ตกลงกันได้

๕. ปัญหายาเสพติด กองกำลังชนกลุ่มน้อยลี้ภัยชาติพม่า

โดยเฉพาะกลุ่มไทยใหญ่ได้แสวงหารายได้ด้วยการผลิตและค้ายาเสพติด โดยตั้งโรงงาน ผลิตยาเสพติดในเขตพม่าด้านตรงข้ามจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน ยาเสพติดที่ผลิตได้ถูกลักลอบนำเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย และบางส่วนถูกนำไป จำหน่ายในต่างประเทศ ทำให้มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคมของประเทศไทย และกระทบต่อภาพพจน์ของประเทศไทยด้วย สหภาพพม่าได้ให้ความร่วมมือกับประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และได้ตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ๓ ฝ่ายขึ้น ตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๕ ตามปฏิญญาความร่วมมือที่ได้ลงนามกันไว้ตั้งแต่เดือนมีนาคมปีเดียวกัน แต่ในข้อเท็จจริงแล้ว ชีตความสามารถในการปราบปรามกองกำลังขุนสำในพื้นที่รัฐฉาน ของสหภาพพม่ากระทำได้น้อย

๖. ปัญหาการลักลอบค้า เป็นการค้านอกระบบตามชายแดน รัฐต้องขาดรายได้จากการหลีกเลี่ยงค่าธรรมเนียมการส่งออกและอากาศาเข้า นอกจากนี้การลักลอบค้ายังเป็นช่องทางให้มีการขนส่งสินค้าผิดกฎหมายต่าง ๆ เช่น ยาเสพติด อาวุธสงคราม และสินค้าบางชนิดที่รัฐบาลห้ามเอกชนส่งออก รวมทั้ง ชนกลุ่มน้อยบริเวณชายแดนส่วนใหญ่เป็นชาวกะเหรี่ยงแสวงหาผลประโยชน์จากการ เก็บภาษีพิเศษ (เรียกกันว่า ค่าก๊อก) อีกด้วย

๗. ปัญหาลงทุนในสหภาพพม่า มีข้อจำกัดด้วยความไม่ทันสมัย ของกฎระเบียบต่าง ๆ รวมถึงระบบการแลกเปลี่ยนเงินตรา และปัจจัยพื้นฐาน ทางเศรษฐกิจและการเมือง ทำให้การลงทุนไม่สู้ประสบความสำเร็จนัก

๔.๖.๒ สถานที่และบุคคลที่คณะกรรมการ เข้าพบปะสนทนา ณ สหภาพพม่า

๑. คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ได้เข้าเยี่ยมคารวะ พลโท ซีนยูน เลขาธิการสภาฟื้นฟูระเบียบและกฎหมายแห่งชาติ คนที่หนึ่ง เกี่ยวกับนโยบายด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสหภาพพม่า

๒. คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ได้พบปะสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ นายออง จ่อ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และคณะเกี่ยวกับนโยบายด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งความสัมพันธ์และความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ระหว่างประเทศไทยและสหภาพพม่า

๓. คณะกรรมการการต่างประเทศ ได้เข้าพบและรับฟังบรรยายสรุปจากพลตรี จ่อตัน ผู้บัญชาการภาคทหารบกภาคกลาง

๔. คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ได้เข้าพบและรับฟังบรรยายสรุปจากพลจัตวา สอ่ตุน ผู้บัญชาการภาคทหารบกภาคตะวันออก

๔.๖.๓ สารสำคัญของ การพบปะสนทนา

๑. พลโท ซีนยูน เลขาธิการสภาฟื้นฟูระเบียบและกฎหมายแห่งชาติ คนที่หนึ่งชี้ให้เห็นประเด็นใหญ่ ๓ ประการที่สภาฟื้นฟูระเบียบและกฎหมายแห่งชาติ

(State Law Order and Restoration Council - SLORC)

ได้พยายามดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ดังนี้

๑.๑ การสร้างรัฐธรรมนูญเพื่อการปกครองโดยพลเรือนตามระบอบประชาธิปไตยซึ่งบรรลุผลเท่าที่ควร

๑.๒ การสร้างความสมานฉันท์ระหว่างชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ ความพยายามในส่วนนี้ได้บรรลุผลสำเร็จแล้วเป็นส่วนใหญ่ กลุ่มใหญ่อีกเพียง ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มชุนล่า และกลุ่มนายพลโบเมียะ ซึ่งขณะนี้ SLORC กำลังพยายามใช้การเจรจาเพื่อหาทางตกลงกับกลุ่มที่เหลือเพื่อความเป็นปึกแผ่นของชาติ รวมทั้งความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ของทั้งสองประเทศที่ดำเนินด้วยดีตลอดมา

๒. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ นายออง จ้อ แสดงความปรารถนาต่อมิตรภาพที่มีอยู่ระหว่างประเทศไทยกับสหภาพพม่า และชื่นชมต่อการที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี เสด็จพร้อมเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียน เชียงตุง โดยทางรถยนต์จากประเทศไทยผ่านเข้าทางท่าซี้เหล็ก และในระยะเวลาใกล้เคียงกับการเยี่ยมชมการระดมของคณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ของไทย รองนายกรัฐมนตรี นายอานวย วีรวรรณ ก็ได้เดินทางไปเยือนสหภาพพม่าอย่างเป็นทางการ และได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ นายออง จ้อ กล่าวว่ารัฐบาลพม่ายังคงดำเนินนโยบายกระชับความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งสาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศสมาชิกอาเซียนในด้านเศรษฐกิจและความร่วมมือด้านการค้า ตลอดจนแสวงหาความร่วมมือและความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจและด้านวิชาการ รวมทั้งการกลับเข้าเป็นสมาชิกขบวนการไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๓๕

๓. พลตรี จ้อตัน ผู้บัญชาการภาคทหารบกภาคกลาง ได้ให้ความคิดเห็นถึงนี้ เรื่องการพัฒนาพื้นที่เพื่อเป้าหมายในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่นการฟื้นฟูบูรณะเจดีย์นับพัน ๆ แห่งในเมือง PAGAN และการส่งเสริมอาชีพของชาวบ้านที่มีฝีมือทางเย็บปักถักร้อย โดยเฉพาะที่เมือง MANDALAY รัฐบาลพม่าได้เร่งซ่อมแซมและเสริมสร้างพระราชวังเดิมของพระเจ้าแผ่นดินพม่าที่ถูกทำลายเสียหายหนักระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ เชื่อว่าเมื่อสำเร็จแล้วก็จะเป็ประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

๔. พลจัตวา สอตันผู้บัญชาการภาคตะวันออกของกองทัพบกกล่าวว่าได้รับมอบหมายให้ดูแลพื้นที่รัฐฉาน มีเมือง TAUNGGYI เป็นเมืองหลวง พลเมืองส่วนใหญ่ คือ ไทยใหญ่ ซึ่งรัฐบาลมุ่งเน้นการพัฒนาชนบท โดยเฉพาะในด้านการจัดการด้านสาธารณสุขูปโภคให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง แม้จะเป็นชนบทห่างไกล และยังไม่มีความอุดมสมบูรณ์เท่าที่ควร แต่ก็เกิดผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในรัฐฉาน

ผลที่ได้รับ

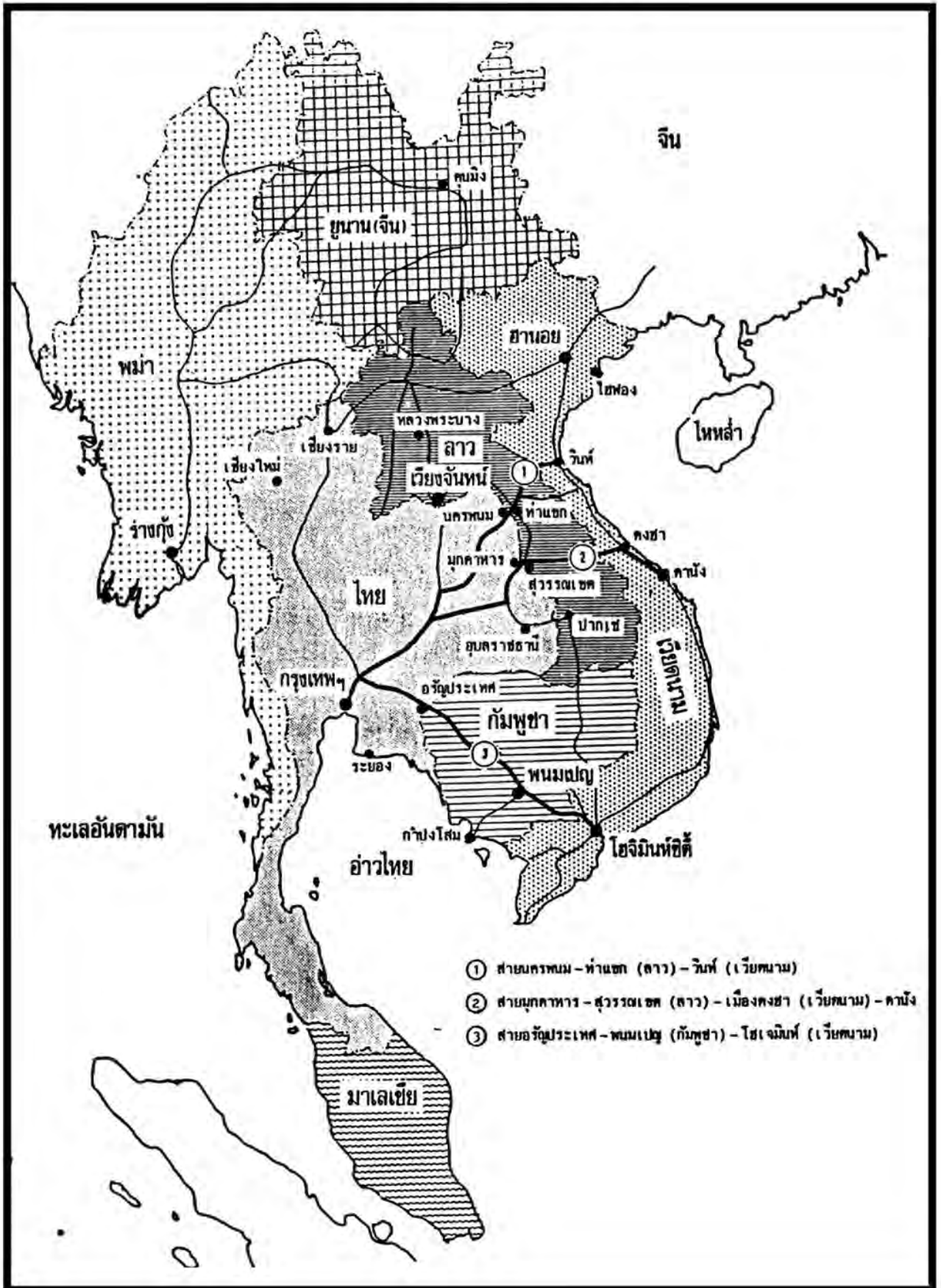
ในการเดินทางไปเยือนและศึกษาดูงานของคณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ในครั้งนี้ นับว่าประสบผลสำเร็จและมีส่วนช่วยกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและสหภาพพม่าให้แน่นแฟ้น นอกจากนี้ คณะกรรมการการต่างประเทศยังได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับสหภาพพม่าทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งปัญหาซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศในด้านต่าง ๆ ซึ่งคณะกรรมการจะได้นำข้อมูลดังกล่าวมาประกอบการพิจารณา ศึกษาตามญัตติที่ได้รับมอบหมายต่อไป

๔.๖.๔ ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่าในระยะเวลา ๒ ปีที่ผ่านมา ผู้นำของสหภาพพม่าได้พยายามปรับปรุงแก้ไขระบอบการปกครองให้มีความเป็นประชาธิปไตยขึ้น แม้จะดำเนินไปด้วยความล่าช้า แต่ก็ได้เห็นถึงการลดลงในการใช้กำลังเข้าต่อสู้กับชนกลุ่มน้อยและหันมาใช้วิธีการเจรจามากขึ้น มีความพยายามในการเรียกประชุมเพื่อร่างรัฐธรรมนูญในการปกครองประเทศ โดยพลเรือนตามแบบประชาธิปไตยสากล และมีการพัฒนาประเทศเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนในประเทศ นอกจากนี้ยังมีความพยายามที่จะเปิดประเทศและเสริมสร้างมิตรสัมพันธ์กับประเทศอื่น ๆ อีกด้วย

ในส่วนที่เกี่ยวกับประเทศไทย แม้บรรยากาศในความสัมพันธ์จะดูดีขึ้นกว่าเดิม แต่ความระแวงสงสัยในเรื่องชนกลุ่มน้อยยังไม่หมดไป การที่ชนกลุ่มน้อยตามชายแดนไทย-พม่ายังคงอาศัยการส่งกำลังบำรุง วัสดุติดต่าง ๆ จากประเทศไทยอยู่ ก็จะทำให้พม่าระแวงสงสัยตลอดไปและยากที่จะแก้ไขได้จนกว่าพม่าจะพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมจนกระทั่งประชาชนตามชายแดนไม่ต้องพึ่งพาอาศัยประเทศไทยแล้ว นอกจากนี้แม้ผู้นำพม่าจะเดินทางไปเยือนประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้รวมทั้งประเทศในอินโดจีน และอาเซียน แต่ก็ยังไม่ได้เดินทางมาเยือนประเทศไทยเลย

โครงข่ายถนนเชื่อมโยง

๔.๗ สาธารณรัฐประชาชนจีน

๔.๗.๑ ข้อมูลเบื้องต้น

สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศใหญ่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งอยู่ระหว่างอินเดียและมองโกเลียมีพื้นที่ทั้งหมด ๙,๕๙๖,๕๖๐ ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับหลายประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยอาฟกานิสถาน ราชอาณาจักรภูฏาน สหภาพพม่า ย่างกุ้ง สาธารณรัฐอินเดีย มาซิโดเนีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลีเหนือ สาธารณรัฐคีร์กีซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเก๊า สาธารณรัฐประชาชนมองโกเลีย ราชอาณาจักรเนปาล สาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน สหพันธรัฐรัสเซีย ตาจิกิสถาน และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

มีประชากรทั้งหมด ประมาณ ๑,๒๐๐ ล้านคน ประกอบด้วย ชาวจีนฮั่น ร้อยละ ๙๑.๙ จ้วง, อี๋ก้อ, หุย, ยี่, ทิเบต, เมี้ยว, แมนจู, มองโกล, ปูยี, กะเหรี่ยง และชาติอื่น ๆ ร้อยละ ๘.๑

ศาสนาที่นับถือมี เต๋า พุทธ อิสลาม และคริสต์เถียน ภาษาที่ใช้พูด ใช้ภาษาจีนกลาง กวางตุ้ง เชียงไฮ้ ฟูโจว และมิงหนาน มีภาษาอื่น ๆ ได้แก่ สกเกี้ยน ฮักกา ก่าน เชียง เป็นต้น ประชากรรู้หนังสือเฉลี่ยร้อยละ ๗.๓ และมีแรงงานประมาณ ๕๖๗.๔ ล้านคน

๔.๗.๑.๑ การเมืองภายในประเทศ

การปกครองได้ถูกจัดในรูปแบบรัฐคอมมิวนิสต์ แบ่งออกเป็น ๒๓ มณฑล ๕ เขตปกครองตนเอง และ ๓ เทศบาล มีกรุงปักกิ่งเป็นเมืองหลวง เขตปกครองตนเอง ได้แก่ กวางสี, มองโกล, นิงเซีย (NINGXIA), ซินเจียง และซีลียง (ทิเบต) สำหรับเขตเทศบาล ได้แก่ ปักกิ่ง เชียงไฮ้ และเทียนจิน ส่วนมณฑลต่าง ๆ ๒๓ จังหวัด บางมณฑล ได้แก่ หยุนหนาน กวางตุ้ง เสฮวน ซานสี เป็นต้น โดยถือได้หวันเป็นมณฑลหนึ่งด้วย

รูปแบบการปกครอง ประกอบด้วย พรรคคอมมิวนิสต์จีน มีนายจาง เจอหมิน เป็นเลขาธิการพรรคของคณะกรรมการกลาง และมีพรรคการเมืองเล็ก ๆ ที่จดทะเบียนเป็นพรรคไว้ แต่ขึ้นอยู่กับพรรคคอมมิวนิสต์จีน ซึ่งกำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีอายุ ๑๘ ปี โดยมีการประชุมพรรคของเกรสประชาชนแห่งชาติเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ และจะประชุมคราวต่อไปในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๑

การบริหารประเทศ จัดให้มีประธานาธิบดี รองประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี และรองนายกรัฐมนตรี ๔ คน และมนตรีแห่งรัฐ ประธานาธิบดีคนปัจจุบันคือ นายเจียง เจอหมิน ซึ่งได้รับเลือกเมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ การเลือกตั้งคราวหน้าจะมีขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๑

ฝ่ายนิติบัญญัติ มีสภาเดียว คือ สภาประชาชน (National People's Congress) และฝ่ายตุลาการ มีศาลประชาชนสูงสุด

หลังเกิดเหตุการณ์ไม่สงบภายในจีน (เหตุการณ์ที่จตุรัสเทียนอันเหมิน) เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๒ จีนสามารถรักษาเสถียรภาพทางการเมืองภายในไว้ได้ ด้วยการใช้แนวทางปฏิบัติสายกลางและปฏิรูปก้าวหน้าพร้อมกับดำเนินนโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจ และเปิดประเทศมากขึ้น และเมื่อสถานการณ์เข้าสู่สภาวะปกติ จีนเน้นแนวทางปฏิรูปก้าวหน้า

ทางด้านนโยบาย จีนได้เน้นนโยบายพัฒนาสังคมนิยมที่มีลักษณะแบบจีน โดยมีหลัก ๔ ประการ คือ ๑) ยึดมั่นในแนวทางสังคมนิยม ๒) การนำของพรรคคอมมิวนิสต์และลัทธิมาร์กซ์ - เลนิน - เหมาเจ๋อตุง ควบคู่ไปกับการปฏิรูป ๓) การเปิดประเทศ และ ๔) การพัฒนาประเทศให้ทันสมัย

๔.๗.๑.๒ การเมืองต่างประเทศ

สาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ และเป็นสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงของสหประชาชาติ จีนได้เข้าร่วมอยู่ในสหภาพรัฐสภาสากลด้วย ในกลุ่มไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Non-Aligned Movement-NAM) จีนเป็นเพียงผู้สังเกตการณ์ และได้เข้าร่วมในองค์กรต่าง ๆ อีกมาก

จีนยึดมั่นในนโยบายต่างประเทศที่เน้นสันติภาพ อิสระ และใช้หลัก ๕ ประการแห่งการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ส่งเสริมการรวมชาติโดยสันติวิธีภายใต้หลักการ ๑ ประเทศ ๒ ระบบ คัดค้านนโยบายครองความเป็นเจ้า และนโยบายขยายอำนาจ สนับสนุนการจัดระเบียบโลกใหม่ตามแนวทางของจีน โดยให้ความสำคัญต่อความมั่นคงทางการเมืองและเศรษฐกิจ และปราศจากการรุกรานของประเทศมหาอำนาจ รวมทั้งเน้นระเบียบที่เริ่มขึ้นจากภูมิภาค ทั้งนี้จีนต้องการให้สถานการณ์ระหว่างประเทศเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ และพิจารณารับความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีจากประเทศพัฒนาแล้ว

จีนมีข้อพิพาทเรื่องเขตแดนกับอินเดีย ซึ่งกำลังเจรจาต่อรองเรื่องข้อพิพาทเส้นเขตแดนกับรัสเซีย มีปัญหาเขตแดนกับตาจิกิสถาน (Tajikistan) และแม้กับเกาหลี ก็ยังมีปัญหาเขตแดนกันอยู่ ในส่วนหมู่เกาะสแปรตลี ยังมีข้อขัดแย้งกับมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ได้หวัน เวียดนาม บรูไน ส่วนหมู่เกาะพาราเซล จีนเข้าครอบครองไว้โดยยังมีข้อขัดแย้งอยู่กับเวียดนาม และได้หวัน กับเวียดนามยังตกลงกันไม่ได้

ในเรื่องอาณาเขตทางทะเลในอ่าวตังเกี๋ย มีปัญหาเกี่ยวกับญี่ปุ่นในเรื่องเกาะเซ็นกาคุ - โชโตะ (Senkaku-shoto) และยังมีปัญหาเกี่ยวกับไต้หวัน ประการสำคัญ คือ จีนมีปัญหาทางการเมืองกับสหรัฐมาเป็นเวลานาน รวมทั้งเรื่องสิทธิมนุษยชน

๔.๓.๑.๓ ด้านเศรษฐกิจ

จีนอยู่ระหว่างการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ ๔ (พ.ศ.๒๕๓๔-๒๕๓๘) ซึ่งตั้งเป้าหมายการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอัตราร้อยละ ๘ ต่อปี โดยเน้นการพัฒนาด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรมขนาดกลาง การท่องเที่ยว พลังงาน และการขนส่ง โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชน ลดอัตราเงินเฟ้อ และพัฒนาปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ปัจจัยที่จะมีส่วนเกื้อหนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ คือ การลงทุนจากต่างประเทศ

จีนได้ประกาศนโยบายเปิดประเทศ เพื่อสนองนโยบายที่ทันสมัย และส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ โดยเปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษ ๕ แห่งขึ้นรองรับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ คือ เซินเจิ้น จูไห่ ซานโกว เซียะเหมิน และไหหลำ รวมทั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวชายฝั่งทะเลตะวันออก จำนวน ๑๔ เมือง โดยรัฐบาลจีนได้ให้สิทธิพิเศษกับการลงทุนจากต่างประเทศ เพื่อดึงดูดการลงทุนและเทคโนโลยีที่ทันสมัย

อุปสรรคในการพัฒนาทางเศรษฐกิจนั้น ปัญหาการกระจายรายได้ยังเป็นปัญหาที่สำคัญ เนื่องจากประชาชนที่อาศัยอยู่ตามเมืองใหญ่ที่พัฒนาแล้ว มีรายได้สูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตอนในของประเทศ ทั้งยังมีโครงสร้างการส่งออกที่อ่อนแอ มีข้อจำกัดทางด้าน การนำเข้า ขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ขาดบุคลากรที่มีความชำนาญด้านการจัดการ และขาดแคลนเงินตราต่างประเทศ

นโยบายปฏิรูปประเทศ (ของเติ้ง เสี่ยวผิง) ที่ดำเนินมาเป็นเวลา ๑๐ กว่าปี มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้ระบบเศรษฐกิจเติบโตอย่างรวดเร็วในอัตราเฉลี่ย ๙.๕ % ต่อปี เนื่องจากมีอัตราการสะสมทุนที่สูงมาก และการปรับปรุงอุตสาหกรรมให้ทันสมัยและการใช้มาตรการจูงใจที่ได้ผล ส่งผลให้สินค้าของจีนมีศักยภาพในการแข่งขันในตลาดโลกเพิ่มขึ้น รายได้เฉลี่ยต่อหัวจึงเพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัว

ปัจจุบันอุตสาหกรรม กิจการการค้า และการขนส่งภายในจีน ที่เป็นของรัฐมีอิสระในการกำหนดราคาสินค้าของตนเองมากขึ้น ในด้านการปฏิรูปการเงิน ได้มีการยกเลิกระบบธนาคารแบบผูกขาด และได้แบ่งแยกออกไปเป็นสถาบันการเงินที่สามารถดำเนินธุรกิจขนาดใหญ่และขอบเขตที่กว้างขวาง ด้วยเครื่องมือทางการเงินที่ทันสมัย เพื่อให้ระบบการเงินการธนาคารได้มาตรฐานเทียบเท่าสากล

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ผ่านมามีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจีนอยู่ในระดับ ๗.๕ % เนื่องจากการหลั่งไหลเงินทุนจากต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในจีนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และจากการเติบโตที่รวดเร็วเช่นนี้ ทำให้ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ มีอัตราเงินเฟ้อสูงถึง ๑๖ % รัฐบาลจึงได้เพิ่มความเข้มงวดในการปล่อยสินเชื่อของสถาบันการเงิน และในปีพ.ศ. ๒๕๓๖ จีนมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่า ๑๐ % โดยเฉพาะภาคการก่อสร้างมีแนวโน้มที่ขยายตัวสูงสุด

๔.๗.๑.๓.๑ การค้าต่างประเทศ

มณฑลแต่ละมณฑล สามารถกำหนดระบบการค้าของตนเองได้ แต่ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับนโยบายการค้าต่างประเทศ ที่กระทรวงความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าต่างประเทศจัดทำขึ้น โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการวางแผนของรัฐ

การค้าต่างประเทศของจีนยังคงต้องผ่านหน่วยงานของบริษัท CHINESE FOREIGN TRADE CORPORATION (FTC) ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามประเภทสินค้าและบริการที่แต่ละบริษัทต้องรับผิดชอบ

๔.๗.๑.๓.๒ นโยบายการส่งออก

จีนได้มีการนำระบบความรับผิดชอบทางการค้ามาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อปรับปรุงให้เกิดแรงจูงใจในการส่งออก สำหรับกิจการเอกชน และของรัฐบาลมณฑล ซึ่งผู้ส่งออกสามารถดำรงเงินตราต่างประเทศไว้ร้อยละ ๒๕ % และอีก ๗๕ % จากรายได้ส่วนที่ทำได้เกินจากรายได้ที่เกินเป้าหมาย

สำหรับรายได้ส่วนที่ได้ตามเป้าหมายจะโอนมาอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง และจากจำนวนรายได้ส่วนที่เกินเอาไว้ผู้ส่งออกต้องแบ่งครึ่งกับรัฐบาลมณฑล

การกีดกันการค้า จีนมีข้อจำกัดทางการค้ามาก เพราะรัฐบาลยังเป็นผู้กำหนดนโยบายทางการค้า เช่น การกีดกันในรูปแบบของภาษีอากร การห้ามการนำเข้าสินค้า เช่น รถยนต์ รถโดยสารขนาดเล็ก รถจักรยานยนต์ เงินตรา เครื่องส่งวิทยุ ส่วนสินค้าที่ถูกจำกัดจำนวนการซื้อขายได้แก่ คอมพิวเตอร์ และวิดีโอเทป

๔.๗.๑.๓.๓ การปฏิรูปการค้า การปฏิรูปการค้าของจีน

มีทั้งหมด ๓ ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนแรก เริ่มเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๓๐ คือ กิจการที่ได้รับอนุญาตให้ถือเงินตราต่างประเทศได้ และไม่จำเป็นต้องใช้เงินตราต่างประเทศในการนำเข้าและอนุญาตให้ขายส่วนเกินในอัตราแลกเปลี่ยนที่สูงกว่าปกติ เพื่อให้รัฐบาลสามารถวางแผนจัดสรรปริวรรตเงินตราได้อย่างเหมาะสม และเพื่อให้อุตสาหกรรมต่าง ๆ มีอิสระเต็มที่ในการกำหนดราคาสินค้าในประเทศ

ขั้นตอนที่สอง เริ่มในปี พ.ศ. ๒๕๓๑ เป็นการเข้าสู่ระบบความรับผิดชอบทางการค้ากับทุกจังหวัด เทศบาลนคร และเมืองสำคัญต่าง ๆ โดยกำหนดให้มีเป้าหมายรายได้จากการส่งออกรายปีตลอดอายุสัญญา กำหนดอัตราส่วนแบ่งของรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศสำหรับรายได้ส่วนที่เกินเป้าหมาย และกำหนดระดับความช่วยเหลือที่รัฐบาลกลางจะจัดสรรให้ตลอดอายุของสัญญา

ขั้นตอนที่สาม คือ ถ้าหากมีการตรวจสอบ พบว่าบริษัทการค้าต่างประเทศมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วน จะถูกยกเลิกสิทธิที่ได้รับความช่วยเหลือในการนำเข้าหรือส่งออก และนโยบายการค้าในระดับมหภาคจะเน้นกิจการที่ทำการผลิตมากกว่าการเป็นตัวแทนจำหน่ายเพียงอย่างเดียว

๔.๗.๑.๓.๔ ยุทธศาสตร์การเปิดประเทศของจีน

นับแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นต้นมา จีนได้ดำเนินการพัฒนาประเทศตามระบอบสังคมนิยมที่มีลักษณะแบบจีน โดยยึดถือการสร้างสรรทางเศรษฐกิจเป็นศูนย์กลาง ยึดถือนโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจและการเปิดประเทศ โดยได้กำหนดการประสานการพัฒนา ๓ ระดับ ได้แก่ การวางแผนในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับพื้นที่ตามมณฑลต่าง ๆ ด้วยการประสานแนวทางเศรษฐกิจระหว่างพื้นที่มณฑลชั้นในทางภาคตะวันตก ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อุดมไปด้วยทรัพยากร และแรงงานกับพื้นที่ตามชายฝั่งภาคตะวันออก ซึ่งมีความเจริญทางด้านเทคโนโลยี การบริหาร สิทธิพิเศษต่าง ๆ และสถานที่ที่ได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ และขยายการปฏิรูปควบคู่ไปกับการเปิดประเทศให้รวดเร็วยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้พื้นที่ฝั่งภาคตะวันออกในการติดต่อกับต่างประเทศ

จีนได้กำหนดเขตพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนา ๗ พื้นที่ ได้แก่

- พื้นที่สองฝั่งของแม่น้ำแยงซี โดยมีเขตพัฒนาผู้ตั้งในนครเซี่ยงไฮ้

เป็นศูนย์กลาง

- พื้นที่ดินดอนสามเหลี่ยมลุ่มแม่น้ำจูเจียง ในมณฑลกว่างตุง
- พื้นที่วงแหวนรอบทะเลบิ๋อไห่ ซึ่งครอบคลุมถึงกรุงปักกิ่ง

นครเทียนสิน มณฑลเหอเป่ย์ ซานตง และเหลียวหนิง

- พื้นที่มณฑลบางส่วนทางภาคตะวันตกเฉียงใต้ และภาคใต้

ไต้หวัน มณฑลเสฉวน กุ้ยโจว หยุนหนาน กวางสี กวางตุง และฟูเจี้ยน

- พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไต้หวัน จีนเจียง ทิเบต ชิงไห่

และกานซู

- พื้นที่ภาคกลาง ซึ่งครอบคลุมถึงมณฑลเหอหนาน หูเป่ย์ หูหนาน

อันฮุย และเจียงซี

- พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไต้หวัน มณฑลเฮยหลงเจียง

และจีหลิน

จากการกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาดังกล่าว เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๓๕ จีนได้กำหนดให้มณฑล ๕ แห่ง ๒ เขตปกครองตนเอง และเมือง ๒ แห่ง ได้แก่ ๑) มณฑล ๕ แห่ง คือ มณฑลหยุนหนาน กุ้ยโจว เสฉวน เขตปกครองตนเองกวางทิเบต และ ๒) มณฑล ๒ แห่ง ไต้หวัน เมืองฉงชิ่ง และเจิ้งตู (ในมณฑลเสฉวน) ซึ่งเป็นเขตการขยายความสัมพันธ์และความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การค้า การวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และวัฒนธรรมกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีหยุนหนานเป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้โดยให้อำนาจแก่รัฐบาลท้องถิ่นของจีนในการติดต่อกับประเทศต่าง ๆ ได้ภายใต้กรอบนโยบายของรัฐบาลกลาง

ขั้นตอนการดำเนินการเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจร่วมมือในภูมิภาคของจีน แบ่งเป็น ๒ ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนแรก พัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับประเทศเพื่อนบ้านและการพัฒนาความร่วมมือด้านชายแดน โดยเฉพาะการส่งเสริมการติดต่อทางการค้าและเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่น รวมถึงการแสวงหาข้อยุติในปัญหาเขตแดน และส่งเสริมให้มีการติดต่อในระดับประชาชน

ขั้นตอนที่สอง ดำเนินไปพร้อมกับขั้นตอนแรก คือ เสนอให้มีการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมทุกด้าน ระหว่างมณฑลบริเวณชายแดนของจีนกับประเทศเพื่อนบ้าน

๔.๓.๑.๔ ความสัมพันธ์กับไทย

ด้านการเมือง

ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับไทยดำเนินไปด้วยดี โดยต่างฝ่ายต่างดำเนินการในลักษณะไม่แทรกแซงกิจการภายในซึ่งกันและกัน และได้พัฒนาความสัมพันธ์ถึงระดับการแลกเปลี่ยนสถานกงสุลระหว่างกัน โดยไทยได้เปิดสถานกงสุลไทย ณ นครคุนหมิง และฝ่ายจีนขอเปิดสถานกงสุลจีนที่สงขลา

ด้านเศรษฐกิจ

นับแต่ปี พ.ศ. ๒๔๓๐ เป็นต้นมา ไทยเสียเปรียบดุลการค้ากับจีน ตลอดมาและมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นทุกปี นอกจากนั้น สินค้าของไทยและจีนต้องแข่งขันกัน ในตลาดโลก ทั้งสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม และจีนได้ปรับความสัมพันธ์เป็นเชิงพาณิชย์ มากกว่าด้านการเมืองทำให้การผ่อนปรนต่อไทยน้อยลง

การลงทุนที่ไทยเข้าไปลงทุนในจีน มากกว่าที่จีนเข้ามาลงทุนในไทย ปัญหาการลงทุนในจีนที่สำคัญคือ การขาดเงินตราต่างประเทศในการหมุนเวียน การดำเนินกิจการและความไม่สะดวกในการนำเงินออกโดยเสรี การนำเงินตราออกจากประเทศจีน จะต้องนำไปแลกเปลี่ยนกับองค์การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และชำระภาษีร้อยละ ๑๐

การทหาร

ความสัมพันธ์ด้านการทหารดำเนินไปด้วยดี โดยจีนได้ให้ความช่วยเหลือด้านอาวุธแก่กองทัพบก และไทยซื้ออาวุธจากจีนในราคามิตรภาพ และมีการแลกเปลี่ยนการเยือนทางทหารกันอยู่เสมอ

ด้านสังคมจิตวิทยา

มีการเพิ่มการติดต่อกันมากขึ้น โดยจีนพยายามเพิ่มการติดต่อในระดับท้องถิ่นมากขึ้น เพื่อให้มีการสถาปนาเมืองพี่เมืองน้อง โดยทั้ง ๒ ฝ่าย ได้ลงนามข้อตกลงว่าด้วยการสถาปนาความสัมพันธ์บ้านพี่เมืองน้องระหว่าง กรุงเทพฯ - ปักกิ่ง เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๖ อย่างไรก็ตาม การเปิดการติดต่อดังกล่าวมากขึ้น มีส่วนทำให้ชาวจีนที่ประสบปัญหาด้านการครองชีพหลบหนีเข้าไทยเพิ่มขึ้น

๔.๗.๑.๕ มณฑลหยุนหนาน

มณฑลหยุนหนาน เป็นมณฑลที่คณะกรรมการการต่างประเทศ ได้เดินทางไปเยือนและศึกษาดูงาน ในครั้งนี้ จึงขอรายงานในส่วนที่เกี่ยวกับมณฑลหยุนหนาน ดังนี้

ที่ตั้งและลักษณะภูมิประเทศ

มณฑลหยุนหนาน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ อยู่ในส่วนใต้สุดของจีน มีอาณาเขตติดต่อกับพม่า ลาว และเขมร โยงต่อกับไทยทั้งทางบกและทางน้ำในระยะสั้น ๆ และไม่มีทางออกทะเล มีพื้นที่รวม ๓๘๓,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร

ลักษณะภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสูงสลับซับซ้อนจำนวนมาก เหมาะสำหรับเป็นสถานที่ท่องเที่ยว แม่น้ำที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำล้านช้าง (แม่น้ำโขง)

มณฑลหยุนหนานมีอากาศอบอุ่นสบาย อุณหภูมิ อยู่ในช่วง ๒ องศาเซลเซียส ถึง ๒๕ องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนประมาณ ๐.๔ - ๓.๐ นิ้วต่อเดือน

ประชากรและอาชีพ

- มณฑลหยุนหนานมีประชากรประมาณ ๓๘ ล้านคน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ผลผลิตที่สำคัญ ได้แก่ การทำไร่ยาสูบ และในปัจจุบันทางรัฐบาลได้มีการส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมเกิดขึ้นในดินแดนนี้ เพื่อให้ประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้น

- มณฑลหยุนหนานมีการค้าขายชายแดนกับลาว พม่า และประเทศไทย สินค้าส่งออก ได้แก่ บุหรี่, ชา, เลื่อยไม้, เครื่องประดับจำพวกหยก แร่ฟอสฟอรัส, แคลเซียม, ฟอสเฟต และแมกนีเซียม ส่วนสินค้านำเข้า ได้แก่ เครื่องมือและเครื่องจักรกลต่าง ๆ และของใช้ประจำวัน

- ประชาชนชาวจีนในดินแดนหยุนหนาน จะใช้ภาษาจีนกลางเป็นภาษาราชการและภาษาพูดทั่วไป ส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ รองลงมาคือ ลัทธิเต๋า และอิสลาม ตามลำดับ

- ระบบการเงินของประเทศใช้เงินสกุลหยวน (YUAN) โดย ๑ เหรียญสหรัฐ ประมาณเท่ากับ ๘.๔ หยวน เมื่อเทียบกับเงินบาท จะมีอัตราแลกเปลี่ยนประมาณ ๑ หยวน ต่อ ๓ บาท

การเมืองและการปกครอง

- มณฑลหยุนหนานประกอบด้วย ๑๕ จังหวัด กับ ๑ แคว้น โดยมีเมืองคุนหมิงเป็นเมืองหลวง ตั้งอยู่ตอนกลางของมณฑล มีประชากรประมาณ ๑.๔ ล้าน และมีเมืองที่สำคัญได้แก่ DALL, BAO SHAN, SIMAO และแคว้น XISHUANGBANNA (สิบสองปันนา)

- มณฑลหยุนหนาน มีประชากรประมาณ ๓๘ ล้านคน รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลประมาณ ๓,๖๐๐ บาทต่อปี ผลผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ใบยาสูบ อ้อย ยางพารา และปาล์ม ส่วนแร่ธาตุที่สำคัญ ได้แก่ เหล็ก ฟอสเฟต และถ่านหิน

การคมนาคม

๑. การคมนาคมทางน้ำ

- มณฑลหยุนหนานมีอาณาเขตที่ไม่ติดทะเล ดังนั้นการขนส่งทางน้ำจึงจำเป็นต้องใช้แม่น้ำล้านช้างเป็นเส้นทางหลักในการขนส่งและการเดินทาง แต่ก็มียุโรปรรคคือ ในช่วงฤดูร้อนปริมาณน้ำในแม่น้ำล้านช้างมีน้อย ทำให้มีสันดอนเกิดขึ้นมากมายเป็นปัญหาต่อการเดินเรือขนาดใหญ่

- ในการเดินเรือในลำน้ำล้านช้างนั้น จะต้องอาศัยชาวจีนที่มีความชำนาญในการเดินเรือเป็นพิเศษ เนื่องจากจะต้องเผชิญกับกระแสน้ำที่ไหลเชี่ยวแล้ว ยังต้องบังคับเรือให้หลบลินดอนที่อยู่ใต้น้ำอีกด้วย

๒. การคมนาคมทางอากาศ

การคมนาคมทางอากาศนับได้ว่าเป็นเส้นทางที่สะดวกสบายที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางระหว่างประเทศ และภายในประเทศ โดยมีท่าอากาศยานนานาชาติที่เมืองคุนหมิง และท่าอากาศยานภายในเมือง BAO SHAN SIMAO และ JINHONG โดยมีสายการบินหยุนหนาน แอร์ไลน์ เป็นสายการบินของมณฑล

๓. การคมนาคมทางบก

ปัจจุบันกำลังมีโครงการพัฒนาเส้นทางระหว่างสาธารณรัฐประชาชนจีน สหภาพพม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศไทย เพื่อให้เป็นเส้นทางคมนาคมที่ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศทั้งสิ้นให้มากขึ้น สำหรับเส้นทางระหว่างเมืองต่าง ๆ ในมณฑลนั้นยังคงมียุโรปรรคในการเดินทางบ้าง ทั้งนี้เนื่องจากถนนที่แคบ และคดเคี้ยวตามภูเขา ทำให้การเดินทางโดยรถยนต์ต้องใช้เวลาในการเดินทางมาก นอกจากการเดินทางโดยรถยนต์แล้ว ยังมีการเดินทางโดยรถไฟ แต่การบริการยังไม่ดี และใช้เวลาในการเดินทางนานเช่นกัน

แนวทางพัฒนาเศรษฐกิจมณฑลหยุนหนาน

เศรษฐกิจของมณฑลหยุนหนานมีความผูกพันกับประเทศเพื่อนบ้าน แม้ว่าในปัจจุบันมณฑลหยุนหนานจะมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจต่ำกว่าประเทศสมาชิกอาเซียน แต่ก็ยังอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าอินโดจีนและสหภาพพม่า หยุนหนานเป็นมณฑลที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติทั้งพันธุ์ไม้และสัตว์นานาชนิดจำนวนมาก จนได้รับสมญานามว่า "อาณาจักรแห่งพันธุ์ไม้" และ "อาณาจักรแห่งสัตว์" ทรัพยากรแร่ธาตุที่สำคัญของหยุนหนาน ได้แก่ ตะกั่ว สังกะสี ดีบุก เหล็ก และเหล็กกล้า ฟอสฟอรัส ถ่านหิน ทองแดง ฯลฯ รวมทั้งผลิตผลการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ใบบายสูบ อ้อย ยางพารา สมุนไพร และผลิตภัณฑ์ป่าไม้ ฯลฯ สำหรับปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญ คือ ปัญหาความยากจนของประชาชนในชนบท ปัจจุบันคนยากจนในมณฑลหยุนหนานมีจำนวน ๗ ล้านคน ซึ่งอาศัยอยู่ใน ๗๓ อำเภอจากจำนวนทั้งหมด ๑๒๖ อำเภอ ในการนี้ รัฐบาลหยุนหนานได้กำหนดเป้าหมายที่จะเร่งขจัดปัญหาความยากจนของประชาชนในมณฑลหยุนหนานให้สำเร็จภายใน ๗ ปี (ระหว่างปีพ.ศ. ๒๕๓๗ - ๒๕๔๓)

จึงกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนามณฑลหยุนหนาน ดังนี้

- เปิดเส้นทางใหม่ เพื่อออกสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- ใช้มณฑลหยุนหนานเป็นศูนย์กลางและศูนย์การเชื่อมต่อระหว่างจีนตอนกลางกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- ระบายสินค้าจากมณฑลอื่น ๆ สู่พม่า ลาว ไทย และให้ความสำคัญแก่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- แก้ปัญหาการล่าเลียงการขนส่งสินค้า ซึ่งจะมีระยะทางไกลกว่าเส้นทางที่ใช้อยู่เดิม (ออกทะเลที่กวางตุ้ง)
- ปรับปรุงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมณฑลหยุนหนาน และมณฑลใกล้เคียง

นอกจากนั้น มณฑลหยุนหนานยังวางเป้าหมายที่จะขยายการติดต่อทางเศรษฐกิจและการค้า รวมทั้งความร่วมมือกับยุโรป สหรัฐฯ ญี่ปุ่น และออสเตรเลียไปพร้อมกันด้วย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจมณฑลหยุนหนาน

มณฑลหยุนหนานได้วางแผนพัฒนาเศรษฐกิจระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๓๔ - ๒๕๓๘) ซึ่งมีเป้าหมายที่จะเร่งอัตราเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้ได้ร้อยละ ๑๐ - ๑๒ ต่อปี จะแปรรูปวัตถุดิบต่าง ๆ โดยกำหนดเป็นโครงการอุตสาหกรรมที่สำคัญ คือ

ฟอสฟอรัส ยาง และกระดาษ เร่งสร้าง ๔ เส้นทางหลัก และทางรถไฟจากคุนหมิง เพื่อเชื่อมต่อกับเส้นทางของประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งการพัฒนาท่าอากาศยานอีก ๖ แห่ง นอกเหนือจากท่าอากาศยานนานาชาติมณฑลหยุนหนานและจากการที่มณฑลหยุนหนานได้ใช้นโยบายส่งเสริมการลงทุนทำให้การลงทุนของต่างประเทศในมณฑลหยุนหนาน มีมูลค่าประมาณ ๑๔๘.๐๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๖ โดยมีประเทศที่เข้าไปลงทุน ได้แก่ ฮ่องกง มาเลเซีย ญี่ปุ่น ไทย เยอรมัน บราซิลและสิงคโปร์ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ มณฑลหยุนหนานกำหนดให้มีการลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ ๓๕ โครงการ วงเงิน ๒๐,๐๐๐ ล้านหยวน

ด้านการท่องเที่ยว

หยุนหนานอยู่ระหว่างการเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยอนุมัติให้เปิดเขตพัฒนาด้านการท่องเที่ยวขึ้นในคุนหมิง ซึ่งเขตดังกล่าวจะเปิดโอกาสให้นักลงทุนต่างประเทศเข้าไปดำเนินในกิจการต่าง ๆ อาทิ ร้านอาหารสินค้าปลอดภาษี สนามกอล์ฟ สวนสนุก และสวนสัตว์ เป็นต้น

หยุนหนานมีแนวโน้มที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของจีนและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ขณะนี้ท่าอากาศยานคุนหมิงซึ่งเป็นท่าอากาศยานนานาชาติของมณฑลสามารถรองรับเที่ยวบินจากเมืองต่าง ๆ ภายในจีนรวม ๒๙ เมือง และเที่ยวบินต่างประเทศรวม ๖ แห่ง ได้แก่ กรุงเทพฯ เชียงใหม่ ย่างกุ้ง เวียงจันทน์ สิงคโปร์ และฮ่องกง ปัจจุบันฝ่ายไทยตอบสนองการพัฒนาเศรษฐกิจ การค้า และการท่องเที่ยวของหยุนหนานโดยเปิดเส้นทางบินจากกรุงเทพฯ และเชียงใหม่ไปยังคุนหมิงสัปดาห์ละ ๕ เที่ยวบิน และมีโครงการขยายเพิ่มเป็นสัปดาห์ละ ๗ เที่ยวบินตั้งแต่วันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๗ ทั้งนี้เอกชนของไทยเริ่มมีความสนใจต่อการลงทุนในหยุนหนาน โดยเฉพาะด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยมีโครงการที่จะจัดทัศนจรล่องเรือตามแม่น้ำโขงจากจีน ผ่านพม่าและลาวไปยังสามเหลี่ยมทองคำและจังหวัดเชียงราย รวมทั้งการจัดการแข่งขันแรลลีย์จากเชียงรายผ่านลาวไปเขตสิบสองปันนา เป็นต้น

สำหรับความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว นั้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นเจ้าภาพจัดการประชุม ๔ ประเทศ ว่าด้วยความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวขึ้น ณ จังหวัดเชียงรายเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวในเขตสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ โดยการจัดโครงการคาราวานมิตรภาพไทย-พม่า-จีน ระหว่างเชียงราย - คุนหมิงเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๖

ด้านการคมนาคม

ในระหว่างการประชุมว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค
ระหว่าง ๖ ประเทศ (กัมพูชา-จีน-พม่า-ลาว-ไทย-เวียดนาม) ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๓๐-๓๑
สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ จัดโดย ADB ณ กรุงมะนิลา รัฐบาลของไทย-พม่า-ลาว-จีน
ได้เสนอขอความสนับสนุนจาก ADB ในการศึกษาความเป็นไปได้และความเหมาะสม
ในการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาเส้นทางคมนาคมภายในอนุภูมิภาค

ในด้านการพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางบกนั้นได้เริ่มดำเนินการสำรวจ
และก่อสร้างถนนเชื่อมโยง ๔ ประเทศ ดังนี้

๑) เส้นทางเชื่อมโยงไทย-พม่า-จีน (แม่สาย-เชียงตุง-ต้าหลัว-
-เชียงรุ่ง) ขณะนี้รัฐบาลพม่าได้ให้สัมปทานแก่บริษัท สุขเอื้ออนันต์ ดำเนินการก่อสร้าง
ช่วงระหว่างท่าซี้เหล็ก (ตรงข้ามอำเภอแม่สาย) - เชียงตุง (ระยะทาง ๑๖๔ กม.)

๒) เส้นทางเชื่อมโยงไทย-ลาว-จีน (เชียงของ-ห้วยทราย-หลวงน้ำทา-
-บ่อเต็น) รัฐบาลลาวเสนอให้สัมปทานแก่บริษัท ครอบครวัวสุธา รับสัมปทานสร้างถนนจาก
บ้านห้วยทราย (ตรงข้ามอำเภอเชียงราย) ถึงเวียงภูคา-หลวงน้ำทา และ ADB ศึกษา
เส้นทางหลวงน้ำทา-บ่อเต็น

ในด้านการพัฒนาการคมนาคมทางน้ำ นั้น ได้มีการส่งเจ้าหน้าที่เทคนิค
ของทั้ง ๔ ประเทศร่วมกันสำรวจแนวทางเดินเรือตามลำแม่น้ำโขงเมื่อเดือนเมษายน
-พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ และต่อมาสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม
ทางเทคนิคระหว่าง ๔ ประเทศ ณ เมืองคุนหมิง เมื่อวันที่ ๑๔-๒๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๗
ซึ่งที่ประชุมได้เห็นด้วยในหลักการที่จะทำความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการเดินเรือ
ตามลำน้ำโขงตอนบน และสนับสนุนให้มีการเดินเรือในสภาพปัจจุบัน นอกจากนี้
ได้มีข้อตกลงว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมมือพิจารณาระเบียบต่าง ๆ ต่อไป
โดยการประชุมครั้งต่อไปจะจัดขึ้นที่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ความร่วมมือในกรอบสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ นั้น ปัจจุบันการดำเนินการ
เป็นไปตามขั้นตอน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องวางกรอบความร่วมมือสำหรับอนาคต
ซึ่งจะขยายความร่วมมือไปสู่สาขาอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะด้านการคมนาคมขนส่ง การค้า
และการลงทุน การพัฒนาสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนา
แหล่งพลังงาน ทั้งนี้ ADB ได้จัดการประชุมว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค
ครั้งที่ ๓ ระหว่างวันที่ ๒๐-๒๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๗ ณ กรุงฮานอย โดยมีวัตถุประสงค์
เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับโครงการความร่วมมือดังกล่าว

โดยที่การพัฒนาของกลุ่มประเทศลุ่มแม่น้ำโขงตอนบนนี้ยังประสบปัญหา และอุปสรรคบางประการ ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจของ ๔ ประเทศ ความแตกต่างด้านนโยบาย และปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหาสภาพภูมิประเทศ ปัญหาชนกลุ่มน้อย บริเวณชายแดนไทย-พม่า ปัญหาการค้ายาเสพติด และปัญหาการค้าอาวุธตามแนวชายแดน สำหรับจีนซึ่งไม่มีพรมแดนติดต่อกับไทย ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องการค้าระหว่างไทยกับจีน เนื่องจากจะต้องทำการค้าผ่านพม่าและลาว ซึ่งทั้งสองประเทศต่างก็มีนโยบายและกฎระเบียบ ว่าด้วยการค้าที่ยังไม่ชัดเจนและแน่นอนเพียงพอเนื่องจากมีการปรับภาษี และค่าเงินบ่อยครั้ง การคมนาคมไม่สะดวก รวมทั้งค่าขนส่งสูง ดังนั้น การพัฒนาความร่วมมือระหว่างกัน ควรดำเนินอย่างค่อยเป็นค่อยไป เพื่อประโยชน์ร่วมกันของประเทศภายในภูมิภาค

ในส่วนของความร่วมมือทางด้านการค้าและการลงทุน นั้น ภาคเอกชนไทย เช่น สภาหอการค้าจังหวัด เชียงรายและสือมวลชน ให้ความร่วมมือในการจัดประชุมสัมมนา ทางธุรกิจระหว่างภาคเอกชนไทย-จีน-พม่า-ลาว ไปพร้อมกับการดำเนินการความร่วมมือ ด้านอื่น ๆ ด้วยซึ่งก่อให้เกิดความร่วมมือทางด้านการค้า การลงทุนระหว่างกันยิ่งขึ้น

ด้านการค้าต่างประเทศ

มณฑลหยุนหนานเป็นมณฑลทางภาคตะวันตกเฉียงใต้ของจีนไม่มี ดินแดนติดทะเลตามระบบและนโยบายการค้าต่างประเทศของจีนในอดีตอันยาวนาน หยุนหนานเป็นมณฑลที่ส่งสินค้าส่งออกของตนไปยังเมืองท่าตามชายฝั่งทะเลตะวันออกของจีน มาโดยตลอด จนกระทั่งเมื่อปีพ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งประเทศจีนได้ดำเนินนโยบายปฏิรูป และเปิดประเทศ กิจการด้านการนำเข้าและส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศ ของมณฑลหยุนหนานจึงได้เริ่มขึ้นและพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว

ปีพ.ศ. ๒๕๒๒ มูลค่าสินค้าส่งออกของหยุนหนานเท่ากับ ๑๐-๑๒ ล้านเหรียญสหรัฐ และมูลค่านำเข้าประมาณ ๑๐ ล้านเหรียญสหรัฐ ปีพ.ศ. ๒๕๒๔ มูลค่า สินค้าส่งออกเพิ่มขึ้นเป็น ๑๐๐ ล้านเหรียญสหรัฐ และมูลค่านำเข้า ๕๐ ล้านเหรียญสหรัฐ

แม้หยุนหนานจะได้มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ก้าวหน้าขึ้นภายหลัง การดำเนินนโยบายการปฏิรูปและเปิดประเทศดังกล่าวแล้วก็ตาม แต่การติดต่อกับ โลกภายนอก โดยเฉพาะความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุน ดำเนินไป อย่างช้ามาก เมื่อเทียบกับเขตมณฑลภาคตะวันออกตามชายฝั่งทะเล

นับแต่ทศวรรษ ๑๙๕๐ เป็นต้นมา โดยเฉพาะเมื่อผู้นำอาวุโสได้ตั้ง
เลี้ยวผิด ได้กล่าวคำปราศรัยสำคัญระหว่างการตรวจราชการที่มณฑลกว่างตุง เมื่อต้นปี
พ.ศ. ๒๕๓๖ ซึ่งเป็นแรงผลักดันครั้งสำคัญในมณฑลต่าง ๆ ดำเนินนโยบายปฏิรูป
และเปิดประเทศที่ลึกซึ้ง และกว้างขวางยิ่งขึ้น ตามนโยบายของรัฐบาลกลาง
มณฑลหยุนหนานได้เร่งระดับความเร็วในการปฏิรูปและเปิดประเทศที่กว้างขวาง
และรอบด้านยิ่งขึ้น

ในปีพ.ศ. ๒๕๓๕ มูลค่าการค้ารวมของหยุนหนานเท่ากับ ๖๓๐
ล้านเหรียญสหรัฐ แบ่งเป็นมูลค่าส่งออก ๔๓๐ ล้านเหรียญสหรัฐ และมูลค่านำเข้า ๒๐๐
ล้านเหรียญสหรัฐเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีพ.ศ. ๒๕๓๖ ร้อยละ ๘๒.๔

โครงสร้างสินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ติบุก ไบยาสูบ บุหรี่
ผลิตภัณฑ์ ฟอสฟอรัส ปุ๋ยฟอสเฟส ไบซา เครื่องมือและเครื่องจักร แผงวงจรไฟฟ้า
และเลนส์กล้องส่องทางไกล ฯลฯ

บริษัทที่มีอำนาจในการดำเนินธุรกิจนำเข้าและส่งออกของมณฑล
หยุนหนานมีจำนวน ๕๘ บริษัท ซึ่งแบ่งเป็น บริษัทระดับมณฑล ๓๐ บริษัท บริษัทระดับเขต/เมือง
(หน่วยการปกครองที่รองจากมณฑลซึ่งหยุนหนานมีอยู่ ๑๗ เขต/เมือง) จำนวน ๔ บริษัท
และบริษัทที่ผลิตเพื่อการที่มณฑล มูลค่ารวมมากกว่า ๘๐๐ ล้านเหรียญสหรัฐ

บริษัทด้านการค้าของหยุนหนานที่ไปลงทุนในต่างประเทศมีจำนวน
๑๒ บริษัทในจำนวนนี้ได้จัดตั้งบริษัทการค้าและลงทุนในไทยจำนวน ๑ บริษัท

ด้านการค้าชายแดน

การค้าชายแดนนับเป็นรายได้หลักทางเศรษฐกิจที่สำคัญของมณฑลหยุนหนาน
นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ การค้าชายแดนด้านลาวและพม่ามีมูลค่าเพิ่มขึ้น โดยจีนเป็นฝ่ายได้ดุลการค้า
มูลค่าทางการค้าชายแดนกับพม่า ลาว และเวียดนาม ได้เพิ่มขึ้นจากปริมาณ ๔๔ ล้านหยวน
ในปีพ.ศ. ๒๕๒๗ เป็น ๒,๘๗๓ ในปีพ.ศ. ๒๕๓๖ โดยเพิ่มขึ้นจากปีพ.ศ. ๒๕๓๕ ร้อยละ ๒๖.๖
ทั้งนี้มณฑลหยุนหนานได้วางเป้าหมายการค้าชายแดนไว้ว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ จะเพิ่มมูลค่าให้
ได้ประมาณ ๓,๐๐๐ ล้านหยวน

การพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

มณฑลหยุนหนานได้พัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการจัดทำ
ความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับหลวงพระบางของลาว และมีการทดลองแล่นเรือ
จากหยุนหนานไปยังหลวงพระบาง นอกจากนี้มณฑลหยุนหนานมีเส้นทางรถไฟ รถยนต์

เชื่อมต่อกับชายแดนภาคเหนือของสหภาพมา อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่าง มณฑลหยุนหนานกับเวียดนาม และกัมพูชา ยังไม่คืบหน้ามากนัก สำหรับประเทศไทยนั้น มณฑลหยุนหนานเสนอขอเปิดความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องกับเชียงใหม่ (ปี พ.ศ. ๒๕๓๓) และเชียงราย (ปี พ.ศ. ๒๕๓๔) ซึ่งยังไม่คืบหน้า และไทยได้สนองตอบในระยะต้น ด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าและการท่องเที่ยวของมณฑลหยุนหนาน รวมทั้งเอกชนไทย ให้ความสนใจที่จะเข้าไปลงทุนด้านอุตสาหกรรม ทั้งมณฑลหยุนหนานเห็นว่าโครงการ อุตสาหกรรมทั้งสองฝ่ายแตกต่างกัน โดยของไทยเป็นอุตสาหกรรมเบา ขณะที่มณฑล หยุนหนานเป็นอุตสาหกรรมหนัก

๔.๗.๑.๖ ความสัมพันธ์ระหว่างมณฑลหยุนหนานกับประเทศไทย ด้านการเมือง

ประเทศไทยและมณฑลหยุนหนานมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยมีการเดินทางไปเยือนซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ สมเด็จพระอัครราชกุมาร ได้เสด็จ เยือนมณฑล หยุนหนาน (คุนหมิง และต้าหลี่) ระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ นอกจากนั้น สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ได้เคยเสด็จ เยือนมณฑล หยุนหนาน รวม ๓ ครั้ง โดยครั้งสุดท้ายได้เสด็จ เยือนมณฑลหยุนหนานเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และ ๙๗ นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ได้เดินทางไปเยือนมณฑลหยุนหนาน เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๓๖ รวมทั้งนายเทอ จื้อเจียง ผู้ว่าการมณฑลหยุนหนาน ได้เดินทางเยือนประเทศไทยเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ และเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๗ มณฑลหยุนหนาน ได้เคยเสนอขอเปิดความสัมพันธ์กับบ้านพี่เมืองน้อง กับจังหวัดเชียงใหม่ในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ และกับจังหวัดเชียงรายในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งในขั้นนี้ ทางประเทศไทยเห็นว่าการติดต่อแลกเปลี่ยนระหว่างกันในด้านต่าง ๆ สามารถดำเนินไป อย่างกว้างขวางอยู่แล้วทั้งในด้านการแลกเปลี่ยนการเยือน การศึกษาอบรม การฝึกสอน การกีฬา ฯลฯ ซึ่งประเทศไทยเห็นว่ายังไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีการสถาปนา เป็นบ้านพี่เมืองน้อง

นอกจากนี้ ทั้งสองประเทศได้ทำความตกลงว่าด้วยการจัดตั้ง สถานกงสุลใหญ่ระหว่างกันที่นครคุนหมิงและที่จังหวัดสงขลา ซึ่งลงนามโดยรัฐมนตรี ว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศไทย - สาธารณรัฐประชาชนจีน ที่กรุงปักกิ่ง เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ โดยสถานกงสุลใหญ่ ณ นครคุนหมิง ได้จัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๗ และมีพิธีเปิดสถานที่ทำการอย่างเป็นทางการ

เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งเป็นวันครบรอบ ๑๕ ปีของการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตไทย - จีน โดยสถานกงสุลใหญ่ ณ นครคุนหมิง มีอาณาเขตทางกงสุลครอบคลุม ๔ มณฑลทางภาคตะวันตกเฉียงใต้ของจีน คือ มณฑลหยุนหนาน กุ้ยโจว เสฉวน และหูหนาน ซึ่งการเปิดสถานกงสุลใหญ่ ณ นครคุนหมิง ย่อมจะส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ระหว่างประเทศไทยกับมณฑลหยุนหนานให้มีการพัฒนายิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของสองประเทศ และเพิ่มพูนมิตรภาพและการติดต่อไปมาหาสู่กันระหว่างประชาชนของทั้งสองฝ่าย

ด้านเศรษฐกิจ

ในด้านความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของมณฑลหยุนหนานนั้น จะผูกพันกับประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกัน แม้ว่าในปัจจุบันมณฑลหยุนหนานจะมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจต่ำกว่าประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASSOCIATION OF SOUTHEAST ASIAN NATIONS : ASEAN) แต่ก็ยังอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่ากลุ่มประเทศอินโดจีนและสหภาพพม่า มณฑลหยุนหนานนับเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ทั้งพันธุ์ไม้และสัตว์นานาชนิดจำนวนมาก จนได้รับสมญานามว่า "อาณาจักรแห่งพันธุ์ไม้" และ "อาณาจักรแห่งสัตว์" ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของมณฑลหยุนหนาน ได้แก่ ตะกั่ว สังกะสี ดีบุก เหล็กและเหล็กกล้า ฟอสฟอรัส ถ่านหิน ทองแดง ฯลฯ ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ใบบายาสูบ ยางพารา อ้อย สมุนไพรและผลิตภัณฑ์ป่าไม้ ฯลฯ

สำหรับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างมณฑลหยุนหนานกับประเทศไทย เริ่มต้นในช่วงกลางทศวรรษ ๑๙๘๐ มูลค่าส่งออกสินค้าของมณฑลหยุนหนานไปยังประเทศไทย มีดังนี้

ปีพ.ศ. ๒๕๓๐	๑,๕๔๐,๐๐๐	ดอลลาร์สหรัฐ
ปีพ.ศ. ๒๕๓๑	๖,๕๕๐,๐๐๐	"
ปีพ.ศ. ๒๕๓๒	๔,๘๕๐,๐๐๐	"
ปีพ.ศ. ๒๕๓๓	๔,๖๖๐,๐๐๐	"
ปีพ.ศ. ๒๕๓๔	๖,๘๐๐,๐๐๐	"
ปีพ.ศ. ๒๕๓๕	๑๓,๐๐๐,๐๐๐	"
ปีพ.ศ. ๒๕๓๖	๑๘,๕๑๐,๐๐๐	"

ซึ่งในปีพ.ศ. ๒๕๓๖ สินค้าส่งออกของมณฑลหยุนหนานไปยังประเทศไทยที่สำคัญ ได้แก่ ยางสน (๗๔๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ) ไม้ (๔๒๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ) ผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง (๒,๓๒๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ) ไบยาสูบ (๔๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ) ปุ๋ยฟอสเฟต (๔,๓๗๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ) อุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องจักร (๓,๒๔๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ) ในส่วนของการนำเข้าสินค้าจากประเทศไทย นั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ มณฑลหยุนหนานนำเข้าสินค้าจากประเทศไทย มูลค่า ๒,๔๑๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ สำหรับสินค้าที่มณฑลหยุนหนานนำเข้าจากประเทศไทยที่สำคัญ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เหล็กกล้า (๑,๔๓๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ) และยางพาราธรรมชาติ (๔๔๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ) นอกจากนี้เป็นสินค้าประเภทอื่น ๆ อีกเล็กน้อย

ในส่วนของการลงทุนของภาคเอกชนไทยในมณฑลหยุนหนาน นั้น ได้มีบริษัทของภาคเอกชนไทยหลายบริษัทเข้าไปลงทุนประกอบการ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการลงทุนในด้านอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมการผลิตอะไหล่รถยนต์โดยสาร สำหรับนักท่องเที่ยว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมการผลิตกระแสไฟฟ้า อุตสาหกรรมอาหารสำเร็จรูป สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง การขนส่งทางอากาศ และโทรคมนาคม เป็นต้น

๔.๓.๑.๗ ความร่วมมือระหว่างไทย - มณฑลหยุนหนาน

ความร่วมมือทางเศรษฐกิจภายใต้กรอบสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ ระหว่างพม่า - ลาว - ไทย - จีน (ตอนใต้) รัฐบาลจีนกำหนดให้หยุนหนานเป็นศูนย์กลางใน ๕ มณฑลทางภาคตะวันตกเฉียงใต้ ด้วยเหตุผลนี้ส่งผลให้มณฑลหยุนหนานซึ่งประสบปัญหาสำคัญ คือ ไม่สามารถออกสู่ทะเลได้ ทำให้สินค้าของมณฑลหยุนหนานไม่สามารถส่งออกไปจำหน่ายได้

ขณะเดียวกัน รัฐบาลจีนได้กำหนดนโยบาย ๑๒๓ โดยมีเป้าหมายเพื่อผลักดันให้เกิดความร่วมมือ ซึ่งนโยบายดังกล่าวประกอบด้วย

หมายเลข ๑ หมายถึง การเปิดเส้นทางคมนาคมทางแม่น้ำโขง

หมายเลข ๒ หมายถึง การสร้างถนน ๒ เส้นทางทางตอนใต้

เส้นทาง ๑ การสร้างถนนผ่านสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

เส้นทาง ๒ การสร้างถนนผ่านสหภาพพม่า

หมายเลข ๓ หมายถึง การเปิดเส้นทางคมนาคมทางรถไฟ เพื่อออกทะเลทางตอนใต้

แนวความคิดความร่วมมือในกรอบดังกล่าวได้ริเริ่มขึ้นในปีพ.ศ. ๒๕๓๕ เนื่องจากประเทศไทย ลาว พม่า และจีนมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ส่งผลให้เกิดการประชุมร่วมกันในการประชุม ๔ ประเทศ ว่าด้วยการพัฒนาเครือข่ายคมนาคมระหว่างไทย ลาว พม่า และจีนตอนใต้ ครั้งที่ ๑ ซึ่งจัดขึ้นในประเทศไทย เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ ได้มีการปรึกษาหารือในหลักการเกี่ยวกับการสร้างเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงระหว่างมณฑลหยุนหนานกับพม่า ไทย และลาว ทั้งเส้นทางบกและเส้นทางน้ำ ซึ่งทุกฝ่ายเห็นสอดคล้องกันที่จะได้พิจารณาในรายละเอียดระหว่างกันต่อไป โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมกันที่จะเพิ่มพูนพัฒนาในด้านเศรษฐกิจการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างกันเมื่อเส้นทางดังกล่าวบรรลุผลที่เป็นรูปธรรมย่อมส่งผลให้เขตอนุภูมิภาคนี้มีศักยภาพในเชิงเศรษฐกิจสูงขึ้น ทั้งมีช่องทางที่จะเสริมสร้างและกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจในเขตให้ดำเนินไปโดยทั่วถึง

๔.๗.๑.๔ โครงการพัฒนาการสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจระหว่างมณฑลหยุนหนานกับภาคเหนือของไทย

จากการที่รัฐบาลกลางของจีนมีนโยบายให้มณฑลต่าง ๆ ตามบริเวณชายแดนขยายการติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศของจีน ทางด้านมณฑลหยุนหนานได้จัดทำโครงการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับภาคเหนือของไทย ๔ โครงการ ได้แก่

๑. โครงการพัฒนาเส้นทางเชื่อมระหว่างคุนหมิง(จีน) - เชียงตุง (พม่า) - อ้าเกอแม่สาย (ไทย)

- จีนได้ริเริ่มโครงการดังกล่าวขึ้นใหม่ หลังจากหยุดชะงักลง

เนื่องจากสถานการณ์ระหว่างประเทศไม่เอื้ออำนวย โดยจะมีการพัฒนาเส้นทางสายคุนหมิง

- เชียงรุ่ง - ต้าหลัว (ชายแดนจีน) และสายต้าหลัว - เชียงตุง (พม่า) แม่สายจังหวัดเชียงราย ระยะทางทั้งสิ้นประมาณ ๗๕๐ กม. ขณะนี้ จีนได้เริ่มดำเนินการก่อสร้างเส้นทางภายในประเทศจากคุนหมิง - ต้าหลัว แล้ว สำหรับเส้นทางในจีนนั้นมีสภาพดีใช้ได้ทุกฤดูกาล ส่วนเส้นทางที่ผ่านสภาพพม่าอยู่ในสภาพทรุดโทรม รัฐบาลจีนได้เจรจากับรัฐบาลพม่าพร้อมกับสำรวจเส้นทางแล้ว

- ไทยให้ความสำคัญในการสร้างเส้นทางทางบก

ติดต่อกับจีน และกำลังศึกษาความเป็นไปได้ในการสร้างเส้นทางเชื่อมโยงไทย ลาว พม่า

และจีนตอนใต้ จำนวน ๒ เส้นทาง คือ สายแรก เส้นทางท่าซี้เหล็ก - เชียงตุง - ต้าหลัว

และสายที่สอง เส้นทางเชียงของ - ห้วยทราย-หลวงน้ำทา - เมืองสิงห์ หลุนหนานกำลังปรับปรุงทางหลวงระหว่างคุนหมิงกับสิบสองปันนา และหวังว่าจะมีการเชื่อมเส้นทางติดต่อระหว่างกรุงเทพฯ กับคุนหมิงในอนาคต

- ฝ่ายไทยได้เป็นเจ้าของภาพจัดการประชุมระหว่าง

ประเทศ ๔ ชาติ (ไทย ลาว พม่า จีนตอนใต้) ว่าด้วยการพัฒนาเครือข่ายคมนาคมในอนุภูมิภาค ระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ ปรากฏว่า ที่ประชุมเห็นชอบกับข้อเสนอของฝ่ายไทยในการพัฒนาเส้นทางบก ๒ สาย เชื่อมโยงระหว่าง ๔ ชาติดังกล่าว โดยผู้แทนจีน ลาว และพม่า จะได้แจ้งข้อเสนอดังกล่าวต่อรัฐบาลของตน หลังจากนั้นไทยจะเป็นผู้ติดต่อสถาบันทางการเงินระหว่างประเทศ เพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษารายละเอียดและได้มีการประชุมกับธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ ที่ประชุมยังได้หารือถึงความเป็นไปได้ในการขยายเครือข่ายเส้นทางรถไฟระหว่างกันด้วย

สำหรับการคมนาคมทางน้ำ จีนได้เร่งรัดให้เปิดการเดินเรือก่อน รวมทั้งให้ทำลายเกาะแก่งต่าง ๆ ที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเดินเรือ

๒. โครงการเดินเรือตามลำน้ำโขงจากเชียงรุ่ง (จีน) - เชียงแสน (ไทย)

โครงการเดินเรือเส้นทางแม่น้ำล้านช้าง จากเชียงรุ่ง ต่อมายังแม่น้ำโขงผ่านพม่า และลาว มาถึงอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ระยะทาง ๔๐๒ กม. จุดประสงค์เพื่อขนส่งสินค้าจากตอนใต้ของจีน เช่น ถ่านหิน ฟอสเฟต หินอ่อน พืชผลเกษตร มาถึงไทยเพื่อส่งออกสู่ทะเลที่ท่าเรือแหลมฉบัง นอกจากนี้ ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเส้นทางท่องเที่ยว ปัจจุบันฝ่ายจีนได้ปรับปรุงร่องน้ำ ขุดลอก และระเบิดหินในเขตจีน

โครงการนี้ได้มีการสำรวจเส้นทางมาแล้ว ๔ ครั้ง ผลปรากฏว่าเส้นทางที่มีเกาะแก่งอันตราย ได้แก่ ช่วงต่อระหว่างลาวกับพม่าซึ่งจะแก้ไขได้โดยการระเบิดแก่งหิน ในการนี้จะต้องใช้งบประมาณ ๒๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ส่วนเขื่อนกั้นแม่น้ำโขงที่อยู่ในจีนประมาณ ๗ โครงการนั้น จีนอ้างว่าจะไม่เป็นอุปสรรคต่อการล่องเรือของประเทศในบริเวณนี้ และจะปล่อยน้ำมาช่วยในช่วงหน้าแล้ง

สภาพปัจจุบันในการเดินเรือในแม่น้ำโขง ปรากฏว่ามีเพียงเรือสินค้าอุปโภค บริโภคจากจีนล่องมายังเมืองห้วยทรายของลาวในหน้าน้ำ ลิปดาห์ละ ๑ เที่ยว แต่หน้าแล้งจะลดจำนวนเที่ยวลง และชาวจีนสามารถเดินทางเข้ามาเที่ยวสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้โดยสะดวก เนื่องจากไม่ต้องให้

ใบอนุญาตข้ามแดน ชาวจีนกลุ่มดังกล่าวมักจะขอให้ชาวไทยที่คุ้นเคยพาเข้าเที่ยวไทย โดยผิดกฎหมาย อนึ่ง สินค้าที่จีนบรรทุกมาจะมีการลักลอบขนเข้าไทยตามเส้นทาง บ้านโป่ง - บ้านป่าแดง อำเภอท่าซี้เหล็ก และเข้าไทยที่แม่สาย จังหวัดเชียงราย

๓. โครงการผลิตกระแสไฟฟ้า โดยใช้แม่น้ำล้านช้างในพญานาน เป็นแหล่งผลิตกระแสไฟฟ้า คาดว่าจะผลิตได้ประมาณ ๑,๒๐๐ - ๑,๘๐๐ เมกกะวัตต์ ที่เมืองเชียงรุ่ง สิบสองปันนา และบริเวณแม่น้ำโขงตอนล่าง ตามลำดับ (๖ กิโลเมตรเหนือท่าเรือเชียงรุ่ง) โดยส่งผ่านสหภาพพม่า ลาว ถึงไทย เป็นระยะทาง ๒๕๐ กิโลเมตร ความคืบหน้าของโครงการกำลังอยู่ระหว่างการออกแบบก่อสร้าง และบริษัท เครื่องเจริญโภคภัณฑ์ ได้ตกลงเข้าร่วมโครงการกับจีนแล้ว

๔. โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว

- โครงการพัฒนาเส้นทางบก และเปิดเส้นทางเดินเรือตามลำน้ำโขงเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในบริเวณดังกล่าว และได้มีการเปิดเส้นทางบินกรุงเทพฯ - เชียงใหม่ - कुนหมิง ซึ่งปัจจุบันมีเที่ยวบินสัปดาห์ละ ๒ เที่ยวบิน และเส้นทางกรุงเทพฯ - कुนหมิง มีสัปดาห์ละ ๓ เที่ยวบิน ส่วนของจีนมีสัปดาห์ละ ๑ เที่ยวบิน เส้นทางซีวเถา - कुนหมิง - กรุงเทพฯ และตั้งแต่วันที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ มีการเปิดเส้นทางใหม่คุนหมิง - กรุงเทพฯ ปัจจุบันมีสัปดาห์ละ ๑ เที่ยวบิน

- รัฐบาลจีนกำลังพัฒนาท่าอากาศยานคุนหมิง และสิบสองปันนา เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ ทางบริษัท บางกอกแอร์เวย์กำลังเจรจากับฝ่ายพญานาน และสิบสองปันนาเพื่อขอเปิดเส้นทางบิน เชียงราย - เชียงรุ่ง ส่วนด้านพม่า นั้น เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ รัฐบาลพม่าได้ผ่อนคลायให้นักท่องเที่ยวเข้าเชียงตุง โดยผ่านอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายและมีการจัดตั้งบริษัทท่องเที่ยวขึ้นในจังหวัดเชียงราย ๔ บริษัท ได้แก่ บริษัทมิตรทะเลย์ บริษัทโรงแรมวังทอง บริษัทอนันตารุรกิจ และบริษัทเอเชียอินเตอร์เนชั่นแนล ทรานสปอร์ต แอนด์ เอ็นเตอร์ไพรส์

๔.๗.๒ สถานทีและบุคคลที่คณะกรรมการ เข้าพบปะสนทนา ณ สาธารณรัฐ ประชาชนจีน

๑. คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ได้เข้าเยี่ยมชมการวะ และพบปะสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ ฯพณฯ นายอิน จุน (YIN JUN) ประธานสภาประชาชนแห่งมณฑลพญานาน สาธารณรัฐประชาชนจีน และคณะ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน

๒. คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ได้เข้ารับฟังการบรรยายสรุปจากนายพจน์ อีนทวงค์ กงสุลใหญ่ ประจำนครคุนหมิง มณฑลหยุนหนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน เกี่ยวกับความสัมพันธ์ในระดับทวิภาคีระหว่างประเทศไทยกับมณฑลหยุนหนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน

๓. คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ได้เดินทางไปเยี่ยมชมและรับฟังการบรรยายสรุปเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ในมณฑลหยุนหนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน

๔. คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ได้เดินทางไปเยี่ยมชมและรับฟังการบรรยายสรุปเกี่ยวกับผลงานวิจัยทางสมุนไพรของศูนย์วิจัยสมุนไพร มณฑลหยุนหนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน

๔.๗.๓ สารสำคัญของ การพบปะสนทนา

๑. ๙พคฯ นายอิ่น จุ้น (YIN JUN) ประธานสภาประชาชนแห่งมณฑลหยุนหนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ได้กล่าวว่า สาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทยมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันอย่างลึกซึ้งมาเป็นเวลานาน ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวได้รับการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว โดยผู้นำของประเทศทั้งสองได้มีการเยี่ยมเยียนระหว่างกันอย่างสม่ำเสมอ และจากการที่ได้มีการเยี่ยมเยียนกันดังกล่าว ส่งผลให้การติดต่อสัมพันธ์ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของทั้งสองฝ่าย นั้น นับวันจะเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ผลของการที่ทั้งสองประเทศมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน นั้น ยังส่งผลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความสัมพันธ์ในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย

๒. ข้อซักถามเกี่ยวกับปัญหาการลงทุนระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐบาลท้องถิ่น นั้น ได้รับคำชี้แจงว่า ในช่วงปีพ.ศ. ๒๕๓๗ การดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลกลาง และรัฐบาลท้องถิ่นดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน ในด้านการลงทุนรัฐบาลกลางจะมอบอำนาจให้รัฐบาลท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบดูแล ยกเว้นการลงทุนบางประเภทที่มีมูลค่าการลงทุนในอัตราสูง และเกี่ยวกับเศรษฐกิจ เช่น การสร้างโรงงาน เป็นต้น รัฐบาลกลางจะเป็นผู้ดูแลเองทั้งสิ้น

๓. ข้อซักถามเกี่ยวกับปัญหาการร่วมทุนจากต่างประเทศ นั้น ได้รับคำชี้แจงว่า จากการศึกษาที่รัฐบาลจีนเปิดโอกาสให้ต่างประเทศเข้ามาลงทุนนั้น จีนยังไม่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการแสวงหาผลประโยชน์ ขณะเดียวกัน อาจส่งผลให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจเปลี่ยนไป แต่สิ่งที่รัฐบาลจีนกังวลเกี่ยวกับภาวะเงินเฟ้อ ซึ่งจีนต้องการให้ภาวะเงินเฟ้ออยู่ระดับ ๔ %

รวมทั้งปี.ศ. ๒๕๓๗ รัฐบาลกลางกำหนดภาวะเงินเฟ้อไม่ควรเกิน ๑๐ % โดยรัฐบาลจีนมีมาตรการแก้ไข ดังนี้ จะควบคุมการก่อสร้างขนาดใหญ่ ควบคุมปริมาณการใช้เงิน รวมทั้งส่งเสริมเกษตรกรรม

๔. การดำเนินนโยบายของรัฐบาลมณฑลหยุนหนาน

นับแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นต้นมา รัฐบาลมณฑลหยุนหนานได้ดำเนินนโยบายที่สำคัญ ดังนี้

๔.๑) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (infra - structure)

ได้แก่ เส้นทางคมนาคมทางบก ทางรถไฟ ทางอากาศ โทรคมนาคม และการสื่อสาร พลังงานไฟฟ้า ฯลฯ การเปิดเมืองท่า (ทางบก) เพื่อการติดต่อกับต่างประเทศ ได้แก่ กุหนิง รุ่ยลี่ หว่านติง เทอโซ่ ฯลฯ

การได้รับสิทธิและอำนาจจากส่วนกลางที่มณฑลสามารถอนุมัติการลงทุนจากต่างประเทศได้ (ภายในวงเงินที่กำหนด) การจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจระดับชาติและระดับมณฑลตามเมืองต่าง ๆ การประกาศใช้ระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมธุรกิจต่างชาติ เข้ามาลงทุนในหยุนหนาน และการจัดตั้งศูนย์บริการควบคุมบริหารการลงทุนของนักธุรกิจต่างชาติ ในหยุนหนาน

หยุนหนานมีอาณาเขตติดต่อกับ ๓ ประเทศ คือ เวียดนาม ลาว และพม่า โดยมี ๒๗ อำเภอใน ๘ เขตของหยุนหนานที่มีพรมแดนติดกับ ๓ ประเทศดังกล่าว นอกจากนี้ มณฑลหยุนหนานอยู่ห่างจากประเทศไทยเพียง ๒๐๐ กิโลเมตร นับเป็นมณฑลหลักสำคัญของจีนในการติดต่อกับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียใต้

ปี.ศ. ๒๕๒๘ มณฑลหยุนหนานได้กำหนดให้ ๒๗ อำเภอ เป็นเขตติดต่อการค้าชายแดนเพื่อเป็นแนวหน้าในการติดต่อกับต่างประเทศ ปัจจุบันมณฑลหยุนหนานมีเมืองท่าเปิดระดับชาติ ๕ แห่ง ได้แก่ นครกุหนิง เมืองรุ่ยลี่ หว่านติง เทอโซ่ เหมิงล่า ฯลฯ ระดับมณฑล ๘ แห่ง ได้แก่ ต้าหลิว ซือเหม่า เซียงรุ่ง ฯลฯ และมีเส้นทางติดต่อด้านการค้าส่งออกมากกว่า ๘๐ เส้นทาง ทั้งนี้ นักธุรกิจต่างประเทศที่จะลงทุนในเมืองท่าเปิดระดับชาติดังกล่าว จะได้รับสิทธิพิเศษเช่นเดียวกับที่ได้รับในเขตเมืองเปิดตามมณฑลชายฝั่งทะเลตะวันออกของจีน

ในรอบ ๑๕ ปีที่ผ่านมา หยุนหนานได้จัดสรรเงินงบประมาณเพื่อใช้ในการปรับปรุงการคมนาคมและโทรคมนาคมสื่อสาร ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ๕ ปี ฉบับที่ ๔ หยุนหนาน ได้ลงทุน ๔,๕๐๐ ล้านหยวน เพื่อปรับปรุงและขยายเส้นทางหลัก ๖ สาย เพื่อเชื่อมมณฑลเสฉวน กุ้ยโจว และกวางสี โดยมีเป้าหมายที่จะให้ศูนย์กลางเป็นศูนย์กลาง เส้นทางคมนาคมที่ทันสมัยในรัศมี ๒๐๐ กิโลเมตร ภายในปีพ.ศ. ๒๕๓๔

๔.๒) การเชื่อมโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เส้นทางคมนาคม โทรคมนาคม ถนน การเดินเรือในลำน้ำโขง การเร่งประโยชน์จากแม่น้ำโขง การสร้างเขื่อน การสร้างท่าเรือ

รัฐบาลจีนมีโครงการที่จะสร้างท่าเรือที่ชื่อเหมา และสิบสองปันนา โดยมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปดำเนินการศึกษาถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับประเทศซึ่งมีอาณาเขตทางท้ายน้ำและสิ่งแวดล้อม ซึ่งรัฐบาลจีนยืนยันว่าจากการศึกษาแล้วนั้น การสร้างท่าเรือจะไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแต่อย่างใด

๔.๓) ความร่วมมือด้านการค้าการลงทุนกับประเทศเอเชีย จีนต้องการที่จะเปลี่ยนจากการค้าด้านเกษตรกรรมเป็นการค้าด้านอุตสาหกรรม โดยใช้ทุนจากต่างประเทศ นอกจากนี้ รัฐบาลจีนต้องการให้เอกชนไทยเข้าไปร่วมลงทุนกับจีนในอัตราสูง

๔.๔) จีนมีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมและชนกลุ่มน้อย เนื่องจากประชากรของจีนประกอบด้วยชนกลุ่มน้อย จำนวน ๒๕ ชนชาติ รัฐบาลจีนต้องการให้มณฑลหยุนหนานเป็นเขตระบายสินค้า โดยการปรับปรุงสร้างเส้นทางจากมณฑลหยุนหนานสู่เอเชีย ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นที่จะต้องให้การส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศจากการที่จีนได้มีนโยบายเปิดประเทศนั้นก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

- (๑) ปัญหาการเปิดเส้นทางคมนาคมในแม่น้ำโขง ทางบก รถไฟ
- (๒) ปัญหาการเดินทางเข้า - ออก ของประชาชนจีนโดยผิดกฎหมาย
- (๓) ปัญหาอาชญากรรม
- (๔) ปัญหาการลักลอบขนสินค้าผิดกฎหมาย
- (๕) ปัญหายาเสพติด ซึ่งรัฐบาลจีนให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว
- (๖) ปัญหาแรงงานอพยพ
- (๗) ปัญหาโสเภณีข้ามชาติ

๕. เป้าหมายการพัฒนา

มณฑลหยุนหนานมีโครงการที่จะจัดสรรเงินงบประมาณ ๑,๐๐๐ ล้านเหรียญสหรัฐ เพื่อใช้ในการปรับปรุงเส้นทางถนนสายหลักที่มุ่งสู่ชายแดนและมณฑลรอบข้างให้เป็นถนนทางหลวง (Super - highway) เพื่อแก้ไขปัญหาการคมนาคมขนส่งที่เป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของมณฑล โดยเฉพาะปัญหาการขนส่งสินค้าและวัตถุดิบไปยังมณฑลต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้เคียง หยุนหนานจึงหวังในความร่วมมือในโครงการ ๕ ฝ่าย (ไทย-จีน-ลาว-พม่า) ในการพัฒนาเส้นทางถนนและเชื่อมต่อทางรถไฟ

ผลที่ได้รับ

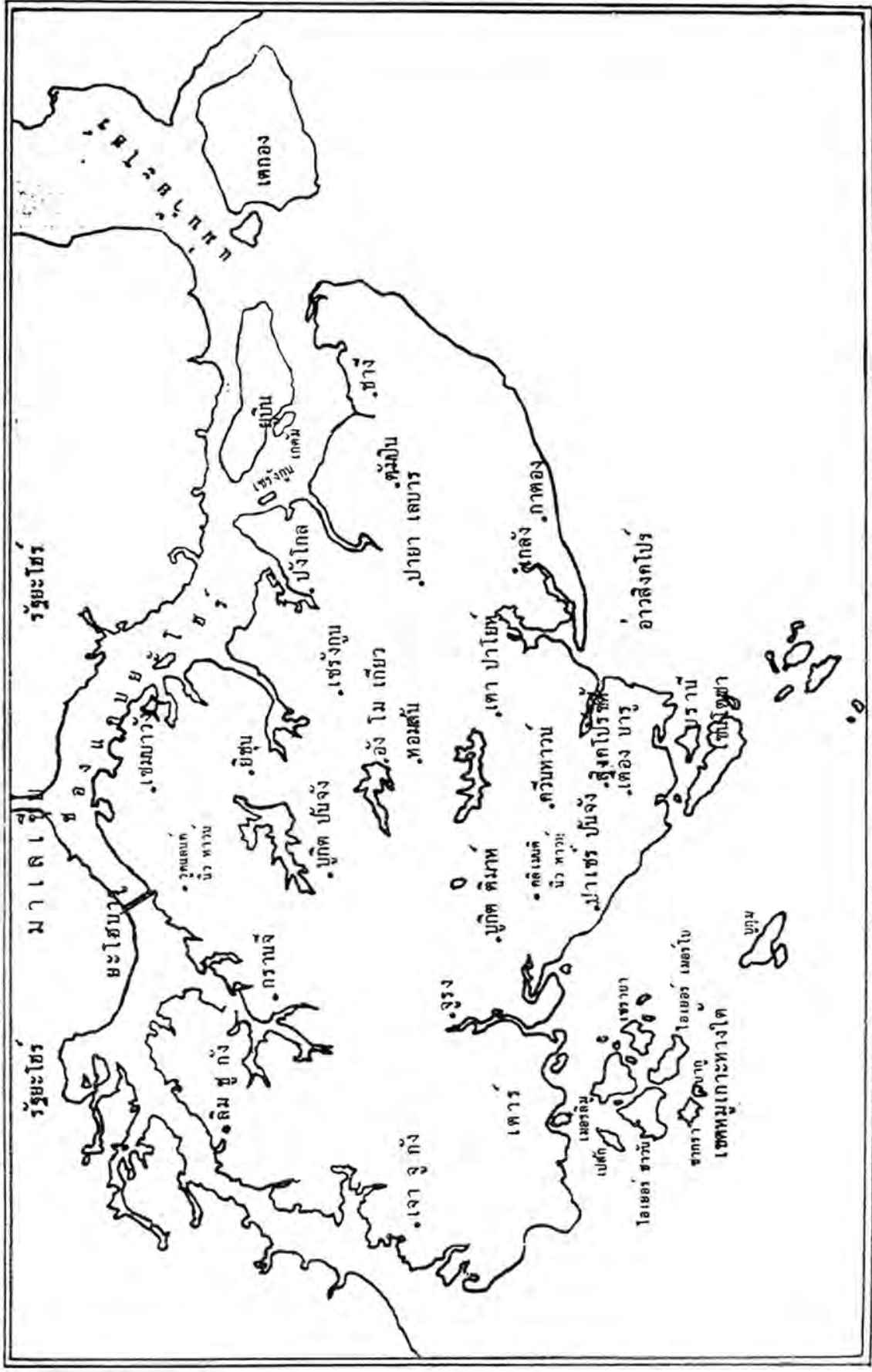
ในการเดินทางไปเยือนและศึกษาดูงานของคณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ในครั้งนี้ คณะกรรมการการต่างประเทศ ได้รับการต้อนรับจาก ๗ นายอื่น จุ้น (YIN JUN) ประธานสภาประชาชนแห่งมณฑลหยุนหนานอย่างดียิ่ง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเข้าใจ นอกจากนี้ ๗ นายอื่น จุ้น ยังได้มอบของที่ระลึกและฝากความระลึกถึงมายังประธานวุฒิสภาของประเทศไทย ซึ่งนับได้ว่าการเดินทางไปเยือนและศึกษาดูงานของคณะกรรมการการต่างประเทศ มีส่วนช่วยกระชับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภาของประเทศไทยกับสภาประชาชนแห่งมณฑลหยุนหนานให้แน่นแฟ้นและยังเป็นการสร้างความเข้าใจระหว่างกันให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน มีการพัฒนามากยิ่งขึ้น นอกจากนี้คณะกรรมการการต่างประเทศยังได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีนทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งปัญหาซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ ซึ่งคณะกรรมการจะนำข้อมูลดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาศึกษาตามมติที่ได้รับมอบหมายต่อไป

๔.๗.๔ ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

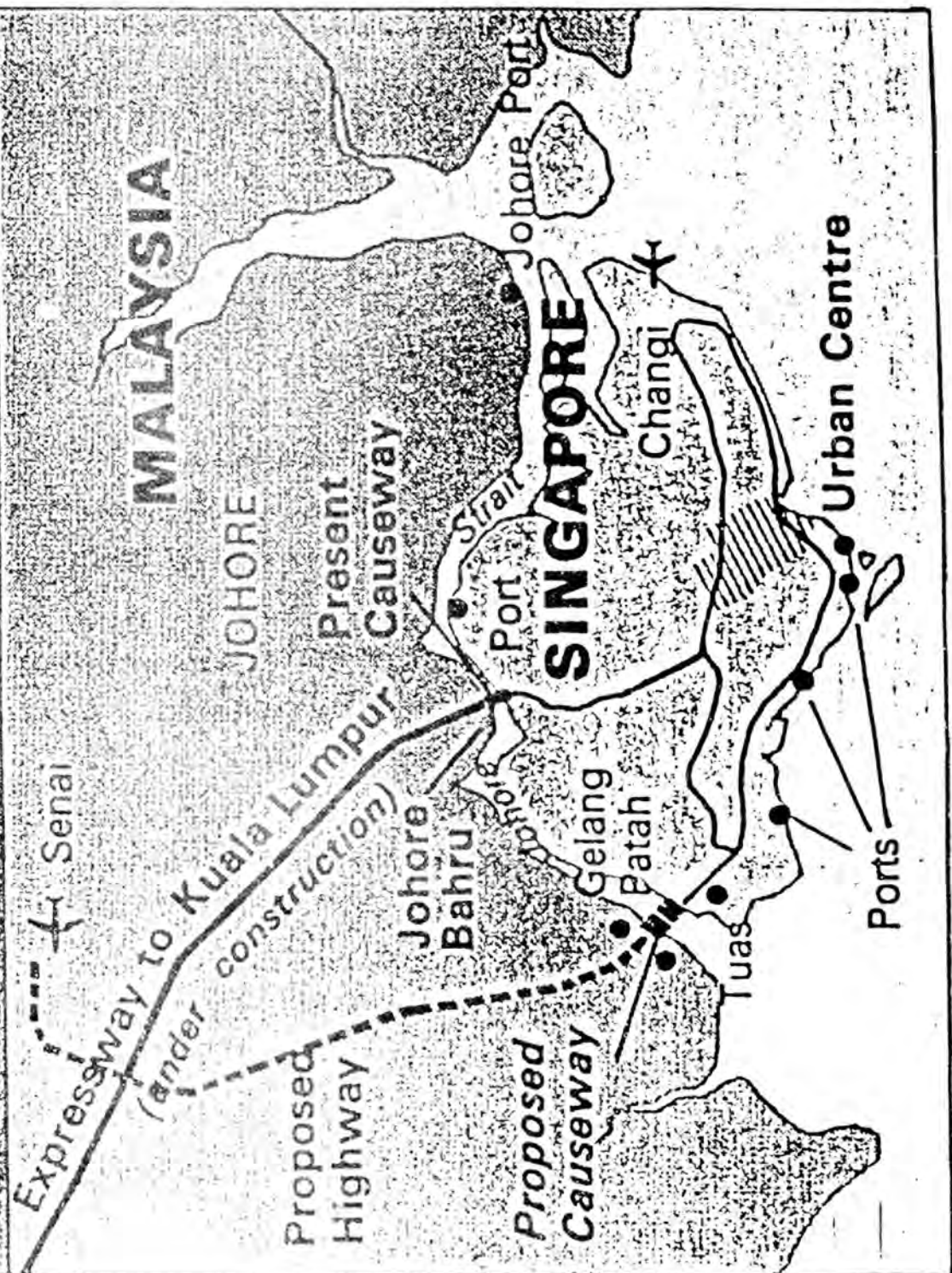
ในมณฑลหยุนหนานภาคตะวันออกเฉียงใต้ มีชนชาติไต (DAI) และไทลื้ออาศัยอยู่ในแคว้นสิบสองปันนา ซึ่งมีเมืองสำคัญ คือ เชียงรุ่ง หรือ จิงหง เมืองฮาย และเมืองลา ประชาชนในภาคนี้ยังพูดและเข้าใจภาษาไทย-ลาว อยู่มาก การที่จะมีความร่วมมือกันในภูมิภาค จึงน่าจะกระทำได้ง่ายยิ่งขึ้น โดยมีความระมัดระวังว่าจะไม่เข้าไปแทรกแซงในระบบสังคมของสาธารณรัฐประชาชนจีน

แต่การที่มีความสัมพันธ์กันในเชื้อชาติ ทำให้มีการหลั่งไหลของประชาชนจีนจากภาคใต้เข้ามาสู่ประเทศไทย ทำเป็นเอกเทศและโดยการดำเนินการที่เป็นกระบวนการก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมแก่ประเทศ ทั้งกรณีอาชญากรรม ยาเสพติด โสเภณี และการเข้าเมืองผิดกฎหมายด้วย การดำเนินการตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของความร่วมมือในภูมิภาค ซึ่งจำเป็นต้องคำนึงถึงเรื่องนี้อย่างมาก

สาธารณรัฐสิงคโปร์

BUILDING BRIDGES

๔.๘ สาธารณรัฐสิงคโปร์

๔.๘.๑ ข้อมูลเบื้องต้น

สาธารณรัฐสิงคโปร์ มีพื้นที่ ๖๓๒.๖ ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยเกาะขนาดต่าง ๆ ประมาณ ๕๒ เกาะ กับเกาะปะการัง ๗ เกาะ ใช้ประโยชน์ได้ประมาณ ๓๐ เกาะ ปัจจุบันสิงคโปร์ได้ถมทะเลด้านตะวันออกเฉียงเหนือได้พื้นที่เพิ่มขึ้นอีกประมาณ ๑ ใน ๑๐ ของพื้นที่ทั้งหมด เกาะสิงคโปร์เป็นกลุ่มภูเขาหินมีที่ราบกลางเกาะพอเก็บน้ำไว้ใช้ได้บ้าง

สาธารณรัฐสิงคโปร์เป็นประเทศที่จัดว่ามีขนาดเล็ก มีประชากรประมาณ ๒.๔ ล้านคน (เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๖) ประกอบด้วย ชาวจีน ร้อยละ ๗๖.๔ ชาวมาเลย์ ร้อยละ ๑๔.๙ ชาวอินเดีย ร้อยละ ๖.๔ และอื่น ๆ ร้อยละ ๒.๓ ศาสนาที่ประชาชนนับถือคือ พุทธ (แบบจีน) อิสลาม คริสเตียน ฮินดู ซิกข์ เต๋า และขงจื้อ แต่ส่วนใหญ่จะไม่นับถือศาสนาอะไร ภาษาราชการ ใช้ภาษาจีน ภาษามาเลย์ ภาษาทมิฬ และภาษาอังกฤษ ประชาชนรู้หนังสือเฉลี่ย ร้อยละ ๘๘

ในอนาคตจะพัฒนาเพื่อให้สามารถรองรับอัตราการเจริญเติบโตและขยายตัวของประชากรได้ถึง ๔ ล้านคน แต่เนื่องจากสภาพภูมิประเทศและพื้นที่ไม่เอื้ออำนวยตลอดจนการขาดแคลนด้านทรัพยากรธรรมชาติของประเทศรัฐบาลสิงคโปร์จึงได้มีการดำเนินการบริหารงานโดยกำหนดให้มีการสะสมเงินทุนซึ่งเก็บจากรายได้ของประชาชน เพื่อเป็นส่วนสร้างเสริมในการนำไปใช้ประโยชน์ในด้านการพัฒนาประเทศ ในแต่ละเดือนรัฐบาลจะเก็บเงินสะสมจากผู้มีรายได้ประมาณ ๔๐ % แบ่งเป็นเก็บจากลูกจ้างประมาณ ๒๑.๕% และนายจ้างประมาณ ๑๘.๕ % แล้วส่งเข้ากองกลาง เงินจำนวนดังกล่าวจะถอนออกมาใช้ก็เฉพาะในส่วนที่จะนำไปลงทุนด้านการศึกษาหรือนำไปซื้อบ้านพักที่อยู่อาศัยเท่านั้น จะนำไปใช้เพื่อกิจการอื่นไม่ได้แต่ในช่วงระยะหลังรัฐบาลสิงคโปร์ได้อนุญาตให้นำเงินสะสมไปลงทุนในการซื้อหุ้นซึ่งเป็นผลทำให้ยอดเงินสะสมของรัฐบาลลดลง

๔.๔.๑.๑ การเมืองภายในประเทศ

สิงคโปร์จัดการปกครองในรัฐเดี่ยวในระบอบประชาธิปไตย มีประธานาธิบดีเป็นประมุข การปกครองประเทศแบ่งออกเป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ

ประมุขรัฐ ประธานาธิบดีต้องแต่งตั้งของเป็นประธานาธิบดี คนแรกของสิงคโปร์ที่มาจากกาเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๖ สิงคโปร์ ประกาศใช้กฎหมายเลือกตั้งประธานาธิบดีเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๕ (เดิมประธานาธิบดีได้รับการแต่งตั้งจากรัฐสภา) วาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปี

รัฐสภา เป็นสภาเดี่ยว ทำหน้าที่ตรากฎหมายตามข้อเสนอของสมาชิกสภาผู้แทน ปัจจุบันสมาชิกสภา มีจำนวนทั้งสิ้น ๘๑ คน มาจากการเลือกตั้ง โดยตรงอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๕ ปี

คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้นำพรรคการเมือง เสี่ยงข้างมากในรัฐสภา รองนายกรัฐมนตรี ๑ คน และรัฐมนตรีอีก ๑๔ คน ทำหน้าที่รับผิดชอบต่อรัฐสภา นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีจะต้องเป็นสมาชิกสภา ประธานาธิบดี เป็นผู้แต่งตั้งนายกรัฐมนตรี ส่วนรัฐมนตรีแต่งตั้งตามคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีทำหน้าที่ด้านบริหารและกำหนดนโยบาย แบ่งการบริหารออกเป็น ๑๕ กระทรวง นายโก๊ะชอคตอง เป็นนายกรัฐมนตรี

ระบบศาล แบ่งออกเป็น ๒ ระดับ คือ ศาลสูงสุดหรือศาลฎีกา และศาลชั้นต้น นอกจากนี้ ยังมีศาลพิเศษอื่น ๆ เช่น ศาลที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารกฎหมายอิสลาม ที่เรียกว่า ศาลชาริอาห์ เป็นต้น

พรรคการเมือง

พรรครัฐบาล คือ พรรคกิจประชาชน (People's Action Party) มี นายโทนี ดันเค็งยัม รองประธานรักษาการประธานพรรค และนายโก๊ะชอคตอง เป็นเลขาธิการพรรค

พรรคฝ่ายค้าน ที่สำคัญมี ๒ พรรค คือ พรรคกรรมกร (Worker's Party) มีนายเจ.บี.เจอาเรตน์ม เป็นเลขาธิการพรรค และพรรคประชาธิปไตย สิงคโปร์ (Singapore Democratic Party) มีนายเจียมซี้ตอง เป็นเลขาธิการพรรค

การเลือกตั้งทั่วไป นับตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๑๑ จนถึงปัจจุบันสิงคโปร์ได้จัดการเลือกตั้งทั่วไป (ระบบรัฐสภา) ขึ้นรวม ๗ ครั้ง สำหรับการเลือกตั้งทั่วไป ครั้งที่ ๗ มีขึ้นเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยพรรครัฐบาลได้รับเลือกตั้ง ๗๗ ที่นั่งจากจำนวน ๘๑ ที่นั่ง (ลดลงจากปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ซึ่งได้ถึง ๘๐ ที่นั่ง) ที่เหลืออีก ๔ ที่นั่ง เป็นของพรรคฝ่ายค้าน สำหรับการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาเขตมารีนพาเรต เขตเลือกตั้งรวม จำนวน ๔ ที่นั่ง เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ พรรคกิจประชาชนได้รับชัยชนะด้วยคะแนนร้อยละ ๗๒.๙ ขณะที่พรรคประชาธิปไตยสิงคโปร์ได้รับคะแนนร้อยละ ๒๔.๕ ทำให้พรรคประชาชนมีที่นั่งในรัฐสภาจำนวนเท่าเดิม

รัฐบาลสิงคโปร์ภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรีโก๊ะชอกตองมีเสถียรภาพมั่นคง โดยพรรคกิจประชาชน (People's Action Party--PAP) ซึ่งเป็นพรรครัฐบาลครองเสียงข้างมากในสภา (ในจำนวนสมาชิกสภา ๘๑ ที่นั่ง พรรครัฐบาลมี ๗๖ ที่นั่ง พรรคฝ่ายค้านมี ๔ ที่นั่ง และที่เหลืออีก ๑ ที่นั่งว่างลงเนื่องจาก นายองเต็งชองลาออกจากพรรคเพื่อลงสมัครแข่งขันเลือกตั้งในตำแหน่งประธานาธิบดี) และบริหารประเทศติดต่อกมาเป็นเวลา ๓๔ ปี หลังจากได้รับเอกราชบางส่วนจากอังกฤษเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๒ เป็นเหตุให้เกิดระบบเผด็จการรัฐสภา

รัฐบาลได้พยายามแก้ไขภาพลักษณ์ด้วยการแก้ไขกฎหมายเลือกตั้งให้ผู้สมัครฝ่ายค้านมีที่นั่งอย่างน้อย ๓ คน ประเภท "สมาชิกสภาไม่มีเขตเลือกตั้ง" นอกจากนี้ได้ออกกฎหมายให้มีการแต่งตั้งสมาชิกสภาได้อีกไม่เกิน ๖ คน แต่สมาชิกสภาทั้งหมด ๒ ประเภทไม่มีสิทธิ์ออกเสียงเกี่ยวกับงบประมาณ การแก้ไขรัฐธรรมนูญ และการลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาล

นายสิทกวนยิว ซึ่งปกครองสิงคโปร์มาเป็นเวลา ๓๑ ปี ได้ลาออกจากตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๓ เพื่อถ่ายถอดอำนาจทางการเมืองให้กับผู้นำรุ่นใหม่ ซึ่งแนวความคิดนี้มีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๙ ต่อมา นายโก๊ะชอคตอง รองนายกรัฐมนตรีคนที่หนึ่ง ได้รับการวางตัวให้เป็นผู้สืบทอดอำนาจต่อจากนายสิทกวนยิว ปัจจุบันนายสิทกวนยิวยังมีตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีอาวุโสในรัฐบาลของนายโก๊ะชอคตองเพียงตำแหน่งเดียว แต่ยังไม่ยุติบทบาทของตนในฐานะผู้นำโดยสิ้นเชิง คอยติดตามและชี้แนะให้ การเมืองสิงคโปร์ดำเนินไปในแนวทางที่ได้กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม การที่ พลจัตวา ลีเซียนหลง บุตรชายนายสิทกวนยิว ซึ่งปัจจุบันดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี ป่วยล้มอาการ จะดีขึ้นก็อาจส่งผลให้การสืบทอดอำนาจต่อจากนายโก๊ะชอคตอง ไม่เป็นไปตามที่ได้วางไว้ แต่เดิม

การเลือกตั้งประธานาธิบดีสิงคโปร์

รัฐธรรมนูญซึ่งแก้ไขเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๓๔ ระบุให้ประธานาธิบดี อยู่ในตำแหน่งคราวละ ๖ ปี (เดิม ๕ ปี) และเพิ่มอำนาจจากเดิมซึ่งทำหน้าที่เฉพาะ ด้านพิธีการเท่านั้น ให้มีอำนาจพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปีของรัฐบาล ควบคุม ดูแลการใช้เงินทุนสำรอง แต่งตั้งบุคคลสำคัญในตำแหน่งต่าง ๆ ใช้อำนาจตามกฎหมาย ว่าด้วยความมั่นคงภายใน สอบสวนการประพฤติมิชอบและทุจริตในวงราชการ ฯลฯ

การเลือกตั้งประธานาธิบดีของสิงคโปร์ครั้งแรกมีขึ้นเมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ เป็นการแข่งกันระหว่าง นายอองเต็งชอง อดีตรองนายกรัฐมนตรี และประธานพรรคกิจประชาชน (พรรครัฐบาล) กับนายซัวคิมเขี้ยว อดีตอธิบดี กรมบัญชีกลางและประธานธนาคารเพื่อการพัฒนาสิงคโปร์ ผลการนับคะแนน อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ ปรากฏว่า นายอองเต็งชอง ได้รับชัยชนะด้วยคะแนน ๕๕๒,๕๐๓ คะแนน หรือร้อยละ ๕๘.๗ จากจำนวนผู้ใช้สิทธิ ออกเสียงเลือกตั้งทั้งหมด ๑.๖๕ ล้านคน (คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๕ จากจำนวนผู้มีสิทธิ ออกเสียงเลือกตั้ง ๑.๗๕ ล้านคน) สำหรับนายซัวคิมเขี้ยวได้ ๖๗๐,๓๕๘ คะแนน หรือร้อยละ ๔๑.๓ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๖ นายอองเต็งชองได้เข้ารับ ตำแหน่งประธานาธิบดีต่อจาก นายวิคิมวี (ซึ่งมาจากการแต่งตั้งโดยรัฐสภา)

ผลการเลือกตั้งครั้งนี้ถือได้ว่าเป็นการทดสอบความนิยมของประชาชนที่มีต่อพรรคกิจประชาชน พิจารณาจากคะแนนที่นายออง เต็งชอง ได้รับ (ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐) อาจสะท้อนให้เห็นแนวโน้มความนิยมของประชาชนต่อการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคกิจประชาชน ซึ่งครองเสียงข้างมากเด็ดขาดในสภา และบริหารประเทศติดต่อกันมาเป็นเวลาถึง ๓๔ ปี

นายโก๊ะชอคตอง นายกรัฐมนตรีและเลขาธิการพรรคกิจประชาชน (พรรครัฐบาล) แถลงเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๖ เกี่ยวกับแนวความคิดในการแก้ไขกฎหมายเลือกตั้งว่าด้วยคุณสมบัติของสมาชิกสภาว่า ควรเพิ่มคุณสมบัติบางประการเพื่อให้ได้สมาชิกที่ดี และฉลาดหลักแหลมที่สุด แต่แนวความคิดดังกล่าวได้รับการคัดค้านจากกลุ่มพรรคฝ่ายค้าน ๒ พรรค คือ พรรคประชาธิปไตยสิงคโปร์และพรรคกรรมกร โดยพรรคทั้งสองเห็นว่าขัดกับหลักการประชาธิปไตยและสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการเลือกตั้ง

หลังจากที่แนวความคิดในการสร้างภาพลักษณ์ใหม่ของสมาชิกสภาได้รับการคัดค้าน นายโก๊ะชอคตองจึงเปลี่ยนท่าทีใหม่โดยแถลงเมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๖ ว่าจะไม่มีการแก้ไขกฎหมายเลือกตั้งแต่การปรับภาพลักษณ์ยังจะดำเนินต่อไป โดยเริ่มจากภายในพรรคกิจประชาชนก่อน ด้วยการคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภา แนวความคิดนี้ใช้แนวทางเดียวกับการเลือกตั้งประธานาธิบดี โดยอาจมีการเลือกตั้งคณะกรรมการเพื่อออกหนังสือรับรองคุณสมบัติให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรค

ความเคลื่อนไหวในการเสริมสร้างภาพลักษณ์ของนักการเมืองครั้งนี้ เป็นความต้องการของนายโก๊ะชอคตองในฐานะผู้นำรัฐบาลและผู้นำพรรคกิจประชาชนที่จะคงภาพลักษณ์ที่ดีของพรรคกิจประชาชน เพื่อให้เป็นที่นิยมของประชาชนต่อไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะปัจจุบันที่ประชาชนเริ่มมีความตื่นตัวทางการเมืองประกอบกับในบางประเทศก็กำลังมีปัญหาด้านภาพลักษณ์ที่เสื่อมเสียของนักการเมืองดังเช่นที่ปรากฏในญี่ปุ่น ซึ่งเป็นเรื่องที่ประชาชนสิงคโปร์ให้ความสนใจมากขึ้น

การเปลี่ยนแปลงผู้นำพรรคการเมืองฝ่ายค้าน ๒ พรรค คือ พรรคประชาธิปไตยสิงคโปร์ (Singapore Democratic Party) และพรรคองค์การแห่งชาติมาเลย์สิงคโปร์ (Singapore Organization/PKMS)

พรรคประชาธิปไตยสิงคโปร์ ได้จัดประชุมคณะกรรมการบริหารกลางพรรคจำนวน ๑๒ คน เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๖ ที่ประชุมมีมติอนุมัติให้ นายเจียมซี้ตอง (อายุ ๕๔ ปี) เลขาธิการพรรค ลาออกจากตำแหน่ง พร้อมกับแต่งตั้ง ดร. ซีซุนชวณ (อายุ ๓๖ ปี) รองเลขาธิการพรรค รักษาการเลขาธิการพรรค การลาออกดังกล่าวเกิดจากความขัดแย้งระหว่าง นายเจียมซี้ตองกับนายสิงฮาดุง ประธานพรรค และผู้นำอื่น ๆ ในพรรคเกี่ยวกับการบริหารงานภายในพรรค

พรรคองค์การแห่งชาติมาเลย์สิงคโปร์ ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้านเล็ก ๆ ของชาวสิงคโปร์เชื้อสายมาเลย์ได้จัดประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารกลางพรรคชุดใหม่ (มีขึ้นทุก ๒ ปี) เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๖ ผลปรากฏว่าผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นบุคคลหน้าใหม่เกือบทั้งหมด มีเพียงนายโมฮัมหมัด โอมาร์ ซึ่งได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยประธานพรรค คนที่หนึ่ง เคยดำรงตำแหน่งผู้ช่วยประธานพรรค คนที่สองในการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารกลางพรรค เมื่อเดือนพฤษภาคมพ.ศ. ๒๕๓๔ สำหรับรายชื่อผู้ที่ดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ในพรรค มีดังนี้

ประธานพรรค	นายอาซิม อับดุล ราห์มาน
รองประธานพรรค	นายอาดัน ราฟี
ผู้ช่วยประธานพรรค (คนที่หนึ่ง)	นายโมฮัมหมัด โอมาร์
ผู้ช่วยประธานพรรค (คนที่สอง)	นายโมฮัมหมัด ไรซัน
หัวหน้ากลุ่มสตรี	นางมานิซาท் บุษู
หัวหน้ากลุ่มเยาวชน	นายอาลี อัสจาดิ

การเปลี่ยนแปลงผู้นำพรรคฝ่ายค้านของพรรคประชาธิปไตยสิงคโปร์ และพรรคองค์การแห่งชาติมาเลย์สิงคโปร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อลดความขัดแย้งภายในพรรค และทำให้พรรคฝ่ายค้านเข้มแข็งขึ้น และดำเนินนโยบายในลักษณะแข็งกร้าวขึ้น อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไม่น่าจะส่งผลกระทบต่อพรรคกิจประชาชน ซึ่งเป็นพรรครัฐบาล เนื่องจากพรรคประชาธิปไตยสิงคโปร์ มีที่นั่งในสภาเพียง ๓ ที่นั่ง ส่วนพรรคองค์การแห่งชาติมาเลย์ สิงคโปร์ ยังไม่มีที่นั่งในรัฐสภา

๔.๔.๑.๒ การเมืองระหว่างประเทศ

นโยบายต่างประเทศของสาธารณรัฐสิงคโปร์ มีประเด็นสำคัญ คือ

- สาธารณรัฐสิงคโปร์จะให้ความสำคัญต่อความร่วมมือกับภาคีอาเซียนเป็นลำดับแรก และจะขยายความสัมพันธ์กับประเทศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก เพื่อรักษาไว้ ซึ่งความเจริญทางเศรษฐกิจในภูมิภาค โดยที่ประเทศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก จะต้องร่วมกันรักษาสถานะในเชิงแข่งขันและยึดถือระบบการค้าเสรีเพื่อประโยชน์ร่วมกัน
- สาธารณรัฐสิงคโปร์จะรักษาความสัมพันธ์ที่ดียิ่งกับจีน อินเดีย และเวียดนาม เนื่องจากความสัมพันธ์กับประเทศไทยเหล่านี้จะมีส่วนเสริมสร้างสถานะทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศของสาธารณรัฐสิงคโปร์ให้มั่นคงยิ่งขึ้น
- สาธารณรัฐสิงคโปร์ให้ความสำคัญสนับสนุนต่อความร่วมมือด้านความมั่นคงในภูมิภาค (ARF) และความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเอเชีย-แปซิฟิก (APEC) ซึ่ง APEC จะเป็นหนทางที่ทำให้ประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคมีส่วนเสริมสร้างเสถียรภาพความเจริญทางเศรษฐกิจและการค้าเสรีในภูมิภาค นอกจากนี้ยังเห็นว่า เขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) และกลุ่มหาหรือทางเศรษฐกิจในเอเชียตะวันออก (EAEC) เป็นส่วนหนึ่งของ APEC
- สาธารณรัฐสิงคโปร์ในฐานะส่วนหนึ่งของประชาคมโลก จะให้ความช่วยเหลือประเทศที่กำลังพัฒนาด้วยการถ่ายทอดความเชี่ยวชาญผ่านโครงการต่าง ๆ

ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

- สาธารณรัฐสิงคโปร์มุ่งกระชับความสัมพันธ์กับทุกประเทศ โดยไม่คำนึงถึง ลัทธิอุดมการณ์ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายเศรษฐกิจแบบเสรี สิงคโปร์ให้ความสำคัญกับสหรัฐอเมริกามากที่สุดในฐานะประเทศคู่ค้าและลงทุน สำหรับความสัมพันธ์กับประเทศในภูมิภาค โดยเฉพาะอาเซียนดำเนินไปด้วยดีแม้ว่าจะมีปัญหากระทบกระทั่งกันบ้าง แต่ได้มีการแก้ไข ภายใต้อกรอบของอาเซียน โดยเฉพาะกับมาเลเซีย ซึ่งมีปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์เหนือเกาะ เปตรา บรันกา การเพิ่มค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บสำหรับยานพาหนะที่เดินทางเข้า-ออก ระหว่างประเทศทั้งสอง การจับกุมเรือประมงที่ล่องล้ำน่านน้ำระหว่างกัน เป็นที่น่าสังเกตว่าสิงคโปร์ จะเป็นฝ่ายประนีประนอมกับมาเลเซีย เนื่องจากสิงคโปร์ต้องพึ่งพ่าน้ำจืด และก๊าซธรรมชาติจากมาเลเซีย

- นอกจากนี้ ประเทศมาเลเซียยังไม่ไว้วางใจสาธารณรัฐสิงคโปร์ เนื่องจากในระยะหลัง ๆ นี้ สิงคโปร์เพิ่มความร่วมมือทางทหารกับอินโดนีเซียอย่างเห็นได้ชัด และสิงคโปร์ยังมีขีดความสามารถในการจัดหาอาวุธที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนากองทัพ มาเลเซียยังคัดค้านการทำความตกลงเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ระหว่างสิงคโปร์ - สหรัฐฯ ที่ให้กองทัพเรือและกองทัพอากาศสหรัฐฯสามารถใช้สิ่งอำนวยความสะดวกในบริเวณท่าเรือเซมบาวัง และฐานทัพอากาศพายาเลบาร์ของสิงคโปร์ได้ มาเลเซียได้ผ่อนท่าทีเมื่อสิงคโปร์ให้คำมั่นว่าจะไม่มีการจัดตั้งฐานทัพสหรัฐฯในสิงคโปร์

- นอกจากความสัมพันธ์ฐานะสมาชิกอาเซียนแล้ว การที่อินโดนีเซียเป็นมุสลิมสายกลางทำให้สิงคโปร์ต้องการคบหาไว้เป็นมิตรเพื่อถ่วงดุลอำนาจกับมาเลเซีย โดยในระยะเวลาที่ผ่านมาสิงคโปร์ได้เพิ่มความร่วมมือกับอินโดนีเซียในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเศรษฐกิจและการทหาร ได้มีการร่วมลงทุนในการพัฒนาเกาะบาตัมในหมู่เกาะเรียวของอินโดนีเซีย รวมทั้งอนุญาตให้ทหารสิงคโปร์ทำการฝึก ณ ศูนย์ฝึก ทบ. ที่บาตูราฮา บนเกาะสุมาตรา ซึ่งจะเป็นศูนย์ฝึกที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียเมื่อการก่อสร้างเสร็จสมบูรณ์ นอกจากนี้ สิงคโปร์และอินโดนีเซีย ได้ทำความตกลงที่จะร่วมมือในการพัฒนาแหล่งน้ำในบริเวณลุ่มน้ำกัมปาร์ จังหวัดเรียว บนเกาะสุมาตรา และส่งน้ำจืดให้กับสิงคโปร์

- สำหรับฟิลิปปินส์ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองดำเนินไปด้วยดีตลอดมา ทั้งนี้ได้มีความตกลงระหว่างกันในการแลกเปลี่ยนความรู้ความชำนาญและในระหว่างการเยือนสิงคโปร์ของประธานาธิบดีรามอส เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๖ ทั้งสองฝ่ายตกลงที่จะจัดตั้งสภาเศรษฐกิจร่วมเพื่อปรับปรุงความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างกัน ตลอดจนการแก้ไขปัญหาแรงงานฟิลิปปินส์ (ประมาณ ๕๕,๐๐๐ คน) นอกจากนี้ฟิลิปปินส์ได้เสนอแนวคิดที่จะจัดตั้งสามเหลี่ยมแห่งความเจริญ โดยเป็นความร่วมมือระหว่างฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และประเทศเพื่อนบ้านอีกหนึ่งประเทศ รวมทั้งกระชับความร่วมมือทางทหารด้วยการจัดตั้งศูนย์ฝึกซ้อมร่วมที่เกาะปาลาวันของฟิลิปปินส์โดยสิงคโปร์ จะเป็นผู้สนับสนุนด้านการส่งกำลังบำรุง

- ด้านความมั่นคงในภูมิภาค สิงคโปร์เห็นว่าการถอนกองกำลังสหรัฐฯ ออกจากภูมิภาคจะทำให้เกิดช่องว่างแห่งดุลอำนาจ และมหาอำนาจในภูมิภาคอื่น ๆ ได้แก่ จีน อินเดีย ญี่ปุ่น จะเข้ามามีบทบาทแทน ซึ่งจะทำให้ภูมิภาคไร้เสถียรภาพ อาจจะส่งผลกระทบต่อความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและการลงทุน แต่สิงคโปร์ยังคงเห็นว่า จีน อินเดีย และญี่ปุ่น จะมีบทบาทในเชิงสร้างสรรค์เพื่อสร้างสันติภาพและความมั่นคงในภูมิภาค สำหรับท่าทีของสิงคโปร์ต่อผู้นำสหรัฐอเมริกาคนใหม่นั้น สิงคโปร์ต้องการให้สหรัฐฯ คำนึงถึงความสัมพันธ์ด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจมากกว่าเงื่อนไขด้านสิทธิมนุษยชน และระบอบประชาธิปไตย

- ความสัมพันธ์กับอินโดจีน ปัจจุบันสิงคโปร์เร่งขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจมากขึ้นล่าสุด เมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้จัดตั้งกองทุนช่วยเหลืออินโดจีน มูลค่า ๕๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพื่อปูทางขยายธุรกิจสิงคโปร์ในอินโดจีน โดยเฉพาะกับเวียดนามมีมูลค่าการค้าและการลงทุนประมาณ ๖๓๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขณะเดียวกันก็ติดต่อกะชับความสัมพันธ์กับจีนมากขึ้น เพื่อหวังผลด้านการค้าและการลงทุนเช่นกัน

๔.๔.๑.๓ ด้านเศรษฐกิจ

ระบบเศรษฐกิจเป็นแบบเสรีนิยม ใช้กลไกการตลาดเป็นหลัก เน้นบทบาทภาคเอกชน ขณะที่รัฐดูแลกิจการด้านสาธารณูปโภคที่สำคัญ สิงคโปร์ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจมาแล้ว ๓ ฉบับ โดยเน้นด้านการสร้างงานและสร้างบรรยากาศของการลงทุน การใช้เทคโนโลยี

ระดับสูง นอกจากนั้น รัฐบาลของสิงคโปร์มีนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนในด้าน การศึกษาและถือเอาความสามารถเป็นสิ่งสำคัญในการใช้ เป็นเครื่องตัดสินวิถีชีวิต ของประชาชน เนื่องจากสิงคโปร์ต้องการบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถทั้งในด้าน วิชาการ และทักษะ เพื่อไปพัฒนาประเทศและในปัจจุบันพบว่ายังขาดแคลนบุคลากรดังกล่าว อีกเป็นจำนวนมาก

แผนยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์ เริ่มดำเนินการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้สิงคโปร์ เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วในระดับต้น ๆ ภายในเวลา ๓๐ - ๔๐ ปีข้างหน้า โดยกำหนดอัตราความเจริญเฉลี่ยร้อยละประมาณ ๓.๕ - ๔ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๗๓ แผนยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจมุ่งเน้น ด้านต่างประเทศ โดยขยายระดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ รวมถึงดึงดูดทรัพยากร เทคโนโลยี ความเชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ไปยังสิงคโปร์ นอกจากนี้ ยังสนับสนุนให้ชาวสิงคโปร์ บริษัทในสิงคโปร์ไปดำเนินธุรกิจ ในต่างประเทศ โดยมี นโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจ เพื่อให้เอกชนเข้ามา มีบทบาทในกิจการที่เคยเป็นของรัฐมากขึ้น ซึ่งจะช่วยลดภาระของรัฐบาล และพัฒนากิจการได้เร็วขึ้น

อุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่ อุตสาหกรรมกลั่นน้ำมัน การซ่อมและต่อ เรือการผลิตเคมีภัณฑ์ การผลิตเครื่องมือและอุปกรณ์ไฟฟ้า และการผลิตเครื่องคอมพิวเตอร์ สินค้าออกที่สำคัญ ได้แก่ สินค้าโภคภัณฑ์พื้นฐาน ผลิตภัณฑ์จากปิโตร เลียมอุปกรณ์ไฟฟ้า และยางพารา

สินค้าเข้าที่สำคัญ ได้แก่ สินค้าโภคภัณฑ์พื้นฐาน เครื่องจักรน้ำมัน ปิโตรเลียม เคมีภัณฑ์ อาหารและเครื่องดื่ม

เนื่องจากสภาพทางภูมิประเทศของสิงคโปร์มีข้อจำกัดในหลาย ๆ ด้าน เช่น ที่ดิน ประชากร ฯลฯ ดังนั้น สิงคโปร์จึงต้องการที่จะพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ ของประเทศให้มีความเจริญและเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่

- การท่าเรือ

ได้มีการพัฒนาด้าน Container Port ให้มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ ๑ ของโลก และได้พยายามปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพเพื่อดึงดูดบริษัทต่าง ๆ ให้เข้ามาใช้บริการมากขึ้น

- การทำอากาศยาน

ได้มีการปรับปรุงเพื่อให้ผู้โดยสารได้ใช้บริการมากขึ้นและขณะนี้กำลังจัดสร้าง Terminal ที่ ๓ ขึ้น ซึ่งคาดว่าจะเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๕๕

- การท่องเที่ยว

สิงคโปร์พยายามปรับปรุงและพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว โดยมีโครงการจัดสร้างศูนย์ศิลปกรรมการแสดง ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าไปท่องเที่ยวในประเทศเพิ่มมากขึ้น สำหรับในปัจจุบัน สิงคโปร์ได้รับรายได้จากนักท่องเที่ยวเพิ่มจากเดิมถึง ๗ ล้านคน เนื่องจากสิงคโปร์มีสิ่งดึงดูดและมีทุนในการโฆษณาในอัตราที่เพิ่มขึ้นประมาณ ๑๐ - ๔๐๐ % ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมรายได้ด้านการท่องเที่ยวของประเทศได้เป็นอย่างดี

แนวโน้มในอนาคตสาธารณรัฐสิงคโปร์มีนโยบายพัฒนาด้านเศรษฐกิจของประเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นโยบายที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่งของสิงคโปร์ คือ การเปิดฉากไปยังต่างประเทศในอีกรูปแบบหนึ่ง นอกจากการค้าการลงทุนตามปกติ ก็คือ การออกไปลงทุนย้ายฐานผลิตนอกประเทศ หรือที่เรียกกันว่า Second Wing Policy ทั้งนี้เนื่องจากสิงคโปร์มีอาณาเขตและแรงงานจำกัด ทำให้การหาพื้นที่เขตอุตสาหกรรมและแรงงานมีราคาแพง ประกอบกับค่าเงินสิงคโปร์แข็งขึ้นเรื่อย ๆ (เนื่องจากได้เปรียบดุลการค้ามาเป็นเวลานาน) ทำให้การส่งสินค้าออกมีราคาแพง จึงจำเป็นต้องย้ายฐานผลิตไปในประเทศใกล้เคียงหรือที่เรียกว่า hinterland ซึ่งส่วนมากหมายถึง อินโดนีเซีย มาเลเซีย ไทย เวียดนาม สหภาพพม่า จีน รวมทั้งอินเดีย การย้ายฐานผลิตเป็นการสร้างความได้เปรียบให้สิงคโปร์ เนื่องจากสิงคโปร์มีทุนสำรองมากและมีเทคโนโลยีสูง ด้วยเหตุนี้สิงคโปร์จึงได้แสวงหาที่ดิน แรงงาน และทรัพยากรธรรมชาติจากประเทศเพื่อนบ้านเหล่านี้เพื่อใช้ในการผลิตสินค้าในราคาที่ถูกลงกว่าการผลิตในประเทศตน สินค้ามีคุณภาพดีและไปขายในตลาดในประเทศที่เป็นแหล่งผลิตอีกด้วย

๔.๔.๑.๔. ด้านสังคมจิตวิทยา

ปัญหาสำคัญที่รัฐบาลแก้ไขตลอดมา แต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จ คือ ปัญหาเชื้อชาติ ซึ่งรัฐบาลพยายามสร้างความเป็นเอกภาพระหว่างชนชาติในสิงคโปร์ภายใต้ปรัชญาพื้นฐานว่า สิงคโปร์ไม่ใช่รัฐคนจีน ซึ่งเป็นชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๗๖.๔ ของประชากรทั้งหมด ๒.๔ ล้านคน) นอกจากนี้ รัฐบาลเร่งพัฒนาคุณภาพประชากรรวมทั้งการคุมกำเนิดแต่ก็ต้องยกเลิกไป เนื่องจากทำให้อัตราเกิดของสิงคโปร์ลดลงซึ่งจะส่งผลกระทบต่อแรงงานในประเทศ ในอนาคต สำหรับมาตรการหนึ่งที่รัฐบาลนำมาใช้แก้ไขปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรบุคคล ภายในประเทศ คือ เพิ่มระยะเวลาเกษียณอายุจาก ๕๕ ปี เป็น ๖๐ ปี ขณะเดียวกัน ก็ส่งเสริมด้านการศึกษาแก่ประชาชน

๔.๔.๑.๕ ด้านการป้องกันประเทศ

กองทัพสิงคโปร์มีหลักนิยมทางทหารโดยยึดแบบกองทัพอิสราเอล สังกัด กระทรวงกลาโหม มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชามีหน้าที่บริหาร ออกคำสั่งและควบคุมหน่วยทหารทุกหน่วย นอกจากนี้ ยังมีรัฐมนตรีอาวุโส ซึ่งมีตำแหน่ง เทียบเท่ารัฐมนตรีกลาโหมและสมาชิกรัฐสภาฝ่ายป้องกันเป็นที่ปรึกษาการบริหารงานประจำ อยู่ในความรับผิดชอบของปลัดกระทรวงกลาโหม ในด้านเหล่าทัพมีคณะเสนาธิการทหารเป็นผู้ควบคุมเหล่าทัพโดยตรง กองทัพสิงคโปร์มีกำลังพลทั้งสิ้น ๕๕,๐๐๐ คน จัดเป็น ๓ เหล่าทัพ ประกอบด้วย

- กองทัพบก	๔๕,๐๐๐ คน
- กองทัพเรือ	๔,๕๐๐ คน
- กองทัพอากาศ	๖,๐๐๐ คน
กำลังสำรอง	๕๐,๐๐๐ คน
กำลังกึ่งทหารสำรอง (ตำรวจและตำรวจน้ำ)	๗,๐๐๐ คน
หน่วยอาสาสมัครรักษาดินแดน	๓๐,๐๐๐ คน

ใช้งบประมาณทางทหาร ๔,๖๗๔ ล้านดอลลาร์สิงคโปร์ (ปี พ.ศ. ๒๕๓๗-๒๕๓๘)

๔.๘.๑.๖ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างสาธารณรัฐสิงคโปร์กับประเทศไทย

- การเมือง

ในระดับสูงทางด้านการเมืองมีความเข้าใจและมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน โดยมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้นำระดับสูงของประเทศ เช่น เรื่องการจัดตั้ง AFTA ประเทศไทย - สิงคโปร์ สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ มีการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้นำ และร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน การกระชับความสัมพันธ์ดังกล่าวมีส่วนสร้างดุลอำนาจในภูมิภาค และลดภัยคุกคามจากประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศไทย-สิงคโปร์มีท่าทีสอดคล้องกันในปัญหาภูมิภาค อาทิ สหภาพพม่าและอินโดจีน โดยทั้งสองประเทศเห็นพ้องให้ใช้นโยบายเชิงสร้างสรรค์ต่อสหภาพพม่า และไม่เห็นด้วยกับการกดดันสหภาพพม่าของฝ่ายตะวันตก สำหรับอินโดจีน ทั้งสองประเทศเห็นพ้องที่จะบูรณะฟื้นฟูอินโดจีนให้มีความมั่นคงและมีส่วนร่วมในความมั่นคงทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

- ด้านแรงงานไทยในสิงคโปร์

ปัจจุบันมีแรงงานไทยในสิงคโปร์ประมาณ ๔๐,๐๐๐ คน (ส่วนใหญ่เป็นแรงงานไร้ฝีมือ) เป็นแรงงานที่ได้รับอนุญาตจากกรมแรงงานกระทรวงมหาดไทย โดยถูกต้องประมาณ ๓๐,๐๐๐ คน สำหรับแรงงานที่เหลืออีก ๑๐,๐๐๐ คน เข้ามาทำงานในสิงคโปร์โดยได้รับอนุญาตจากทางการสาธารณรัฐสิงคโปร์แต่มิได้ผ่านกรมแรงงาน ทำให้มีข้อเสียเปรียบหากถูกส่งไปทำงานในบริษัทที่ฐานะทางการเงินไม่ดี อาจถูกนายจ้างโกงค่าจ้างหรือกลั่นแกล้ง และไม่ดูแลรักษายามเจ็บป่วยหรือเกิดอุบัติเหตุต่าง ๆ ในส่วนที่เหลืออีกจำนวนมาก นั้น ไม่มีตัวเลขที่ปรากฏแน่ชัด เพราะอาจจะเข้าไปทำงานโดยการจัดส่งของสำนักงานจัดหางานและกรมแรงงาน ซึ่งรัฐบาลสิงคโปร์ไม่ยอมเปิดเผยถึงตัวเลขดังกล่าว

สำหรับกรณีของหญิงไทยที่เข้าไปทำงาน ทั้งในลักษณะที่ถูกต้องตามกฎหมาย และไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ส่วนใหญ่จะทำงานในหน้าที่คนรับใช้ตามบ้านและสถานที่ต่าง ๆ จะเห็นได้ว่า การบริหารงานของสิงคโปร์ได้รับความสำเร็จในทุกด้าน ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม รวมถึงความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

อย่างไรก็ตาม ไทย - สิงคโปร์ ยังคงมีปัญหากระทบกระทั่งกันเล็กน้อย ในปัญหาแรงงาน เนื่องจากสิงคโปร์ขาดแคลนแรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานไร้ฝีมือ และแรงงานไทยได้รับค่าตอบแทนสูง จึงมีแรงงานไทยจำนวนมากลักลอบทำงานในสิงคโปร์ ซึ่งทำให้รัฐบาลสิงคโปร์ขาดรายได้จากการเก็บภาษีแรงงานจากนายจ้างชาวสิงคโปร์ อย่างไรก็ตาม ก่อนที่สิงคโปร์จะประกาศใช้กฎหมายแรงงานฉบับใหม่เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๒ เพื่อลงโทษคนงานต่างชาติ สิงคโปร์ได้ส่งกลับคนงานไทยประมาณ ๔,๘๐๐ คน ซึ่งลักลอบทำงานโดยผิดกฎหมายเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๒

แม้ว่าการจ้างแรงงานต่างชาติของสาธารณรัฐสิงคโปร์ โดยเฉพาะ ในภาคอุตสาหกรรมยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ปัจจุบันแรงงานต่างชาติมีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ ๒๕๐,๐๐๐ คน แยกเป็นภาคอุตสาหกรรมก่อสร้าง ๕๓,๐๐๐ คน (เป็นแรงงานไทย ๓๖,๐๐๐ คน หรือประมาณร้อยละ ๖๘ แต่ปัจจุบันรัฐบาลไม่มีนโยบายที่จะให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติเพิ่มขึ้น เนื่องจากสิงคโปร์ต้องการลดการพึ่งพาแรงงานต่างชาติ ด้วยเกรงว่าอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศซึ่งสอดคล้องกับ แผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจสิงคโปร์ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๓๒ - พ.ศ. ๒๕๓๗) ที่มุ่งเน้นการเคลื่อนย้ายอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานไปยังประเทศเพื่อนบ้าน

อย่างไรก็ดี แรงงานไทยยังเป็นที่ยอมรับของนายจ้างสิงคโปร์ เนื่องจากแรงงานไทยมีความขยันขันแข็ง ตั้งใจปฏิบัติงาน อุดหนุนฐานะดีกว่าแรงงานชาติอื่น ไม่มีปัญหา เรียนรู้เร็ว และประสิทธิภาพคนงานไทยสามารถส่งรายได้กลับประเทศปีละประมาณ ๑,๐๐๐ ล้านบาท

- ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของแรงงานไทยในสิงคโปร์

๑. การที่สิงคโปร์เพิ่มอัตราภาษีการจ้างคนงานต่างชาติที่เก็บจาก นายจ้างสูงขึ้นเดือนละประมาณ ๓๕๐ - ๔๐๐ เหรียญสิงคโปร์ เป็นสาเหตุให้นายจ้าง กดค่าแรงคนงานไทยให้ต่ำลงเพื่อลดค่าใช้จ่าย และอาจมีการลักลอบนำคนงานไทย เข้าไปทำงานในสิงคโปร์เพิ่มมากขึ้นโดยไม่ผ่านกรมแรงงานไทย

๒. ปัญหาการตายโดยไม่ทราบสาเหตุ (โรคไหลตาย) แพทย์ไทย และสิงคโปร์ต่างสันนิษฐานว่า อาจเกิดจากการขาดวิตามินและแร่ธาตุบางอย่าง รวมทั้ง ความเครียดในการทำงาน ซึ่งในเรื่องนี้ สื่อมวลชนไทยได้หยิบยกเรื่องดังกล่าวซึ่งเกี่ยวกับ ปัญหาสภาพที่พัก และความเป็นอยู่ของแรงงานซึ่งบางแห่งมีสภาพขาดสุขลักษณะทำให้เกิด ความเข้าใจผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีการตอบโต้กันอย่างหนักผ่านสื่อมวลชนทั้งสองประเทศ ซึ่งไม่ส่งผลดีต่อความสัมพันธ์ไทย - สิงคโปร์ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลของประเทศทั้งสอง ต่างทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน และจะป้องกันไม่ให้เกิดความเข้าใจผิดดังกล่าวอีก

- ปัญหาการจราจรและปัญหาโรคเอดส์

ประเทศไทยเห็นว่าปัญหาดังกล่าวประเทศไทยได้รับการโจมตี จากสิงคโปร์ค่อนข้างมาก

- ด้านเศรษฐกิจ

ประเทศไทยยอมรับว่าสิงคโปร์ที่อยู่ในกลุ่ม NICs นั้น มีความเจริญ ด้านเศรษฐกิจมากที่สุด

๔.๘.๒ สถานที่และบุคคลที่คณะกรรมการ เข้าพบปะสนทนา ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์

คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ได้เข้ารับฟังการบรรยายสรุป จาก นายวิกรม หุ้มไพโรจน์ ๗๗๔ เอกอัครราชทูตไทย ณ สิงคโปร์ ผู้อำนวยการ Institute of Southeast Asian Studies (ISEAS) ซึ่งเป็นหัวหน้าคณะผู้แทน สิงคโปร์ประจำองค์การสหประชาชาติ) นอกจากนี้คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ได้เข้าเยี่ยมชมการวะประธานรัฐสภา สาธารณรัฐสิงคโปร์ ณ รัฐสภา รวมทั้งได้ พบปะสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประธานคณะกรรมการการกลาโหมและการต่างประเทศ คณะกรรมการการกลาโหมและการต่างประเทศ ณ รัฐสภา

๔.๘.๓ สาระสำคัญของ การพบปะสนทนา

๑. เรื่องการเตรียมการทางด้านการบริหาร

สิงคโปร์ได้พิจารณาวางแผนที่จะดูแลปัญหาที่เกิดขึ้นในอนาคตเป็นการล่วงหน้า โดยรัฐบาลต้องการที่จะผลักดันให้ประเทศมีความเจริญก้าวหน้าพร้อมทั้งมีสิ่งต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันประชาชนของประเทศมีความรู้สึกว่าได้ถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพมากขึ้นเช่นเดียวกัน เพราะรัฐบาลไม่เพียงแต่ควบคุมด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมเท่านั้น แต่ยังเข้ามาควบคุมวิถีชีวิตของประชาชนด้วย ดังนั้น จากสาเหตุดังกล่าวประชาชนชาวสิงคโปร์ จึงต้องการให้รัฐบาลลดการควบคุมวิถีชีวิตของเขา

๒. เรื่องค่านิยมเกี่ยวกับการแต่งงานของผู้หญิงสิงคโปร์

สาเหตุที่ผู้หญิงสิงคโปร์ส่วนใหญ่ไม่ยอมแต่งงาน เนื่องจากมีค่านิยมที่ต้องการแต่งงานกับผู้ที่สูงกว่าตนเอง ซึ่งถ้าหากไม่เป็นไปตามลักษณะที่ตนต้องการผู้หญิงเหล่านั้น ก็จะไม่แต่งงานแต่จะใช้วิธีการใหม่ คือ การมีบุตรโดยไม่มีสามี สาเหตุดังกล่าวรัฐบาล จึงได้ตัดสิทธิของเด็กที่เกิดมา เพราะถือว่าเป็นเด็กที่เกิดโดยไม่มีพ่อ ดังนั้น เด็กเหล่านี้ จะไม่มีสิทธิที่จะได้รับสวัสดิการต่าง ๆ จากรัฐบาล เนื่องจากรัฐบาลได้จัดประเภทของเด็กที่เกิดมาเป็นบุคคลนอกกฎหมาย ซึ่งอาจจะทำให้เกิดปัญหากับสังคมได้

๓. เรื่องปัญหาผู้สูงอายุที่ไม่ได้รับการเลี้ยงดู

ซึ่งเป็นปัญหาที่รัฐบาลสิงคโปร์ต้องรับภาระในการดูแลและเลี้ยงดูผู้สูงอายุ เหล่านี้ จนกระทั่งกลายเป็นเรื่องที่ถูกพินกับรัฐบาลมากจนเกินไป รัฐบาลจึงได้ออกกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวขึ้น โดยมีบทบัญญัติว่า "ผู้สูงอายุสามารถฟ้องร้องบุตรหลานได้ และมีสิทธิที่จะได้รับค่าเลี้ยงดูจากบุตรหลานของตน" ซึ่งกฎหมายเช่นว่านี้ยังไม่มีปรากฏ ในประเทศใด

๔. เรื่องความสมดุลย์ทางวัฒนธรรม

ซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับ East and West ที่ทำให้มีความเห็นที่ไม่ตรงกัน และได้ชี้ให้เห็นว่าภาษาอังกฤษนั้นเป็นตัวชี้นำดังนั้น รัฐบาลจึงได้กำหนดให้ประชาชนเรียนภาษาอังกฤษเพื่อเป็นภาษาทาง Science and Technology ที่จะต้องศึกษาจากฝ่ายตะวันตก ซึ่งในขณะเดียวกันก็จะต้องเรียนรู้ภาษาจีนควบคู่ไปด้วย เพื่อเป็นการรักษาวัฒนธรรมของสิงคโปร์

๕. เรื่องการดำเนินนโยบายที่ผิดพลาด

เป็นการดำเนินนโยบายในส่วนที่เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ซึ่งในอดีตได้พยายามควบคุมอัตราการเกิดของพลเมืองเพื่อป้องกันมิให้มีประชากรภายในประเทศมากเกินไป จึงเป็นผลทำให้สิงคโปร์มีภาวะการเกิดของประชาชนในอัตราต่ำกว่าที่ควรจะเป็น แต่ในปัจจุบันรัฐบาลได้ส่งเสริมให้ประชาชนมีบุตรหลานมากขึ้น โดยที่รัฐบาลได้ชักจูงเกี่ยวกับการให้สิทธิในด้านการมีที่อยู่อาศัยที่ใหญ่ขึ้นและได้รับการยกเว้นภาษี ตลอดจนสิทธิที่จะได้รับสวัสดิการต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

แต่ปัญหาที่สิงคโปร์กำลังประสบอยู่ขณะนี้และพยายามหาทางแก้ไขคือ ปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่างชายกับหญิง สืบเนื่องจากสาธารณรัฐสิงคโปร์ได้กำหนดให้มีการเกณฑ์ผู้ชายไปเป็นทหารตั้งแต่อายุ ๑๘ ปี ทำให้ผู้หญิงซึ่งอยู่ในวัยเดียวกันหรือใกล้เคียงกันสามารถเรียนหนังสือจบมหาวิทยาลัย และประกอบอาชีพก่อนผู้ชาย ส่งผลให้ผู้ชายมีสถานภาพที่ด้อยกว่าผู้หญิง ด้วยเหตุนี้จึงพบหญิงและชายมักจะไม่ค่อยได้แต่งงานกัน ประกอบกับค่านิยมของผู้หญิงส่วนใหญ่ต้องการแต่งงานกับผู้ที่สูงกว่าตนเอง ดังนั้น รัฐบาลจึงถือว่าความเหลื่อมล้ำดังกล่าวเป็นความผิดพลาดทางนโยบายที่จะต้องหาทางแก้ไข

๖. การส่งเสริมให้เกิดการลงทุนต่างประเทศ

โดยเหตุที่สภาพของสิงคโปร์เป็นเกาะ ไม่มีเขตภายในของตน จึงต้องขยายการลงทุนและการผลิตรวมทั้งการย้ายฐานผลิตออกไปนอกประเทศ หรือที่เรียกกันว่า Second Wing Policy ทั้งนี้เนื่องจากสิงคโปร์อาณาเขตและแรงงานจำกัด ทำให้การหาที่เขตอุตสาหกรรมและแรงงานมีราคาแพง ประกอบกับค่าเงินสิงคโปร์แข็งขึ้นเรื่อย ๆ

(เนื่องจากได้เปรียบดุลการค้ามาเป็นเวลานาน) ทำให้การส่งสินค้าออกมีราคาแพง จึงจำเป็นต้องย้ายฐานผลิตไปในประเทศใกล้เคียงหรือที่เรียกว่า hinterland ซึ่งส่วนมากมักจะหมายถึงอินโดนีเซีย มาเลเซีย ไทย เวียดนาม พม่า จีน รวมทั้งอินเดีย การย้ายฐานผลิตเป็นการสร้างความได้เปรียบให้สิงคโปร์ เนื่องจากมีทุนสำรองมากและมีเทคโนโลยีสูง ด้วยเหตุนี้จึงได้แสวงหาที่ดิน, แรงงาน และทรัพยากรธรรมชาติจากประเทศเพื่อนบ้านเหล่านี้ ผลิตสินค้าในราคาที่ถูกว่าผลิตในประเทศตน โดยมีคุณภาพดี และไปขายในตลาดในประเทศที่เป็นแหล่งที่ผลิตอีกด้วย สาธารณรัฐสิงคโปร์พยายามส่งเสริมให้นักธุรกิจของสิงคโปร์ออกไปลงทุนนอกประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะการไปลงทุนในสหภาพพม่า เนื่องจากเห็นว่าได้รับความสะดวกและสามารถดำเนินการได้ง่ายกว่าที่จะไปลงทุนในเวียดนาม

๓. การเน้นคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์

สิงคโปร์ให้ความสำคัญกับผู้ที่เรียนเก่ง และในกลุ่มนี้ส่วนหนึ่งจะได้รับ President scholarship ซึ่งอาจถือว่าเป็นหลักประกันความสำเร็จในชีวิต เนื่องจากรัฐบาลมุ่งที่จะส่งเสริมและสนับสนุนคนที่มีสติปัญญา โดยได้รับตำแหน่งใหญ่ในวงราชการ เพราะรัฐบาลได้ถือเอาการศึกษา ความสามารถและความเป็นเยี่ยมในเชิงการศึกษามาเป็นข้อตัดสินชีวิตของคน

ผลที่ได้รับ

ในการเดินทางไปเยือนและศึกษาดูงานของคณะกรรมการการค้า การต่างประเทศ วุฒิสภา ในครั้งนี้ นับว่าประสบผลสำเร็จและมีส่วนช่วยกระชับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภาของทั้งสองประเทศให้แน่นแฟ้น ซึ่งจะส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐสิงคโปร์มีการพัฒนายิ่งขึ้น นอกจากนี้ คณะกรรมการการค้า การต่างประเทศยังได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับสิงคโปร์ ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งปัญหาซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศในด้านต่าง ๆ อีกด้วย

๔.๘.๔. ข้อสังเกตของคณะกรรมการสิทธิการ

สิงคโปร์มีการพัฒนาทางด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจไปได้รวดเร็ว ในระยะเวลาเพียง ๒๘ ปีที่ผ่านมา สามารถยกระดับประเทศขึ้นไปสู่สมาคมโลกได้ ด้วยการจัดระเบียบภายในสังคมสอนให้ประชาชนมีความรับผิดชอบรู้จักหน้าที่และสิทธิของตน เสริมสร้างคุณภาพของคนให้สูงขึ้น แม้ระบบการปกครองของสาธารณรัฐสิงคโปร์ จะได้ชื่อว่าเป็นประชาธิปไตยแต่ก็เป็นประชาธิปไตยในรูปแบบที่เคร่งครัดในกฎระเบียบ และการควบคุมของรัฐอย่างสูง แต่ได้ผลดีต่อประเทศของเขามาก กระบวนการ ในการตัดสินใจในการบริหารประเทศก็สามารถกระทำได้รวดเร็ว ทำให้การพัฒนา ในทางเศรษฐกิจก้าวหน้าไปเร็วและสามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้ทันเวลา

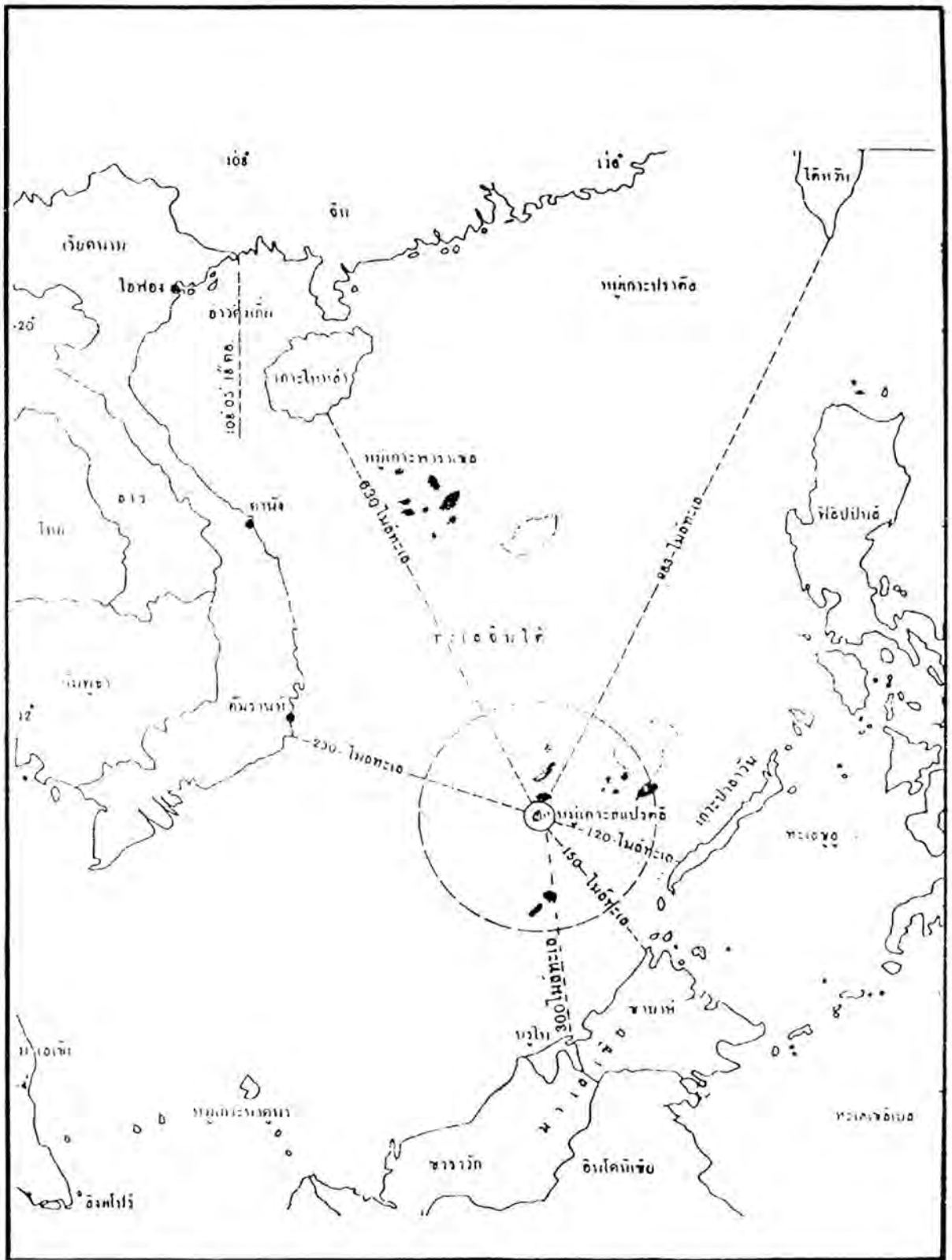
อย่างไรก็ตามการเข้มงวดกวดขันในกฎระเบียบต่างๆ ทำให้ประชาชนขาดเสรีภาพ ไม่กล้าออกความคิดเห็น และบางครั้งก็เกิดความผิดพลาดขึ้นได้

อีกประการหนึ่ง พื้นที่และทรัพยากรของสิงคโปร์มีจำกัด การลงทุนต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องขยายไปหาอาณาเขตนอกประเทศ ในลักษณะเดียวกับประเทศญี่ปุ่น มากยิ่งขึ้นเพื่อการแข่งขันกับประเทศอื่น

สุดท้ายนี้สิงคโปร์ถึงจะมีคนเก่งและใช้เทคโนโลยีสูง แต่ก็มีข้อจำกัดอยู่มาก ในเรื่องปริมาณของทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์ สิงคโปร์จึงมีโอกาสที่จะทำผิดพลาดได้น้อยมาก

๔.๔ ประเทศมาเลเซีย

๔.๔.๑ ข้อมูลเบื้องต้น

ประเทศมาเลเซีย มีพื้นที่ประมาณ ๓๒๙,๗๕๐ ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ ๑๘.๘๕ ล้านคนเศษ อัตราการเกิดร้อยละ ๒.๓๒ ประกอบด้วย ชนเผ่ามาเลย์ร้อยละ ๕๙ จีนร้อยละ ๓๒ อินเดียร้อยละ ๙ ประชาชนนับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในภาคพื้นทวีปมาเลเซียเกือบทั้งหมดเป็นมุสลิม ส่วนพวกเชื้อสายจีนจะนับถือพุทธศาสนา เชื้อสายอินเดียนับถือศาสนาฮินดู ส่วนในซาบารห์ มีมุสลิมร้อยละ ๓๘ คริสเตียนร้อยละ ๑๗ ที่เหลืออีกร้อยละ ๔๕ นับถือศาสนาอื่น ๆ ปะปนกันไป ในซาราวักนับถือศาสนาตามเผ่าพันธุ์ร้อยละ ๓๕ พุทธและขงจื้อร้อยละ ๒๔ อิสลามร้อยละ ๒๐ คริสเตียนร้อยละ ๑๖ และศาสนาอื่น ๆ อีกร้อยละ ๕ นอกจากเรื่องศาสนาแล้ว มาเลเซียยังใช้ภาษาแตกต่างกันออกไป ได้แก่ ในภาคพื้นทวีปใช้ภาษามาเลย์เป็นภาษาทางการ มีการใช้ภาษาอังกฤษ จีน ทมิฬ ส่วนในรัฐซาบารห์ และซาราวัก นอกจากภาษามาเลย์และอังกฤษแล้ว ยังใช้ภาษาถิ่นซึ่งแตกต่างกันอีกมาก มีภาษาจีนกลางและจีนฮกเกี้ยนเพิ่มขึ้นอีกด้วย ชาวมาเลเซียได้รับการศึกษา อ่านออกเขียนได้ร้อยละ ๗๘ และมีกำลังใช้เป็นแรงงานได้ประมาณ ๗.๓ ล้านคน ข้อเท็จจริงในมาเลเซียอาจจะสรุปได้ ดังนี้

๔.๔.๑.๑ ด้านการเมืองภายในประเทศ

รัฐสภาของมาเลเซีย ประกอบด้วย วุฒิสภา (Dewan Negara) และสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภามีสมาชิก ๗๐ คน โดยสภานิติบัญญัติแห่งรัฐจะเป็นผู้คัดเลือกรัฐละ ๒ คน (รวม ๒๖ คน) และพระราชาธิบดีทรงแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิสายาต่าง ๆ อีก ๔๔ คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ ๓ ปี สภาผู้แทนราษฎรมีสมาชิกมาจากการเลือกตั้งทั่วไป จำนวน ๑๘๐ คน จากมาเลเซียตะวันตก ๑๓๒ คน มาเลเซียตะวันออก ๔๘ คน (ซาบารห์ ๒๐ คน ซาราวัก ๒๗ คน และลาบวน ๑ คน) อยู่ในตำแหน่งคราวละ ๕ ปี

รัฐบาลมาเลเซียประกอบด้วย พรรคร่วมรัฐบาลมีพรรคัมโนเป็นแกนนำ ซึ่งมีเสียงในสภาผู้แทนราษฎรมากกว่า ๒ ใน ๓ หรือประมาณ ๑๓๐ เสียง จากจำนวนทั้งสิ้น ๑๘๐ เสียง มีปัญหาการเมืองที่สำคัญ คือ ปัญหาความขัดแย้งทางเชื้อชาติ โดยเฉพาะชาวมลายูกับชาวจีน ยังเป็นปัญหาพื้นฐานของการเมืองและสังคมมาเลเซีย เนื่องจากรัฐบาลยังคงให้ความสำคัญต่อชาวมุขมนตรีมากกว่าชนเชื้อชาติอื่น พรรคัมโนมีความขัดแย้งกับสถาบันเจ้าผู้ปกครองรัฐ

(สุลต่าน) เนื่องจากต้องการจำกัดอำนาจของเจ้าผู้ปกครองรัฐ ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างชาวมาเลย์ด้วยกันเองในเรื่องลตอำนาจเจ้าผู้ปกครองรัฐ เมื่อกลางปี พ.ศ. ๒๕๓๕ รัฐบาลได้ออกข้อกำหนดจรรยาบรรณจำกัดบทบาทสุลต่านให้อยู่ในกรอบรัฐธรรมนูญ และเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๓๖ ได้เสนอให้สภาผู้แทนราษฎรแก้ไขรัฐธรรมนูญ ยกเลิกสิทธิพิเศษที่เจ้าผู้ปกครองรัฐไม่ต้องถูกดำเนินคดีในศาล สืบเนื่องจากกรณีสุลต่านรัฐยะโฮร์ถูกกล่าวหาว่าทำร้ายราษฎร ส่วนฝ่ายค้านโดยเฉพาะพรรคปาสพยายามช่วงชิงคะแนนนิยมในหมู่ชาวมาเลย์จากพรรคอัมโน โดยเน้นความเป็นอิสลาม (Islamization) ซึ่งได้ผลพอสมควร แต่ยังไม่มียผลกระทบต่อง่ายภาพของรัฐบาล ปัญหาภายในพรรคอัมโนผูกพันกับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และรองนายกรัฐมนตรี สภาพการแย่งชิงตำแหน่งดังกล่าวได้นำไปสู่ความแตกแยกภายในพรรค เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำแหน่งรองประธานพรรคซึ่งมีการเลือกตั้งใหม่ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๖ นั้น ดาโต๊ะ กาฟาร์ บาบา รองนายกรัฐมนตรี และรองประธานพรรค ต้องเผชิญการแย่งชิงจาก ดาโต๊ะ อันนัวร์ อิบราฮิม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และผู้ช่วยประธานพรรค

ปัญหาความขัดแย้งภายในรัฐซาบฮ์ มีความแตกต่างจากรัฐอื่น ๆ ของมาเลเซีย คือ ประชาชนส่วนหนึ่งนับถือศาสนาคริสต์ ชาวมาเลย์มุสลิมมีร้อยละ ๓๔ รัฐซาบฮ์ยังเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญ ทำให้ซาบฮ์มีความเป็นเอกเทศ และต้องการสงวนสิทธิต่าง ๆ ที่เคยได้รับเมื่อครั้งเข้าร่วมในสหพันธรัฐมาเลเซีย นอกจากนี้ ซาบฮ์ยังมีปัญหาการช่วงชิงอำนาจทางการเมือง เนื่องจากซาบฮ์ปกครองโดยพรรคพีบีเอส (Parti Bersatu Sabah - PBS) ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้านของมาเลเซีย ทำให้รัฐบาลกลางพยายามขยายฐานอำนาจทางการเมือง โดยการจัดตั้งสาขาพรรคอัมโน พยายามที่จะรวมพรรคอูลูโน ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้านของซาบฮ์ไว้ในอัมโน ตลอดจนกดดันพรรคพีบีเอสด้วยวิธีการต่าง ๆ ในขณะที่ พรรคพีบีเอสสามารถช่วงชิงผู้นำพรรคอูลูโน และสมาชิกพรรคเป็นสภานิติบัญญัติของซาบฮ์ ๔ คน ให้เข้าร่วมในพรรคดังกล่าวได้ มาเลเซียยังคงระแวงว่าอาจจะมียุทธศาสตร์สร้างความแตกแยกเพื่อให้รัฐซาบฮ์ออกจากมาเลเซีย ซึ่งมาเลเซียเคยมีปัญหาคือขัดแย้งกับฟิลิปปินส์และอินโดนีเซียมาก่อน

๔.๔.๑.๒ การเมืองระหว่างประเทศ

มาเลเซียมีบทบาททางการเมืองระหว่างประเทศสูงมาก โดยมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจตามนโยบายของ ดร.มหาเธร์ เพื่อแก้ไขความแตกแยกภายในชาติ รวมทั้งการแสดงบทบาทต่อประเทศอิสลาม บทบาทของมาเลเซียส่วนใหญ่เน้นการปกป้องผลประโยชน์ของประเทศและเป็นตัวแทนประเทศกำลังพัฒนาในการรักษาผลประโยชน์จากการถูกกดดันหรือเอาเปรียบจากประเทศที่พัฒนาแล้ว ที่มักใช้ประเด็นสิทธิมนุษยชน และสิ่งแวดล้อมเป็นข้ออ้าง รวมทั้งพยายามรณรงค์สร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศกำลังพัฒนาด้วยกัน ขณะเดียวกันมาเลเซียพยายามดำเนินบทบาทสำคัญในกลุ่มประเทศอิสลาม นอกเหนือจากการสนับสนุนชาวปาเลสไตน์ในการต่อสู้กับอิสราเอลแล้ว ยังส่งเสริมให้มีความร่วมมือทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และศาสนา ระหว่างกันด้วย มาเลเซียแสดงบทบาทนำในการตัดความสัมพันธ์กับยูโกสลาเวีย เพื่อประท้วงกรณีชาวเซอร์บูกรานและสังหารชาวมุสลิมในบอสเนีย - เฮอร์เซโกวีนา และได้เสนอเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ ให้กลุ่มประเทศอิสลามใช้น้ำมันเป็นเครื่องมือกดดันให้ปัญหาบอสเนียยุติลง มาเลเซียไม่เห็นด้วยกับแผนสันติภาพบอสเนียฯ ของฝ่ายตะวันตกที่ให้แบ่งบอสเนียฯ ออกเป็น ๓ รัฐ คือ มุสลิม เซอร์บ และโครแอต โดยรวมอยู่ในสมาพันธรัฐเดียวกัน ซึ่งมาเลเซียเห็นว่าฝ่ายตะวันตกมีแผนจะทำลายประเทศอิสลามในยุโรป

ด้านความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มาเลเซียยังคงเห็นว่าจีนเป็นภัยคุกคามที่สำคัญ และกังวลต่อการขยายกำลังทางเรือของจีนในทะเลจีนใต้ ขณะเดียวกัน ก็ไม่ต้องการให้ญี่ปุ่นหรืออินเดียเข้ามามีบทบาททางทหารแทนสหรัฐฯ มาเลเซียหวังให้สหรัฐอเมริกาคงบทบาททางทหารในภูมิภาค และพยายามเพิ่มความร่วมมือทางทหารกับสหรัฐฯ

มาเลเซียให้ความสำคัญมากต่อการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะสแปรตลีย์และพยายามแสวงหาประโยชน์จากเกาะที่ได้อ้างกรรมสิทธิ์ไว้

ด้านความสัมพันธ์กับประเทศในภูมิภาค มาเลเซียให้ความสำคัญต่อสมาคมอาเซียนเป็นอันดับแรก และเร่งขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับสหภาพพม่าและเวียดนามมากขึ้น โดยได้ทำความตกลงกับเวียดนามในการที่จะปฏิบัติต่อกันในฐานะประเทศที่ได้รับการอนุเคราะห์ยิ่ง (Most Favoured Nation) ขณะเดียวกันก็กระชับความสัมพันธ์กับจีนมากขึ้น เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและปูพื้นฐานสำหรับการที่มาเลเซียจะเจรจากับเวียดนาม และจีนเกี่ยวกับปัญหาอื่นในภูมิภาค

๔.๔.๑.๓. เศรษฐกิจ

มาเลเซียตั้งเป้าหมายที่จะเป็นประเทศพัฒนาแล้วภายในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ การพัฒนาเศรษฐกิจในระยะ ๔ - ๕ ปีที่ผ่านมาประสบความสำเร็จค่อนข้างสูง เศรษฐกิจเจริญเติบโตเฉลี่ยร้อยละ ๘ - ๙ ต่อปี แม้เศรษฐกิจโลกชะลอตัวลงในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ เศรษฐกิจของมาเลเซียก็ยังคงขยายตัวสูงถึงร้อยละ ๗.๖ การส่งออกของมาเลเซียขยายตัวในอัตราสูง ดุลการค้าจึงเกินดุลต่อจากปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับดุลบริการมีแนวโน้มขาดดุลลดลง ทำให้ดุลบัญชีเดินสะพัดเปลี่ยนจากการขาดดุลในช่วง ๔ ปี ที่ผ่านมาเป็นเกินดุลประมาณ ๒๔๔.๘๐ ล้านเหรียญมาเลเซีย

มาเลเซียพยายามดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ และตลาดใหม่ในตะวันออกกลาง แอฟริกา และอเมริกาใต้ ส่วนการลงทุนในช่วง ๗ เดือนแรกของปี พ.ศ. ๒๕๓๕ มีต่างประเทศเข้ามาลงทุนมูลค่าประมาณ ๖,๙๕๐ ล้านเหรียญมาเลเซีย หรือร้อยละ ๓๘ ของการลงทุนตลอดปี พ.ศ. ๒๕๓๕ (มูลค่า ๑๘,๖๒๔ ล้านเหรียญมาเลเซีย) ซึ่งมาเลเซียเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยว เนื่องจากทำรายได้เข้าประเทศมากเป็นอันดับสาม รองจากน้ำมัน และสินค้าอุตสาหกรรม

ขณะที่เศรษฐกิจขยายตัวสูงติดต่อกันหลายปี มาเลเซียประสบปัญหาโครงสร้างพื้นฐานไม่เพียงพอ ขาดแคลนแรงงานฝีมือ และสภาพแวดล้อมถูกทำลายด้วยเหตุนี้จึงเร่งปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ โครงการก่อสร้างท่าอากาศยานระหว่างประเทศแห่งใหม่ใกล้กรุงกัวลาลัมเปอร์ การสร้างทางหลวงใหม่สายเหนือ - ใต้ ซึ่งจะแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ การมีดาวเทียมเองเพื่อขยายเครือข่ายโทรคมนาคม และการพัฒนาระบบขนส่งมวลชน ขณะเดียวกันก็พยายามปรับการผลิตภาคอุตสาหกรรมไปสู่การใช้เครื่องจักร และเทคโนโลยีแทนแรงงานคน กระตุ้นการออมและควบคุมค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือย

มาเลเซียพยายามหาความร่วมมือจากประเทศในภูมิภาค เพื่อสร้างพลังทางเศรษฐกิจในการต่อรองกับประเทศยุโรปและสหรัฐอเมริกาที่กำลังรวมตัวกันในลักษณะกลุ่มเศรษฐกิจ โดยผลักดันข้อเสนอเรื่องกลุ่มหาหรือทางเศรษฐกิจในเอเชียตะวันออก (East Asia Economic Caucus - EAEC) ให้เป็นผลสำเร็จ ขณะเดียวกันก็แสดงท่าทีไม่เห็นด้วยกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก (Asia Pacific Economic Cooperation - APEC) เนื่องจากเกรงว่าจะเป็นคู่แข่งกับ EAEC และไม่ต้องขอให้สหรัฐฯเข้ามามีบทบาทใน APEC มาเลเซียได้ให้การสนับสนุน

โครงการเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) อย่างเต็มที่และเมื่อมีการประกาศเรื่องเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (NAFTA) ดร.มหาเธร์ นายกรัฐมนตรี ก็ได้เดินทางไปเยือนเม็กซิโก และทำความเข้าใจทางเศรษฐกิจการค้าเพื่อเป็นช่องทางให้มาเลเซียมีส่วนแบ่งในตลาด NAFTA

สำหรับโครงการเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย- มาเลเซีย- ไทย (INDONESIA - MALAYSIA - THAILAND GROWTH TRIANGLE - IMT-GT) ประกอบด้วยดินแดนตอนเหนือของเกาะสุมาตราของอินโดนีเซีย ๔ รัฐทางตอนเหนือของมาเลเซีย และ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย มาเลเซียได้จัดการประชุมระดับรัฐมนตรีของ IMTGT ครั้งที่ ๑ ที่เกาะลังกาวิ ระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๔.๙.๑.๓.๑ มาเลเซียเสนอโครงการที่มีความเป็นไปได้ที่จะดำเนินการได้ทันที คือ การย้ายโรงงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ในป็นังซึ่งกำลังประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงาน และค่าแรงสูงขึ้นไปตั้งทางตอนเหนือของเกาะสุมาตราหรือภาคใต้ของประเทศไทย โดยมาเลเซียเสนอให้บริษัทนิคมอุตสาหกรรมมาเลเซีย ซึ่งมีประสบการณ์ในการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมเข้าร่วมพัฒนานิคมอุตสาหกรรมในภาคใต้ของประเทศไทยเพื่อรองรับอุตสาหกรรมดังกล่าว

๔.๙.๑.๓.๒ ที่ประชุมได้พิจารณา กำหนดขอบเขตพื้นที่ของแต่ละประเทศ ได้แก่ สุมาตราตอนบน ๔ รัฐของมาเลเซีย (เปเร ปินัง เคดาห์ และปะลิส) ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย (สงขลา ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสตูล) รวมทั้งกำหนดแผนงานที่มีศักยภาพที่จะร่วมกันไว้อย่างกว้าง ๆ ได้แก่ การค้าตามแนวชายแดน ธุรกิจท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเคลื่อนย้ายแรงงาน การพัฒนาเกษตรกรรม ประมง ทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนาพลังงาน การผลิตอุตสาหกรรม การขนส่ง และธุรกิจ การเดินเรือ โดย ADB จะเป็นผู้สนับสนุนด้านการเงินเพื่อทำการศึกษา

โครงการดังกล่าวจะให้ความสำคัญแก่บทบาทของภาคเอกชนของทั้งสามประเทศ โดยเสนอให้มีการจัดตั้ง IMTGT BUSINESS COUNCIL ประกอบด้วย ผู้แทนภาคเอกชนของประเทศสมาชิก ทั้งนี้ภาครัฐจะต้องกระตุ้นให้ภาคเอกชนตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วม

๔.๔.๑.๔. การทหาร

มาเลเซียกำลังปรับปรุงและพัฒนากองทัพจากเดิมที่เน้นการรบ
นอกแบบ เพื่อปราบปรามคอมมิวนิสต์ ไปเป็นกองทัพสำหรับรบตามแบบ เพื่อดูแลและคุ้มครอง
ผลประโยชน์ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะและเกาะต่าง ๆ ที่มาเลเซียอ้างกรรมสิทธิ์
โดยตั้งเป้าหมายให้เสร็จสมบูรณ์ภายในปี พ.ศ. ๒๕๔๔

ส่วนการเสริมสร้างขีดความสามารถได้เน้นการเสริมกำลัง
ทางเรือและทางอากาศ ดังจะเห็นได้จากการจัดหาอาวุธยุทธภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทันสมัย
เพิ่มขึ้นเป็น ๔ เท่า เพื่อใช้ในการจัดซื้ออาวุธ โดยมาเลเซียสั่งซื้ออาวุธจากสหราชอาณาจักร
อเมริกา และสหพันธรัฐรัสเซีย

การพัฒนากำลังทางเรือ ปัจจุบันมาเลเซียได้สั่งซื้อเรือฟริเกต
ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูงจากอังกฤษ และออสเตรเลีย จำนวน ๒ ลำ รวมทั้ง
การปรับปรุงกองทัพอากาศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการป้องกันทางอากาศ
ให้สามารถปฏิบัติการได้ครอบคลุมทุกภารกิจ นอกจากนี้ยังได้ปรับปรุงส่วนราชการใหม่
เพื่อให้กองทัพอากาศมีความอ่อนตัวและมีขอบเขตของภารกิจให้มากขึ้น

นอกจากการพัฒนากองทัพ มาเลเซียยังพยายามขยายความ
ร่วมมือทางทหารกับประเทศต่าง ๆ เพื่อเป็นหลักประกันด้านความมั่นคงในภูมิภาคที่สำคัญ
ได้แก่ การขยายความร่วมมือในกลุ่มประเทศความตกลงร่วมป้องกัน ๕ ชาติ (มาเลเซีย
สิงคโปร์ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และสหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่) ขณะเดียวกัน
ก็กระชับความร่วมมือทางทหารระดับทวิภาคีกับประเทศในอาเซียน รวมทั้งสหรัฐอเมริกา
แต่มาเลเซียไม่สนับสนุนการทำความตกลงพหุภาคีทางทหารในอาเซียน เนื่องจากยังคง
ยืนยันในหลักการที่จะให้เอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเขตสันติภาพ เสรีภาพ และเป็นกลาง
(ZOPFAN)

๔.๔.๑.๕. สังคมจิตวิทยา

สังคมมาเลเซียเป็นสังคมพหุเชื้อชาติ ประกอบด้วย เชื้อชาติ
สำคัญ คือมาเลย์ (ชนส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ ๕๙) จีน (ร้อยละ ๓๒) และอินเดีย
(ร้อยละ ๙) สังคมมาเลเซียยังขาดการผสมกลมกลืนเพราะแต่ละชนชาติยังคงรวมกลุ่ม
และรักษาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนภาษาและศาสนาของตนเอง โดยมี
วัฒนธรรมมาเลย์และศาสนาอิสลามเป็นลักษณะเด่นของประเทศ และบาฮาซา มาเลเซีย
เป็นภาษาราชการใช้ควบคู่กับภาษาอื่น ๆ เช่น อังกฤษ จีน และทมิฬ

สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี รายได้เฉลี่ยต่อหัวประมาณ ๓,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐต่อปี อัตราการรู้หนังสือมากกว่าร้อยละ ๗๔ ของประชากร อัตราความยากจนประมาณร้อยละ ๑๕ (สถิติปี พ.ศ. ๒๕๓๔) อย่างไรก็ตามยังมีปัญหาความแตกต่างในฐานะความเป็นอยู่ของประชาชน โดยเฉพาะระหว่างชาวมาเลเซียซึ่งกุมอำนาจทางการเมืองกับชาวจีนซึ่งกุมอำนาจทางเศรษฐกิจและร่ำรวยกว่า รัฐบาลพยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีการวางนโยบายจัดความยากจนและกระจายรายได้ อย่างเท่าเทียมกัน แต่นโยบายที่ปฏิบัติตลอดมาได้ให้สิทธิประโยชน์ และโอกาสแก่ชาวมาเลเซีย เป็นสำคัญทำให้ชาวจีนไม่พอใจ

ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ โดยเฉพาะระหว่างชาวมาเลเซียกับชาวจีน ซึ่งนอกจากมีสาเหตุจากปัญหาทางเศรษฐกิจแล้ว วัฒนธรรมที่แตกต่าง การปกป้องเอกลักษณ์และผลประโยชน์ของกลุ่ม ตลอดจนปัญหาทางการเมืองยังเป็นปัจจัยที่ทำให้ทั้งสองกลุ่มตั้งกล่าวเกิดการกระทบกระทั่งกันอยู่เสมอ นอกจากนี้ชาวจีนและชาวอินเดีย มีความหวาดระแวงว่า รัฐบาลจะพยายามผสมกลมกลืนให้เหลือแต่วัฒนธรรมมาเลเซีย

ปัญหายาเสพติด จากสถิติทางการระบุว่า มีผู้ติดยาเสพติดประมาณ ๑๕๐,๐๐๐ คน มีการใช้จ่ายเงินซื้อยาเสพติดมากกว่า ๑,๐๐๐ ล้านดอลลาร์มาเลเซียต่อปี อย่างไรก็ตาม มีการคาดหมายว่าจำนวนผู้ติดยาเสพติดอาจมีมากกว่าที่ได้จดทะเบียนไว้ประมาณ ๔ - ๕ เท่า ปัญหานี้ รัฐบาลพยายามแก้ไขโดยการเผยแพร่ความรู้ในชุมชนและสถานศึกษาเพิ่มจากการปราบปรามและกำหนดบทลงโทษที่รุนแรง

ปัญหาการเผยแพร่ลัทธิทางศาสนาของกลุ่มนอกรวมถึง โดยเฉพาะกลุ่มศาสนาอิสลามซึ่งมีอยู่ประมาณ ๔๗ กลุ่ม ทำให้ประชาชนที่เชื่อฟังมีการประพฤติปฏิบัติไม่สอดคล้องกับแนวทางศาสนาอิสลามและก่อปัญหาทางสังคม เช่นกลุ่ม TABLIGH เน้นให้ผู้ปฏิบัติละทิ้งงานและครอบครัว กลุ่มดาร์ุลอัลกอม เน้นความสำคัญต่อบุคคลมากกว่าส่วนรวม อย่างไรก็ตาม ปัญหาดังกล่าวยังไม่รุนแรง เนื่องจากรัฐบาลพยายามควบคุมกลุ่มบุคคลเหล่านี้

๔.๔.๑.๖. ความสัมพันธ์ระหว่างไทย - มาเลเซีย

ด้านการเมือง

ในช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ คาบสมุทรมลายูซึ่งประกอบด้วยรัฐ ๑๐ รัฐ ตกอยู่ภายใต้อำนาจของไทย ๖ รัฐ คือ รัฐปาหัง เปรีค เคดาห์ (ไทรบุรี) กลันตัน ตรังกานู และเปอร์ลิส ในปี พ.ศ. ๒๓๖๔ ไทยเริ่มเสียดำนาจปกครองรัฐดังกล่าวให้แก่อังกฤษ ในปี พ.ศ. ๒๔๕๒ สนธิสัญญาระหว่างสยามกับสหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่ ซึ่งได้ลงนามเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๐๙ รัฐบาลสยามได้โอนสิทธิเหนือรัฐกลันตัน ตรังกานู ไทรบุรี และเปอร์ลิสให้แก่รัฐบาลอังกฤษปกครอง ด้วยเหตุนี้ส่งผลให้คนที่พูดภาษาไทยและมีขนบธรรมเนียมแบบไทยตกค้างอยู่ในรัฐดังกล่าว และกลายเป็นคนในบังคับของอังกฤษเป็นจำนวนมาก ในวันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๐ มาเลเซียก็ได้รับเอกราชจากอังกฤษ

ความสัมพันธ์ไทย - มาเลเซียที่ผ่านมาในอดีต ประกอบด้วย การแก้ไขปัญหาย้ายแดน ปัญหาโจรจีนคอมมิวนิสต์ ปัญหาการลักลอบขนของหนีศุลกากร การอำนวยความสะดวกด้านการติดต่อระหว่างส่วนราชการและประชาชนของทั้งสองประเทศ ในแนวชายแดนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ความสัมพันธ์ระดับประเทศ ทั้งสองได้ยึดแนวมติอาเซียนในเรื่องต่าง ๆ เสมอมา ในภายหลังปัญหาจากโจรจีนคอมมิวนิสต์สิ้นสุดลง เป็นส่วนใหญ่ ความสัมพันธ์ในแนวชายแดนจึงได้เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่มีความพยายามที่จะร่วมมือทางเศรษฐกิจมากขึ้น

ความสัมพันธ์ระหว่างไทย - มาเลเซีย โดยทั่วไปดำเนินไปด้วยดีในบรรยากาศแห่งความเป็นเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิดกัน รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนการเยือนในระดับต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง มีความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกันด้วยดี สำหรับปัญหาขัดแย้งพื้นฐานนั้น ทั้งสองฝ่ายพยายามร่วมมือแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมหลายคณะ ในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และประเทศ ซึ่งครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ด้านการเมือง เศรษฐกิจ การทหาร และสังคม ที่สำคัญ เช่น คณะกรรมการชายแดนทั่วไป คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ชายแดน คณะกรรมการการค้าร่วมไทย-มาเลเซีย และคณะกรรมการจัดทำหลักเขตแดนร่วมไทย - มาเลเซีย

ความร่วมมือดังกล่าวบรรลุผลสำเร็จ อาทิเช่น การยุติ การต่อสู้ด้วยอาวุธของพรรคคอมมิวนิสต์มาเลเซียและพรรคคอมมิวนิสต์มลายา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ และ พ.ศ. ๒๕๓๒ ตามลำดับและการจัดตั้งองค์การร่วม ไทย - มาเลเซีย (Thailand - Malaysia Joint Authority) เพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ทางทะเลที่ทั้งสองประเทศอ้างสิทธิ์ทับซ้อนกัน บนหลักการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เท่าเทียมกัน เป็นต้น

ประเทศไทยและมาเลเซียได้จัดทำความตกลงในเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น อนุสัญญาว่าด้วยการยกเว้นการเก็บภาษีซ้อน ความตกลงร่วมมือด้านประมง ความตกลงร่วมมือด้านการเกษตร ความตกลงว่าด้วยการขนส่งสินค้าไป - กลับ ระหว่างฝั่งตะวันออก - ตะวันตกของมาเลเซีย โดยการรถไฟแห่งประเทศไทย บันทึกความเข้าใจว่าด้วยการขนส่งสินค้าผ่านแดน การขนส่งสินค้าเข้าเสี่ยงง่าย โดยทางถนนจากประเทศไทยผ่านมาเลเซียไปยังสิงคโปร์ และความตกลงแลกเปลี่ยน กระแสไฟฟ้า การบริการเดินอากาศและความร่วมมือด้านเศรษฐกิจของอาเซียน นอกจากนั้นยังมีความร่วมมือทางด้านข่าวกรองด้วย

ด้านการเมืองระหว่างประเทศ ประเทศไทยและมาเลเซีย ได้ร่วมมือกันในการอบของอาเซียน นอกจากนั้น มาเลเซียยังได้เคยให้ความช่วยเหลือ ประเทศไทยในการยับยั้ง ชก.มิให้หยิบยกปัญหาการแบ่งแยกดินแดนทางภาคใต้เข้าสู่ การพิจารณาในระดับองค์การมุสลิมระหว่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยและมาเลเซียก็มีปัญหาความขัดแย้ง และเกิดการกระทบกระทั่งกันบ่อยครั้ง เนื่องจากการแข่งขันในเรื่องผลประโยชน์ ทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น

ด้านเศรษฐกิจ

ในบรรดาภาคีอาเซียน ประเทศไทยติดต่อดำขายกับมาเลเซีย มากเป็นอันดับสอง รองจากสิงคโปร์ แม้การค้าระหว่างกันจะขยายตัวและมีมูลค่าเพิ่มขึ้น เป็นลำดับ แต่เมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนของการค้าเปรียบเทียบกับประเทศคู่ค้าอื่น ๆ ของประเทศไทยแล้ว นับว่ามีปริมาณค่อนข้างต่ำ โดยปี พ.ศ. ๒๕๓๕ มีมูลค่า ๖๑,๙๐๑ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๓.๓ ของมูลค่าการค้าของประเทศไทยทั้งหมด และประเทศไทย เป็นฝ่ายเสียเปรียบดุลการค้ามาตลอดตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ (ยกเว้นปี พ.ศ. ๒๕๓๑) เนื่องจากนำเข้าน้ำมันดิบจากมาเลเซีย นอกจากมาเลเซียจะเป็นคู่ค้าสำคัญของ ประเทศไทยแล้ว ยังเป็นคู่แข่งทางการค้าของประเทศไทยด้วย เนื่องจากมีสินค้า

หลายประเภทที่คล้ายคลึงกันและต้องแข่งขันในการส่งออก เช่น ติบูก ยางพารา เสื้อผ้าสำเร็จรูป แผงวงจรไฟฟ้า กาแฟและใบยาสูบ นอกจากนี้ ยังมีการกีดกันสินค้าบางประเภทระหว่างกัน เช่น น้ำมันปาล์ม ซึ่งมาเลเซียเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ของโลกและผลผลิตมีราคาถูกลงกว่าของประเทศไทย ทำให้ประเทศไทยไม่อนุญาตให้นำเข้า เว้นแต่จะพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป ขณะที่มาเลเซียพยายามขอให้ประเทศไทยเปิดตลาดน้ำมันปาล์ม นั้น มาเลเซียก็ได้เพิ่มค่าธรรมเนียมบริการสำหรับสินค้าสัตว์น้ำที่นำเข้าจากประเทศไทย เพื่อช่วยให้สินค้าสัตว์น้ำของมาเลเซียสามารถแข่งขันในตลาดภายในประเทศได้

ประเทศไทยและมาเลเซียได้ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นข้อขัดข้องอันเกิดจากการที่มีพรมแดนติดต่อกัน เช่น ปัญหาในการขนส่งสินค้าผ่านแดน โดยทำความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือระหว่างกัน เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ครอบคลุมด้านประมง ปศุสัตว์ การชลประทาน อาหาร และพืชไร่ ซึ่งปัจจุบันมีความคืบหน้าคือ มาเลเซียได้อนุญาตให้ประเทศไทยเพิ่มจำนวนรถบรรทุกขนส่งสินค้าเข้ามาย่างผ่านแดน มาเลเซียไปยังสิงคโปร์จากจำนวน ๓๕ คัน เป็นจำนวน ๔๕ คัน โดยฝ่ายมาเลเซียขอให้มีการร่วมของมาเลเซียจำนวน ๑๒ คัน การพัฒนาความร่วมมือด้านการปศุสัตว์และประมง การขยายตลาดท่องเที่ยวในต่างประเทศ ความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมปิโตรเคมี การเกษตร และการเพาะปลูก การศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

นอกจากนั้น ทั้งสองฝ่ายยังตกลงขยายเวลาเปิดด่านผ่านแดนเพิ่มขึ้นอีก ๒ ชั่วโมง เป็นระหว่างเวลา ๐๕.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. (เวลาไทย) และเพิ่มจุดผ่านแดนเพิ่มขึ้นอีกจำนวน ๑ แห่ง ที่อำเภอเวียง จังหวัดนราธิวาส ตั้งแต่วันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๖

ในด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยและมาเลเซีย ได้ร่วมมือกันในรอบของอาเซียน ที่สำคัญคือ มาเลเซียได้สนับสนุนประเทศไทยอย่างแข็งขันในการเสนอให้มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนต่อที่ประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน ครั้งที่ ๒๓ เมื่อวันที่ ๗ - ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งได้รับความเห็นชอบให้จัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ภายในเวลา ๑๕ ปี ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๖ โดยใช้อัตราภาษีพิเศษที่เท่ากันเป็นกลไกสำคัญในการลดภาษีนำเข้าสำหรับสินค้าอาเซียนให้เหลือในอัตราเพียงร้อยละ ๐ - ๕ ประกอบด้วยรายการสินค้าทุกประเภท ยกเว้นสินค้าเกษตร

ประเทศไทยและมาเลเซียยังได้ตกลงที่จะร่วมมือกัน
อย่างใกล้ชิดในการเจรจาปัญหาการค้าระหว่างประเทศรอบอุรุกวัย โดยเฉพาะสินค้า
เกษตรและสินค้าเซตร้อนรวมทั้งได้หารือกันเกี่ยวกับการสมัครเข้ารับตำแหน่งผู้อำนวยการ
บริหารองค์การยางธรรมชาติด้วย

นอกจากความสัมพันธ์ในทางการค้าขายและลงทุนระหว่างทั้งสอง
ประเทศแล้ว ได้มีความพยายามที่จะร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวชายแดนตาม
โครงการต่าง ๆ เช่น

๑. โครงการพื้นที่พัฒนาร่วม (Joint Development Area : JDA)

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ นายกรัฐมนตรีของไทยและมาเลเซียได้ลงนามบันทึก
ความเข้าใจจัดตั้งองค์การร่วมมาเลเซีย - ไทย (Malaysia - Thailand Joint
Authority - MTJA) ขึ้นเพื่อทำการสำรวจและแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ
ใต้พื้นทะเลนอกชายฝั่งจังหวัดนราธิวาสและรัฐกลันตัน ซึ่งทั้งสองประเทศต่างก็อ้างอธิปไตย
เหนือบริเวณดังกล่าว ซึ่งมีพื้นที่ทับซ้อนกันประมาณ ๗,๒๕๐ ตารางกิโลเมตร และคาดว่า
จะมีแหล่งน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ ต่อมาในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๓๗ รัฐบาลทั้งสอง
ได้ตกลงให้สัมปทานแก่บริษัทเอกชนทำการสำรวจหาแหล่งน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ
ในบริเวณดังกล่าว โดยผลประโยชน์ที่ได้รับทั้งสองประเทศจะแบ่งกันฝ่ายละครึ่ง

๒. โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย - มาเลเซีย
- ไทย (Indonesia - Malaysia - Thailand Growth Triangle : IMT-GT)

รัฐบาลไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ได้ตกลงร่วมกันที่เกาะลังกาวี
เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๗ ในการที่จะดำเนินโครงการ IMT-GT โดยได้รับความ
สนับสนุนจากธนาคารแห่งเอเชีย (Asian Development Bank) เป็นผู้ทำการ
ศึกษาโครงการ พื้นที่ของโครงการ ประกอบด้วย สตูล ยะลา สงขลา ปัตตานี
และนราธิวาส เมดาน และภาคเหนือของสุมาตรา (ในอินโดนีเซีย) และรัฐเปอร์ลิส
เคดาห์ เปรัก ปีนัง (ในมาเลเซีย) รวมพื้นที่โครงการทั้งสิ้น ๑๔๗,๘๒๗ ตารางกิโลเมตร
แบ่งออกเป็นความร่วมมือ ๖ สาขา คือ ๑. การท่องเที่ยว ๒. การเกษตร (กลีกรวม
ประมง) ๓. การค้า อุตสาหกรรม การลงทุน ๔. โครงสร้างพื้นฐาน ๕. การพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์ และ ๖. การบริการด้านการเงิน

๓. โครงการพัฒนาลุ่มแม่น้ำโลก

ไทยและมาเลเซียได้ตกลงจะสร้างเขื่อนกันคลื่นที่ปากแม่น้ำโลกมูลค่า ๒๔๒.๕ ล้านบาท เพื่อแก้ไขปัญหาการตื้นเขินและสันทรายบริเวณปากแม่น้ำ การพังทลายของชายฝั่ง คาดว่าจะสร้างเสร็จในปลายปี พ.ศ. ๒๕๓๔ เมื่อเขื่อนกันคลื่นดังกล่าวแล้วเสร็จ จะทำให้ประชาชนในบริเวณอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ได้รับประโยชน์ในด้านการผ่านเข้า - ออกของเรือประมง การควบคุมสภาวะอุทกภัย การอนุรักษ์ชายฝั่งทะเลรวมทั้งการปรับปรุงคุณภาพของน้ำในทะเลสาบตากใบ

การทหาร

ความสัมพันธ์ด้านการทหารระหว่างประเทศไทย - มาเลเซีย เป็นไปด้วยดี โดยมีการแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างกัน รวมทั้งแลกเปลี่ยนการดูงาน และให้ที่นั้งฝึกหรือศึกษาในสถาบันทางทหาร นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายได้ร่วมมือกันในรูปการฝึกผสมที่กระทำอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๓ จนถึงปัจจุบัน คือ การฝึกผสมทางเรือใช้ชื่อ "EXERCISE THALAY LAUT" ส่วนการฝึกผสมทางอากาศ นั้น กองทัพอากาศไทยและกองทัพอากาศมาเลเซีย เรียกชื่อว่า "AIR THAMAL" เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ทำการฝึกทุกปี

ทั้งสองฝ่ายยังได้ร่วมมือกันปฏิบัติการปราบปรามพรรคคอมมิวนิสต์มาเลเซีย และพรรคคอมมิวนิสต์มลายาบริเวณพื้นที่ชายแดน จนกระทั่งทั้งสองพรรคยุติการต่อสู้ด้วยอาวุธและมอบตัวแก่ทางการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ และ ปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม มาเลเซียยังคงกำลังทหารและตำรวจสนามไว้บริเวณพื้นที่ใกล้ชายแดนไทยในลักษณะสกัดกั้น จคม. เช่นเดิม ซึ่งเป็นการคุกคามต่อประชาชนไทยและเจ้าหน้าที่ในพื้นที่บริเวณชายแดน และทำให้ปัญหาระหว่างกันเพิ่มความยุ่งยากขึ้น

สังคมจิตวิทยา

ประเทศไทยและมาเลเซียได้แลกเปลี่ยนทางด้านศิลปวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องทั้งทวิภาคีและภายใต้กรอบของอาเซียน รวมทั้งร่วมมือทางด้านการกีฬา การปราบปรามอาชญากรรมและปัญหายาเสพติด และการประสพภัยในกรณีต่าง ๆ

นอกจากนั้น ประชาชนในพื้นที่ชายแดนไทย - มาเลเซีย ยังมีความใกล้ชิดกัน เนื่องจากมีสภาพสังคม ศาสนา และวัฒนธรรมคล้ายคลึงกัน รวมทั้งมีการเกื้อกูลและไปมาหาสู่กันอยู่เสมอ จากการที่ประชาชนในพื้นที่ชายแดนบางส่วนมีความสัมพันธ์ทางครอบครัวทำให้คนไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนหนึ่งมีจิตใจนิยมมาเลเซีย ซึ่งอาจนำไปสู่ความขัดแย้งในสังคมได้

๔.๔.๑.๗ ปัญหาชายแดนระหว่างไทย-กัมพูชา

๑. ปัญหาเส้นเขตแดน

ทางบก ไทยและมาเลเซีย ได้พยายามแก้ไขปัญหาเส้นเขตแดนมาโดยตลอด ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ จนถึง พ.ศ. ๒๕๒๘ โดยคณะกรรมการจัดทำหลักเขตแดนร่วมไทย - มาเลเซีย ได้ร่วมกันสำรวจปักปันเขตแดนใหม่ตลอดแนวพรมแดนทางบก และได้จัดทำหลักเขตแล้วทั้งสิ้น ๑๒,๑๖๙ หลัก แต่ยังคงมีบางจุดที่เป็นปัญหาอยู่ ซึ่งทั้งสองฝ่ายได้เจรจาหาทางแก้ไขมาโดยตลอด

คณะกรรมการร่วมไทย - มาเลเซีย ครั้งที่ ๖ ได้มีมติรับรองผลการประชุมของคณะกรรมการปักปันเขตแดนทางบก (Land Boundary Committee) ซึ่งประชุมเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน - ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ โดยตกลงที่จะดำเนินการตรวจสอบปักปันเขตแดนใหม่ และบำรุงรักษาเขตแดนร่วมกันในบริเวณที่มีปัญหาขัดแย้ง ได้แก่ หลักเขตที่ ๑ - ๓, ๘ - ๑๖ และ ๖๙ - ๗๐ โดยจัดตั้งคณะปักปันและสำรวจร่วมไทย - มาเลเซีย (Joint Demarcation and Survey Team) เพื่อดำเนินการต่อไป

สำหรับบริเวณที่ยังเป็นปัญหาระหว่างทั้งสองประเทศที่สำคัญคือ ปัญหาหลักเขตที่ ๑ และปัญหาหลักเขตที่ ๖๙ - ๗๐

ทางน้ำ การเปลี่ยนทางเดินของแม่น้ำโก-ลก ประเทศไทยและมาเลเซียได้ใช้ร่องน้ำลึกของแม่น้ำโก-ลก เป็นแนวแบ่งเขตแดนระหว่างกันตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทยได้ทำไว้กับอังกฤษเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๒ แต่แม่น้ำโก-ลก ได้เปลี่ยนทางเดินมาแล้ว ๕๖ บริเวณ เนื่องจากไม่ได้อนุรักษ์ฝั่งเท่าที่ควรในการประชุมคณะกรรมการปักปันเขตแดนทางบก ครั้งที่ ๑๔ ที่ป็นัง ระหว่างวันที่ ๓๐ มิถุนายน - ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ ที่ประชุมได้ตกลงกันตั้งนี้ ยืนยันว่าเส้นเขตแดนเป็นไปตามสนธิสัญญาระหว่างสยามกับสหราชอาณาจักร ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๒ คือ เป็นไปตามร่องน้ำลึกของลำน้ำสายหลักของแม่น้ำโก-ลก และเสนอให้ใช้หลักการกำหนดเส้นเขตแดนคงที่และถาวร (Fixed and Permanent Boundary) หากมีการปักปันและสำรวจขึ้น จึงให้จัดตั้งคณะปักปันและสำรวจร่วม (Joint Demarcation and Survey Team) ขึ้น เพื่อทำการสำรวจและปักปันเขตแดนในแม่น้ำโก-ลก ให้แล้วเสร็จภายในเวลาไม่เกิน ๔ ปี หลังจากที่รัฐบาลของประเทศทั้งสองได้ให้ความเห็นชอบแล้ว

๒. ปัญหาประมง

มาเลเซียประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ๒๐๐ ไมล์ทะเล เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๓ และบังคับใช้กฎหมายเขตเศรษฐกิจจำเพาะกับกฎหมายประมงในเวลาต่อมา ซึ่งเข้มงวดและครอบคลุมถึงเรือประมงต่างชาติที่เดินทางผ่านน่านน้ำ จึงทำให้เกิดปัญหาต่อประเทศไทย ซึ่งมีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับมาเลเซีย และถูกปิดล้อมโดยอาณาเขตทางทะเลของมาเลเซียต่อการเดินเรือ ทั้งเรือสินค้า เรือรบ หรือเรือประมงที่ผ่านเข้าออกทางด้านอ่าวไทยและทะเลอันดามัน

ปัจจุบันมาเลเซียปฏิบัติการรักษาผลประโยชน์ในอาณาเขตทางทะเลอย่างเข้มงวด โดยได้พัฒนาติดตั้งเรดาร์ตรวจการณ์ตามเกาะต่าง ๆ นอกจากนี้หน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น เครื่องบินตรวจการณ์ทางทะเล เรือของกองทัพเรือ เรือของตำรวจน้ำ ศุลกากร และเจ้าหน้าที่ตรวจประมงได้ร่วมกันปฏิบัติการอย่างเข้มงวดและมีประสิทธิภาพ ทำให้เรือประมงไทยที่ผ่านน่านน้ำมาเลเซียเพื่อไปหรือกลับจากน่านน้ำสากลมักถูกจับกุมหรือถูกยึด ลูกเรือต้องเสียค่าปรับเป็นเงินจำนวนมาก หรือถูกจำคุกแทนการปรับ ประเทศไทยพยายามแก้ไขปัญหาลักษณะนี้ด้วยการเจรจากับมาเลเซีย ซึ่งมาเลเซียมีท่าทีผ่อนปรนบ้าง โดยรับพิจารณาคำขอของประเทศไทยที่ให้มาเลเซียแจ้งให้ทราบทันทีถึงการจับกุม รวมทั้งให้ความยืดหยุ่นในการดำเนินคดีต่อลูกเรือประมงไทยที่ถูกจับ แต่ประเทศมาเลเซียให้เรือประมงไทยแจ้งให้ทราบก่อนเดินทางผ่าน ๔๘ ชั่วโมง ซึ่งชาวประมงไทยส่วนใหญ่ปฏิบัติตามโดยแจ้งให้ทางการมาเลเซียทราบผ่านศูนย์ประมงชายฝั่งนอกแม่น้ำที่สงขลา นอกจากนี้ ยังขอมผ่อนผันให้เรือที่มีใบอนุญาตออกโดยสถานเอกอัครราชทูตมาเลเซียประจำไทยผ่านน่านน้ำมาเลเซียได้ อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๕ จนถึงปัจจุบันมาเลเซียไม่ยอมรับใบอนุญาตดังกล่าว

๓. ปัญหาการลักลอบค้า

เนื่องจากความแตกต่างในราคาสินค้าหลายประเภท ประกอบกับมาเลเซียส่งเสริมให้มีการค้าชายบริเวณชายแดน โดยเปิดร้านค้าปลอดภาษีถึง ๕ แห่ง ทำให้มีการลักลอบนำสินค้าหนีภาษีเข้ามาในเขตแดนไทยตลอดเวลา ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทย และในการกวาดล้างจับกุมยังเกิดการกระทบกระทั่งระหว่างเจ้าหน้าที่ทั้งสองฝ่ายบ่อยครั้ง

๔. ปัญหาบุคคลสองสัญชาติ

เนื่องจากชาวไทยมุสลิมจำนวนหนึ่งในพื้นที่ชายแดนต้องการเข้าไปในมาเลเซียด้วยวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น รับจ้างทำงาน ศึกษา ประกอบพิธีทางศาสนา เป็นต้น จึงทำให้ต้องใช้วิถีถือสองสัญชาติเพื่อความสะดวก ประกอบกับพรรคการเมืองในมาเลเซีย โดยเฉพาะพรรคปาส์ได้แสวงหาผลประโยชน์จากบุคคลเหล่านี้ในการออกเสียงเลือกตั้ง ดังนั้นในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ รัฐบาลมาเลเซียจึงเจรจากับฝ่ายไทยและเห็นพ้องที่จะให้มีการแก้ไขปัญหานี้ ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการชายแดนทั่วไป เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ได้กำหนดมาตรการแก้ไขปัญหารวมทั้งมีการดำเนินการเพื่อรวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน แต่การดำเนินงานไม่คืบหน้า ไรท์ก็ตี มีรายงานข่าวว่า ปัจจุบันพรรคอัมโนต้องการแสวงหาผลประโยชน์จากบุคคลเหล่านี้เช่นกัน เพื่อการออกเสียงเลือกตั้ง โดยเฉพาะในรัฐกลันตัน

๕. ปัญหายาเสพติด

เนื่องจากมีการลักลอบขนส่งยาเสพติดจากภาคเหนือของไทย ผ่านเข้าไปยังมาเลเซียเพื่อจำหน่ายและส่งต่อไปยังประเทศอื่นทำให้การลักลอบค้ายาเสพติดในมาเลเซียมีปริมาณสูง รัฐบาลมาเลเซียจึงให้ความสำคัญต่อปัญหา ยาเสพติดมาก จึงได้ดำเนินมาตรการในการปราบปรามอย่างกวาดล้างรวมทั้งร่วมมือกับฝ่ายไทยในการปราบปรามและป้องกันซึ่งได้ผลพอสมควร

๖. ปัญหาสัญญาณโทรทัศน์รบกวนกันในพื้นที่ชายแดน

เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ ที่มีพรมแดนติดต่อกับมาเลเซีย โดยเฉพาะระหว่างจังหวัดสงขลา กับรัฐเคดาห์ ทั้งสองฝ่ายจึงได้หารือกันตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. ๒๕๓๑ และจัดให้มีคณะกรรมการร่วมทางเทคนิคอย่างถาวรและต่อเนื่องภายใต้คณะกรรมการร่วมถาวรกันให้มีแนวปฏิบัติในการจดทะเบียนคลื่นความถี่สำหรับการวางแผน การกำหนด และการจัดสรรคลื่นความถี่ตามบริเวณชายแดนในอนาคต

๗. ปัญหาความหวาดระแวงกัน

สืบเนื่องจากการที่ทั้งประเทศไทยและมาเลเซียต่างพยายามรักษาผลประโยชน์ของประเทศ ทำให้การเจรจากับปัญหาต่าง ๆ ที่มีอยู่ระหว่างกันไม่สามารถลุล่วงไปได้โดยง่าย ต่างฝ่ายมีทัศนคติว่าถูกเอาเปรียบจากอีกฝ่ายหนึ่ง นอกจากนี้ประเทศไทยยังระแวงที่สมาชิกขบวนการโจรก่อการร้าย (ชจก.) บางส่วนมีแหล่งพำนักอยู่ในมาเลเซีย และมาเลเซียก็ไม่ไว้วางใจในกรณีที่สมาชิกโจรเงินคอมมิวนิสต์ (จคม.) ที่

เข้ามอบตัวต่อทางการแล้วส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในประเทศไทย นอกจากนั้นในกรณีที่เกิดปัญหา
กระทบกระทั่งบริเวณชายแดนมาเลเซียมักจะแสดงท่าทีแข็งกร้าวต่อประเทศไทย เช่น
การใช้กำลังตำรวจสนามเข้ารักษาสถานการณ์ในบริเวณพื้นที่ปลอดผู้คน (NO MAN'S LAND)
เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งประกอบกับการวางกำลังทหารและตำรวจสนาม
ใกล้กับชายแดนไทย ตลอดจนการพัฒนากองทัพของมาเลเซียอย่างต่อเนื่อง ทำให้ฝ่ายไทย
หวาดระแวงว่าฝ่ายมาเลเซียอาจจะเป็นภัยคุกคามต่อประเทศไทยในอนาคต ฝ่ายไทย
ยังเกรงว่าแนวทางรุนแรงของประเทศอิสลามที่มีสำนักงานผู้แทนอยู่ในมาเลเซียจะเผยแพร่
แนวความคิดรุนแรงทางศาสนาต่อประชาชนภาคใต้ของไทยด้วย

๔.๕.๑.๓ กรอบความร่วมมือระหว่างไทยกับมาเลเซีย

๑. คณะกรรมการชายแดนทั่วไป (GBC) ๒๕๐๘

- คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค (RBC)

- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมส่วนภูมิภาค (SEDEC)

๒. คณะกรรมการความร่วมมือไทย-มาเลเซีย (JC) ๒๕๓๐ มีหน้าที่ ดังนี้

- พิจารณาทบทวนสภาพความสัมพันธ์ในภาพรวม

- กำหนดทิศทางการความสัมพันธ์

- ประสานผลประโยชน์ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ

๓. การพบปะหารือระหว่างหัวหน้ารัฐบาล

๔. คณะกรรมการทบทวนความร่วมมือตามบริเวณชายแดนไทย -

มาเลเซีย (CRBC)

๔.๕.๑.๔ ขบวนการโจรก่อการร้ายในภาคใต้ของไทย

๑. ขบวนการอิสลามปลดปล่อยปัตตานี (Barisan Islam Pembebasan
Pattani : BNPP)

๒. ขบวนการปฏิวัติแห่งชาติมลายูปัตตานี (Barisan Revolusi
National : BRN)

๓. ขบวนการร่วมปลดปล่อยสหพันธ์ปัตตานี (Pattani United
Liberation Organization : PULO)

๔. ขบวนการมุจาฮิดีนปัตตานี (Barisan Bersatu Mujahiddin Pattani : BBMP)

๕. ขบวนการสหแนวร่วมกู้เอกราชปัตตานี (Barisan Bersatu Kemerikaan Pattani : BBKP)

๖. กองทัพอิสลามลังกาสุกะ

๔.๕.๑.๔ ปัญหาที่สำคัญของมาเลเซีย

๑. ปัญหาความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ โดยเฉพาะระหว่างชาวมลายูกับชาวจีน ซึ่งนอกจากจะมีสาเหตุมาจากปัญหาทางเศรษฐกิจแล้ว วัฒนธรรมที่แตกต่าง การปกป้องเอกลักษณ์และผลประโยชน์ของกลุ่ม ตลอดจนปัญหาทางการเมืองยังเป็นปัจจัยที่ทำให้ทั้งสองกลุ่มดังกล่าวเกิดการกระทบกระทั่งกันอยู่เสมอ นอกจากนี้ ชาวจีนและชาวอินเดียมีความหวาดระแวงว่ารัฐบาลจะพยายามผสมกลมกลืนให้เหลือแต่วัฒนธรรมมาเลย์

๒. ปัญหายาเสพติด จากสถิติทางการระบุว่า มีผู้ติดยาเสพติดประมาณ ๑๕๐,๐๐๐ คน มีการใช้จ่ายเงินซื้อยาเสพติดมากกว่า ๑,๐๐๐ ล้านดอลลาร์มาเลเซียต่อปี อย่างไรก็ตาม มีการคาดหมายว่าจำนวนผู้ติดยาเสพติดอาจมีมากกว่าที่ได้จดทะเบียนไว้ประมาณ ๔ - ๕ เท่า ปัญหานี้รัฐบาลพยายามแก้ไขโดยการเผยแพร่ความรู้ในชุมชน และสถานศึกษาเพิ่มจากการปราบปรามและกำหนดบทลงโทษที่รุนแรง

๓. ปัญหาการเผยแพร่ลัทธิทางศาสนาอกรีด (KAFIR) โดยเฉพาะกลุ่มศาสนาอิสลามซึ่งมีอยู่ประมาณ ๔๗ กลุ่ม ทำให้ประชาชนที่เชื่อฟังมีการประพฤติปฏิบัติไม่สอดคล้องกับแนวทางศาสนาอิสลาม และก่อปัญหาทางสังคม เช่น กลุ่ม Tabligh เน้นให้ผู้ปฏิบัติละทิ้งงานและครอบครัว กลุ่มดาร์ลุ อีรอม เน้นความสำคัญต่อบุคคลมากกว่าส่วนรวม อย่างไรก็ตาม ปัญหาดังกล่าวยังไม่รุนแรง เนื่องจากรัฐบาลพยายามควบคุมกลุ่มบุคคลเหล่านี้

๔. ปัญหาความเสื่อมโทรมทางด้านศีลธรรม

๕. ปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน

๖. ปัญหาคอร์รัปชัน

๔.๔.๑.๑๐ ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาลประเทศมาเลเซีย

๑. ปัญหาความขัดแย้งทางเชื้อชาติ โดยเฉพาะชาวมลายูกับชาวจีน

เป็นปัญหาที่มีสาเหตุมาจากความแตกต่างด้านวัฒนธรรม ประเพณี นอกจากนั้นชาวมลายูซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าชาวจีน ในขณะที่ชาวจีนก็ไม่พอใจการดำเนินงานของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญและสิทธิประโยชน์แก่ชาวมุขมนตรี

๒. ปัญหาความเคลื่อนไหวของพรรคการเมืองฝ่ายค้าน ในการเลือกตั้งทั่วไป พรรคฝ่ายค้านพยายามที่จะช่วงชิงชัยชนะจากพรรครัฐบาลซึ่งมีความเข้มแข็งกว่าซึ่งฝ่ายค้านจะได้เปรียบในเรื่องของความร่วมมือ ดังจะเห็นได้จาก การเลือกตั้งทั่วไปในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ กลุ่มพรรคการเมืองชาวมลายู ได้แก่ พรรคปาส เซมางัต ๔๖ เบอร์จาซา และ ฮามิน ซึ่งได้รับชัยชนะอย่างเด็ดขาดในรัฐกลันตัน ดังนั้นหากพรรคฝ่ายค้านสามารถรวมกำลังและหาเสียงสนับสนุนจากประชาชนได้มากขึ้น ก็อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาลได้

๓. บทบาทของพรรคชาติในรัฐกลันตัน พรรคปาส (Parti Islam Se Malaysia) เป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้านของชาวมลายูที่เคร่งศาสนา ซึ่งพยายามผลักดันให้รัฐกลันตันปกครองแบบรัฐอิสลาม (Islamic State) ด้วยการออกกฎหมายข้อบังคับต่าง ๆ โดยยึดหลักศาสนาอิสลามและพยายามเน้นกฎหมายอาญาอิสลาม (Hudud) มาใช้แทนกฎหมายอาญาทั่วไป การที่พรรคปาสใช้ศาสนาเป็นหนทางในการสร้างคะแนนนิยม รัฐบาลจำเป็นต้องระวังในการปฏิบัติต่อพรรคปาส และการดำเนินนโยบายที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามรวมทั้งต้องแสดงออกในลักษณะที่ให้ความสำคัญแก่ศาสนาอิสลามและผลประโยชน์ของชาวมุสลิมเป็นพิเศษ

๔. ปัญหารัฐซาบารัฐซาบารัฐตั้งอยู่บนเกาะบอร์เนียวตอนเหนือห่างจากแหลมมลายู ซึ่งเป็นที่ตั้งรัฐบาลกลางกว่า ๖๐๐ กิโลเมตร จึงมีลักษณะที่แตกต่างจากรัฐอื่น ๆ คือ ประชาชนในรัฐส่วนใหญ่เป็นชนพื้นเมืองที่ยังมีความรู้สึกท้องถิ่นนิยม นอกจากนี้รัฐซาบารัฐยังมีส่วนสำคัญที่ทำให้พรรคบีบีเอส (Parti Bersatu Sabah - PBS) เป็นรัฐบาลปกครองรัฐซาบารัฐอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ แต่หลังจากที่พรรค PBS แยกตัวจากแนวร่วมแห่งชาติ (รัฐบาลกลาง) โดยไม่ร่วมมือกับฝ่ายค้านส่งผลให้รัฐบาลกลางพยายามโค่นล้มพรรค บีบีเอส. เพื่อเข้าไปปกครองรัฐซาบารัฐแทน ในที่สุดรัฐบาลกลางสามารถจัดตั้งรัฐบาลแทนได้โดยการชักชวนสมาชิกสภารัฐสังกัดพรรค บีบีเอส. เข้าร่วมจนทำให้พรรคสูญเสียเสียงข้างมากในสภานิติบัญญัติรัฐ

๕. ปัญหากลุ่มมุสลิมจารีตนิยม รัฐบาลมาเลเซียเคยรณรงค์ปราบปราม และกวาดล้างกลุ่มมุสลิมที่อาจก่อปัญหาต่อความมั่นคงของประเทศอย่างจริงจัง ขณะนี้บทบาทของมุสลิมหัวรุนแรงต่าง ๆ ลดบทบาทลง คงเหลือเพียงบางกลุ่ม ซึ่งรัฐบาลได้ติดตามความเคลื่อนไหวอย่างใกล้ชิด คำสอนของกลุ่มเหล่านี้จะเน้นให้สมาชิกกลุ่มทั้งครอบครัวและการงาน เพื่อไปสร้างบุญเผยแพร่คำสอน สอนให้ประชาชนเชื่อฟังผู้นำ ไม่ให้เชื่อฟังบิดามารดา สำหรับกลุ่มมุสลิมที่เคร่งลัทธิที่มีกิจกรรมค่อนข้างมาก ได้แก่ กลุ่มอัล - อัครอม และ Tabligh เป็นต้น

๔.๔.๑.๑๑ บทบาทของมาเลเซียต่อขบวนการโจรก่อการร้าย

สมาชิกขบวนการโจรก่อการร้าย (ชก.) กลุ่มต่าง ๆ ซึ่งต้องการแบ่งแยกดินแดนจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล และสงขลาบางส่วนออกจากดินแดนประเทศไทยได้อาศัยมาเลเซียเป็นแหล่งพักพิง โดยมีนักการเมืองท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกพรรคปาส และเจ้าหน้าที่ของรัฐบางส่วนให้ความช่วยเหลือ และได้รับการฝึกจากฝ่ายทหารท้องถิ่นด้วย ประเทศไทยต้องการให้มาเลเซียร่วมมือในการปราบปรามแต่มาเลเซียถือว่าเป็นกิจการภายในของไทย อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติของมาเลเซียเคยแสดงท่าทีจะให้ความช่วยเหลือหากฝ่ายไทยให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบุคคลและแหล่งที่อยู่แน่ชัด

นอกจากนั้น ชก. ได้ติดต่อขอความช่วยเหลือจากสำนักงานผู้แทนของประเทศอิสลามแนวทางรุนแรงหรือขบวนการต่อต้านที่ประจำอยู่ในมาเลเซียเท่าที่ปรากฏ ได้แก่ องค์การปลดปล่อยปาเลสไตน์ (Palestine Liberation Organization - PLO) ได้เคยช่วยฝึกให้แก่ ชก. ในมาเลเซีย ชก. เคยติดต่อขอรับการสนับสนุนจากขบวนการมุจาฮิดีนของอัฟกานิสถาน ตลอดจน ชก. เดินทางผ่านมาเลเซียไปฝึกในตะวันออกกลาง เช่น ลิเบีย

ปัจจุบัน ชก. ที่ยังมีกำลังเคลื่อนไหวมีเพียง ๒ ขบวนการ คือ นูโล มีกำลังติดอาวุธประมาณ ๔๐ คน และมีอาร์เอ็นมีกำลังติดอาวุธประมาณ ๖๐ คน ทั้งสองขบวนการขาดเอกภาพในการดำเนินงาน เนื่องจากเกิดความขัดแย้งทางความคิดระหว่างผู้นำ ซึ่งเป็นคนรุ่นเก่ากับสมาชิกหนุ่มรุ่นใหม่ ทำให้สมาชิกแยกออกไปเป็นกลุ่มย่อย ๆ ปฏิบัติการอย่างเป็นอิสระ ไม่ขึ้นต่อกัน แต่ยังคงใช้ชื่อขบวนการเดิมของตนในการดำเนินงาน

ในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาด้านชายแดน รัฐบาลไทยพยายามดำเนินการแก้ไขปัญหา โดยไม่ให้ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศทั้งสอง ดังนี้

- ตั้งคณะกรรมการชายแดนทั่วไป ซึ่งรับผิดชอบด้านความมั่นคงบริเวณชายแดน โดยมีคณะกรรมการย่อย คือ คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค และคณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมส่วนภูมิภาค โดยอยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการชายแดนทั่วไป

- ตั้งคณะกรรมการร่วม (Joint Commission) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกัน แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศทั้งสอง แต่ไม่รวมถึงปัญหาด้านความมั่นคง ในช่วง ๒ - ๓ ปีที่ผ่านมา มีบางปัญหาซึ่งยังไม่สามารถดำเนินการได้ เช่น ปัญหา เรื่องพื้นที่พัฒนาาร่วม ปัญหาการขนส่งสินค้าเข้าเสี่ยง่ายผ่านแดนจากประเทศไทย ผ่านมาเลเซียเพื่อเข้าไปยังสิงคโปร์ นั้น จึงได้จัดให้มีคณะกรรมการร่วม โดยมี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของทั้งสองประเทศเป็นประธาน และจัดให้มีการประชุมทุก ๆ ปี เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาและทบทวนความสัมพันธ์ทุกด้าน ระหว่างประเทศทั้งสอง

๔.๕.๒ สถานที่และบุคคลที่คณะกรรมการ เข้าพบปะสนทนา ณ ประเทศมาเลเซีย

คณะกรรมการต่างประเทศได้เข้าพบประธานวุฒิสภา เลขาธิการวุฒิสภา เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ณ รัฐสภา ประเทศมาเลเซีย

๔.๕.๓ สารະສຳຄັນຂອງການພົບປະສຸນທນາ

๑. สมาชิกรัฐสภามาเลเซีย เชื่อมั่นในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของประเทศต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นได้จากการพบปะหารือและประนีประนอมซึ่งกันและกัน โดยเห็นว่าความแตกต่างทางวัฒนธรรมไม่เป็นอุปสรรคที่สำคัญ

๒. สมาชิกของรัฐสภามาเลเซียมีความเห็นว่า สหประชาชาติมีบทบาทสำคัญต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แต่โครงสร้างของสหประชาชาตินั้น ล้าสมัยไม่เหมาะสมกับสภาพเหตุการณ์ปัจจุบัน โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งต่าง ๆ ในปัจจุบัน ควรจะมีการเพิ่มประเทศที่มีศักยภาพ เช่น ญี่ปุ่น และเยอรมัน ให้เข้าไปมีบทบาทในคณะมนตรีความมั่นคงด้วย เพราะเท่าที่ปรากฏในปัจจุบัน องค์การสหประชาชาติ ดูเหมือนจะสนองตอบผลประโยชน์ของ

สหรัฐฯ แต่เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ควรมีการปรับปรุงระบบเงินทุนสนับสนุนสหประชาชาติ และมาเลเซียไม่พอใจอย่างมากต่อการปฏิบัติงานของสหประชาชาติในบอสเนีย เมื่อเทียบกับการปฏิบัติที่แตกต่างกันในกรณีสงครามอ่าวเปอร์เซีย หรือต่อประชาชนชาวอิรัก

๓. สมาชิกรัฐสภามาเลเซียคิดว่า ไทยควรจะมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือพม่า โดยไม่ปล่อยให้พม่าต้องถูกโดดเดี่ยว ตลอดจนการช่วยเหลือกัมพูชาด้วย เนื่องจากประเทศไทย อยู่ในสถานะภาพที่ดี ดำรงความเป็นกลางมาตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒

๔. ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศสมาชิก ASEAN นั้น สมาชิกรัฐสภา มาเลเซียคิดว่า ควรจะได้รับการแก้ไขโดย ASEAN ด้วยกันเอง เช่น ข้อพิพาทระหว่างประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ที่เกี่ยวกับเกาะบางเกาะก็ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ขึ้นมาพิจารณาแก้ไขปัญหานี้ โดยการเจรจา หรือในกรณีหมู่เกาะสแปรตลีย์ ก็เช่นเดียวกัน

๕. มาเลเซียให้ความสำคัญกับนโยบายมุ่งบูรพา (Look East) โดยเฉพาะได้ศึกษาระบบการทำงานของญี่ปุ่นนั้น สมาชิกรัฐสภาให้เหตุผลว่า นายกรัฐมนตรีมาเลเซียมีความประทับใจต่อวัฒนธรรมในการทำงานและต่อวิทยาการที่ก้าวหน้าของญี่ปุ่น จึงนำมาปรับปรุงพัฒนาประเทศ แต่ในขณะเดียวกันก็พยายามที่จะลดการพึ่งพาเงินทุนจากญี่ปุ่นด้วย และนอกจากนี้มาเลเซียยังมีจุดมุ่งหมายที่จะเรียนรู้และร่วมมือกับประเทศ ตะวันตก เช่น สหรัฐอเมริกา และอังกฤษ เพื่อนำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนา มาเลเซีย และยังได้แสวงหาแนวทางในการเปิดตลาดสินค้ามาเลเซียในประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศที่นับถือศาสนาอิสลาม และในอเมริกาใต้ เช่น อาร์เจนตินา และชิลี อีกด้วย

๖. ความคิดเกี่ยวกับกลุ่มหาหรือทางเศรษฐกิจในเอเชียตะวันออก (East Asia Economic Caucus--EAEC) EAEC ที่มาเลเซียเสนอ นั้น สมาชิกรัฐสภาอธิบายว่า มาจากการที่ สหรัฐอเมริกาต้องการที่จะมีอิทธิพลต่อการค้า ความร่วมมือเช่นใน APEC มากเกินไปทั้ง ๆ ที่ปัจจุบัน ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการค้าคือประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเอเชีย ศตวรรษนี้เป็นศตวรรษของประเทศในแถบมหาสมุทรแปซิฟิก (Pacific Century) จึงไม่เห็นด้วยและเสนอให้มีการจัดตั้งแทน โดยมีวัตถุประสงค์ให้เป็นการรวมกลุ่ม ในหมู่ประเทศ ASEAN และเอเชียด้วยกันเพื่อให้มีอำนาจต่อรองกับกลุ่มเศรษฐกิจอื่น ๆ

บทสรุปสาระของการพบปะสนทนา

สมาชิกรัฐสภาสาธารณรัฐอินโดนีเซียและประเทศมาเลเซีย ต่างก็ตระหนักดีถึงสภาพความเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน เรื่องเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน เป็นเรื่องหลักในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างเห็นได้ชัดเจน โดยเฉพาะความร่วมมือในประเด็นเหล่านั้นกับประเทศต่าง ๆ โดยไม่จำเป็นต้องจำกัดอยู่ภายใต้กรอบของสมาคมอาเซียน ถึงแม้ว่าจะเห็นว่ากรอบดังกล่าวเป็นแนวทางเริ่มต้นที่ดีก็ตาม

ในทางการเมืองนั้น อินโดนีเซียมีแนวโน้มที่จะขยายบทบาทของตนเองในเวทีการเมืองระหว่างประเทศมากขึ้น มีความคิดเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาติในขอบเขตที่กว้างมากขึ้นกว่าที่จะมีบทบาทและความคิดจำกัดอยู่กับปัญหาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากเกินไปเช่นในอดีต

ในมาเลเซียนั้น สมาชิกรัฐสภาเห็นบทบาทของประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูงเป็นเรื่องสำคัญในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ต้องการที่จะพัฒนาประเทศโดยใช้ศักยภาพเหล่านั้น ในขณะที่เดียวกัน ก็มีความวิตกกังวลกับผลกระทบของการพึ่งพาประเทศเหล่านั้นอยู่ โดยเฉพาะกับญี่ปุ่นและประเทศตะวันตก

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับประเทศไทย สมาชิกรัฐสภาจากทั้งสองประเทศยังคงตระหนักถึงความสำคัญในความร่วมมือในด้านต่าง ๆ กับไทย ทั้งยังสนับสนุนให้ไทยมีบทบาทในการเจรจาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับซึ่งกันและกัน และกับประเทศเพื่อนบ้านของไทย ในเรื่องความร่วมมือในด้านเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนนั้น สมาชิกเห็นควรให้การสนับสนุน แต่อาจจะอยู่ในวงจำกัด เช่นในบางสาขาหรือโครงการเท่านั้น ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซียนั้น คณะกรรมาธิการการต่างประเทศของไทยมีความเห็นว่า ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทและทัศนคติของผู้นำ สภาพเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน ตลอดจนความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรมยังคงเป็นประเด็นในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองอยู่

ผลที่ได้รับ

จากการเดินทางไปเยือนและศึกษาตู่งานของคณะกรรมาธิการการต่างประเทศวุฒิสภา ในครั้งนี้ นับว่าประสบผลสำเร็จ และมีส่วนช่วยกระชับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภาประเทศไทยกับรัฐสภาของสาธารณรัฐอินโดนีเซีย และมาเลเซีย ให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น รวมทั้งยังเป็นการสร้างความเข้าใจระหว่างกันอีกด้วย ซึ่งจะส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่าง

ประเทศไทยกับสาธารณรัฐอินโดนีเซีย และมาเลเซีย มีการพัฒนามากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ คณะกรรมการการต่างประเทศ ยังได้รับทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศไทยกับสาธารณรัฐอินโดนีเซีย และมาเลเซียทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งปัญหาซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ ซึ่งคณะกรรมการจะนำข้อมูลดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาศึกษาตามญัตติ ที่ได้รับมอบหมายต่อไป

๔.๔.๔. ข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการ

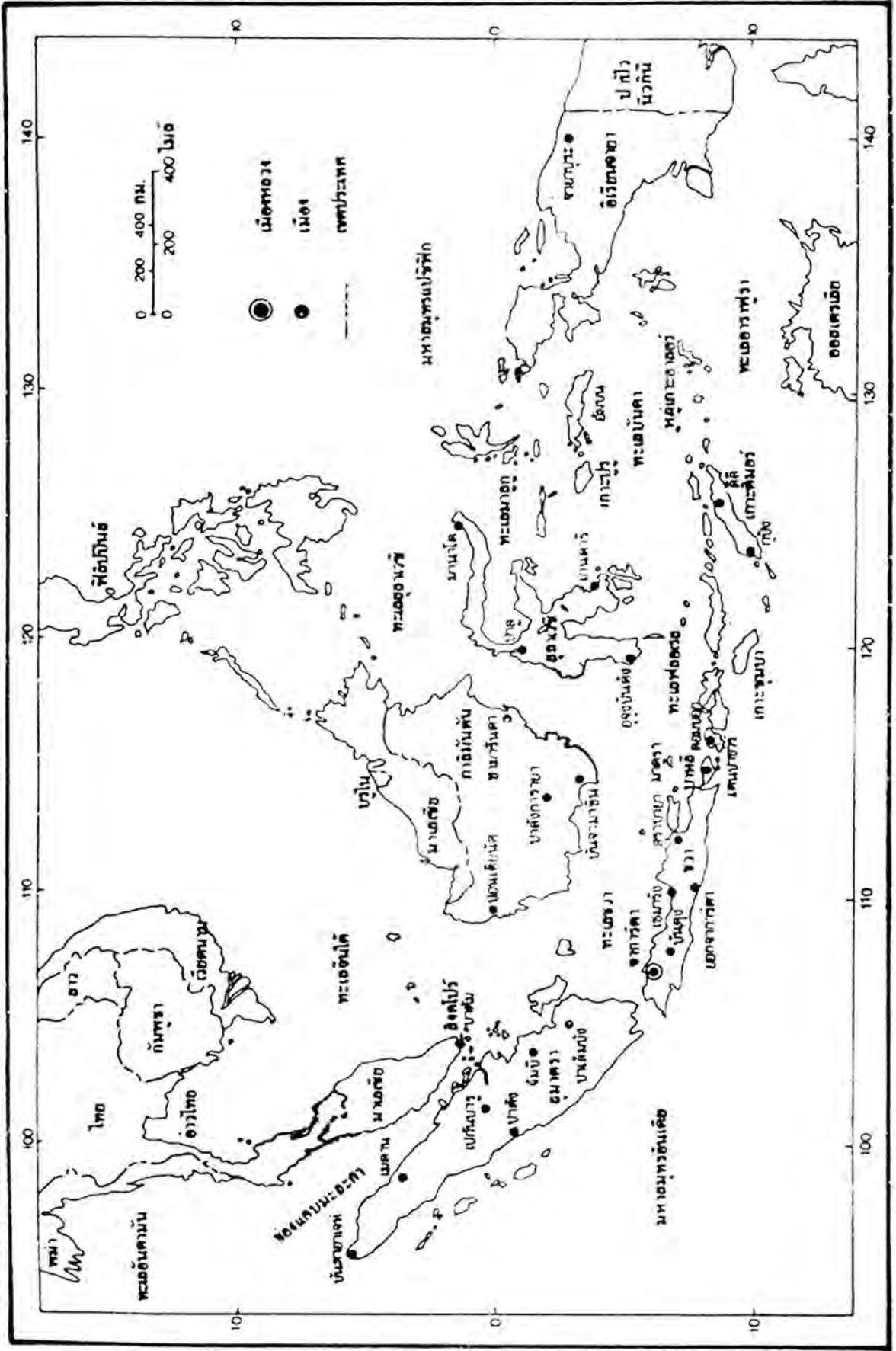
สมาชิกรัฐสภามาเลเซีย ตระหนักต่อกระแสความเปลี่ยนแปลง
ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในโลกปัจจุบัน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ การค้า
และการลงทุน อย่างไรก็ตาม ยังมีทัศนคติที่ชัดเจนเกี่ยวกับสถานะภาพที่ไม่เท่าเทียมกัน
ของประเทศต่าง ๆ ซึ่งลงความเห็นชัดเจนอีกด้วยว่า องค์การสหประชาชาติถูกประเทศ
ที่มีอำนาจ เช่น สหรัฐอเมริกาใช้อิทธิพลครอบงำ และยังคงคิดว่า สหรัฐอเมริกายังพยายาม
ที่จะมีอิทธิพลในภูมิภาคนี้ ในเรื่องการค้า การลงทุน โดยผ่านกลุ่ม APEC

สมาชิกรัฐสภาเห็นว่า สมาคมอาเซียนเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของความร่วมมือ
ต่าง ๆ และโดยเฉพาะในเรื่องการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง เห็นว่าปัญหาต่าง ๆ
ของอาเซียน ควรจะได้รับการแก้ไขโดยประเทศสมาชิกอาเซียน

อย่างไรก็ตาม ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศนั้น
มีความเห็นว่าจะไม่จำกัดอยู่ภายในภูมิภาคหรือใช้แนวนโยบายมุ่งบูรพาอย่างเดียว
หรือกล่าวคือ มาเลเซียมีความตั้งใจที่จะแสวงหาความก้าวหน้าและความร่วมมือจากญี่ปุ่น
หรือประเทศตะวันตก เช่น สหรัฐฯ หรืออังกฤษมากกว่าชอบเขตจำกัดเพียงแค่อเอเซีย

นอกจากนี้ สมาชิกรัฐสภายังตระหนักถึงปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ
โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเขตแดนกับประเทศเพื่อนบ้านรวมทั้งกับไทย แต่ก็เชื่อว่า
จะตกลงกันได้โดยการเจรจา โดยให้ความสำคัญกับไทยในฐานะผู้ที่มีสถานะภาพเป็นกลาง

อินโดนีเซีย

๔.๑๐ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

๔.๑๐.๑ ข้อมูลเบื้องต้น

๔.๑๐.๑.๑ โครงสร้างรัฐสภา

ระบบรัฐสภาอินโดนีเซีย ประกอบด้วยสภาที่ปรึกษาประชาชน (MPR) และสภาผู้แทนราษฎร (DPR)

สภาที่ปรึกษาประชาชน มีหน้าที่อนุมัติร่างรัฐธรรมนูญ กำหนดแนวนโยบายของรัฐ เลือกตั้งประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดี สภาจะมีวาระ ๕ ปี เปิดประชุม ๕ ปี ต่อหนึ่งครั้ง มีสมาชิก ๑,๐๐๐ คน มาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๕๐๐ คน และสมาชิกจากการแต่งตั้งโดยประธานาธิบดีอีก ๕๐๐ คน โดยเป็นตัวแทนจาก ๕ ฝ่าย คือ กลุ่มโกล์การ์ (Golkar) กลุ่มสนับสนุนรัฐบาล กลุ่มทหาร กลุ่มผู้แทนท้องถิ่น พรรคสหพัฒนา (United Development Party : PPP) และพรรคประชาธิปไตยอินโดนีเซีย (Indonesian Democratic Party : PDI) ซึ่งทั้งสองพรรคเป็นฝ่ายค้าน สภาปัจจุบันมีวาระระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๔๐ มีสมาชิกจากกลุ่มโกล์การ์ ๔๒๔ คน กลุ่มทหาร ๑๕๐ คน พรรคสหพัฒนา ๔๓ คน และพรรคประชาธิปไตยอินโดนีเซีย ๘๔ คน

สภาผู้แทนราษฎร มีหน้าที่เป็นสภานิติบัญญัติ ควบคุมฝ่ายบริหารโดยทางงบประมาณประจำปี แต่ไม่มีอำนาจล้มรัฐบาล มีสมาชิกจำนวน ๕๐๐ คน มาจากการเลือกตั้งทั่วไปจำนวน ๔๐๐ คน และมาจากการแต่งตั้งข้าราชการทหารโดยประธานาธิบดีอีก ๑๐๐ คน (กฎหมายเลือกตั้งห้ามทหารใช้สิทธิในการเลือกตั้ง) สมาชิกอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๕ ปี ประธานสภาผู้แทนราษฎรดำรงตำแหน่งประธานสภาที่ปรึกษาประชาชนในเวลาเดียวกัน จากการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๕ ในจำนวน ๔๐๐ ที่นั่ง กลุ่มโกล์การ์ได้ ๒๘๒ ที่นั่ง พรรคสหพัฒนา ๖๒ ที่นั่ง และพรรคประชาธิปไตยอินโดนีเซีย ๕๖ ที่นั่ง

๔.๑๐.๑.๒ ความสัมพันธ์กับประเทศไทย

ด้านการเมือง

ประเทศไทยและสาธารณรัฐอินโดนีเซียมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมาเป็นเวลานาน และโดยทั่วไปตั้งอยู่บนพื้นฐานของการดำเนินนโยบายพันธมิตรภายใต้กรอบของสมาคมอาเซียน

ด้านเศรษฐกิจ

การลงทุนของไทยในสาธารณรัฐอินโดนีเซียปี ๒๕๒๗ ในการผลิตอาหารสัตว์ การเลี้ยงไก่ กุ้งน้ำเค็ม สิ่งทอ เครื่องปรับอากาศรถยนต์ เหมืองแร่ ยิบซั่ม เครื่องเรือนจากหวายและกิจการโรงแรม รวมมูลค่าประมาณ ๑,๒๓๕ ล้านบาท (๔๐.๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) นอกจากนี้ยังมีเรือประมงไทยประมาณ ๓๐๐ ลำร่วมทำการประมงในน่านน้ำอินโดนีเซียอีกด้วย

ส่วนอินโดนีเซียเข้ามาลงทุนด้านเคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์จากยาง สิ่งทอ และกิจการโรงแรม ร่วมกับภาคเอกชนในประเทศไทยรวมมูลค่าการลงทุนประมาณ ๒,๕๐๐ ล้านบาท (๑๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

มูลค่าการค้าระหว่างไทยกับอินโดนีเซียในปีพ.ศ. ๒๕๓๖ มีมูลค่ารวม ๑๘,๒๓๘.๕ ล้านบาท โดยไทยเสียดุลการค้า ๘,๐๐๒.๗ ล้านบาท

อินโดนีเซียมีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ ๆ มีสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่คล้ายไทยหลายอย่าง นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่สามารถจูงใจให้นักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุนอีก จึงส่งผลให้การพัฒนาของอินโดนีเซียเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว

ด้านการทหาร

ประเทศไทยและอินโดนีเซียนั้นมีการแลกเปลี่ยนการเยี่ยมชมเยือนของทหารแต่ละเหล่าทัพ มีการฝึกและซ้อมรบร่วมกันของกองทัพอากาศโดยต่างผลิตกันเป็นเจ้าของภาพ (กองทัพบกของทั้งสองประเทศยังไม่มีการฝึกร่วมกัน) นอกจากนี้ยังมีการแลกเปลี่ยนการส่งนายทหารไปศึกษาที่โรงเรียนเสนาธิการทหารของแต่ละเหล่าทัพอีกด้วย อนึ่ง กรมตำรวจไทยได้มีการจัดส่งนายตำรวจไปศึกษาที่โรงเรียนฝ่ายอำนวยการกรมตำรวจอินโดนีเซียเป็นประจำด้วย

๔.๑๐.๒ สถานที่และบุคคลที่คณะกรรมการ เข้าพบปะสนทนา สาธารณรัฐ อินโดนีเซีย

คณะกรรมการได้เข้าพบปะสนทนากับประธานสภา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย คณะกรรมการความร่วมมือระหว่างรัฐสภา คณะกรรมการที่ ๑ (การต่างประเทศ การป้องกันประเทศ ความมั่นคงและข่าวสาร) คณะกรรมการที่ ๖ (การอุตสาหกรรม การแรงงานและการเหมืองแร่) คณะกรรมการที่ ๗ (การค้าและการธนาคาร) คณะกรรมการที่ ๘ (การสาธารณสุข สวัสดิการสังคม และกิจการสตรี) กลุ่มความร่วมมือระดับทวิภาคี (Bilateral Group Cooperation)

๔.๑๐.๓ สารสำคัญของ การพบปะสนทนา

๑. สมาชิกรัฐสภาอินโดนีเซียเห็นว่าประเทศสมาชิกสมาคมอาเซียน ควรจะมีความร่วมมือกันทางการค้ามากขึ้น โดยอาศัยแนวทางเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area : AFTA) เป็นหลักและนอกจากนี้ควรจะฉวยโอกาส จากการประชุมความร่วมมือทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศเอเชีย-แปซิฟิก (APEC) ที่โบกอร์ เพื่อเพิ่มพูนความร่วมมือให้มากยิ่งขึ้น ในขณะที่แนวโน้มของกระแส โลกาภิวัตน์ (globalization) และการเป็นเสรีนิยม (liberalization) กำลังเพิ่มมากขึ้น

๒. ในขณะที่อินโดนีเซียพยายามที่จะพัฒนาการค้าการลงทุนกับ ประเทศสมาชิกสมาคมอาเซียน อินโดนีเซียก็พยายามที่จะพัฒนาความร่วมมือกับ ประเทศอื่น ๆ ด้วย สำหรับประเทศไทย ฝ่ายรัฐสภาอินโดนีเซียเห็นว่าไทย มีความก้าวหน้าทางด้านอุตสาหกรรมมาก และอินโดนีเซียมีความพยายาม ที่จะให้มีความร่วมมือในด้านดังกล่าวกับไทยยิ่งขึ้น ส่วนการพัฒนาทางการธนาคารนั้น อินโดนีเซียยังเห็นว่าไทยมีการพัฒนาในด้านนั้นน้อยกว่า

๓. การที่สาธารณรัฐอินโดนีเซียให้ความสำคัญต่อบทบาทในเวทีความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศมากขึ้นเป็นลำดับนั้น สาเหตุของการให้ความสำคัญต่อบทบาทดังกล่าวนี้ ฝ่ายรัฐสภาอินโดนีเซียได้ให้เหตุผลว่า รัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐระบุให้ความสำคัญ ทั้งในการพัฒนาประเทศและในเรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศควบคู่กันไป

๔. บทบาทการเมืองระหว่างประเทศของอินโดนีเซีย รวมทั้งการเป็นประธานกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Non-Aligned Movement--NAM) การเป็นสมาชิกไม่ถาวร (non-permanent) ในคณะมนตรีความมั่นคงของสหประชาชาติ (UN Security Council) ตลอดจนการมีส่วนร่วมในความร่วมมือเพื่อรักษาความมั่นคง สร้างเสถียรภาพ และส่งเสริมการค้าการลงทุนในภูมิภาคภายใต้รูปแบบต่าง ๆ นั้น รวมทั้งการจัดประชุมความร่วมมือทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศเอเชีย-แปซิฟิก (APEC) ที่โบกอร์นั้น ฝ่ายรัฐสภาอินโดนีเซียระบุว่า เป็นความพยายามที่จะสร้างความเป็นระเบียบขึ้นในภูมิภาค และเพื่อเพิ่มความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชน ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะมีอิทธิพล (influence) ในระดับที่กว้างออกไป (global level)

๕. สมาชิกรัฐสภาอินโดนีเซียเห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศกัมพูชา และสหภาพพม่า นั้น เป็นปัญหาเรื่องภายในประเทศเหล่านั้น อินโดนีเซียยึดหลักปฏิบัติ ตามสนธิสัญญาปารีสในกรณีกัมพูชา และตามนโยบายความสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์ (constructive engagement) ของอาเซียนในกรณีสหภาพพม่า ในการส่งเสริมให้มีความพยายามแก้ไขปัญหา

หน้าว่าง

๕. ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการค้า

๕.๑ การมองหาตลาดการค้าและการลงทุนแห่งใหม่ ๆ

ภายหลังสงครามเย็น บรรยากาศความขัดแย้งระหว่างลัทธิประชาธิปไตย และคอมมิวนิสต์ได้ลดน้อยลง ประเทศที่เคยปกครองด้วยระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ทั้งในยุโรปตะวันออกและประเทศอื่น ๆ ได้หันมาสร้างประเทศใหม่เป็นประเทศประชาธิปไตย และเปิดเสรีมากขึ้นในด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการใช้ทรัพยากร ประเทศเหล่านี้ โดยเฉพาะประเทศยุโรปตะวันออก สหภาพโซเวียต สาธารณรัฐประชาชนจีน และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เป็นประเทศที่มีศักยภาพสูงที่จะสามารถเป็นตลาดแห่งใหม่ของไทย ในอนาคตได้ ในขณะที่ตลาดของเราในปัจจุบันนับวันจะมีอุปสรรคมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องเริ่มมองหาตลาดใหม่ ๆ เหล่านี้ นอกจากนั้นก็ยังมีประเทศที่มีศักยภาพสูงทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ที่น่าพิจารณาศึกษา เช่น ประเทศต่าง ๆ ในแอฟริกาใต้ และละตินอเมริกา

การที่ประเทศไทยกระตือรือร้นการส่งออกให้กว้างขวางและหลากหลายมากขึ้น จำเป็นต้องมองหาตลาดใหม่ให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีปัญหาและอุปสรรคมากขึ้น ในตลาดค้าเดิมของไทย ดังเช่น การที่สหรัฐอเมริกา ยุโรปตะวันตก และญี่ปุ่น ได้ทำการกีดกันทุกรูปแบบต่อสินค้าไทยร้อยละ ๕๐ - ๖๐ ที่ส่งไปขาย รวมทั้งทางด้านสถานะทางเศรษฐกิจที่เริ่มมีขยายตัวทางเศรษฐกิจลดน้อยลงมากของประเทศเหล่านี้ในช่วงปีที่ผ่านมา เช่น อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในยุโรปตะวันตกเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ ๑ - ๒ บางประเทศไม่เพิ่มขึ้น คือ เป็นศูนย์ บางประเทศถึงขนาดติดลบ ในญี่ปุ่นมีอัตราใกล้เคียงศูนย์ ส่วนตลาดสหรัฐอเมริกาขยายตัวเพียงร้อยละ ๑ - ๒ เท่านั้นเช่นกัน นับวันการค้าในตลาดดั้งเดิมของประเทศไทยจะลำบากยิ่ง ๆ ขึ้น การถูกกีดกันสูงขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งที่ไม่ใช่ด้านภาษีอากรด้วย เช่น ความเข้มงวดด้านการทำลายสิ่งแวดล้อม หรือผลต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน การบรรจุหีบห่อ และรายละเอียดอื่น ๆ อีก ดังนั้น การส่งออกไปยังตลาดดั้งเดิมของไทยจึงไม่สะดวกมากยิ่งขึ้น

ตลาดยุโรปตะวันออกเป็นตลาดใหม่แห่งหนึ่งที่ไทยน่าจะหันมาพิจารณาทำการค้าให้มากยิ่งขึ้น จากเดิมนั้นที่ไทยติดต่อทำการค้ากับยุโรปตะวันออกในด้านการค้าน้อยมาก การค้าระหว่างยุโรปตะวันออกกับไทยมีเพียงประมาณร้อยละ ๒ ของตลาดส่งออกเท่านั้น

ปัจจุบันยุโรปตะวันออกเริ่มมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในเชิงบวก หลังจากติดลบมาเป็นเวลานาน ทั้งนี้จากการที่ยุโรปตะวันออกได้รับความช่วยเหลือจากยุโรปตะวันตกอย่างมาก ทั้งทางด้านความช่วยเหลือด้านกองทุน การค้าระหว่างประเทศ ในหลายรูปแบบ ในทางการเมืองยุโรปตะวันตกลงทุนมากมายเพื่อรักษาสันติภาพและภาวะเศรษฐกิจในยุโรปตะวันออก ดังนั้น จึงทำให้สาธารณรัฐยุงการี สาธารณรัฐเช็ก สาธารณรัฐสโลวัก และสาธารณรัฐโปแลนด์ ซึ่งมีสถานภาพเดิมเป็นประเทศอุตสาหกรรม และมีทรัพยากรมนุษย์ที่ดี มีโอกาสปรับตัวให้เป็นระบบตลาดเสรีและระบบเศรษฐกิจได้เร็วขึ้นแล้ว ประมาณ ๓ ปี แม้จะยังมีปัญหาต่างๆอยู่มาก เช่น ระบบสินค้าและราคาอาจจะยังไม่เป็นไปตามกลไกของตลาดมากนัก อัตราการว่างงานสูง รัฐบาลมีคะแนนนิยมไม่ดี แต่เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศส่วนใหญ่ก็ทำให้การพัฒนาประเทศดำเนินไปในทางที่ดีขึ้น อีกทั้งยังมีการค้ากับประเทศในยุโรปตะวันตกถึงร้อยละ ๖๐ - ๗๐

อย่างไรก็ตามการที่เศรษฐกิจของยุโรปตะวันออกตกต่ำมานานทำให้ประเทศเหล่านี้ต้องหาตลาดไกล ๆ เพื่อค้าขาย โดยเฉพาะในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และประเทศไทย ข้อพิจารณาประการหนึ่งของประเทศไทยก็คือ สาธารณรัฐยุงการี สาธารณรัฐเช็ก สาธารณรัฐสโลวัก และสาธารณรัฐโปแลนด์ เป็นประเทศที่มีความพร้อมด้านการขนส่ง การเงินและการตลาด จึงมีโอกาasเป็นไปได้ที่จะเป็นแหล่งตลาดที่จะนำสินค้าที่ซื้อขายจากไทยส่งต่อไปขายในยุโรปได้อีกหลายประเทศด้วย

๕.๒ ความสำคัญของการส่งเสริมให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวในหมู่ประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

โดยลักษณะของภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ (Geo-Economics) แล้ว ประเทศในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ๑๐ ประเทศ น่าจะมีการรวมตัวและร่วมมือกันให้มากขึ้น โดยเฉพาะในทางเศรษฐกิจ เพื่อให้เกิดเป็นเขตเศรษฐกิจที่มีพลังต่อรองกับนานาประเทศมากขึ้นเพื่อให้เกิดพลังทางการค้าการผสมผสานและแบ่งปันทรัพยากร เพื่อให้เกิดเป็นพลังต่อต้านการกีดกัน และแทรกแซงของมหาอำนาจทางเศรษฐกิจให้ได้ ประเทศไทยมีโอกาสสูงด้วยฐานะทางภูมิศาสตร์ฐานะทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน จึงมีโอกาasที่จะเป็นศูนย์กลางในการผสมผสานการรวมตัวของประเทศในภูมิภาคนี้ได้

อย่างไรก็ตาม ปัญหาและอุปสรรคของการที่ไทยจะเป็นผู้ริเริ่มส่งเสริมความร่วมมือในภูมิภาคนี้ อาจอยู่ที่การที่ประเทศมหาอำนาจและประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค รวมทั้งในกลุ่มอาเซียนอาจจะไม่ต้องการให้เกิดประโยชน์เฉพาะตัวกับประเทศไทยเท่านั้น ประเทศไทยจึงถูกกีดกัน โดยมีการอ้างความขัดแย้งต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์ และสถานการณ์ทางการเมืองให้เข้ามาเชื่อมโยงด้วย ประเทศไทยจึงควรหาทางแก้ไข ภาพลักษณ์นี้ รวมทั้งสร้างความเข้าใจให้กับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคให้ได้เพื่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกัน

๕.๓ การส่งเสริมการสร้างพื้นฐานของควมมีเสถียรภาพในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ความเติบโตเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศและความเจริญก้าวหน้าของประเทศไทยต่าง ๆ จะเกิดขึ้นได้อย่างล้าช้าหากขาดซึ่งควมมีเสถียรภาพในภูมิภาค ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ไทยจะต้องสนับสนุนและส่งเสริมอย่างแข็งขันให้เกิดเสถียรภาพในภูมิภาคนี้ ทั้งนี้โดยการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์เพื่อก่อให้เกิดสันติภาพระยะยาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งควมมีการส่งเสริมให้ลดความขัดแย้งและใช้การทูตในเชิงป้องกันมากขึ้น (Preventive Diplomacy) ซึ่งส่วนหนึ่งนั้นไทยก็ได้ดำเนินการไปแล้วในการจัดการประชุมอย่างเป็นทางการในด้านความร่วมมือในภูมิภาคด้านความมั่นคง (Asean Regional Forum - ARF) ในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งไทยควรที่จะดำเนินการในเรื่องนี้ต่อไปความแตกแยกความขัดแย้งของแต่ละประเทศ หรือระหว่างประเทศรอบ ๆ ประเทศไทยสมควรเป็นกิจการภายในของแต่ละประเทศ หรือแต่ละประเทศคู่กรณี หากประเทศไทยถูกดูหมิ่นหรือล้าหลังให้เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย ก็จะตกอยู่ในความสับสนทางการเมืองระหว่างประเทศ ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมของประเทศไทย ฉะนั้นประเทศไทยไม่ควรเข้าไปเกี่ยวข้องแต่ในทางตรงข้ามสมควรชักนำและเชิญชวนให้ส่งเสริมสันติภาพของแต่ละประเทศ ซึ่งจะเกิดผลดีต่อประเทศไทยทั้งด้านการเมืองระหว่างประเทศและเศรษฐกิจ

๕.๔ การส่งเสริมความเข้าใจในภูมิภาคโดยการแลกเปลี่ยนทางด้าน

ภาษาวัฒนธรรมและด้านการศึกษา

เพื่อให้ประเทศไทยและประเทศต่างๆในภูมิภาคมีความเข้าใจกันและเป็นหนึ่งเดียวกันมากขึ้น ประเทศไทยจึงควรริเริ่มส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนและศึกษาวัฒนธรรมและภาษาในระดับต่างๆเพิ่มขึ้น ตั้งแต่ระดับประถม มัธยม จนถึงมหาวิทยาลัยในภาคการศึกษาทั้งนี้จะทำให้ประชาชนของไทยมีความเข้าใจเพื่อนบ้านมากขึ้น ลดโอกาสของความขัดแย้งความเคลือบแคลงสงสัยระหว่างกันลงอีกทั้งยังเป็นการเพิ่มโอกาสความสำเร็จในการติดต่อทำธุรกิจระหว่างกันด้วย

๕.๕ การประสานความผูกพันของชนกลุ่มน้อยในประเทศไทยกับแผ่นดินไทย

และการนำพลังของชนกลุ่มน้อยมาใช้ให้เกิดเป็นประโยชน์สร้างสรรค์แก่ไทย

ในประเทศไทยมีคนต่างเชื้อชาติ ต่างภาษาปะปนอยู่มาก เช่น ชาวพม่า ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ชาวมอญ ชาวเวียตนาม และโดยเฉพาะชาวจีนโพ้นทะเล ที่เกิดในประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีถึง ๒๕ ล้านคน ซึ่งคนเหล่านั้นบางคนเป็นคนที่มีความรู้ได้รับการศึกษาสูง เป็นนักธุรกิจ มีฐานะดี มีเงิน และสามารถนำความรู้และเงินกลับไปสู่ประเทศแม่ได้ ซึ่งน่าจะเป็นอุทาหรณ์ในการพิจารณาโยบายของเราด้วย

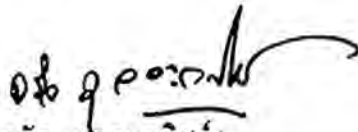
ประเทศไทยจึงควรคำนึงถึงการความสัมพันธ์ทางเชื้อชาติในการพัฒนาการค้าการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน การสร้างความผูกพันของคนเหล่านี้กับประเทศไทย เพื่อประโยชน์ทางสังคมและเศรษฐกิจทั้งกับบุคคลเหล่านี้และกับประเทศไทยเอง นอกจากนี้ ชาวไทยที่อยู่ในต่างประเทศนานจนมีความรู้ความสามารถและความผูกพันระดับสูงในต่างประเทศก็น่าจะได้รับความสนใจ โดยส่งเสริมให้กลับมาใช้ความรู้ความสามารถให้เกิดเป็นประโยชน์กับประเทศชาติให้ได้ในทางใดทางหนึ่งอีกด้วย

ที่จริงแล้ว ประเทศไทยเคยใช้ ยุทธศาสตร์นี้ในบางลักษณะมาเป็นเวลานาน อาทิเช่น การให้ทุนการศึกษา และการรับบุตรหลานของมิตรประเทศมารับการศึกษาอบรมภายในประเทศไทยก็ดี หรือการส่งบุตรหลานไทยไปศึกษาจนมีความผูกพันในระดับสูงในต่างประเทศ มีผลช่วยเหลือทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทยทั้งสิ้น

๕.๖ การส่งเสริมทางการประชาสัมพันธ์ประเทศไทยให้มากขึ้น

ประเทศไทยควรพัฒนายุทธศาสตร์ทางการประชาสัมพันธ์ประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพและชัดเจนมากกว่าปัจจุบัน เพื่อเป็นการประกาศศักดาของประเทศ เป็นการสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับประเทศ รวมทั้งเป็นการแก้ภาพพจน์ที่ไม่ดีงามของประเทศที่อาจเกิดขึ้นได้ด้วย ไทยควรมีการตอบโต้เมื่อมีการโจมตีในประเด็นต่าง ๆ เช่น ปัญหาโสเภณี ปัญหาแรงงาน เป็นต้น เพื่อสร้างความกระจ่างแจ้งให้กับชาวโลกมากขึ้น ควรมีการชี้แจงให้เห็นว่าไม่ควรนำมาตรฐานของทางตะวันตกมาวัดแต่อย่างเดียว โดยไม่มีการพิจารณาปัจจัยอื่น ๆ เช่น ปัจจัยทางประวัติศาสตร์ ความเป็นมา รวมทั้งสภาพทางภูมิศาสตร์และผลกระทบจากประเทศข้างเคียงด้วย

คณะกรรมการการต่างประเทศ วุฒิสภา ขอเสนอรายงานผลการพิจารณา
ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับนานาชาติ ทั้งในด้านการเมือง
เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งปัญหาชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน พร้อมทั้งข้อสังเกต
ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ เพื่อให้วุฒิสภาได้โปรดพิจารณา หากวุฒิสภาเห็นชอบด้วย
กับผลการพิจารณาศึกษา ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ขอให้โปรดแจ้ง
ไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ
และประชาชนสืบไป

พลเอก
(จรัล กุลละวณิชย์)
เลขาธิการคณะกรรมการ

